

ಕವಿ ತಿಮ್ಮಪ್ಪದಾಸರ

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

೨೨. ಎಂ. ಟ್ರೀ. ಸ್ಮಾರಕ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ
ಬೆಂಗಳೂರು - ೧೬

ತಿಮ್ಮಪ್ಪದಾಸ ನಿರಚಿತ

ಧ್ರುವಚರಿತ್ರೆ

(ಸಾಂಗತ್ಯ ಕಾವ್ಯ)

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕ : ಪ್ರೊ|| ಎಂ. ವಿ. ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯ

ಸಂಪಾದಕ

ಡಾ|| ಎನ್. ಎಸ್. ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣಭಟ್ಟ

ಬಿ. ಎಂ. ಶ್ರೀ ಸ್ಮಾರಕ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ
ನಂ. ೫೪, ೨ನೆಯ ಅಡ್ಡಬೀದಿ
ಗವಿಪುರಂ ವಿಸ್ತರಣ
ಬೆಂಗಳೂರು-೫೬೦ ೦೧೯

೧೯೮೩

DHRUVA CHARITRE, A Narrative Poem in *Sangatya* metre in the classical *Mahakavya* tradition by Thimmappa Dasa (19th Century), edited by Dr. N. S. Lakshminarayana Bhatta, Reader in Kannada, Bangalore University. Published by B. M. Sri Memorial Foundation, 54, III Cross, Gavipuram Extension, Bangalore-560 019. Demy 8 Vo.

Published with the Financial Assistance from the Government of India, Department of Education and Culture

Price . Rs. 15-00

All Rights Reserved

Printed by
ASHWATH PRINTERS
443, 1st Main Road,
44th Cross, 8th Block,
Jayanagar, Bangalore-560 082

ನೊದಲ ನೂತು

ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳು, ನಾಣ್ಯಗಳು, ಮೂರ್ತಿಗಳು—ವೀರಗಲ್ಲುಗಳು ಮತ್ತು ತಾಡವೋಲೆ ಭೂರ್ಜಪತ್ರ ಮತ್ತು ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಬರೆದ ಪ್ರಾಚೀನ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ಬಹಿರುಗಗಳು, ಕಡತಗಳು, ಮುಂತಾದವು ದೇಶದ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಸ್ತಿ; ದೇಶದ ರಾಜಕೀಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಇತಿಹಾಸ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಇವುಗಳ ಪಾತ್ರ ಹಿರಿದು. ಇವುಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಸರ್ಕಾರದ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಜನರ ವವಿತ್ರ ಕರ್ತವ್ಯ.

ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲದೆ. ವೈದ್ಯ, ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ, ಅಶ್ವಶಾಸ್ತ್ರ, ಗಜಶಾಸ್ತ್ರ, ಪಶುವೈದ್ಯ, ಮುಂತಾದ ಶಾಸ್ತ್ರವಿಚಾರಗಳೂ ಲಿಖಿತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನಿಪುಣರಾದವರು ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಕಾವ್ಯ ರಚನೆಯ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಬರೆದಿರುವುದು ಒಂದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳೂ ಸಂಗ್ರಹಣ ವಾಗಬೇಕಾದವು, ೧೯೧೧ ರಷ್ಟು ಹಿಂದೆಯೇ ದಿವಂಗತ ಬಿ. ಎಂ. ಶ್ರೀಯವರೂ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ 'ಕನ್ನಡ ಮಾತು ತಲೆಯೆತ್ತುವ ಬಗೆ' ಎಂಬ ತಮ್ಮ ಹೊಸಗನ್ನಡ ಯುಗಪ್ರವರ್ತಕ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ "ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹುಳುತಂದು ಹೋಗದೆ ಉಳಿದಿರುವ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಶೇಖರಿಸಿ ಒಂದನ್ನೊ ಬಿಡದಂತೆ ಅಚ್ಚು ಹಾಕುವುದು" ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿದ್ದರು. ಅದಕ್ಕೂ ಮೊದಲೇ ಬಿ. ಎಲ್. ರೈಸ್ ಸಾಹೇಬರೂ, ಆರ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರೂ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಸಂಗ್ರಹಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಾಕ್ತನವಸ್ತುನ್ವೇಷಣ ಕಾರ್ಯದ ಅಂಗವಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದರು, ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣ ಕಾರ್ಯದಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕಾರ್ಯ ಅವುಗಳನ್ನು ಬೆಳಕಿಗೆ ತರುವುದು. ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ರೈಸ್ ಅವರು Bibliotheca Carnatica ದ (ಕರ್ನಾಟಕದ ಕಥಾ ವಳಿ) ಮೂಲಕ ಮಾಡಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಏಳಿಗೆಗೆ ಹೆದ್ದಾರಿ ಯನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದರು, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಸೇರಿದಂತೆ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನ ಓರಿಯಂಟಲ್ ಲೈಬ್ರರಿ ಜನ್ಮ ತಳೆಯಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ಶೇಖರ ವಾದುವು. ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವು ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಂಡು

ಅಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ಭಂಡಾರವೂ ಅವುಗಳ ಪ್ರಕಟನ ಕಾರ್ಯವೂ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸಾಗಿ ಬರುತ್ತಿರುವುದು ಸಂತೋಷದ, ಶ್ಲಾಘ್ಯವಾದ, ವಿಚಾರ. ಇತರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಸಂಗ್ರಹವನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ನಡೆಸುತ್ತಿವೆ. ಈ ಮಹತ್ವದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಬಿ. ಎಂ. ಶ್ರೀ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಪ್ರಧಾನ ಕರ್ತವ್ಯ ಕಾರ್ಯವಾಗಿ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಈ ಮಹತ್ವದ ಕಾರ್ಯವು ಒಬ್ಬಬ್ಬರು ಅಥವಾ ಒಂದೆರಡು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮಾಡಿ ಮುಗಿಯುವಂಥದಲ್ಲ. ಆಗಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯ ಅಪಾರವಾಗಿದೆ. ಸಹಸ್ರ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ಇನ್ನೂ ನಾಡಿನ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮನೆತನದ ಆಸ್ತಿಯಾಗಿ ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಕೊಳೆಯುತ್ತ ಹುಳುಕುಹೋಗುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿವೆ. ಇವುಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣ ಕಾರ್ಯ ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿ ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ ಈ ಕಾರ್ಯದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣ ಮತ್ತು ಪ್ರಕಟನ ಕಾರ್ಯಗಳ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿ, ಅದರಂತೆ ಸ್ವಯಂಯೋಜಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಧನಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಮುಂದೆ ಬಂದಿದೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ನೀಡಿದ ಧನಸಹಾಯದಿಂದ ಈ ವರ್ಷ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲು ನಾಥ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಉದಾರ ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ಕೇಂದ್ರಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕೃತಜ್ಞವಾಗಿದೆ. ೧೯೮೨-೮೩ ನೆಯ ಸಾಲಿಗೆ ಕೇಂದ್ರಸರ್ಕಾರದ ಧನಸಹಾಯ ಯೋಜನೆಯ ಅನ್ವಯ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿರುವ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ತಿಮ್ಮಪ್ಪದಾಸರ 'ಧೃವಚರಿತ್ರೆ'ಯೂ ಸೇರಿದೆ.

ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ರೀದರ್ ಆಗಿರುವ ಡಾ|| ಎನ್. ಎಸ್. ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣಭಟ್ಟರು ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ವಂದನೆಗಳು ಸಲ್ಲುತ್ತವೆ.

ಬೆಂಗಳೂರು-೧೯
ಜುಲೈ ೧, ೧೯೮೩

ನಿಟ್ಟೂರು ಶ್ರೀನಿವಾಸ ರಾವ್
ಅಧ್ಯಕ್ಷ

ಎರಡು ಮಾತು

ತಿಮ್ಮವ್ವದಾಸರ ಕೃತಿಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಅನೇಕ ತಾಡವೋಲೆ ಹಸ್ತ ಪ್ರತಿಗಳು ನಮ್ಮ ಮನೆತನದ ಆಸ್ತಿಯಾಗಿ, ನನ್ನ ಅಣ್ಣಂದಿರು ದಿ|| ಎಂ. ವಿ. ವೆಂಕಟರಮಣಯ್ಯನವರು ಮತ್ತು ಇತರ ಮತಜರ ಕೃಪೆಯಿಂದ ೧೯೬೫ ರ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕೈಸೇರಿದವು. ಆ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೇ ಸೇರಿದ್ದ 'ಧ್ರುವಚರಿತ್ರೆ'ಯ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಅದಕ್ಕೂ ಮೊದಲೇ ನನ್ನ ದೊಡ್ಡಪ್ಪನವರು (ತಿಮ್ಮವ್ವದಾಸರ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು) ಪ್ರತಿ ನವರಾತ್ರಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸರಸ್ವತೀ ಪೂಜೆಗೆ ಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ಅವರು ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ನೋಡದೆ ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರು. ಅಶ್ವತ್ಥದ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ, ಅದನ್ನು ನಾನು ಪೂಜಾ ವಸ್ತುವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡೇ ಹೊರತು ಅದರ ಒಳಗೆ ಏನಿದೆ ಎನ್ನುವ ಕುತೂಹಲ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಡಲೇ ಇಲ್ಲ! ಎಂದೋ ಒಮ್ಮೆ ಒಂದೆರಡು ಗರಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಾಡಿಸಿ ನೋಡಿದಾಗ ಸ್ವಾಗತ್ಯದ ಕೃತಿ ಎಂದು ಕಂಡುಕೊಂಡೆ, ಅದರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ೧೯೬೮ ರ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪ್ರಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ನೆರವಿನಿಂದ ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತವಾಗಿದ್ದ, ಬಿಡಿಬಿಡಿಯಾಗಿ ಚೆದರಿಹೋಗಿದ್ದ, ಓಲೆಗಳನ್ನು ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ಕಟ್ಟುಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ ಜೋಪಾನಗೊಳಿಸಿದ್ದಾಯಿತು. ಈ ಕಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿನ ಪೂಜಾವಿಧಾನ ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹದ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾಗದದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯನ್ನು ಬಳಸಿ ಕೊಂಡು 'ಅರ್ಚನ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಿದ ಕೃತಿಯನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ನೆರವಿನಿಂದ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಯಿತು, ಪೂಜಾವಿಧಾನದ ಕೀರ್ತನೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕವಿಯ ಹೆಸರಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳ ಹಾಗೂ ದಾಸರ ಇತರ ಕೃತಿಗಳ ಕರ್ತೃತ್ವವನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸುವಲ್ಲಿ ಧ್ರುವಚರಿತ್ರೆ ಒಂದು ಪ್ರಬಲವಾದ ಬಾಹ್ಯಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಒದಗಿಸಿತು. ಕವಿಯ ಹುಟ್ಟೂರಾದ ಚಿಕ್ಕನಾಯಕನಹಳ್ಳಿ, ಕವಿಯ ಹೆಸರು, ಕವಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ದೇವತಾಮುದ್ರಿಕೆ, ಇವು ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮೊತ್ತಮೊದಲಿಗೆ ಒಂದೇ ಕಡೆ ಕಂಡುಬಂದುವು.

ಧ್ರುವಚರಿತ್ರೆ ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಬೇರೆಯ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿಯೂ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಕೃತಿ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಗತ್ಯ ಕಾವ್ಯಗಳ ಪರಂಪರೆ ಪ್ರಾಚೀನವಾದುದು. ಈ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಧ್ರುವಚರಿತ್ರೆಗೆ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಧ್ರುವನ ಕಥೆ ಹೇಳುವ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಕೃತಿಗಳು ಕೆಲವಿವೆ. ಆದರೆ, ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಹೊರಟ ದೀರ್ಘ ಕಾವ್ಯ ಇದೊಂದೇ.

ತಿಮ್ಮಪ್ಪದಾಸರ ಕೃತಿ ಸಂಗ್ರಹ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಸೇರುವುದಕ್ಕೆ ಬಲು ಹಿಂದೆಯೇ, ಸು. ೧೯೭೦ರಲ್ಲಿಯೇ, ಈ ಕೃತಿಯ ಸಂಪಾದನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪೊ|| ಎನ್. ಎಸ್. ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಭಟ್ಟರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದೆ. ಧ್ರುವಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಅವರು ಆಸ್ಥೆಯಿಂದ ಹಲವು ಬಾರಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ್ದಾರೆ, ತನ್ಮಯರಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ತೌನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅದರ ಬೆಲೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಪಾದನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಅಚ್ಚು ಕಟ್ಟಾಗಿ ನೆರವೇರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ಕೃತಜ್ಞವಾಗಿದೆ.

‘ಅಶ್ವತ್ಥ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್’ ಮುದ್ರಣಾಲಯದ ಶ್ರೀ ಎಂ. ದಿವಾಕರ್ ಅವರು ಸದಭಿರುಚಿಯ ಮುದ್ರಣಕಾರರು, ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಮುದ್ರಣಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ವಂದನೆಗಳು.

ಬೆಂಗಳೂರು-೧೯
೨೨-೧೧-೧೯೮೩

ಎಂ. ವಿ. ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯ
ಸಂಸ್ಥಾಪಕ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಮತ್ತು
ಅಧ್ಯಯನ ನಿರ್ದೇಶಕ

ಕವಿ ತಿಮ್ಮಪ್ಪದಾಸರು ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಶತಮಾನದ ಉತ್ತರಾರ್ಧ ಮತ್ತು ಹತ್ತೊಂತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಬಾಳಿಹೋದವರು. ಆದರೆ ನಿಜನಾಮ ತಿಮ್ಮಪ್ಪಯ್ಯ ಎಂದು. ತಾವು ರಚಿಸಿರುವ ಕೀರ್ತನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ತಮ್ಮನ್ನು ತಿಮ್ಮದಾಸ, ತರಳ ತಿಮ್ಮದಾಸ ಎಂದು ಕರೆದುಕೊಂಡಿರುವುದೂ ಉಂಟು.

ತಿಮ್ಮಪ್ಪದಾಸರು ಸ್ವಾರ್ಥಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕೆಮ್ಮಿಕುಲದ ಬಬ್ಬರುಕಮ್ಮ ಎಂಬ ಉಪಪಂಗಡಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು.¹ ಆದರೆ ತಂದೆ ನಾರಾಯಣ, ತಾಯಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮ. ದಾಸರ ಕೀರ್ತನೆಗಳಲ್ಲಿ ಇವರನ್ನು ನಾರಾಯಣಾಯ ಮತ್ತೂ ಚನ್ನಯ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ದಾಸರಿಗೆ ವೆಂಕಟದಾಸಪ್ಪ ಮತ್ತು ಸೀತಾರಾಮ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ತಮ್ಮಂದಿರು. ವೆಂಕಟದಾಸ ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ಸೋದರಮಾವ ಇದ್ದುದೂ ತಿಳಿಯಬರುತ್ತದೆ. ಸೋದರಮಾವನನ್ನು ದಾಸರು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಿರುವುದೂ ಉಂಟು. ಈ ಸೋದರಮಾವನಿಂದಲೇ ಅವರು ದಾಸದೀಕ್ಷೆ ಪಡೆದದ್ದೆಂಬ ನಂಬಿಕೆಯಿದೆ.

ತಿಮ್ಮಪ್ಪದಾಸರ ಪತ್ನಿ ವೆಂಕಮ್ಮ, ಹಿರಿಯಮಗ ನಾರಾಯಣ. ತಮ್ಮ ಜೀವಿತ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಮಹಿಮಾಪುರುಷರೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ವಾಸುದೇವಾರ್ಯರೆಂಬ ಯತಿಗಳು ತಿಮ್ಮಪ್ಪದಾಸರಿಗೆ ಉಪದೇಶವಿತ್ತ ಗುರುಗಳು. ನವರಾತ್ರಿಯ ಮಹಾ ನವಮಿಯ ಉತ್ಸವದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಾಸುದೇವಾರ್ಯರು ಶ್ರೀರಂಗದಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದ್ದರು, ಆ ದಿನ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಘಟನೆ ನಡೆದದ್ದು, ಮುಂದೆ ತಿಮ್ಮಪ್ಪ ದಾಸರು ಯತಿಗಳಿಂದ ಕಾವೇರೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ಉಪದೇಶ ಪಡೆದದ್ದು ಇವೆಲ್ಲ ದಾಸರ ಕೀರ್ತನೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ವಿವರವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿತವಾಗಿವೆ.² ಲಿಪಿಕಾರಕೃತ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ

1 ಅರ್ಚನ (ಸಂ) - ಎಂ. ವಿ. ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯ, ಅನುಬಂಧ ೨, ಪು ೧೬೪.

2 ಎಂ. ವಿ. ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯನವರಿಂದ ಸಂಪಾದಿತವಾದ ಅರ್ಚನ ಪುಸ್ತಕದ ಮುನ್ನುಡಿ ಮತ್ತು ಅನುಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಕವಿಯ ವಿಷಯ ವಿವರವಾಗಿ, ಆಧಾರಯುತವಾಗಿ ಚರ್ಚಿತವಾಗಿದೆ.

ತಿಮ್ಮಪ್ಪದಾಸರನ್ನು 'ವಾಸುದೇವಾರ್ಯರ ಮೊಮ್ಮ', 'ವಾಸುದೇವ ಪಠುತ್ರ' ಎಂದು ಕರೆದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ವಾಸುದೇವಾರ್ಯರು ದಾಸರ ಪಿತಾಮಹರೇ ಆಗಿರಬೇಕೆಂದು ಊಹಿಸಲು ಅವಕಾಶವುಂಟು. ವಾಸುದೇವಾರ್ಯರು ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಮಹಿಮಾದಂತ ಯತಿಗಳೆನಿಸಿ ಬಾಳಿ ಸಮಾಧಿಗೆ ಸಲ್ಲುವ ಸ್ವಲ್ಪ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ತಿಮ್ಮಪ್ಪದಾಸರು ಅದರಿಂದ ಉಪದೇಶ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ.

ತಿಮ್ಮಪ್ಪದಾಸರ ಮೂಲಸ್ಥಳ ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಚಿಕ್ಕನಾಯಕನಹಳ್ಳಿ. ಆದರೆ ಅವರು ಶ್ರೀರಂಗವಟ್ಟಣ, ಅರಕಲಗೂಡು ಮತ್ತು ಮೈಸೂರುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೆಲಕಾಲ ಇದ್ದರೆಂದು ಭಾವಿಸಲು ಆಧಾರಗಳಿವೆ. ದಾಸರು ಹೀಗೆ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಅಲೆಯಬೇಕಾಗಿ ಬಂದುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಅವರ ಸಂಬಂಧಿಕರಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿರುವ ಸ್ಮೃತಿಕಥೆಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ಊಹಿಸಬಹುದು, ಈ ಕಥೆಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಬಾಲಕರಾಗಿದ್ದ ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರನ್ನು ಗೋವ್ಯಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ದಾಸರು ಮಹಾರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿಯವರಿಗೆ ನರವಾಗಿದ್ದರು. ಮಹಾರಾಣಿ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನನ ಭೇತಿಯಿಂದಾಗಿ ಕೆಲವು ಅಮೂಲ್ಯ ಒಡವೆ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ದಾಸರ ಬಳಿ ನ್ಯಾನವಾಗಿ ಇರಿಸಿದ್ದರು. ಸುಲ್ತಾನನೋ ಅಥವಾ ವಿಷಯದ ಸುಳಿವು ತಿಳಿದ ಅವನ ನೈನಿಕರೋ ಅವುಗಳಿಗಾಗಿ ದಾಸರನ್ನು ಪೀಡಿಸಿದರು. ದಾಸರು ತೊಂದರೆ ಸಹಿಸಿದರೇ ಹೊರತು ವಿಷಯ ಹೊರಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿ ಮುಮ್ಮಡಿಯವರಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಮರಳಿದ ನಂತರ ದಾಸರು ಅವುಗಳನ್ನು ಸನ್ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ತಲಪಿಸಿದರಂತೆ. ಮುಂದೆ ರಾಜವಂಶದವರು ವಟ್ಟಣದಿಂದ ಮೈಸೂರಿಗೆ ನೆಲೆ ಬದಲಾಯಿಸಿದರು. ಆಗ ತಿಮ್ಮಪ್ಪದಾಸರು ಸ್ವಸ್ಥಳವಾದ ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಗುರು ವಾಸುದೇವಾರ್ಯರ ನೆಲೆಯಾದ ಚಿಕ್ಕನಾಯಕನಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗಿರಬೇಕು. ತಾವು ಚಿಕ್ಕವರಾಗಿದ್ದಾಗ ದಾಸರು ಅರಮನೆಗೆ ಮಾಡಿದ್ದ ಸೇವೆಯನ್ನು ನೆನೆದು ಮುಂದೆ ಮುಮ್ಮಡಿಯವರು ಅವರನ್ನು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಕರೆಸಿಕೊಂಡು ಅರಮನೆಯ ಆವರಣ ದಲ್ಲಿದ್ದ ತ್ರಿನಯನೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅವರ ಪೂಜಾಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಅವಕಾಶವಾಡಿಕೊಟ್ಟರು. ಪೂಜಾಮೂರ್ತಿಗಳು ಅಲ್ಲಿದ್ದುದಕ್ಕೆ ಶಾಸನ ರೂಪದ ದಾಖಲೆಗಳಿವೆ. ಮುಂದೆ ನಾಲ್ಕುಡಿಯವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದಾಸರ ವಂಶಸ್ಥರು ಆ ಪೂಜಾಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ವಾಸದ ಮನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಮನೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ತಿಮ್ಮಪ್ಪದಾಸರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೇವಸ್ಥಾನವನ್ನೇ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ನ್ನಾಪಿಸಿದರು.

ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ತಿಳಿದುಬಂದಿರುವಂತೆ ತಿಮ್ಮಪ್ಪದಾಸರು ಹನ್ನೊಂದು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವು ಹೀಗಿವೆ:

೧. ಪೂಜಾವಿಧಾನ ಕೀರ್ತನೆಗಳು
೨. ಗುರುಸ್ತುತಿಪರ ಕೀರ್ತನೆಗಳು
೩. ಸದ್ಗುರು ಬೋಧಾನುವಾದ ಸುಧೆ (ಕೀರ್ತನೆಗಳು)
೪. ಆತ್ಮನಿವೇದನ ಮುಂತಾದ ಸಂಕೀರ್ಣ ವಿಷಯಕ ಕೀರ್ತನೆಗಳು
೫. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಬಾಲಲೀಲೆ ಮತ್ತು ಆಕೂರ ಪ್ರಕರಣ (ಕೀರ್ತನೆಗಳು)
೬. ಜೀವಕಾಯ ಸಂವಾದ (ವೈರಾಗ್ಯವರ ಕೀರ್ತನೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಂದವದ್ಯಗಳು : ಅಸಮಗ್ರ ಕೃತಿ)
೭. ಧ್ರುವ ಚರಿತ್ರೆ (ಸಾಂಗತ್ಯಕಾವ್ಯ)
೮. ಪ್ರಬ್ರಹ್ಮ ಪ್ರಕಾಶಿಕೆ (ವೇದಾಂತ ವಿಷಯಕ ಗ್ರಂಥ. ಗದ್ಯ)
೯. ಭಗವದ್ವಿಲಾಸದಾಟ (ಗದ್ಯ. ಅಸಮಗ್ರ ಗ್ರಂಥ)
೧೦. ಭಾಗವತ ಕೀರ್ತನೆಗಳು
೧೧. ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವ ಭಾರತ ಕಥೆ(ವಿವಿಧ ಛಂದಸ್ಸಿನ ವದ್ಯಕೃತಿ.)

ಮೇಲಿನ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವುವು. 'ಅರ್ಚನ' (ಪೂಜಾ ವಿಧಾನ ಕೀರ್ತನೆಗಳು) ಮತ್ತು ಈ 'ಧ್ರುವಚರಿತ್ರೆ' ಮಾತ್ರ* ಅವರ ಪೂಜಾ ವಿಧಾನ ಕೀರ್ತನೆಗಳಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುವುದು ಭಕ್ತಿಭಾವ ಮತ್ತು ಭಾಗವತ ದೃಷ್ಟಿ. ಧ್ರುವ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಹೆಚ್ಚಿನವು ಕೀರ್ತನೆಗಳು. ಉದ್ಯೋಗಪರ್ವದ ಭಾರತಕಥೆ ಕಂದ ಪಟ್ಟದಿಗಳಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿದೆ. ಎರಡು ಗ್ರಂಥಗಳು ಗದ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರೆದವು ಮತ್ತು ವೇದಾಂತ ವಿಷಯಕವಾದವು. ಧ್ರುವ ಚರಿತ್ರೆಯೊಂದೇ ಕಾವ್ಯವಾಗಿ ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಬರೆದ ಕೃತಿ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಧ್ರುವಚರಿತ್ರೆ ತಿಮ್ಮಪ್ಪದಾಸರಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಒಂದು ಸಮಗ್ರಕಾವ್ಯ. ಈಗ ದೊರೆತಿರುವಂತೆ ಒಟ್ಟು ೨೨ ಸಂಧಿಗಳಿರುವ ಈ ಸಾಂಗತ್ಯಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯೆ

* 'ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಬಾಲಲೀಲೆ'ಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಬಿ.ಎ.ಶ್ರೀ. ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಕೆಲವು ಓಲೆಗಿಗಳು ಒಟ್ಟುಹೋಗಿವೆ. ಈ ಕಾವ್ಯದ ಲಭ್ಯವೃತ್ತಿ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಇದೊಂದೇ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಬೇರೆ ವೃತ್ತಿಗಳು ದೊರೆಯುವವರೆಗೆ ಲೋಪವಾಗಿರುವ ಪಾರಭಾಗಗಳನ್ನು ವಡೆಯುವ ಯಾವ ದಾರಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚಾಗಿರುವ ಧ್ರುವಕಥೆ ದೊರೆಯುವುದು ಚಾಟು ವಿಟ್ಟಲನಾಥನ ಕನ್ನಡ ಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ. ಅಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರ ಕಥೆಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಧ್ರುವನ ಕಥೆಯೂ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಕಥೆ ಅಲ್ಲಿ ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿಯೇ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿದ್ದರೂ ತಿಮ್ಮಪ್ಪದಾಸರ ಕೃತಿಯಂತೆ ಅದು ತನಗೆ ತಾನೇ ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಕೃತಿಯಲ್ಲ. ಒಂದು ಕಿರುಕಾವ್ಯಕೃತಿಯ ಪ್ರಮಾಣ ಅದಕ್ಕಿದೆಯಾದರೂ ಅಲ್ಲಿ ಬರುವ ಅನೇಕ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರ ಕಥಾಮಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ಒಂದು ಮನೆ ಮಾತ್ರ. ಹಾಗೆಂದೇ ಕಥೆ ಅಲ್ಲಿ ಭರದಿಂದ ಓಡುತ್ತದೆ. ರಾಜ ರಾಣಿ ಪುರವನ ಕೇರಿಗಳ ಮರ್ಣನೆಗಳಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ತಾನು ಮಂದೆ ಇನ್ನೂ ಹಲವಾರು ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿರುವುದರ ಅರಿವು ಕವಿಗಿರುವುದರಿಂದ ಕಥೆಯಷ್ಟನ್ನೇ ಸವೇಗವಾಗಿ ದೇಳಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ ತಿಮ್ಮಪ್ಪದಾಸರ ಕೃತಿಯು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹಿರಿದಾದದ್ದು. ಇದು ಇವತ್ತೆರಡು ಅಧ್ಯಾಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಸುಮಾರು ಒಂಬತ್ತನೂರು ಪದ್ಯಗಳವರೆಗೆ ಬೆಳೆದಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಭಾಗವತದಲ್ಲಿನ ಧ್ರುವಕಥೆಯಾದರೂ ಐದು ಸಂಧಿಗಳದ್ದಾಗಿದ್ದು ಒಟ್ಟು ಇನ್ನೂರ ಐವತ್ತನಾಲ್ಕು ಪದ್ಯಗಳಿಗೆ ಮುಗಿಯುತ್ತದೆ. ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಅಲಕ್ಷಿಸಿದರೂ ತಿಮ್ಮಪ್ಪದಾಸರ ಕೃತಿ ತನ್ನ ಸಾವಧಾನಗತಿಯಿಂದ ವಿವರಗಳ ಪೂರೈಕೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ಸ್ವತಂತ್ರ ಕೃತಿಗೆ ಸಹಜವಾದ ದೀರ್ಘವರ್ಣನೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಒಂದು ಸಮಗ್ರ ಕೃತಿಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಇಡಿಯಾಗಿ, ಇಷ್ಟು ದೀರ್ಘವಾಗಿ, ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕೃತಿಯಾಗಿ ರಚಿತವಾಗಿರುವ ಧ್ರುವಕೃತಿ ನದ್ಯಕ್ಕೆ ತಿಳಿದಂತೆ ಇದೊಂದೇ ಎಂದೂ ಹೇಳಬಹುದು.

ಧ್ರುವನ ಕಥೆಯನ್ನೇ ವಸ್ತುವಾಗಿ ಪಡೆದ ಬೇರೆ ಮೂರು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳೂ ಇವೆ. ಅವುಗಳೆಲ್ಲ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ತೀರ ಚಿಕ್ಕವು ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಪ್ರಕಟವಾಗದವು. ಈ ಮೂರು ಕೃತಿಗಳ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳೂ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಯದ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಭಂಡಾರದಲ್ಲಿವೆ.

ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದು 'ಧ್ರುವನ ಹುಟ್ಟು' ಎಂದೂ ಹೆಸರಿಸಲಾಗಿರುವ ಕೆ. ಬಿ. ೧೧೯ನೆಯ ನಂಬರಿನ ಕಾಗದದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ. ಇದನ್ನು ರಚಿಸಿದವರು ಯಾರೆಂದು ತಿಳಿಯದು. ಇದು ಒಟ್ಟು ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕು ಪುಟಗಳ ಬರೆಹ. ಪ್ರತಿ

ವುಟದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಹದಿನೆಂಟು ಸಾಲುಗಳಿವೆ. ಅಕ್ಷರ ಸ್ಫುಟವಾಗಿದೆ. ಇಡೀ ಕೃತಿ ಬಹುವುಟ್ಟಿಗೆ ಹಾಡುಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೇ ರಚಿತವಾಗಿದೆ. ಹಾಡುಗಳ ನಡುವೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ವಚನ ಎಂದು ಸೂಚಿಸಿ ಒಂದೆರಡು ಸಾಲುಗಳಷ್ಟು ಗದ್ಯವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯನ್ನು ಧ್ರುವನ ಹುಟ್ಟು ಎಂಬ ವೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆದಿದ್ದರೂ ಧ್ರುವ ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದದ್ದರವರೆಗಿನ ಕಥೆಯಿದೆ ಉತ್ತಮ ಮತ್ತು ಸುರುಚಿಯರ ಸಾವು, ಕುಬೇರನ ಮೇಲೆ ಧ್ರುವನ ಯುದ್ಧ, ಅವನಿಗೆ ಪರಮಪದ ದೊರೆತದ್ದು ಮೊದಲಾದ ಕಥಾಭಾಗ ಇದರಲ್ಲಿ ಹಾಡುಗಳಿಗೆ ಒಂದೆರಡು ಕಡೆ (ಶಂಕರಾಭರಣ ಮುಖಾರಿ ಎಂದು) ರಾಗಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದೆ. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಕಡೆ 'ರಾಗ' ಎಂದು ಮಾತ್ರ ಬರೆದು ರಾಗದ ದಸರು ಬರೆಯಬೇಕಾದ ಜಾಗವನ್ನು ಖಾಲಿಯಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಒಟ್ಟು ೧೨೦ ನುಡಿಗಳಿದ್ದು ಅವುಗಳನ್ನು ಸಾಲಾಗಿ ಬರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲಾಗಿದೆ ಈ ನುಡಿಗಳೆಲ್ಲ ಒಂದೇ ಲಯದಲ್ಲಿಲ್ಲ; ನಡಿಗೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕಂದ ಪಟ್ಟಿಗಳ ಬಳಕೆಯೂ ಇದೆ ಈ ಕೃತಿಯ ಭಾಷೆ, ಮಟ್ಟುಗಳ ವೈವಿಧ್ಯ, ಕದನರೂಪಿ ತಿಳಿಮನು ಒಂದರದು ಚಿಕ್ಕ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡಬಹುದು.

ಸುರುಚಿ ಗರ್ಭಿಣಿಯೆಂಬ ವಿಷಯ ರಾಜನಿಗೆ ತಿಳಿದ ಸಂದರ್ಭ

ಅಂದ ವಗಾತನು ಕೇಳಿ
ಬಂದಾ ರಾಯನು
ಚಂದದಿಂದರಮನೆಗೆ
ಸಂದೇಹವೇತಕೆ
ಸುರುಚಿಗೆ ಗರ್ಭವಾ
ನಂದ ಕಾಲಗಳಾಗಲಿ

ಧ್ರುವ ಸುರುಚಿಯ ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ ನೊಂದು ಹೇಳುವ ಮಾತು

ಪಡೆದ ತಂದೆ ಮಹಾವಿಷ್ಣು | ಪಡೆದ ಜನನಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿ
ಎನ್ನೊಡಹುಟ್ಟಿದಾತನು ಅಜ ಹುಸಿಯಲ್ಲ | ಈ ಮಾತು ||
ಕರುಳು ಖಂಡ ಮಲಭಾಂಡಗಳಿರುವ ಈ
ನರರೆ ತೊಡೆಯ ನಾನೇರುವನಲ್ಲ |
ತಾಯೆ ಕೇಳಿ ಮಾತು | ನರಹರಿಯ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂರುವೆ
ನಾ ಮೋಗಿ |
ಎನ್ನೊಡೆಯನ ಪಾದವ ಸೇರಿ ಧನ್ಯನಾಗುವೆ ಸುಖದಿ |

ಸುರುಚಿ ಸುನೀತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ನಡೆದುಕೊಂಡ ರೀತಿ :

ಕೂಳಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಸುನೀತಿ ! ಇಷ್ಟು ಮೂಳ ಪೌರುಷ ಬಂದಿತೆನುತಲೆ !
ತಾಳು ಅವಳಿಗೆ ! ತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಮಾಡದಿಹೆನೇ ||
ಕೆಟ್ಟ ಸುನೀತಿಯ ಮನೆಯ ದಾಸಿಯು
ಭೃತ್ಯಕೆನುತಲಿ ನಾಳೆ ಬಂದರೆ
ಕುಟ್ಟಿ ಬಾಯ ಮೇಲೆ ಕಳುಹಿರೆಂದಳು

ಎರಡನೆಯ ಕೃತಿ ಧೃವಚರಿತ್ರೆ. ಕೆ ಬಿ, ೪೦೫ ನೆಯ ನಂಬರಿನ ಈ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಎಸ್ಪತ್ತರಡು ಪುಟಗಳಿವೆ. ಪ್ರತಿ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಪಂಕ್ತಿಗಳಿವೆ. ಇದೊಂದು ಯಕ್ಷಗಾನಕೃತಿ ಬೇರೆಬೇರೆ ಮಟ್ಟಿನ ಹಾಡುಗಳಿವೆ. ಹೊವದಿ ಎಟ್ಟದಿಗಳ ಬಳಕೆಯೂ ಇದೆ “ವರ ಮಹಾಭಾಗವತ ಪೌರಾಣದೊಳಗೆ ! ಹರಿಭಕ್ತ ಧೃವನ ಚಾರಿತ್ರವನು ಧರೆಗೆ ! ಸೃಜಿಸುವೆನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಯಕ್ಷಗಾನದಲಿ ಪ್ರಜವೃದ್ಧಿವ ಲೋಕನಾಥನೊಲವಿನಲಿ” ಎಂದು ಕೃತಿಕಾರ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಕೃತಿಕಾರ ಯಾರು ಎಂದು ತಿಳಿಯದು.

ಇದೇ ಹೆಸರಿನ ಕೆ. ಬಿ. ೩೫೪ ನೆಯ ನಂಬರಿನ ಇನ್ನೊಂದು ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಇದ್ದು ಅದು ಮೇಲಿನ ಕೃತಿಯ ನಕಲಾಗಿದೆ.

ಮೂರನೆಯ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯ ಹೆಸರೂ ಧೃವಚರಿತ್ರೆ. ಕೆ. ಬಿ. ೧೭೯ ನೆಯ ನಂಬರಿನ ಈ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ಕೃತಿಯಲ್ಲ; ಚಾಟುವಿಟ್ಟಲನಾಥನ ಕನ್ನಡ ಭಾಗವತದ ಮೊದಲ ೨೬ ಪದ್ಯಗಳ ಒಂದು ನಕಲು ಅಷ್ಟೆ.

*

*

*

*

ಧೃವನ ಕಥೆ ಸಂಸ್ಕೃತದ ವಿಷ್ಣು ಪುರಾಣ ಮತ್ತು ಭಾಗವತಗಳಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ. ತಿಮ್ಮಪ್ಪದಾಸರ ಧೃವ ಚರಿತ್ರೆಗಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಕನ್ನಡ ಭಾಗವತಕ್ಕಾಗಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಗವತದ ಧೃವಕಥೆಯೇ ಮೂಲ. ಒಳವಿವರಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಂಚ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದ್ದರೂ ಭಾಗವತದಲ್ಲಿನ ಕಥಾವಿನ್ಯಾಸವನ್ನೇ ಇಬ್ಬರೂ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅನುಸರಿಸಿದ್ದಾರೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಗವತಕಾರನಾದ ಚಾಟುವಿಟ್ಟಲನಾಥ ತಿಮ್ಮಪ್ಪದಾಸರಿಗಿಂತ ಸಾಕಷ್ಟು ಮೇಚಿನ ದಾಸರು ಅವನ ಕೃತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದ್ದಿರಬಹುದೆನ್ನಲು ಒಂದೆರಡು ಸಣ್ಣ ಸೂಚನೆಗಳಿವೆಯಾದರೂ ಅವನಿಂದ ಪ್ರಭಾವಗೊಂಡದ್ದಕ್ಕೆ ಆಧಾರಗಳೇನೂ ಇಲ್ಲ ಚಾಟುವಿಟ್ಟಲನಾಥ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ

ಹಲವಾರು ಉದಮಗಳನ್ನು, ಮೂಲಕಥೆಯಿಂದ ಭಿನ್ನವಾದ ಕೆಲವು ಸಣ್ಣ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿಯೇ ತರಬಹುದಾದ ಒಂದು ಕಲ್ಪಿತಭಾಗ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಯಾವುದೂ ದಾಸರಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅವನ ವದಪುಂಜಗಳು, ನುಡಿಕಟ್ಟುಗಳು, ಮಾತಿನ ಧಾಟಿಗಳು ಯಾವುವೂ ಅವರಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಮೂಲ ಆಕರ ಒಂದೇ ಅದು ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಗವತ. ಅಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸ್ಕಂಧದಲ್ಲಿ (೮ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯದಿಂದ ೧೨ರ ಪೂರ್ತಿ) ಐದು ಅಧ್ಯಾಯಗಳ ಇನ್ನೂರ ಆರವತ್ತೈದು ಶ್ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಲಾಗಿರುವ ಕಥೆಯನ್ನು ಚಾಟು ವಿಟ್ಟಲನಾಥ ಹೆಚ್ಚು ವಿಸ್ತರಿಸಿದೆಯೂ, ತಿಮ್ಮಪ್ಪದಾಸರು ವರ್ಣನಾದಿ ವಿವರ ಸಹಿತವಾಗಿಯೂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಅಸ್ರಕಟಿತ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ಇತರ ಧ್ರುವಕೃತಿಗಳ ಕಥೆ ಮಾತ್ರ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮೂಲದ್ದೇ ಆದರೂ ಧ್ರುವನ ಜನನದವರೆಗಿನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮೂಲದಿಂದ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಭಿನ್ನವಾಗಿವೆ.

ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ಧ್ರುವನ ಕಥೆ

ಸ್ವಾಯಂಭುವ ಮನುವಿಗೆ ಪ್ರಿಯವ್ರತ ಮತ್ತು ಉತ್ತಾನಪಾದರಾಯ
ಎಂದು ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು ಉತ್ತಾನಪಾದರಾಯನಿಗೆ ಸುನೀತಿ ಮತ್ತು ಸುರುಚಿ
ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಪತ್ನಿಯರು ಕಿರಿಯ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಸುರುಚಿಯ ಮೇಲೆ ರಾಜನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೀತಿ.

ಸುನೀತಿಗೆ ಧ್ರುವನೆಂಬ ಮಗ, ಸುರುಚಿಗೆ ಉತ್ತಮನೆಂಬ ಮಗ ಹುಟ್ಟಿದರು. ಉತ್ತಾನಪಾದರಾಯ ಒಮ್ಮೆ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಉತ್ತಮನನ್ನು ತನ್ನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು ಮುದ್ದಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಬಾಲಕ ಧ್ರುವ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ತನ್ನನ್ನೂ ಉತ್ತಮನಂತೆ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು ಮುದ್ದಿಸಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿದ ರಾಜ ಮಗುವಿನ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ನಡೆಸಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಸುರುಚಿ ಅಸೂಯೆ, ಗರ್ವಗಳಿಂದ ಮದಿಸಿ ಧ್ರುವನನ್ನು ಹೀಗಳೆದು ಮಾತನಾಡಿದಳು. “ಮಗೂ ನೀನು ರಾಜಪುತ್ರನಿರಬಹುದು, ಆದರೆ ನನ್ನ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಬಂದವನಲ್ಲ. ಬೇರೆಯವಳ ಮಗನಾದ ನಿನಗೆ ರಾಜಾಸನವನ್ನೇರಲು ಅರ್ಹತೆ ಎಲ್ಲಿ ? ಮಾಪ, ಚಿಕ್ಕವನಾದ ನಿನಗೆ ಇದು ತಿಳಿಯದು ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ದೊರೆಯದ್ದಕ್ಕೆ ವೃಥಾ ಆಸೆಪಡುತ್ತಿರುವೆ ನೀನು ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ಹತ್ತಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಂಡು ಅವನ ಅನುಗ್ರಹ ಪಡೆದು ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬಾ” ಎಂದಳು. ಮಲತಾಯಿಯ ಬಿರುನುಡಿ ಕೇಳಿದ ಧ್ರುವ ಕೋಲಿ ನಿಂದ ಬಡಿದ ಕಾಳೋರಗದಂತೆ ರೋಷಗೊಂಡು ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತ ತಾಯಿ

ಸುನೀತಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದ. ದುಃಖಿಸುವ ಮಗನನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡುತ್ತ ಸುನೀತಿ ಹೇಳಿದಳು : “ಮಗೂ, ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ ನನ್ನನ್ನು ಹೆಂಡತಿ ಯೆಂದಾಗಲಿ, ಕಡೆಗೆ ದಾಸಿಯೆಂದಾಗಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ನಾಚುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅಂಥವಳ ಮಗನಾದುದರಿಂದ ನುರುಚಿ ನಿನಗೆ ದೇಳಿದ ಮಾತು ನ್ಯಾಯವಾದದ್ದೆ. ಉತ್ತಮ ಸಂತೆ ಸಿಂಹಾಸನವೇರಲು ನೀನು ನಾರಾಯಣನನ್ನೇ ಬೇಡಬೇಕು. ಅವನು ಪಾತ್ರವೇ ನಿನ್ನ ದುಃಖವನ್ನು ವರಿಹರಿಸಬಲ್ಲ,” ತಾಯಿಯ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಧ್ರುವ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡುವೆನೆಂದು ನಗರದಿಂದ ಕಾಡಿಗೆ ದೊರಟುಬಿಟ್ಟ,

ಇದನ್ನೇ ತಿಳಿದ ನಾರದರು ಅಶ್ವರ್ಯಪಟ್ಟು ಧ್ರುವನ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಎಂದು ರಾಗಿ ಬಂದು ಅವನನ್ನು ಕಂಡರು ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಎಂಥೆಂಥ ವಿಧಾನ, ಮುನಿಗಳಿಗೂ ಕಷ್ಟ; ಇನ್ನೂ ಹಸುಳೆಯಾದ ನಿನಗೆ ಸಾಧ್ಯವೇ? ದಟ್ಟ ಬಿಟ್ಟು ಮನೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗು ಎಂದು ತಿಳಿಹೇಳಿದರು. ಧ್ರುವ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನನ್ನು ಮದಳುವಂತೆ ಹೇಳಬೇಡಿ ಬದುಕು ದುಸ್ಸಾಧ್ಯನಾದ ನಾರಾಯಣನ ಅನುಗ್ರಹ ವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ದಾರಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಎಂದು ಅವರನ್ನೇ ಬೇಡಿದ. ಬಾಲಕನ ನಿರ್ಭಾರಕ್ಕೆ ನಾರದರು ಮೆಚ್ಚಿದರು ಅವನಿಗೆ ಧ್ಯಾನವಿಧಾನವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿ, ಮಧುವನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ತಪಸ್ಸುಮಾಡಿ ಭಗವಂತನನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ತಿಳಿಸಿ ನೇರವಾಗಿ ಉತ್ತಾನವಾದರಾಯನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು ಅ ಹೊತ್ತಿಗೆ ರಾಜ ಧ್ರುವನನ್ನು ಅನಾದರಿಸಿದ ತನ್ನ ನವತೆಗಾಗಿ ವಶ್ಯಾತ್ಪಾಪದಿಂದ ಬೇಯುತ್ತಿದ್ದ ನಾರದರೆದುರು ತನ್ನ ನವತೆಯನ್ನು ತಾನೇ ದಳಿದುಕೊಂಡ

ಧ್ರುವ ಮಧುವನಕ್ಕೆ ಬಂದು ತಪಸ್ಸಿಗೆ ನಿಂತ. ಮೊದಲು ದೀರ್ಘ ಕಾಲ ಕ್ಷಾಮವು ಅಲ್ಪಾಹಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ಅನಂತರ ಅದನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ತರಗೆರೆ, ಒಣಹುಲ್ಲುಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತ, ಮುಂದೆ ಕೇವಲ ಜಲಾಹಾರ ಸೇವಿಸುತ್ತ, ಕಡೆಗೆ ಛ್ವಾಸನನ್ನೇ ನಿರ್ಬಂಧಿಸಿ ಒಂಟಿಕಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದ. ಹುಡುಗ ಚಲಿಸದೆ ನಿಂತು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಭೂಮಿ ಆನೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊರಿಸಿದ ಹಡಗಿನಂತೆ ಇಕ್ಕಿಲದಲ್ಲಿಯೂ ತೂಗಿತು. ಅವನ ತಪೋಜ್ವಾಲೆಗೆ ಮೂರು ಲೋಕ ಬೆದರಿದವು. ಉಸಿರಾಟವೇ ಕಟ್ಟಿದಂತಾಗಿ ಜೀವರಾಶಿ ತಲ್ಲಣಿಸಿತು. ಎಲ್ಲರೂ ಇಂದ್ರಾದಿ ಲೋಕಪಾಲರನ್ನು ಮುಂದುಮಾಡಿಕೊಂಡು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಬಳಿ ತೆರಳಿ ತಮ್ಮ ಅಳಲು ತೋಡಿಕೊಂಡರು. ಅವನು ಅವರಿಗೆ ಅಭಯವಿತ್ತು ಧ್ರುವನನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಲು ಮಧುವನಕ್ಕೆ ಬಂದ

ಮಿಂಚಿನ ಬಳ್ಳಿಯಂತೆ ಜ್ವಲಿಸುತ್ತ ಧ್ರುವನ ಹೃದಯಗೋಚರವಾಗಿದ್ದ ಧ್ಯಾನಮೂರ್ತಿ ಧಟ್ಟನೆ ಮರೆಯಾದಂತಾಯಿತು, ಧ್ರುವ ಕಣ್ಣು ತೆರೆದರೆ ಎದುರಿಗೆ

ತೇಜೋರಾಶಿಯಾದ ಭಗವಂತ ಭೇಳಗುತ್ತಿದ್ದ. ವಿಸ್ಮಯಾನಂದಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ ಹೋದ ಬಾಲಕ ಅವನ ಪಾದಗಳ ಮೇಲೆ ದಿಂಡುರುಳಿದ ಸ್ತುತಿಸಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯಿದ್ದರೂ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲರಿಯದೆ ನಿಂತ ಮುಗ್ಧಬಾಲಕನ ಗಲ್ಲವನ್ನು ಹರಿ ತನ್ನ ಶಂಖದಿಂದ ನೋಕಿದೊಡನೆ ಧ್ರುವನ ಅಜ್ಞಾನ ಹರಿದು ಜ್ಞಾನ ಬೆಳಗಿತು; ನಾರಾಯಣನ ನಿಜಸ್ವರೂಪದ ಅರಿವು ಹುಟ್ಟಿತು. ಧ್ರುವ ಅವನನ್ನು ಮುಕ್ತಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಿದ; ಅವನ ದಿವ್ಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಬಲ್ಲೆನಿಸಿದ. ಹುಡುಗನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಕೋರಿಕೆಯನ್ನು ಅರಿತ ಭಗವಂತ ದೀರ್ಘಕಾಲ ರಾಜ್ಯವಾಳಿ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಪರಮವದಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲುವಂತೆ ಆರ್ವೇವಿಸಿ ಮರೆಯಾದ ಲೌಕಿಕ ಆಸೆಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ತಾನು ಮತ್ತೆ ಲೋಕದ ನಡುವೆಯೇ ಉಳಿದುದನ್ನು ಕಂಡು ಧ್ರುವನ ಮನಸ್ಸು ಖಿನ್ನವಾಯಿತು ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ಬೇಗಸೆ ಬತ್ತ ಬೇಡಿದಂತೆ ಮೋಕ್ಷವನ್ನೇ ಕೊಡಬಲ್ಲ ಮಹಾದೇವನಿಂದ ಕೇವಲ ಸಿಂಹಾಸನ ವಡೆದು ಬಂದೆನಲ್ಲ ಎಂದು ತನ್ನನ್ನೇ ನಿಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಧ್ರುವ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಮರಳಿದ

ಮಗನ ಆಗಮನದ ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿದು ಉತ್ತಾನವಾದರಾಯ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ತುಂಬಿಹೋದ ಸುನೀತಿಗೆ ಹೋದ ಜೀವ ಮರಳಿದಂತಾಯಿತು. ಊರಿಗೆ ಊರೇ ಅವನನ್ನು ನಡೆಗರದಿಂದ ನ್ವಾಗತಿಸಿತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲಾನಂತರ ಉತ್ತಾನವಾದರಾಯ ಮಗನಿಗೆ ಸಾದ್ರಾಜ್ಯವನ್ನಿತ್ತು ತಾನು ತಪಸ್ಸಿಗೆ ತೆರಳಿದ

ಶಿಶುಮಾರನೆಂಬ ಪ್ರಜಾವತಿಯ ಮಗನಾದ ಭ್ರಮಿ ಮತ್ತು ವಾಯುವಿನ ಮಗಳಾದ ಇಳಾ ಎಂಬ ಚೆಲುವೆಯರು ಧ್ರುವನ ಕೈಹಿಡಿದರು ಭ್ರಮಿಗೆ ಕಲ್ಪ ಮತ್ತು ವತ್ಸಕರೆಂಬ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳಾದರು. ಇಳಾ ಉತ್ತಲನೆಂಬ ಮಗನನ್ನೂ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣುಮಗುವನ್ನೂ ವಡೆದಳು. ಸುರುಚಿಯ ಮಗನಾದ ಉತ್ತಮ ಇನ್ನೂ ಅದಿವಾಹಿತನಾಗಿದ್ದ. ಒಮ್ಮೆ ಅವನು ಬೇಟೆಗೆಂದು ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಒಬ್ಬ ಯಕ್ಷನಿಂದ ಪ್ರತನಾದ ಧೃತಿಗೆಟ್ಟ ಸುರುಚಿ ಮಗನನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತ ಹೋಗಿ ಕಾಡುಗಿಚ್ಚಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಸುಟ್ಟುಹೋದಳು. ತಾಯಿ, ತಮ್ಮಂದಿರ ಸಾವಿನಿಂದ ಉದ್ವಿಗ್ನನಾದ ಧ್ರುವ ಯಕ್ಷರಾಜನಾದ ಕುಬೇರನ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧ ನಾರಿದ ಧ್ರುವನ ಮೇಲೆ ಯಕ್ಷರ ಮಹಾಸೈನ್ಯ ಕದಿಯಿತು ಅವನ ಬಾಣಗಳ ಏಟಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಅದು ಕಳವಳಿಸಿತಾದರೂ ಬಾಲಮೆಟ್ಟಿದ ದಾವಿನಂತೆ ರೋಷಗೊಂಡು ಪುನಃ ಅವನ ಮೇಲೆ ಎರಗಿತು, ಬಗೆ ಬಗೆ ಅಸ್ತ್ರಗಳ ಮಳೆಗರೆಯಿತು ಬಿರುಮಳೆಯಿಂದ ಮರೆಯಾದ ಬೆಟ್ಟದಂತೆ ಧ್ರುವ ಆ ಬಾಣವೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಮರೆಯಾದ. ಉತ್ತಾಹಿತರಾದ ಯಕ್ಷರು ಗೆಲುವಿನ ಕೇಕೆ ಹಾಕುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ಮಂಜನ್ನು ಸೀಳಿಕೊಂಡು ಮೂಡುವ ಛಾತಾಂಡಮಂಡಲದಂತೆ ಮತ್ತೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರ ನ್ನಲ್ಲ ೭೭೭೭೭

ಕೂಡಲೆ ಯಕ್ಷರು ಮರೆಯಾಗಿ ಮಾಯಾಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದರು. ಘೋರ ಶಬ್ದ ಕಿವಿಯನ್ನು ಮುತ್ತಿತು. ಭಯಂಕರ ಗಾಳಿ ಎದ್ದಿತು. ಮಿಂಚು ಚೆಲ್ಲುವ ಭಯಂಕರ ಮೇಘಗಳು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ತೇಲಿಬಂದವು. ರಕ್ತಮಾಂಸ, ಮಲಮೂತ್ರಗಳ ಮಳೆ ಸುರಿಯಿತು. ಭಯಂಕರ ಮೃಗ ಸಮೂಹ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಧ್ರುವನಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಈ ಉತ್ಪಾತಗಳಿಂದ ಅವನು ಎದೆಗೆಡಬಾರದೆಂದು ತಿಳಿಸಿ ಜಯಪಾಗಲೆಂದು ಹರಸಿದರು. ಧ್ರುವನು ಕೊಂಚವೂ ವಿಚಲಿತನಾಗದೆ ಧನುಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಸಂಧಾನ ಮಾಡಿ ಹೊಡೆದ ಅದರ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಯಕ್ಷರ ಮಾಯೆ ಕುಸಿಯಿತು ಧ್ರುವನ ಬಾಣದೇಟುಗಳಿಂದ ಅವರು ಒಂದೇ ಸಮನೆ ನೆಲಕ್ಕೆ ಉರುಳತೊಡಗಿದರು. ಈ ಜೀವಹತ್ಯೆಯನ್ನು ಕಂಡು ನೊಂದು ಧ್ರುವನ ಪಿತಾಮಹನಾದ ಮನುಚಕ್ರವರ್ತಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಮೊಮ್ಮಗನಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಈ ವಧೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವಂತೆ ಧ್ರುವನನ್ನು ಕೋರಿದ. ಬಂಧುಗಳ ಸಾವಿನಿಂದ ಉದ್ವಿಗ್ನನಾಗುವುದು ಅವನಂಥ ಜ್ಞಾನಿಗೆ ಸಲ್ಲದೆಂದ. ಪಿತಾಮಹನ ಮಾತಿನಿಂದ ತಾನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲವೆನಿಸಿ ಧ್ರುವ ಯುದ್ಧವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ, ಆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಕುಬೇರನೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಧ್ರುವನನ್ನು ಹರಸಿ ಭಗವಂತನ ಸ್ಮರಣೆ ಅವನ ವಾಲಿಗೆ ಸಂತತವಾಗಿರಲೆಂಬ ವರವನ್ನಿತ್ತ.

ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಮರಳಿದ ಧ್ರುವ ಯಜ್ಞಯಾಗಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಕಡೆಗೆ ಬದರಿ ಕಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ತೆರಳಿ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ನಿಂತ. ಕ್ರಮೇಣ ದೇಹಾಭಿಮಾನವನ್ನೇ ಮರೆತು ಆತ್ಮಾರಾಮಸ್ಥಿತಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿದ ಅವನಲ್ಲಿಗೆ ಹರಿಕಿಂಕರರು ದಿವ್ಯ ವಿಮಾನವೊಂದರಲ್ಲಿ ಬಂದರು. ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರಿಂದ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಗೊಳ್ಳುವ ಪರಮಪದಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲು ಬಂದ ಆ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಧ್ರುವ ಪೊರಟ. ಕೂಡಲೆ ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ನೆನಪಾಯಿತು ಅವಳು ಆಗಲೇ ಬೇರೊಂದು ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಸಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಹರಿಕಿಂಕರರು ಅವನಿಗೆ ತೋರಿಸಿದರು. ದೇವತೆಗಳು ಮುಕ್ತಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಪ್ರರಂಸೆ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು ಗ್ರಹ ಸೂರ್ಯ ಸಪ್ತರ್ಷಿ ಮಂಡಲವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ದಾಟಿ ಧ್ರುವ ಪರಮವದವನ್ನು ನೇರಿದ.

ಮೈತ್ರೇಯ ಋಷಿ ವಿದುರನಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಸೂತಮುನಿಗಳು ಶೌನಕಾದಿ ಮುನಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದರೆಂದು ಭಾಗವತ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಕನ್ನಡ ಭಾಗವತದ ಧ್ರುವೋವಾಖ್ಯಾನ

ಚಾಟು ವಿಟ್ಠಲನಾಥನ ಕನ್ನಡ ಭಾಗವತದಲ್ಲಿನ ಧ್ರುವಕಥೆ ಹೆಚ್ಚೂ ಕಡಿಮೆ ಮೂಲದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಥೆಯ ಸರಗು ಹಿಡಿದು ನಡೆದ ಅನುವಾದವೆಂದು

ಹೇಳಬಹುದು ಅವನು ಕಥೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅಲ್ಲಿನ ಪದವುಂಜ, ಅಲಂಕಾರಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಅನೇಕ ಕಡೆ ಅನುವಾದಿಸುವುದುಂಟು ಹೀಗೆಂದಾಗ ಕನ್ನಡದ್ದು ಸಂಸ್ಕೃತದ ಮಕ್ಕಿಕಾಮಕ್ಕಿ ಭುದಾಂತರವೆಂದೂ ಹೇಳುವಂತಿಲ್ಲ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದಾಗ ಕನ್ನಡ ಭಾಗವತಕಾರ ತನ್ನ ಪ್ರತಿಭಾ ಪ್ರಕಾಶನಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾಗುವಷ್ಟು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ವಹಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಮೂಲದ ಕೆಲವು ವಿವರಗಳನ್ನು, ಉಪಮೆಗಳನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ ಅಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಎಮ್ಮೋ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ, ಆದರೆ ಈ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಎಲ್ಲೂ ಮೂಲದ ಒಟ್ಟು ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಆಪೋಹ ತರುವಂಥದಾಗಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಅದರ ಆಶಯವನ್ನೇ ಇನ್ನಷ್ಟು ಪೋಷಿಸಿದೆ ಎನ್ನಬೇಕು ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದೆರಡು ನಿದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬಹುದು

ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಧ್ರುವನ ತಪೋಜ್ವಾಲೆಯಿಂದ ಜೀವರಾಶಿಯೆಲ್ಲ ಗಾಬರಿಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಆಗ ಇಂದ್ರಾದಿ ಲೋಕವಾಲರೆಲ್ಲ ನಾರಾಯಣನ ಬಳಿ ತೆರಳಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಕಾಪಾಡುವಂತೆ ವಾರ್ಧಿಸುತ್ತಾರೆ ಅಭಯವಿತ್ತು ನಾರಾಯಣ ಧ್ರುವನನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಲು ಮಧುವನಕ್ಕೆ ತೆರಳುತ್ತಾನೆ.

ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಗವತಕಾರ ಒಂದು ಹೊಸ ಅಂಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಗಾಬರಿಗೊಂಡ ಮೂರುಲೋಕಗಳೂ ಇಂದ್ರನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಿತಿ ತೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ ಇಂದ್ರ ಅವರಿಗೆ ಅಭಯವಿತ್ತು ಕಳಿಸಿ ಧ್ರುವನ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಕೆಡಿಸುವ ಬಗೆಯನ್ನು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾನೆ ಧ್ರುವ ಇನ್ನೂ ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗ. ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಹೆಣ್ಣಿನ ಮೋಹ ವಿಭ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಬೀಳುವಂಥದಲ್ಲ, ಅಪ್ಸರೆಯರು ಇಲ್ಲಿ ಉದಯೋಗಕ್ಕೆ ಬರುವಂತಿಲ್ಲ ಈ ಹುಡುಗನ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಕಳವಳ ಕವಿಸಬಹುದಾದ ಬೇರೆ ಏನೇನು ವಿಧ್ಯಗಳಿವೆಯೋ ಅವನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಇಂದ್ರ ಆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತಕ್ಕವರನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಕೂಡಲೇ ಮಧುವನದಲ್ಲಿ ಬಿರುಗಾಳಿ ಬೀಸಿತು. ಕೆಂಧೂಳಿ ಮೇಲೆದ್ದಿತು. ಕತ್ತಲೆ ಒಕ್ಕನ್ನೆಲ್ಲ ತಬ್ಬಿತು. ಭಯಂಕರ ರಾಕ್ಷಸರು, ಹುಲಿ ಕರಡಿಗಳು ಧ್ರುವನ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಹಿಂಡುಹಿಂಡಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡವು. ಧ್ರುವ ಕದಲಿಲ್ಲ. ಸೂರ್ಯ ಜ್ವಲಿಸಿ ಉರಿದ. ಯಮ ಕೊರಳಿಗೆ ವಾಶ ಬೀಸಿದ. ಆದರೂ ಧ್ರುವ ಚಲಿಸಲಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ “ಬಿಸಿಲ ರುಳ ಬೆಳದಿಂಗಳಾದುದು ನಸುಬೆಮರಸಾರಿಸಿತು, ಗಾಳಿಯು ಗಸಣಿ ಹರಿದುದು ಪಾಶ ದೈಸರಿಸಿತ್ತು ಕಡಲೇಳು.”

ಸೋತರೂ ಇಂದ್ರ ಅವನನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ನಿಲ್ಲಿಸಲಿಲ್ಲ. ಕಾಡು ಕಿಚ್ಚು ಹಬ್ಬಿದ. ಅದು ಸುತ್ತಲಿಂದ ಮುತ್ತಿಬಂತು. ಆದರೆ ಅದೇ ಗಳಿಗೆ

ಆಕಾಶದ ತುಂಬ ಮುಗಿಲು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಜೋರು ಮಳೆ ಸುರಿದು ಕಿಚ್ಚು ಶಾಂತವಾಯಿತು.

ಸುನೀತಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಳು. “ಮಗೂ ರಾಕ್ಷಸರು ನಿನ್ನನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಮೃಗಗಳು ನಿನ್ನನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಬರುತ್ತಿವೆ, ಏಳು ಏಳು. ನೀನಿಲ್ಲದೆ ನಾನಿರಲಾರೆ” ಎಂದು ಕೂಗಿದಳು. ರಾಜ ನನ್ನನ್ನು ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಹಾಕಿದ, ಸುರುಚಿ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಡಿಗಟ್ಟಿದಳು. ನಿನ್ನನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬಂದೆ ಇಲ್ಲಿ ಈ ಖಳ ಸಮೂಹ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿದೆ. ಕಣ್ಣುತೆರೆ, ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊ” ಎಂದು ಆರ್ತಳಾಗಿ ಕೂಗಿದಳು. ಧ್ರುವನ ಧ್ಯಾನ ಕೊಂಚ ಅಲುಗಿತು. ಕಣ್ಣುತೆರೆದ. ತಾಯಿಯಿಲ್ಲ ! ಕೂಡಲೆ ದೈತ್ಯಾಳಿ ಮೃಗಸಮೂಹ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಮೇಲೆ ಹಾಯ್ದವು. ಧ್ರುವ ಎಷ್ಟೂ ಭಯಪಡದೆ ಪುನಃ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದ, ಹರಿಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಹೋದ. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಇಂದ್ರ ನೋತ, ದಿಕ್ಕು ತೋಚದೆ ಹರಿಯ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಓಡಿದ !

ಈ ಹೊಸ ಕಲ್ಪನೆ ನಿಜವಾಗಿ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ ಎಂಬಂಥ ಯುಷಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅಪ್ಪರೆಯರ ಮೂರಕಾಸ್ತ್ರ ಬಳಸಿ ಬಗ್ಗಿಸಿದ್ದ ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಧ್ರುವ ಎಳೆಯ ಹುಡುಗನಾದದ್ದೇ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗುವುದು ನಗು ತರಿಸುತ್ತದೆ. ಕ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಸಿಗದವನನ್ನು ಭಯದಿಂದ ಮಣಿಸಲು ಸುರಪರಿವಾರ ಹೂಡುವ ಸಂಚುಗಳು ಬಾಲಕನನ್ನು ಕಂಗಾಲಾಗಿ ಮಾಡುವಂಥವು. ಈ ಅಡ್ಡಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪ್ರಕೃತಿ ಪ್ರತಿವ್ಯಾಪಾರದಿಂದ ನಿವಾರಿಸುವುದು ಸರಿಯೆ. ಆದರೆ ತಾಯಿಯ ದೀನಮುಖವನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆ ಮಗು ಕಳವಳಗೊಂಡು ಕಣ್ಣು ತೆರೆಯುವುದು ಮಾತ್ರ ತೀರ ಮನಕರಗಿಸುವಂತಿದೆ. ಇಂಥ ದೃಶ್ಯ ಕಲ್ಪನೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಗವತಕಾರನ ಕಾವ್ಯಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಹಿರಿಯ ಸಾಕ್ಷಿ ಎನ್ನಬಹುದು. ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಧ್ರುವ ಪರಮಪದಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವಾಗ ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಬಂದೇನು ಎನ್ನುವ ಭಾಗ ಕೂಡ ಕವಿಯದೇ ಆಗಿದ್ದು ತುಂಬ ಮಾನವೀಯವಾಗಿದೆ.

ಈ ಕಲ್ಪನಾಶಕ್ತಿ ಕೇವಲ ಪ್ರಸಂಗಗಳ ಕಲ್ಪನೆಗಷ್ಟೇ ಸೀಮಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಸಲ ಮೂಲದಲ್ಲಿಲ್ಲದ ವರ್ಣನೆಗಳು ಕನ್ನಡ ಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ಸಾಲುಗಟ್ಟಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಕುಬೇರನ ನೈನ್ಯ ಧ್ರುವನಮೇಲೆ ಎರಗಿದಾಗ,

ಪಾಲಾಗಡಲೊಳಗದ್ದ ಮಂದರ

ಶೈಲವೋ ಕಲ್ಪಾಂತವಹ್ನಿಯ

ಘೇಲೆ ಮುಸುಕಿದ ಕಮಲಜಾಂಡ ಕಟಾಹಮಂಡಲದೊ

ಎಂಬಂತೆ ತೋರಿರಂತೆ. ಕಡೆಗೆ ಧ್ರುವನ ಅಸ್ತ್ರಗಳ ಏಟನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ ಕುಬೇರಬಲ “ತೆಗೆದು ಹಾಯ್ದುದು ಪೃತ್ಯುವಿನ ತಾಳಿಗೆಗೆ ತುತ್ತಗಳಾದವೈ ಹಾಯೆನುತ ನಿಜವುರಕ”

ಯಕ್ಷ ಸೈನ್ಯ ಮಾಡಿದ ಮಾಯಾ ಯುದ್ಧದ ವರ್ಣನೆ ಮೂಲದಲ್ಲಿರುವುದೇ ಆಗಿದ್ದರೂ ಕನ್ನಡ ಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ಅದು ಇನ್ನೂ ಪ್ರತಾಪವತ್ತಾಗಿ ಪರ್ಣಿತ ವಾಗಿದೆ.

ದೆಸೆ ದೆಸೆಗೆ ಕೆಂದೂಳಿ ಗಗನವ
ಮುಸುಕಿದುದು ಧನ ಮೇಘವಭ್ರದ
ಬಸುರನಾವರಿಸಿದವು ಸಿಡಿಲುಗಳಿರದೆ ಮಾಯೆಗಳು
ಮಿಸುಪಮಿಂಚಿನ ಬಳ್ಳಿಗಳು ಲಂ
ಬಿಸಿದಂಪಾಕ್ಷಣದೊಳಗೆ ಕರೆದುದು
ಕಿಸುಕುಳದ ಮಳೆ ಧರೆಗೆ ಕತ್ತಲೆಯಾಯ್ತು ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ

ಅದ್ವಪೋಲಾಯ್ತುಳಿ ರಸಾತಳ
ಕಿದ್ದಿರಿಕೆಯಲಿ ಮೇರುಮೇಲಡ
ಬಿದ್ದಪೋಲಾಯ್ತೇನನೆಂಬೆನು ಮಾನವೇಶ್ವರನ
ಕದ್ದುದಸುರರ ಮಾಯೆ ಕುಳಿಯಲಿ
ಬಿದ್ದದೋ ಮಾನವ ಮಹಾಹವ
ಭದ್ರಗಜವೆಂದೊರಲುತಿರ್ದುದು ಸಕಲ ಜನನಿವಹ

ಗಿರಿಗಳುದಿರಿದವಭ್ರದಿಂದಿಳಿ —
ಗುರು ಕಬಂಧಾನೀಕ ಬಿದ್ದುದು
ಕರಡಿ ಪುಲಿಪಂದಿಗಳು ಕಾಡಾನೆಗಳು ಕವಿತರಲು
ಉರಿವ ಕೆಂಗಳ ವಿಷವಂ ಧೂಮಾಂ
ಕುರದ ವದನದ ದೆಸೆಗಳಲಿ ಹೂಂ
ಕರಿಸುವುರಗಾನೀಕ ಕವಿದುದು ನೃಪನ ಸಂಮುಖಿಕೆ

ಪರಿಘಮುಸಲ ಮುಸುಂಡಿಗಳು ಮು
ದ್ಗರ ಮಹಾ ಪಾಷಾಣ ಶಸ್ತ್ರೋ
ತ್ಕರದ ಮಳೆ ಮೋಹರಿಸಿತೆನ್ನೆಸೆಗಂಬುರಾಶಿಗಳು
ಧರಣಿಯನು ಮುಳುಗಿಸಿದವತಿ ಭೀ

ಕರ ಮಹೋರ್ಮಿ ಭೂಜಾವ ಗೂಢಾಂ

ಬರ ಗಿರಿಮ್ರಮ ದನೆಯದೇಕಾಣದದ ರಭಸವಲಿ

ಬಿಗಿಲಯದ ಹೆದೆಯಿಂದ ಹೀಗೆ ಪದಗಳು ಪಟದಟನೆ ವುಟಿದೇಳುವುದು, ಚಿತ್ರಗಳಾಗಿ ಅರಳಿ ಸುರಿಯುವುದು ರಸಾವೇಶದ ಕ್ರಿಯೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವೇ ಇಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ಧ್ರುವ ಲೋಕದ ನಶ್ವರತೆಯನ್ನು ಪರಿಭಾವಿಸಿ, ಭೋಗ ವನ್ನೆಲ್ಲ ತ್ಯಜಿಸಿ ತಪಸ್ಸಿಗೊಂದು ಬದರಿಕಾರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಅದನ್ನು ಕವಿ,

ವಿದುರ ಕೇಳೆಡಗಾಲ ಹುಡಿಯನು

ಬಿದಿರಿ ಬಿಸಡಂದವೋಲು ಸಕಲವ

ಒದೆದು ನಡೆದನು ಕುಳಿಯ ದಾಂಟಿದ ಭದ್ರಗಜದಂತೆ

ಎಂದು ಹೇಳುವೆಲ್ಲಾಗಲಿ ಅಥವಾ,

ಕಾಯ ನಾನೆಂದೆಂಬಡಿದು ಪರ

ಕೀಯ ರೇತೋಜನಿತ ಕಾಲನ

ಬಾಯಿಗೆತ್ತಿದ ತುತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರವಲ್ಲ ಶುಚಿಯಲ್ಲ

ನಾಯಿ ನರಿ ಹುಲಿ ಕಾಗೆ ಹದ್ದಿನ

ಬೀಯವಿದಕುವಯೋಗ್ಯವಾದವು.

ಎಂದು ವರ್ಣಿಸುವಲ್ಲಾಗಲಿ ಕವಿ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಜೊತೆಗೆ ಅರ್ಥೋಚಿತವಾದ ಉಪಮೆಗಳನ್ನೂ ಸಹ ತಂದಿದ್ದಾನೆ.

ಇಷ್ಟು ಸಮರ್ಥನಾದ ಕವಿ ಮೂಲದಲ್ಲಿನ ಅನೇಕ ಸೊಗಸಾದ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಕೈಬಿಡುವುದು ಮಾತ್ರ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದದ್ದು. ಅವುಗಳ ಸೊಬಗನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವಲ್ಲಿ ಕವಿ ನೋತನೆ. ಅಥವಾ ತಿಳಿದೂ ಅಲಕ್ಷಿಸಿದನೆ? ಮೂಲದ ಉಪಮೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಹಿಂಜರಿಕೆಯೇನಿಲ್ಲ. “ತೇಪಿ ಚಾಮುವಮೃಷ್ಯಂತಃ ಪಾದಸ್ಪರ್ಶಮಿಪೋರಗಾ ” ಎನ್ನುವಲ್ಲಿರುವ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಶಬ್ದ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಸಹ “ಬಾಲವನು ಕಡಿಬರಗನಿಕರದವೋಲು ಕವಿದುದು ಕೂಡ ಯಕ್ಷೇಶ್ವರನ ಪರಿವಾರ” ಎಂದು ಕೊಂಚ ಉತ್ತಮವಾಗಿಯೇ ಅನುವಾದಿಸಿಕೊಡುವ ಕೌಶಲ ಅವನದು. ಹಾಗಿದ್ದೂ ಕೆಲವು ಸೊಗಸಾದ, ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದ ಚಿತ್ರಗಳು ಕನ್ನಡ ಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ಕಳಚಿಕೊಂಡಿವೆ, ಧ್ರುವನು ಕುಬೇರನ ಸೈನ್ಯದ ಮೇಲೆ ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದಾಗಿನ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಗವತ ವರ್ಣಿಸುವ ರೀತಿ ಇದು :

ಸಂಧೀಯಮಾನ ಏತಸ್ಮಿನ್ ಮಾಯಾಗುಹ್ಯಕ ನಿರ್ಮಿತಾಃ

ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ವಿನೇಶುವಿದುರ ಕ್ಲೇಶಾ ಜ್ಞಾನೋದಯೇ ಯಥಾ

ತನ್ಮಾರ್ಗಮಸ್ತಂ ಧನುಷಿ ಪ್ರಯುಂಜತಃ
 ಸುಪರ್ಣದ್ರುಮಾ ಕಲಹಂಸ ಪಾಸಸಃ
 ವಿಸಿಸ್ಪ್ರತಾ ಅವಿವಿರುದ್ವಿಷದ್ವಲಂ
 ಯಥಾವನಂ ಭೀಮರವಾಪ್ರಿಖಂಡಿನಃ

ತೈಸ್ತಿಗ್ಮಧಾರೈಃ ಪ್ರಧನೇ ಶಿಲೀಮುದೈ
 ರಿತಸ್ತತಃ ಪುಣ್ಯಜನಾ ಉಪದ್ರುತಾಃ
 ತದಂಬ್ಧಧಾವನ್ ಕುಪಿತಾ ಉದಾಯುಧಾಃ
 ಸುಪರ್ಣಮುನ್ನದ್ಧ ಘಣಾ ಇವ್ಯಾಹಯಃ

[ದ್ರಾವ ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹೂಡಿದ. ಜ್ಞಾನೋದಯವಾದೊಡನೆ ಸಂಸಾರ ದುಃಖಗಳೆಲ್ಲ ಹರಿದುಹೋಗುವಂತೆ ಯಕ್ಷ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಮಾಯೆಗಳೆಲ್ಲ ನಾಶವಾಗಿ ಹೋದುವು ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ಚಿನ್ನದ ಅಲಗುಗಳಿಂದ ಧಳಧಳಿಸುವ, ಹಂಸದ ಗರಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಬಾಣಗಳು ಹೊರಚಿಮ್ಮಿದುವು. ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಕೂಗುತ್ತ ಕಾಡನ್ನು ಹಾಯುವ ನವಿಲಿನಂತೆ ಆ ಬಾಣಗಳು ಶತ್ರುಸೈನ್ಯವನ್ನು ಹೊಕ್ಕವು. ಹರಿತವಾದ ಮೊನೆಯ ಆ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಏಟು ತಿಂದ ಯಕ್ಷರೆಲ್ಲ ರೋಷಭರಿತರಾಗಿ ಆಯುಧ ಹಿಡಿದು, ಹೆಡೆಯೆತ್ತಿದ ಹಾವುಗಳು ಗರುಡನನ್ನು ತರುಬಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವಂತೆ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಿಂದ ಧ್ರುವನ ಮೇಲೆ ಎರಗಿದರು.]

ಮೇಲಿನ ಮೂರು ಶ್ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು ಉಪಮೆಗಳು ಬಂದಿವೆ. ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರದ ದರ್ಶನದಿಂದ ಯಕ್ಷಮಾಯೆ ಕುಸಿಯುವುದನ್ನು ಜ್ಞಾನದರ್ಶನದಿಂದ ಸಂಸಾರಮಾಯೆ ಕಳಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಉಪಮೆಯಿಂದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಿಸಿರುವುದು ಧ್ವನಿ ಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ. ಈ ಅಸ್ತ್ರಪ್ರಯೋಗದ ನಂತರ ಯುದ್ಧ ನಿಂತು ಧ್ರುವ ಬದರಿ ಕಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ತೆರಳುವುದನ್ನೂ, ಜ್ಞಾನಲಾಭದಿಂದ ಸಂಸಾರದ ಮಾಯೆ ಹರಿಯುವುದನ್ನೂ ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಈ ಉಪಮೆಯಲ್ಲಿ ಸೊಗಸಾದ ವಸ್ತುಧ್ವನಿಯಿದೆ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಭಯಂಕರ ಕೂಗಿನ ನವಿಲಿನ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರದ ಮನೋಹರ ದೃಶ್ಯ ಮತ್ತು ಅದರ ಭಯಂಕರ ಸ್ವರೂಪ ಎರಡೂ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತವೆ. ವೆಟ್ಟುತಿಂದ ಸರ್ಪ ಭಲರೋಷಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯುಚಿತ ಹೋಲಿಕೆಯಾಗಿರುವಂತೆಯೇ ಅದು ಗರುಡನ ಮೇಲೆ ಹಾಯುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಅದರ ಸೋಲೂ ಶತ ಸಿದ್ಧವೆನ್ನುವುದೂ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ನಾರಾಯಣ, ಗರುಡ, ಜ್ಞಾನ - ಈ ಪ್ರತಿಮೆಗಳು ಧ್ರುವನ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಯೆ, ಅರಣ್ಯ, ಕಾಳೋರಗಗಳು ಯಕ್ಷರ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವುದು ಸಹ ಅತ್ಯುಚಿತವಾಗಿದೆ. ಯುದ್ಧದ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಚಿತ್ರವತ್ತಾಗಿಸುವುದಲ್ಲದೆ ಸಂದರ್ಭದ ಅರ್ಥವನ್ನೂ ಪೋಷಿಸುವಂತೆ ಇವುಗಳ

ರೀತಿಯಿದೆ. ಸಾಲಾಗಿ ಬಂದ ಇಂಥ ಮನೋಹರ ಉಪದೇಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಭಾಗವತಕಾರ ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿ ಕೈಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ, ಆದರೆ ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಗಮನಿಸಿದ ಮೇಲೂ ಒಟ್ಟು ಅನುವಾದದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಗವತದ ಧ್ರುವಕಥೆ ಮೂಲದ ಔಜ್ವಲ್ಯಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗದೆ ರೂಪುಪಡೆದಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಎರಡು ಅಪ್ರಕಟಿತ ಧ್ರುವ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆ. ಬಿ. ೧೧೯೦ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಚಿಕ್ಕದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಧ್ರುವ ಜನನದವರೆಗಿನ ಕಥೆ ಭಾಗವತದ ಕಥೆಗಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ.

ಉತ್ತಾನವಾದ ರಾಜ ಸುನೀತೆಯನ್ನು ದೂರಮಾಡಿ ಸುರುಚಿಯ ಜೊತೆ ಸಂಸಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಅವನಿಗೆ ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ಮಕ್ಕಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಂತಾನ ಕ್ಯಾಗಿ ಜವತವ ಹೋವು ಮಾಡಿದ, ದೇವಲೋಕದ ಮಂದಿಗಳು ಅವನಿಗೆ ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣೊಂದನ್ನು ಆನುಗ್ರಹಿಸಿ ಅದನ್ನು ಹಿರಿಯರಸಿಯಾದ ಸುನೀತಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದೂ ಅವಳು ದ್ರೌಪದಿಯಾಗುವಳೆಂದೂ ತಿಳಿಸಿದರು. ರಾಜ ಅದನ್ನು ಸುರುಚಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ. ಅವಳು ವಣ್ಣಿನ ರಸವನ್ನು ಹಾಲುತುಪ್ಪದೊಡನೆ ನೇರಿಸಿ ಕುದಿದಳು. ಹಿಂಡಿದ ಗೊರಟೆಯನ್ನು ಅಂಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಸಾಡಿದಳು. ಇದನ್ನು ಕಂಡ ಮಂತ್ರಿ ಗೊರಟೆಯನ್ನು ತೆಗೆದಿಟ್ಟ.

ಸುನೀತೆಯ ದಾಸಿ ಪಡಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಬಂದಾಗ ಸುರುಚಿ ಪಡಿ ಕೊಡದೆ ಅವಳನ್ನು ಗದರಿಸಿ ಅಟ್ಟಿದಳು. ಮಂತ್ರಿ ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಆ ದಾಸಿಯನ್ನು ಕರೆದು “ಹಿಂಡಿದರಲ್ಪ ರಸವು ಹೋಯ್ತಲ್ಲದೆ ಗಂಡು ಫಲವು ಸಿಕ್ಕದೆ ? ಕೊಂಡು ನಿಮ್ಮಮ್ಮನಿಗೆ ನೀಡು ಶೀಘ್ರದಲೊಡಗೊಂಡು ಬಹೆನು ರಾಯನ ಇಂದಿನ ಸುದ್ದಿಯ ಎಣಿಕೆಯ ಮಾಡ ದಾನಂದದೊಳಿರಲಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ.

ಸುನೀತಿ ಮಾವಿನ ಫಲವನ್ನು ಬೀಜಸಹಿತ ತಿಂದಳು. ಪತಿಯನ್ನು ಎದುರೈ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮಂತ್ರಿ ಮತ್ತೆಗಜ ಸಿಂಹಗಳ ಬೇಟೆಗೆಂದು ಹೇಳಿ ರಾಜನನ್ನು ಊರಿ ನಾಚಿಗೆ ಕರೆದು ತಂದ. ಸಂಜೆಯಾಯಿತು. ಕಾಡುಕತ್ತಲೆ ಕವಿಯಿತು. ಗುಡುಗು ಮಿಂಚು ಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಜೋರು ಮಳೆ ಸುರಿಯಿತು. ಮಂತ್ರಿ ರಾಜನಿಗೆ ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಬಳಿ ಯಲ್ಲೇ ಒಬ್ಬ ಗಣಿಕೆಯ ಮನೆಯಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ರಾಜ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲು ಬಯಸಿದ. ಸುನೀತಿ ರಾಜನನ್ನು ಆದರದಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದಳು. ರಾಜ ಅವಳ ಚೆಲುವಿಗೆ ಬೆರಗಾಗಿ ಇವಳು ಯಾರು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೋ, ಪಾರ್ವತಿಯೋ, ದ್ರೌಪದಿಯೋ ಸೀತಾಂಗನೆಯೋ ಹೇಳು ಎಂದು ಮಂತ್ರಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದ, ನಾನು ನಿಮ್ಮ

ಪಟ್ಟದರಸಿ ಸುನೀತಿ ಎಂದಳು ರಾಣಿ. ಮಂತ್ರಿ ರಾಜರಾಣಿಯರನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಹೊರಬಂದ. “ಪೊಡವೀಶಪತಿ ನಿಮ್ಮ ಮಡದಿಯಾಗಿ ಎನಗಿಂದು ಪರದೇಶಿತನ ಬಂದಿತು” ಎಂದು ಸುನೀತಿ ದುಃಖಿಸಲು ರಾಜ ಅವಳ ಕಣ್ಣೀರನ್ನೊರಸಿ “ದುಂಡು ಮುತ್ತಿನ ಕಂಠಮಾಲೆಯ ಪದಕವ ಅಂಗನೆಯ ಕೊರಳಿಗೆ ಹಾಕಿದ”. ಸುನೀತಿ ಪತಿಯನ್ನು ಉಪಚರಿಸಿದಳು. ಇಬ್ಬರೂ ‘ದ್ರಕ್ಷಿ ದಾಳಿಂಬದ ವನದಲಿ ಗಿಳಿವಿಂಡು ಮಾತಾಡಾಲಿಂಗಿಸಿದಂತೆ’ ಪಟ್ಟಿಮಂಚದಲಿ ಮಲಗಿದರು.

ಮುಂದೆ ಧ್ರುವ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು, ಅವನು ಬಾಲಕನಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಸಭೆಗೆ ಒಂದದ್ದು ಸುರುಚಿಯಿಂದ ಅವನ ಮುಖಭಂಗ, ಕಾಡಿಗೆ ಹೊರಟದ್ದು, ನಾರದರ ಭೇಟಿ, ನಾರಾಯಣನ ಅನುಗ್ರಹ ಇವೆಲ್ಲ ಭಾಗವತದ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವಂತೆಯೇ ಇವೆ,

ಮೇಲಿನ ಕಥೆ ಜನಪದ ಕಥೆಗಳ ಧಾಟಿಗೆ ಹೊರಳಿರುವುದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುವಂಥ ತರ್ಕಮುಕ್ತವಾದ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳು ಸೇರಿಕೊಂಡಿವೆ, ರಾಜನಿಗೆ ಸುನೀತಿಯ ಗುರುತು ಸಿಗದೆ ಹೋದದ್ದು, ಅವಳು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮನೆಮಾಡಿ ಕೊಂಡಿದ್ದದ್ದು. ಮಂತ್ರಿಯು ತಂತ್ರದಿಂದ ಇಬ್ಬರೂ ಭೇಟಿಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ವಹಿಸಿದ್ದು, ಸುರುಚಿ ಎಸೆದ ಮಾವಿನ ಓಟ ಸುನೀತಿಗೆ ಮಂತ್ರಿ ಮತ್ತು ದಾಸಿಯರ ಮೂಲಕ ದೊರೆತದ್ದು ಇವೆಲ್ಲ ಒಂದು ಶಿಷ್ಟಕಥೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಜನಪದಕಥೆಗೆ ಒಗ್ಗುವ ಧಾಟಿಗಳೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಅಪ್ರಕಟಿತ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯದಾದ ಧ್ರುವಯಕ್ಷಗಾನ ಮೇಲಿನ ಕೃತಿಗಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ದೊಡ್ಡದು. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿವರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರೌಢವೂ ಆಗಿದೆ. ಆರಂಭಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇದರ ಕಥೆ ಮೊದಲಿನದರ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಲುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದರಿಂದ ಮತ್ತು ಭಾಗವತದ ಧ್ರುವ ಕಥೆಯಿಂದ ಅನೇಕ ವಿವರಗಳಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುವುದೂ ಉಂಟು. ಪುರಾಣ ಜಾನಪದ ಗಳೆರಡರ ಮಿಶ್ರಣದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ ಇದು. ಅದರ ಕಥಾವಿನ್ಯಾಸ ಹೀಗಿದೆ:

ಉತ್ತಾನಪಾದರಾಜ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿದ್ದ. ಒಮ್ಮೆ ಸಪ್ತಋಷಿಗಳು ಬಂದರು. ಮಂತ್ರಿಸಿದ ಮಾವಿನ ಫಲವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸುನೀತಿಗೆ ಕೊಡುವಂತೆ ಹೇಳಿ ಹೋದರು. ಆದರೆ ಆ ಹಣ್ಣನ್ನು ತನಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಸುರುಚಿ ಹಟಹಿಡಿದಳು. ಹಣ್ಣು ತಿಂದು ಓಟಿಸುನ್ನು ಬಿಸಾಡಿದಳು. ತನ್ನ ದೂತಿಯಿಂದ ಅದನ್ನು ಪಡೆದ ಸುನೀತಿ ಗೋವಿಂದನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ ಅದನ್ನು ಭುಂಜಿಸಿದಳು. ಸುನೀತಿಗೆ ಮೊದಲು, ಸುರುಚಿಗೆ ಅನಂತರ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳಾದರು,

‘ಕ್ರೋರಕರ್ಮ ದುರಾಚಾರಿ’ಯಾದ ಸುರುಚಿ ‘ಮನದಲಸೂಯೆವೆತ್ತು’ ತನ್ನ ‘ಕೇಡಿಂಗವನ ಕೇಡುಗಳ’ ಬಗ್ಗೆದಳು. ಈ ಹುಡುಗ ಉಳಿದರೆ ತನ್ನ ಮಗನಿಗಿಂತ ಮೇಲಾಗುತ್ತಾನೆ, ರಾಜ್ಯ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಹವಣಿಸಿದಳು. ಧ್ರುವನಿಗೆ ವಿಷದ ಕಜ್ಜಾಯ ಕೊಟ್ಟರೆ ‘ಮಂದರಧರಹರಿ ಮಾಧವ ನೆನುತದ’ ತಿಂದೂ ಅವನು ಉಳಿದ, ‘ಹರಿಭಕ್ತರಿಗೆ ವಿಷವವ್ಯುತವೆಂಬ ಮಾತು ಖರೆಯೆಂದು ಲೋಕಕ್ಕೆ ತೋರುವಂದದಲಿ ತರಳನು ಪರಮ ಸೌಖ್ಯದೊಳಿರೆ ಕಂಡು’ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಸುರುಚಿ ಕುದಿದಳು.

ವಿಷ ತಿಂದೂ ಉಳಿದ ಧ್ರುವನನ್ನು ಸುರುಚಿ ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಸಿ ತಲೆಕಡಿಸಿದಳು, ಇದನ್ನು ಬರಿದೆ ಬಿಸಾಡಿದರೆ ಏನು ಬಂತು ? ಮೋಹದ ಮಗನ ಮಾಂಸವನ್ನು ರಾಜನಿಗೆ ಉಣಿಸುವೆನೆಂದು ‘ದ್ರೋಹಿ ವಾಕವಗೈದು ಬಡಿಸಿದಳವಗೆ’. ಅವನ ಜೊತೆ ಸುನೀತಿಗೂ ಬಡಿಸಿದಳು. ಉಟಕ್ಕೆ ಕುಳಿತ ಸುನೀತಿ ‘ನನ್ನ ಮರಿಯಾನೆ ಬಾ ಉಟಕ್ಕೆ ಬಾ’ ಎಂದು ಕರೆದಾಗ ಸತ್ತು ಹುಡುಗ ಮೈದಾಳಿ ಬಂದುಬಿಟ್ಟ.

ಒಮ್ಮೆ ಬಾಲಕ ಧ್ರುವ ರಾಜನ ಸಭೆಗೆ ಬಂದ; ಎತ್ತಿಕೋ ಎಂದು ರಾಜನನ್ನು ಅತ್ತು ಕಾಡಿದ. ಸುರುಚಿ ಕೋಪಗೊಂಡಾಳೆಂದು ರಾಜ ಸುಮ್ಮನಾಗಿಬಿಟ್ಟ. ‘ತಂದೆ ರಕ್ಕಸನಾದ ! ತಾಯಿ ಹೆಬ್ಬುಲಿಯಾದ ! ಳೆಂದು ಕೂಡಿದ ಸಭೆಯಲ್ಲ || ಹೊಂದಲ ಸೌಖ್ಯವಾಗಿಹ ಘೋರಾರಣ್ಯ’ ಎಂದು ಹುಡುಗ ಅಳಲಿದ. ತಾಯಿಯ ಬಳಿ ದೂರಿದ. ಅವಳ ಮಾತಿನಂತೆ ಭಗವಂತನನ್ನು ಕಾಣಲು ಕಾಡಿಗೆ ನಡೆದ. ಮುಂದೆ ನಾರದರ ಭೇಟಿ, ಅವರು ರಾಜನನ್ನು ಕಂಡದ್ದು ಎಲ್ಲ ನಮಗೆ ಪರಿಚಿತವಾಗಿರುವ ಕಥೆಯಲ್ಲಿರುವಂತೆಯೇ ಇದೆ.

ಧ್ರುವನ ಉಗ್ರ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಮೂರು ಲೋಕಗಳೂ ಬಸವಳಿದವು. ದೇವತೆಗಳು ಇಂದ್ರನನ್ನು ಕಂಡು

ಸಿಕ್ಕುತಿರ್ಪುದು ಕೊರಳಿನೊಳಗುಸು
ರುಕ್ಕುತಿರ್ಪುದು ಉಬ್ಬಸಗಳೊಳು
ವಕ್ಕುಲಿಕ್ಕುವನಧಿಕ ತವದಲಿ
ದಿಕ್ಕುದೆಸೆಗಳ ಕಾಣೆವು

ಎಂದು ದೂರಿದರು. ಇಂದ್ರ ‘ನರಮಾಂಸಹಿತರಾದ ಘೋರಾಕಾರದಸುರರು ಶಾಕಿನಿ ಡಾಕಿನಿ’ಯರನ್ನು ಕರೆಸಿ ನೀವು ಬಲಸಹಿತ ಹೋಗಿ ಹುಡುಗನ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಕೆಡಿಸಿ ಎಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದ,

ಅಡಬಲ್ಲ ಶಾಕಿನಿ ಕಡುಜಾಣಿ ಡಾಕಿಣಿ'ಯರು ಧ್ರುವನನ್ನು ಕಂಡು ಅವನನ್ನು ಹೇಗೆ ತಿನ್ನಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಭಾಗ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಇಬ್ಬರೂ ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿದು ತರಲು ಹೋದಾಗ ಘೋರ ತವದ ಜ್ವಾಲೆ ಬಡಿದು ಹಿಂದೆ ಸರಿದರು. ವರಣನ ವಾಶದಿಂದಲೂ ಅವನನ್ನು ಬಂಧಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಧ್ರುವನ ತಾಯಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕರೆದರು. ಯಾವುದೂ ಬಾಲಕನನ್ನು ಮುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ, ಕಡೆಗೆ ಬ್ರಹ್ಮ ಇಂದ್ರಸಹಿತರಾಗಿ ವಿಷ್ಣುವಿನಲ್ಲಿ ಮೊರೆಯಿಟ್ಟರು. ಮಡುಗವಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ವಿಷ್ಣು ಅದರನ್ನು ನಿಂದಿಸಿ ನಾನು ಅವನಲ್ಲಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ, ಅದನ್ನು ನೀವು ಹೇಳುವುದೇಕೆ ? 'ಕರುವಿನ ಬಳಿಗೆ ತಾಯಿ ಪೋಷ ಬಗೆಗೆ ವರರು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವುದೇಕೆ ?' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಧ್ರುವನಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ.

ಧ್ರುವ ರಾಜನಾಗಿದ್ದಾಗ ಒಮ್ಮೆ ಪ್ರಜೆಗಳು ಬಂದು ವಸ್ಯವ್ರಾಣಿಗಳ ಹಾವಳಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆಯೆಂದು ದೂರಿದರು. ಧ್ರುವ ಬೇಟೆಗೆ ಹೊರಡಲು ಸಿದ್ಧನಾಗುತ್ತಿರುವಾಗ, ಉತ್ತಮ ತಾನೇ ಹೋಗಲು ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದು ಹೊರಟ.

ಉತ್ತಮ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಪರ್ಯಂತ ಬೇಟೆಯಾಡಿ ಒಂದು ಕೊಳದ ಬಳಿ ವಿಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿದ್ದ, ಶಬರನ ವೇದ ತಾಳಿ ಬೇಟೆಗೆಂದು ಅದೇ ಕಾಡಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ಸುನೇತ್ರ ಎಂಬ ಯಕ್ಷ ಒಂದು ಮೃಗಕ್ಕೆ ಬಾಣ ಹೊಡೆದ. ಅದು ಉತ್ತಮನಿದ್ದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಓಡಿಬಂತು ಉತ್ತಮನೂ ಅದಕ್ಕೆ ಬಾಣ ಹೊಡೆಯಲು ಮೃಗ ಕೆಳಗೆ ಬಿತ್ತು. ಸತ್ತ ಮೃಗ ತಮ್ಮದೆಂದು ಶಬರ ಉತ್ತಮ ಇಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಕಲಹ ಆರಂಭವಾಗಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು. ಸಾಹಸದಿಂದ ಕಾದಿದರೂ ಉತ್ತಮ ಸೋಲತೊಡಗಿದ. ನಿನ್ನ ತಾಯಿ ಹರಿಭಕ್ತನನ್ನು ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಗುರಿಮಾಡಿದಳಾಗಿ ನೀನು ಸೋಲುತ್ತಿರುವೆ ಎಂದು ಯಕ್ಷ ಮೂದಲಿಸಿದ. ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಮರಣಹೊಂದಿದ,

ಸುದ್ದಿ ಕೇಳಿ ಧ್ರುವ ಸುರುಚಿ ಎಲ್ಲ ದಿಗ್ಭ್ರಾಂತರಾದರು. ತಾನು ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದ್ದ ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸುರುಚಿ ತನ್ನನ್ನೇ ನಿಂದಿಸಿಕೊಂಡಳು, ಮಗನ ದೇಹವನ್ನು ಅರಸಿಕೊಂಡು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅಲೆದಳು; ಮಧ್ಯೆ ಕಾಡುಕಿಚ್ಚಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಸತ್ತಳು.

ಧ್ರುವ ಸೇನೆಯ ಸಹಿತ ಯಕ್ಷನಗರಿಗೆ ದಾಳಿಯಿಟ್ಟ. ಅವನ ಏಟಿಗೆ ಯಕ್ಷರು ತತ್ತರಿಸಿದರು, ಕುಬೇರನ ಬಳಿ ದೂರಿತ್ತರು. ಧ್ರುವನ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡುವಂತೆ ಧೀರಯೋಧರನೇಕರು ಕುಬೇರನನ್ನು ಕೇಳಿದರು.

ಬಿಡು ಚಿಂತೆಯನು ರಾಜ ರಾಜಾ—ನಮಗೆ

ಕೊಡು ನೇಮವ ಸಜ್ಜನ ಕಲ್ಪಭೋಜಾ

ಜವನ ರುಕ್ಕಲಿಸುವೆವು | ಬವರದಲಿ ಕಾಲ ಭೈ
ರವನ ತೊಡೆಯ ಮುರಿದು
ಅವಘಡದ ಘೋರ ಮೃತ್ಯುವ ಗೆಲ್ಲುವೆವು
ಬಿಡು ಚಿಂತೆಯನು ರಾಜ ರಾಜಾ

ಕೀಳುವೆವು ಮೇರುವ
ಸೀಳುವೆವು ದಿಗ್ಗಜವ
ಎಳು ಕಡಲನು ಕುಡಿವೆವು — ಬರಿಯ
ಕೀಳು ಮಾನವನ ಭಯವ್ಯಾಕೆ ?

ಹೀಗೆ ಬೇಡಿ ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದು ಹೋದ ಯೋಧರೂ ಧ್ರುವನ ಪರಾಕ್ರಮದೆದುರು ಕಂಗೆಟ್ಟರು. ಆಗ ಅವನ ಅಜ್ಜನಾದ ಸ್ವಾಯಂಭುವ ಮನು ಬಂದು ಪರಹಿಂಸೆ ಸಲ್ಲದೆಂದು ಮೊಮ್ಮಗನಿಗೆ ತಿಳಿಸಲು ಅವನು ಯುದ್ಧ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ. ಧ್ರುವ ಕುಬೇರರ ನಡುವೆ ಸಂಧಾನವಾಯಿತು. ಮುಂದೆ ಧ್ರುವ ಕೆಲಕಾಲ ರಾಜ್ಯವಾಳಿ ತಾಯಿಯ ಜೊತೆ ವರಮವದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸೇರಿದ.

ಹಿಂದಿನ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ ಸುನೀತಿಯನ್ನು ಊರ ಹೊರಗೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದು, ಮಂತ್ರಿಯ ತಂತ್ರದಿಂದ ಅವರು ಕೂಡಿದ್ದು ಬರುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಅವು ಯಾವುವೂ ಇಲ್ಲ. ಎರಡರಲ್ಲೂ (ಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ) ಮಾವಿನ ಫಲದ ಪ್ರಸಂಗವಿದೆ. ಸುರುಚಿ ಧ್ರುವನಿಗೆ ವಿಷ ಉಣಿಸಿದ್ದು, ಅವನ ತಲೆಕಡಿಸಿ ತಂದೆತಾಯಿಗಳಿಗೆ ಬಡಿಸಿದ್ದು, ಆದರೂ ಹರಿಯನುಗ್ರಹದಿಂದ ಅವನು ಬದುಕಿಬಂದದ್ದು, ಧ್ರುವ ರಾಜನಾಗಿರುವಾಗ ಪ್ರಜೆಗಳು ವನ್ಯಮೃಗಗಳ ಕಾಟವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಉತ್ತಮ ಅವುಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡಲು ಹೊರಟು ಶಬರ ವೇಷದ ಯಕ್ಷನೊಡನೆ ಸಾಹಸದಿಂದ ಕಾಳಗಮಾಡಿದ್ದು — ಇವೆಲ್ಲ ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇರುವಂಥವು. ಉತ್ತಮನ ಬೇಟೆಯ ವರ್ಣನೆ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷನೊಡನೆ ಅವನ ಹೋರಾಟದ ನಿರೂಪಣೆ ತುಂಬ ದೀರ್ಘವಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಈ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕೃತಿ ಹಿಂದೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಧ್ರುವ ಕಥೆಗಳಿಂದಲೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿದೆ.

ತಿಮ್ಮಪ್ಪದಾಸರು ಮೂಲಭಾಗವತದ ಯಾವ ಅಂಶಗಳನ್ನೂ ಕಳಚದೆ ಯುಕ್ತ ತೋರಿದ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಜನಪದ ವರ್ಣನೆ, ರಾಣಿಯರ ಚೆಲುವಿನ ವರ್ಣನೆ, ಅವರ ಮಕ್ಕಳ ಬಾಲಲೀಲೆಗಳ ವರ್ಣನೆ, ಇವೆಲ್ಲ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ ಅಂಶಗಳಾಗಿವೆ. ಸುರುಚಿ ಧ್ರುವನನ್ನು ಜರಿಯುವುದು, ಧ್ರುವನ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಸುನೀತಿ ಕಾರಣವನ್ನು ಕೇಳುವುದು, ಸಂತೈಸುವುದು ಮೊದಲಾದುವು

ಮೂಲಕ್ಕಿಂತ ತುಂಬ ವಿವರವಾಗಿ ಬಂದಿವೆ. ಧ್ರುವ ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಜನರ ಸುರುಚಿಯನ್ನು ಜರಿದು ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಭಾಗ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಹೊಸದು. ಉರುಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಧ್ರುವ ತನಗೆ ಹರಿ ಒಲಿದಾನೆ ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತ ಹೋಗುವುದು, ನಾರದರು ಉತ್ತಾನಪಾದನಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವಾಗ ಅವರನ್ನು ಮಾರುಗಟ್ಟಿ, ವೇಶ್ಯಾವಾಟಿಕೆಗಳ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಕರೆತಂದು ಆ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಆ ಕೀರಿಗಳ ವರ್ಣನೆ ಮಾಡಿರುವುದು ಇಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ, ಹೀಗೆ ಈ ಕೃತಿ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ವಿಸ್ತಾರದ ಕಡೆಗೆ ಒಲವು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆ ಪಾತ್ರದ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಬೆಳಗಲು, ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಕೃತಿಗೆ ಅಗತ್ಯವೆಂದು ತಾವು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವರ್ಣನೆಗಳನ್ನು ತರಲು, ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಕಡೆ ತಮಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಹರಿಸಂಕೀರ್ತನೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಹೀಗೆ ಕೃತಿಯ ಒಡಲನ್ನು ಬೆಳೆಸಲಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಥಾದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಉಚಿತವಾಗಿದ್ದು ರಸಪೋಷಕವಾಗಿವೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಒಂದೆರಡು ನಿದರ್ಶನಗಳ ಮೂಲಕ ಈ ಅಂಶವನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಬಹುದು.

ತನ್ನನ್ನು ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಧ್ರುವ ತಂದೆಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ರಾಜ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದನೆಂಬ ಮಾತು ಮಾತ್ರ ಮೂಲದಲ್ಲಿದೆ. “ನಾರು ರಕ್ಷಂತಂ ಧ್ರುವಂ ರಾಜಾಂಽಭ್ಯನಂದತ” ಎನ್ನುವುದು ಅಲ್ಲಿಯ ಮಾತು ಏಕೆ ಅವನು ನಿರಾಕರಿಸಿದನೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಅದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ ಭಾಗವತದಲ್ಲಿ “ಉತ್ತಮನ ತಾಯ್ ಸುರುಚಿ ಮುನಿದ ಪಳೆತ್ತಿಕೊಂಡಡೆನುತ್ತ ಸಂಶಯಚಿತ್ತ” ನಾದ ರಾಜ ಧ್ರುವನನ್ನು ಕಂಡರೂ ಕಾಣದಂತೆ ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿದ ಎಂದಿದೆ. ತಿಮ್ಮಪ್ಪದಾಸರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ರಾಜನ ಮನಸ್ಸಿನ ಹೊಯ್ಸಾಟವನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ಮೂರು ಪದ್ಯಗಳು ಬಂದಿವೆ. ಧ್ರುವ ತನ್ನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಎಂದು ಕಾಡುವುದನ್ನು ರಾಜ ಸುಮ್ಮನೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅವನಿಗೆ ಮಗುವಿನ ಮಾತನ್ನು ನಡೆಸುವ ಆಸೆಯಿದೆ, ಆದರೆ ಸುರುಚಿಗೆ ಇದು ಹೇಗೆನಿಸಿತೋ ಎಂಬ ಅನುಮಾನ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಗೆಗೊಂಡಂತೆ ಅವಳ ಮುಖ ನೋಡುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಅನುಕೂಲವಾದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಬರುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂತಲೇ “ಮೋಹವಾ ಸುತನ ಮೇಲತಿಪೂರ್ಣವಾಗಿರಲಾ ಹೆಂಡತಿಯ ಮುಖ ನೋಡಿ ಬಾಹುಗಳಿಂ ಬಿಗಿಯಪ್ಪದೆ” ಮುದ್ದಿಸದೆ ಮೌನವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಮೂಲದ ಮಾತಿನಂತೆ ಹೋದರೆ ರಾಜನಿಗೆ ಮಗನ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಅರ್ಥ ಹೊರಡುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ಭಾಗವತ ಕಾರ ಇದನ್ನು ಕೊಂಚ ವ್ಯತ್ಯಸ್ತಗೊಳಿಸಿದ್ದರೂ ರಾಜನಿಗೆ ಧ್ರುವನ ಮೇಲೆ ತುಂಬ ಮೋಹವಿತ್ತೆನ್ನುವುದಾಗಲೀ, ಹೆಂಡತಿಗೆ ಹೆದರಿ (ಮಗನ ಆಸೆಯನ್ನಲ್ಲದೆ) ತನ್ನ ಆಸೆಯನ್ನೂ ಅದುಮಿ ಕೊಂಡನೆಂದಾಗಲೀ ಸೂಚಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ತಿಮ್ಮಪ್ಪದಾಸರ

ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಹೊಯ್ಸಾದ್ವೈತವೂ ಆ ಮೂಲಕ ತಂದೆಯ ಅಸಹಾಯಕತೆಯೂ ಧ್ವನಿತವಾಗಿದೆ, ಕಿರಿಯ ಹೆಂಡತಿಯ ಮೇಲಿನ ಮೋಹ, ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಿದ್ದೂ ಅದರಂತೆ ನಡೆಯಲಾಗದ ಅವಳ ಬಗೆಗಿನ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ, ಆ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯದಿಂದಾದ ಅನರ್ಥ ಎಲ್ಲ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಸೂಚಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ತಂದೆ ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಮುಖಭಂಗ ಮಾಡಿದನೆಂಬ ಮಾತಿಗಿಂತ ಇದೇ ಹೆಚ್ಚು ಸಹಜವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಮುಂದೆ ಧ್ರುವ ಕಾಡಿಗೆ ಹೋದ ಮೇಲೆ ನಾರದರ ಬಳಿ ಅವನು ತನ್ನ ನಡತೆಯನ್ನು ನಿಂದಿಸಿಕೊಂಡು ಮಗನ ಸಲುವಾಗಿ ಹಲುಬುವುದಾಗಲೀ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಮಗ ಬಂದ ನೆಂದು ಕೇಳಿ ಆನಂದಾಶ್ರು ಸುರಿಸುತ್ತಾ ಅವನನ್ನು ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಮುದ್ದಾಡುವುದಾಗಲೀ ಇದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಅರ್ಥವತ್ತಾಗುತ್ತದೆ.

ಇದೇ ರೀತಿ ಧ್ರುವ ಸುರುಚಿಯ ಮೂದಲೆಯಿಂದ ನೊಂದು ಅಳುತ್ತಾ ತಾಯಿಯ ಬಳಿ ಬಂದ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲೂ ದಾಸರು ಮೂಲದಲ್ಲಿದ್ದ ಹಲವು ಮಾರ್ಮಿಕವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನೇರಿಸಿ ಸನ್ನಿವೇಶದ ಕರುಣಗುಣ ವ್ಯಂಜಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸುರುಚಿ ಧ್ರುವನನ್ನು ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ ಕಂಡು ಅಡಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸುತ್ತಲಿದ್ದ ವನಿತೆಯರು ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಕೇಳಿ ಸುನೀತಿಯ ಎದೆ ದುಃಖದಿಂದ ಬಿರಿದು ಮೋಗುತ್ತದೆ “ನನ್ನ ಬಾಳು ಎಂಥದಂದು ಕಂದಿರಲ್ಲವೆ? ನಿನ್ನಂಥ ವನಿಗೆ ಬಾಳುವ ಆನೆ ಬೇರೆ ಎಂದು ಅವಳು ನನ್ನ ದುಡುಗನನ್ನು ಛೇದಿಸಬಹುದೇ? ಅವಳ ಮಗುವನ್ನು ರಾಜ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು ಮುದ್ದಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ನನ್ನ ಮಗು ಅದಕ್ಕೆ ಆಸೆಪಟ್ಟರೆ ಒಂದು ಅಪಚಾರವೇ? ಅದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ಕ್ರೂರವಾದ ಮಾತಿ? ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪಾಪಿಗಳು ಎನ್ನುವವರಿದ್ದರೆ ಅದು ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಅಲ್ಲ, ನಾವೇ. ನಮಗೆ ಅತ್ತ ದೈವಬಲವಿಲ್ಲ, ಇತ್ತ ಮನುಷ್ಯಸಹಾಯವೂ ಇಲ್ಲ. ನನ್ನನ್ನು ನಿರ್ಭಾಗ್ಯಳೆಂದು ಅವಳು ಜರಿದಿದ್ದರೆ ಅದು ಸ್ವಂತ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದಲ್ಲ. ನನ್ನ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ವಿಧಿ ಹಾಗೆ ಬರೆದಿದ್ದರಿಂದ ಅಂದಳು. ಮಗೂ, ನೀನು ತಾನೆ ಸಿರಿವಂತ ಮಕ್ಕಳ ಜೊತೆ ಯಾಕೆ ಅಡಲು ಹೋದೆಯಪ್ಪ? ನೀನು ಆದರ್ಶಕಾದದ್ದು ನಿನ್ನಂಥ ಪರದೇಸಿ ಹುಡುಗರ ಜೊತೆ ಮಾತ್ರ. ನೀನು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದೆ ಆದ್ದರಿಂದ ಅನ್ನಿಸಿಕೊಂಡೆ ಅಷ್ಟೆ”, ಸುನೀತಿಯ ಈ ಮಾತುಗಳೆಲ್ಲ ನೊಂದ ಹೆಣ್ಣುಜೀವದ ಸಂಕಟದಾಳದಿಂದ ಎದ್ದ ಮಾತುಗಳು. ಇಂಥ ಮಾತುಗಳ ಮೂಲಕ ಪತಿಯ ತಿರಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ, ನವತಿಯ ಮಾತ್ಸರ್ಯ ಭರ್ತ್ಸನೆಗಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಹೆಣ್ಣಿನ ಪಾಡು ಎಂಥದನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಮ್ಮಪ್ಪದಾಸರು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ತಿಮ್ಮಪ್ಪದಾಸರು ಮೂಲದಿಂದ ಭಿನ್ನವಾದಲ್ಲೆಲ್ಲ ರಸಪೋಷಕವಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನೇ ತಂದಿದ್ದಾರೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು

ಕಡೆ ಅವರು ಹೊಸದಾಗಿ ಸೇರಿಸಿರುವ ವರ್ಣನಾ ಭಾಗಗಳು ಸ್ವಲ್ಪ ಉದ್ದವಾದವೆನಿಸಿದರೆ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಅನಗತ್ಯವಾದವೆನಿಸುತ್ತವೆ. 'ಅನುಪಮ ವುಷ್ಟದ ವನವು' ಎಂಬ ನಲವತ್ತೊಂಬತ್ತು ವದ್ಯಗಳ ಇಡೀ ಆಧ್ಯಾಯ ಕೇವಲ ಮರಗಿಡ ಪುಷ್ಟಿಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಬಳಕೆಯಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿನದಾದ 'ಮುನಿನಾಧನೈತಂದ ಮೂದದಿ' ಎಂಬ ಆಧ್ಯಾಯ ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಎಡೆವಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲದ ಶೃಂಗಾರರಸಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ನಾರದರು ಧ್ರುವನನ್ನು ಮಧುವನಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿ ಉತ್ತಾನವಾದರಾಜನಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಾರವ್ವೆ. ರಾಜಧಾನಿಯ ಕೇರಿಗಳನ್ನು ಹಾದುಬರುವಾಗ ನಾರದರು ಹೂ ಮಾರುವ ಬೀದಿಗೂ ಗಣಿಕೆಯರ ಕೇರಿಗೂ ಬರುತ್ತಾರೆ, ಅವರು ಹಾದುಬಂದ ಕೇರಿಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವ ನೆಪದಲ್ಲಿ ವಿಟ ಗಣಿಕೆಯರ ಮಾತು ನಡತೆ ಚೇಷ್ಟೆಗಳೆಲ್ಲ ಪ್ರಸ್ತಾಪವಾಗುತ್ತವೆ. ಸಾಧ್ಯವಿರುವೆಲ್ಲ ಮಾತು ಎರಡೆರಡು ಅರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅರ್ಥ ಶೃಂಗಾರದ ಪರವಾಗಿರುವುದು ಸೂಚಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಶೃಂಗಾರ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಅನಗತ್ಯವಾಗಿರುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಅದರ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ರೀತಿ ಕೂಡ ಅಂಥ ಉತ್ತಮ ನೆಲೆಯಲ್ಲ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. 'ಸರಿಯುಂಟ ಅಬಲೆಯರಿಗೆ' ಎಂಬ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸುಮಾರು ಮೂವತ್ತು ವದ್ಯಗಳು ನೀರಿಗೆಂದು ಬಂದ ವನಿತೆಯರ ಚೆಲುವು ಚೇಷ್ಟೆಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸಲೆಂದೇ ಬಂದಿವೆ. ಈ ಶೃಂಗಾರಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಜನವದದ ವರ್ಣನೆಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಧಚಮತ್ಕಾರದತ್ತ ಕವಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿರುವುದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಚಮತ್ಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಅನುಕರಣೆಯವಾಗಿದ್ದು ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಹೊಸವಾಗಿರುವಂತಿದೆ. ಇವು ರಂಜಕವಾಗಿದ್ದು ಓದುಗನ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಅಹ್ಲಾದಕೊಡುವಂಥವಾಗಿದ್ದರೂ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಅದು ಉಚಿತವಾಗಿ ಬಂದು ನೇರಿದೆ ಎನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಿದ್ದೂ ದಾಸರು ಇಂಥ ವರ್ಣನೆಗಳನ್ನು ತಂದದ್ದೇಕೆ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಏಳಬಹುದು. ಬಹುಶಃ ತಾವು ಇದನ್ನು ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕೃತಿಯಾಗಿ ಬರೆದಿರುವುದು ದಾಸರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದೆ. ಹಿಂದಿನ ಇಂಥ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ವರ್ಣನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನಾದರೂ ತಂದು ಆ ಬಗೆಯ ಕೃತಿಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು ದಾಸರ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿರಬೇಕು. ಕುಬೇರನ ಮೇಲಿನ ಯುದ್ಧಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ವೀರರಸಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯವಾದ ಇನ್ನೊಂದು ರಸ ಶೃಂಗಾರ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಗಾದರೂ ಎಡೆಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರೆ ವೀರಶೃಂಗಾರಗಳೆರಡನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡು ಕಾವ್ಯ ಜನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಮೀಪವಾದೀತು ಎಂದು ಅವರ ವಿಚಾರವಿದ್ದರೂ ಇರಬಹುದು.

ತಿಮ್ಮವ್ವದಾಸರ ಇತರ ಕೆಲವು ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಭಾಗವತ ಮನೋಧರ್ಮ ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಕೃತಿಗೆ ಅವರು ಆಯ್ಕೆ

ಕೊಂಡ ವಸ್ತುವೇ ಪರಮ ಭಾಗವತ ಶಿರೋಮಣಿಯ ಕಥೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಿದರೂ ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ಹರಿಸ್ತುತಿಗೆ ತೊಡಗುವುದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಮೂಲದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸ್ತೋತ್ರ ಬರುವುದು ಒಂದೇ ಕಡೆ; ತನ್ನೆದುರು ನಿಂತ ಭಗವಂತನನ್ನು ಧ್ರುವ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಅದಂ ಭಕ್ತಿಪ್ರಧಾನ ವಾದ, ಈಶ್ವರನ ವಿರಾಟ್ ಸ್ವರೂಪದ ವರ್ಣನೆಯಾಗಿದೆ. ತಿಮ್ಮಪ್ಪದಾಸರು ಮಾತ್ರ (ನಷ್ಟವಾದ ಗರಿಗಳಲ್ಲಿ ಇರಬಹುದಾದ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು) ಸುಮಾರು ಐದು ಕಡೆ ಭಾವಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹರಿಮಹಿಮೆ ಕರಣೆಗಳನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವುದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಸುನೀತಿ ಧ್ರುವನನ್ನು ತವಸ್ಥಿಗೆ ಕಳಿಸಿಕೊಡುವ ಮುನ್ನ ಭಗವಂತ ಎಂಥ ದಯಾಘನನೆಂದು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಸುವಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘವಾದ ಹರಿನಾಮಕಥನವಿದೆ. ನಾರದ ಧ್ರುವನಿಗೆ ಭಗವಂತನನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪರಿಯನ್ನು ಬೋಧಿಸುವಾಗ ಧ್ರುವನಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾದಾಗ, ಧ್ರುವ ತಪಸ್ಸು ಮುಗಿಸಿ ಊರಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗುವಾಗ ಯಕ್ಷಸೈನ್ಯದ ಮಾಯೆಯನ್ನು ಭೇದಿಸಲು ನಾರಾಯಣಾಷ್ಟ್ರ ತೊಡುವಾಗ ಹರಿ ಕೀರ್ತನೆಗೆ ದಾಸರು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಧ್ರುವಚರಿತ್ರೆ ಒಂದು ಕಾವ್ಯವೆನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹರಿನಾಮಸ್ತುತಿಗೆ ಹೇರಳ ಅವಕಾಶಮಾಡಿ ಕೊಡುವ ಭಾಗವತ ಕಥೆ ಎನ್ನುವುದೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುವುದು ಒಟ್ಟು ಕೃತಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೂಡ ದಾಸರ ದೃಷ್ಟಿ ಜ್ಞಾನಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಭಕ್ತಿಯ ಕಡೆಗೆ ಓಲುವಂಥದು. ಹಾಗೆಂದೇ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಧ್ರುವ ನಾರಾಯಣ ನನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾಡುವ ಸ್ತೋತ್ರ ಜೀವ, ಈಶ್ವರ, ಸೃಷ್ಟಿ, ಮಾಯೆ ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಒಂದು ದ್ರಾಶ್ನಿಕ ನಿರೂಪಣೆಯಾಗಿದ್ದರೆ ದಾಸರಲ್ಲಿ ಅದು ಆರ್ತ ಭಕ್ತನೊಬ್ಬನ ಕಳಕಳಿಯ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಾಗಿದೆ. ಸುನೀತಿ ಧ್ರುವನನ್ನು ಸಂತೈಸುತ್ತ

ಒಂದೆಲೆ ಒಂದೆ ಕುಸುಮ ಒಂದೆ ಫಲ ಪತ್ರ,
ಕಂದ ಕೇಳಣುಜಲವನ್ನು
ಇಂದಿರಾಪತಿಯೆ ಕೋ ಎಂದು ಭಕ್ತಿಯೋಳೀಯ
ಲ್ಬಂದು ಹಿಗ್ಗುತ ಕೊಂಬ ಮಗನೆ

ಮರೆಯ ಹೊಕ್ಕೆನು ನಿನ್ನನೆಂದೊಮ್ಮೆ ಮನದೊಳು
ಸ್ಮರಿಸಲು ಶ್ರೀ ವಾಸುದೇವ
ಕರುವನರಸುವೆಳೆಗಂದಿಯ ತೆರದಲಿ
ಬರುವ ನಿನ್ನೆಡೆಗೆ ಕೇಳ್ಮಗನೇ

ಇಂದಿರೆ ವೈಕುಂಠ ಚಕ್ರ ಶಂಖವು ಗದೆ
ಯಂದವಾಗಿರುವ ಕೌಸ್ತುಭವು
ಒಂದಿರದಿರಲು ಸಹಿಸುವನು ಭಕ್ತರ—
ನೊಂದು ಗಳಿಗೆ ಕಾಣದಿರನು

ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಮಾತುಗಳೆಲ್ಲ ತಿಮ್ಮಪ್ಪದಾಸರಿಗೆ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗದ ಕಡೆ
ಗಿರುವ ಒಲವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ದಾಸರಲ್ಲಿ ಚಾಟು ವಿಟ್ಟಲನಾಥನ ಪ್ರಾಧಿಮಾನ್ಯದಿಂದ ಅವನ ನಾಡಿಗಾರಿಕೆಯ
ಸಹಜ ಓಘವಾಗಲೀ ಇಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಕಡೆ ಪ್ರಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಮಾತನ್ನು ತರುವುದೂ,
ಪ್ರಾಸಪಾಲನೆಯ ಭರದಲ್ಲಿ ಮಾತಿನ ಹೆಣಿಗೆ ಅಸಹಜವಾಗುವುದೂ ಕಾಣುತ್ತದೆ.
ಆದರೆ ತೀರ ಸರಳವಾಗಿರುತ್ತಲೇ ಈ ಕೃತಿಯ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳು ಮನಸ್ಸನ್ನು
ತಾಗುತ್ತವೆ, ತಿಮ್ಮಪ್ಪದಾಸರಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾದುದು ಹರಿಭಕ್ತಿ. ಜನದ ಮನದಲ್ಲಿ
ಅದನ್ನು ಉದ್ದೀಪಿಸುವುದು. ಧ್ರುವ ಕಥೆಯ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ
ಪೂರ್ಣಪ್ರಮಾಣದ ಏಕಮೇವ ಕನ್ನಡ ಕೃತಿ ಇದು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾವು ಮರೆ
ಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯ ಸಹ
ಇದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

*

*

*

†

ತಿಮ್ಮಪ್ಪದಾಸರ ಬರೆಹದಲ್ಲಿ ಭಾಷಾಸಂಬಂಧವಾದ ಕೆಲವು ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯಗಳು
ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಅವರು ಬಳಸುವ ಕೆಲವು ಸಂಧಿ ಸಮಾಸಗಳು ಉಳಿದವರಲ್ಲಿ ಕಾಣ
ಬರದಂಥವು, ಆಡುಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದ್ದರಿಂದ
ರೂಪುಗೊಂಡಂಥವು. ವಕಾರವನ್ನು ಬಕಾರವೆಂಬಂತೆ, ಯಕಾರವನ್ನು ಎಕಾರವೆಂಬಂತೆ
ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಸಂಧಿಮಾಡುವುದು ಅವರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ :
ನನಗೊರವಿತ್ತಂಥ ಪರಿಯ, ದೇಶದೊಲ್ಲಭ, ವರತರ ಮಹಿಷವನಮನಡರಿಯ
ಬಂದ, ಹೊರಡಲೆತ್ತವ ಮಾಡಿ, ತಪಸಿಗೆತ್ತಗೈದ—ಮೊದಲಾದವು. ಹೀಗೆಯೇ
ವ್ಯಾಕರಣ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಬದಿಗೊತ್ತಿದ ಸಮಾಸರಚನೆಗಳೂ ಅವರಲ್ಲಿ ಕಾಣ
ುತ್ತವೆ. ದೃಷ್ಟಿಗೊನೆಶರ (ಕಡೆಗಣ್ಣು ನೋಟದ ಬಾಣ), ಕೆಂಡವರ್ವ (ಕೆಂಡದ
ಮಳೆ), ಸ್ತ್ರೀ ಪಾಣಿಗಡಕ (ಹೆಣ್ಣಿನ ಕೈಯೊಳಗೆ ಸಿಕ್ಕುವನು), ಅಡಿಯುಗ್ಮ ಇತ್ಯಾದಿ
ಇದಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನ. ಛಂದೋನಿರ್ವಹಣೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ಅವರು ಉತ್ತಾನಪಾದ
ರಾಯನನ್ನು ಕೆಲವು ಕಡೆ ಉತ್ತಾನ ಪದ ರಾಯನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದುಂಟು;
ಬಣ್ಣಪನು ಎಂಬ ಪದದ ಸಾಮ್ಯದ ಮೇಲೆ ಗಣ್ಣಪನು (ಗಣಿಸುವನು) ಎಂಬ ಶಬ್ದ
ರೂಪವನ್ನು ಮಾಡಿಬಿಡುವುದೂ ಉಂಟು. ಆಡುಮಾತಿನಲ್ಲಷ್ಟೇ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದ

ಶಿಸ್ತು, ಫೌಜು ಮೊದಲಾದ ಅನ್ಯಭಾಷಾ ಶಬ್ದಗಳನ್ನೂ ಅವರು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಆಡ್ಡ, ಮಾಡ್ಡ, ಕೋಡ್ಡ ಎನ್ನುವಂಥ ರೂಪಗಳನ್ನೂ ಹಿಂಜರಿಕೆಯಿಲ್ಲದೆ ತಂದುಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಡೋಳು (ಡೋಲು). ಒಳಯಿಂಕೆ (ಒಳಕ್ಕೆ) ಮೊದಲಾದ ರೂಪಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಆದಿಯ ಪಕಾರ ಹಾಗೆಯೇ ಇರುವ ಮತ್ತು ಹಕಾರವಾಗಿ ತಿರುಗಿರುವ ಎರಡು ರೂಪಗಳನ್ನೂ ಬಳಸಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಇವೆಲ್ಲ ಸಾಧುವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲವಾದರೂ ದಾಸರ ಭಾಷಾಶೈಲಿಯ ಒಂದು ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯವೆಂದೂ ಮನ್ನಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

*

*

*

*

ನಮಗೆ ದೊರೆತಿರುವ ತಿಮ್ಮಪ್ಪದಾಸರ ಧ್ರುವಚರಿತ್ರೆಯ ಪ್ರತಿ ಒಂದ ಮಾತ್ರ. ಒಟ್ಟು ನೂರ ಹತ್ತು ಓಲೆಗರಿಗಳಿದ್ದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಇದು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಈಗ ಉಳಿದಿರುವುದು ತೊಂಬತ್ತಾರು ಓಲೆಗಳು, ಎಂದರೆ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಓಲೆಗಳು ನಷ್ಟವಾಗಿವೆ. ಇರುವ ಗರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಂಚ ಮಟ್ಟಿಗೆ ತ್ವರಿತವಾಗಿವೆ. ಕಳೆದುಹೋಗಿರುವ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಓಲೆಗರಿಗಳಲ್ಲಿ ಐದು ಓಲೆಗಳು ಸಂಧಿಗಳ ನಡುವೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕಾದವಾಗಿದ್ದರೆ ಉಳಿದ ಒಂಬತ್ತು ಗರಿಗಳು ಕೃತಿಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಎರಡು ಮೂರು ನಾಲ್ಕುರಂತೆ ನಷ್ಟವಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳ ವಿವರ ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ಇದೆ.

ನಷ್ಟವಾಗಿರುವ
ಗರಿಯ ಸಂಖ್ಯೆ

ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿರಬಹುದಾದ
ಕಥಾಭಾಗ

31

ಧ್ರುವ ಕಾಡಿಗೆಂದು ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಪುರಜನರು ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಭಾಗ 9 ಪದ್ಯ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿವೆ.

54

ಗಣಿಕೆಯರ ಕೀರಿಯ ವರ್ಣನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಭಾಗ. 9 ಪದ್ಯ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿವೆ.

58

ನಾರದ ಮತ್ತು ಉತ್ತಾನಪಾದರಾಯರ ಸಂಭಾಷಣೆ 8 ಪದ್ಯ ನಷ್ಟವಾಗಿವೆ.

89

ಧ್ರುವನ ಸೇನೆ ಕುಬೇರನ ನಗರದ ಹೊರಗೆ ಬೀಡು ಬಿಟ್ಟಿರುವಾಗ ನೀರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಬಂದ ನಾರಿಯರ ವರ್ಣನೆ. 10 ಪದ್ಯ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿವೆ.

- 92, 93, 94, 95 ಯುದ್ಧಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಧೃವನು ಕುಬೇರನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಹೊಡೆದೋಡಿಸಿದ ಭಾಗ. ಸುಮಾರು 36 ಪದ್ಯ ನಷ್ಟವಾಗಿವೆ.
- 97 ಸೋತು ಬಂದ ಸೇನೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಬೇರ ಕೋಪಿಸಿ ಕೊಂಡ ನಂತರದ ಮುಂದಿನ ಭಾಗ, 9 ಪದ್ಯಗಳು ಇಲ್ಲ.
- 104, 105 ಯಕ್ಷರ ಜೊತೆ ಯುದ್ಧ ಮುಗಿದ ಮೇಲಿನ ಭಾಗ ಧೃವನಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಾದುದು, ಅವನ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಇತ್ಯಾದಿ.
- 107, 108, 109 ಧೃವಯಜ್ಞಮಾಡಿದುದು, ದೈರಾಗ್ಯಮುಖನಾದುದು, ಬದರಿಕಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ತೆರಳಿ ತಪಸ್ಸುಮಾಡಿ ಶಶರೀರನಾಗಿ ಪರಮಪದಕ್ಕೆ ಹೋದುದನ್ನು ಹೇಳುವ ಭಾಗ ಸುಮಾರು 27 ಪದ್ಯ ಕಳೆದಿದೆ

ಒಟ್ಟು 110 ಗರಿಗಳಿಂದ ಇದ್ದಿರಬಹುದಾದ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಸುಮಾರು 1010 ಅಥವಾ 1020 ರ ಒಳಗೆ ಎಂದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಈಗ ಇರುವ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 982 ನಷ್ಟವಾಗಿರುವ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಸುಮಾರು 130 ಇರಬಹುದು

*

*

*

+

ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಗುಣಿತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅನೇಕ ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯಗಳು ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಹಿಂದಿನ ಎಲ್ಲ ಪದ್ಯಗಳ ಪ್ರತಿಲೇಖನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ದೊರೆಯುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವು. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಇಲ್ಲಿನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಅಂಶಲಯದ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಬರೆದಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಧಾಟಿಗೆ ಒಗ್ಗಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಉಂಟಾದಂಥವು. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಉಚ್ಚಾರಣೆಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಬರೆದುದರಿಂದ ಉಂಟಾದವು. ಕೆಲವು ನಿದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡಬಹುದು.

1. ಪದಾದಿಯ ಸ್ವರಕ್ಕೆ ಯ ಮತ್ತು ವ ವ್ಯಂಜನಗಳು ಬೆರೆತು ಬರುವುದು ; ಯರಡೇಳು (ಎರಡೇಳು), ಎಂತೆನುತರಿಯಾದೆ (ಎಂತೆನ್ನುತರಿಯಾದೆ) ಯೆಂನನು (ಎನ್ನನು), ಯಾ ವಿಧದಲಿ (ಈ ವಿಧದಲಿ), ಪಾಲಗ (ಓಲಗ) ವೋತು (ಓತು).

2. ಪದಮದ್ಯ, ಮತ್ಸು ಪದಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವಕಾರವ್ಯಂಜನ ಲೋಪವಾಗಿ ಅದರ ಜೊತೆಯಿದ್ದ ಸ್ವರ ವಶಾತ್ರ ಉಳಿದಿರುವುದು.
ಗೋಲುಗಳು (ಗೋವುಗಳು), ಸತತಾಲು (ಸತತವು), ತಾಲು (ತಾವು)
3. ದೀರ್ಘಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಹ್ರಸ್ವವಾಗಿ ಬರೆಯುವುದು :
ರೋಧಿಸುಲು (ರೋದಿಸುವುದು), ಯೋಚನೆ (ಯೋಚನೆ) ಮೊದ
ಧೋಳು (ಮೋದದೋಳು), ಬರದೋದಿ (ಬರದೋದಿ).
4. ಎಕಾರಕ್ಕೆ ಅಕಾರ ಬರೆಯುವುದು :
ಯಲ್ಲರ (ಎಲ್ಲರ), ಯಂನನು (ಎನ್ನನು), ಯೇನ (ಏನ).
5. ಋಕಾರಕ್ಕೆ ರಕಾರ ಬರೆಯುವುದು :
ನುಪ (ನೃಪ), ಮೃಗ (ಮೃಗ)
6. ಅಂಶಲಯದ ಹಾಡಿನ ಧಾಟಿಗೆ ಹೊಂದಿಸಲು ಹ್ರಸ್ವವನ್ನು ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಬರೆಯುವುದು :
ಸರಸೀಜ (ಸರಸಿಜ), ಅಗಣೀತ (ಅಗಣಿತ).
7. ಅದೇ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಎರಡು ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪಾದಗಳ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಹ್ರಸ್ವ ಅಕ್ಷರವನ್ನು ದೀರ್ಘಾಕ್ಷರವಾಗಿ ಬರೆಯುವುದು.
ಸಾಧನಲು (ಸಾಧನವು), ಮಾರ್ಗವನೂ (ಮಾರ್ಗವನು),
ತಾನಹುದೂ (ತಾನಹುದು).
8. ವರ್ಗವಂಚಮಗಳು ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರವಾಗಿದ್ದಾಗ ಅನುಸ್ವಾರವನ್ನು ಬಳಸುವುದು,
ನಿನ್ನಿಂದ (ನಿನ್ನಿಂದ), ಮನ್ನಿಸು (ಮನ್ನಿಸು), ತಮ್ಮೊಳು (ತಮ್ಮೊಳು)
9. ಅಲ್ಪಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಮಹಾಪ್ರಾಣ ಬರೆಯುವುದು
ತಂಘಾಳಿ (ತಂಗಾಳಿ), ಧೊರೆ (ದೊರೆ)
10. ದ್ವಿತ್ವಮಹಾಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಸರಳ ಮಹಾಪ್ರಾಣ ಬಳಸುವುದು :
ಸಿಧ (ಸಿದ್ಧ), ಬುಧಿ (ಬುದ್ಧಿ)
11. ತಪ್ಪು ಕಾಗುಣಿತ ಬಳಸುವುದು :
ಆಫೆ, (ಆಚೆ), ಜಲ್ಮ (ಜನ್ಮ), ಪೂರ್ನ (ಪೂರ್ಣ), ಬ್ರಂಹ (ಬ್ರಹ್ಮ)
ಮುಳ್ಳು (ಮುಗ್ಧ).

ಧೃವಚರಿತ್ರೆಯ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅದನ್ನು ಪ್ರಕಟನೆಗೆ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಕೊಡುವಂತೆ ನನಗೆ ಹೇಳಿದವರು ಹಿರಿಯರಾದ ಶ್ರೀ ಎಂ. ವಿ. ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯನವರು. ತಾವೇ ಇನ್ನೂ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದ್ದ ಕೆಲಸವೊಂದನ್ನು ನನಗೆ ವಹಿಸುವ ಮೂಲಕ ತೋರಿಸಿದ ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಆಭಾರಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಾಗ ನನಗೆ ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲ ನೆರವು ನೀಡಿದ ನನ್ನ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿ ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಣ್ಣನವರ ಸಹಾಯವನ್ನು ನಾನು ವಿಶ್ವಾಸಪೂರ್ವಕ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಧೃವಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿರುವ ಬಿ. ಎಂ. ಶ್ರೀ ಸ್ಮಾರಕ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು. ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಸುಂದರವಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿರುವ ಅಶ್ವತ್ಥ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಾಲೀಕರಾದ ಶ್ರೀ ದಿವಾಕರರಿಗೂ ಅಲ್ಲಿಯ ಕೆಲಸಗಾರರಿಗೂ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಾ ಪತ್ರ ರಚಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಶ್ರೀ ರಾ ಸೂರಿಯವರಿಗೂ ನನ್ನ ವಂದನೆಗಳು.

ಎನ್. ಎಸ್. ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣಭಟ್ಟ

೨೨೬೩, ೨೨ನೆಯ ಕ್ರಾಸ್,
ಬನಶಂಕರಿ ೨ನೆಯ ಸ್ಟೇಜ್,
ಬೆಂಗಳೂರು-೫೬೦ ೦೭೦

ಅನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

೧	ಹೀರಿಕೆ	೧
೨	ಧ್ರುವನ ಜನನ	೬
೩	ಸುರುಚಿ ಧ್ರುವನನ್ನು ನಿಂದಿಸಿದುದು	೧೬
೪	ಸುನೀತಿ ಪ್ರಳಾಪಿಸಿದಳು	೨೪
೫	ಕೃಷ್ಣನ ಕರುಣವ ದಡೆಯಯ್ಯ ವೆಂಗಳೆ	೩೪
೬	ಸುನೀತಿ ವಾಸುದೇವನ ಸ್ತುತಿಸಿದಳು	೪೧
೭	ಪಡೆದುದ ಒಲ್ಲೆನೆಂದಡೆ ಬಿಡದು	೫೦
೮	ಬರುವುದಿಲ್ಲಯ್ಯನ ಬಳಿಗೆ	೫೮
೯	ವಿಶ್ವಾಸವಿದ್ದವಗಲ್ಲವು ಸಾಧ್ಯವು	೬೭
೧೦	ಮುನಿನಾಧನೈತಂದ ಮುದದಿ	೭೬
೧೧	ಅಕಳೆಂಕ ಮಾನಸನಾಗೈ	೯೬
೧೨	ಅನುಪಮ ಪುಷ್ಪದ ವನವು	೧೦೨
೧೩	ಎನ್ನೆಣೆಯಿಲ್ಲ ಮೂಜಗದಿ	೧೧೧
೧೪	ಲಾಲಿಸಿದಳು ಪ್ರಿಯೋಕ್ತಿಯಲಿ	೧೨೪
೧೫	ಮೊರೆದಿದ್ದನಾ ಧ್ರುವ	೧೨೮
೧೬	ಸಾಗಿ ಬಂದುದು ಬಲ	೧೪೪
೧೭	ಸರಿಯುಂಟೆ ಆಬಲೆಯರಿಗೆ	೧೫೦
೧೮	ತಾವೈದಿದರಂ ನೆಲ ಜಡಿವಂತೆ	೧೫೬
೧೯	ಸಾರಲಮ್ಮೆವು ರಣದಡೆಗೆ	೧೫೮
೨೦	ಆ ವಟುಭಟರು ಕಾದಿದರಂ	೧೬೧
೨೧	ಮೆನು ಬಂದ ಮೊಮ್ಮಗನೆಡೆಗೆ	೧೬೪
೨೨	ಸಾರಿದರಾಗ ಉತ್ಸವಕೆ	೧೬೯

ಸೀರಿಕೆ

ಕಂಸ || ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟೇಶ ಚರಣವ
ಭಾವಿಸಿ ಮನದೊಳಗೆ ತರುಣ ಧ್ರುವನತಿ ಭಕ್ತಿಯೊ
ಳಾವೈಶ್ವರ್ಯವ ಪಡೆದನೊ
ನಾವುಸುರುವುದನೆನೆ ಜನರಿದ ಲಾಲಿಪುದು

ಸಾಂಗತ್ಯ || ಶ್ರೀರಮಣನೆ ಕೃಷ್ಣಾಶ್ರಿತ ಜನೋದ್ಧಾರಕ
ವಾರಿಜಾಸನ ವಂದ್ಯಪಾದ
ನೀರಜಾಂಬಕ ಚಿಕ್ಕನಾಗ ನಗರವಾಸಿ
ನೀ ರಕ್ಷಿಸೆನ್ನ ವೆಂಕಟನೆ

೧

ಇಂದಿರೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀವೆಂಕಟನರಸಿಯೆ ಸುರ
ವೃಂದಸೇವಿತ ಪಾದವಿದ್ಯೆ
ಕುಂದಕುಟ್ಟಿ[ಲ ಸನ್ನಿಭಶುಭ್ರ ರದ]ನೆ ನೀ
ನಿಂದಂ ಸಲಹು ಮತಿಯಿತ್ತು

೨

ಗೌರೀ[ಸಂತ]ನೆ ದೇವ ವಾರಣವದನೆ
ವಾರಿಜಸಖ ಶತತೇಜ
ನಾರದಮುನಿ[ಸಂ]ನಾತಪಾದ ಮತಿಯಿತ್ತು
ನೀ ರಕ್ಷಿಸೆನ್ನ ಗಣನಾಥ

೩

ವಾಣಿ ಶಾರದೆಯೆಂ ಗೀರ್ವಾಣಿ ಪಂಕಜನುತ
ರಾಣಿ ಕೋಕಿಲ ಸಮವಾಣಿ
ವಾಣಿಯೊಳ್ ಪಿಡಿದ ಸುವೀಣೆ ಭಾರತಿ ಭಣಿ
ವೇಣಿ ಜಿಹ್ವೆಗೆ ಬಾ ಕಲ್ಯಾಣಿ

೪

ಶಂಕರ ಶರ್ಮ ಮಹೇಶ್ವರ ಮಾರನಾ
ಶಂಕರ ಪ್ರಮಥಾಧಿನಾಥ
ಪಂಕಜರಿವುಜೂಟ ರಾಮೇಶ ನೀ ಮತಿ
ಯಂ ಕರುಣಿಸು ಕಾಲಕಾಲ

೫

ಗಿರಿಜೆ ಜಗನ್ಮತೆ ಕರುಣಾಸಾಗರೆ ಶಿವ
ನರಸಿಯೆ ಭಜಕಸುಪ್ರಿಯೆಯೆ
ಶರಣುಹೊಕ್ಕೆನು ನಿನ್ನ ಚರಣಪಂಕಜವ ನೀ
ಕರುಣಿಸು ಮತಿಯನು ದಯದಿ

೬

ಗುರುವೆ ನಂಬಿದೆ ನಿನ್ನ ಚರಣಕಮಲವನ್ನು
ಕರುಣದಿಂದೆನ್ನ ಚಿತ್ತದೊಳು
ನಿರುತ ನೆಲಿಸಿ ಜ್ಞಾನವರಿವಂತೆ ಪ್ರೇರಿಸು
ಪರಮವಾವನ ವಾಸುದೇವ

೭

ಶ್ರೀರಾಮಚರಣಸೇವಕ ವಾಯುತನಯನೆ
ವೀರ ನಂಬಿದೆ ನಿನ್ನ ವದವ
ಪಾರಿಥಿಲಂಘನ ದಕ್ಷ ದಾನವಶಿಕ್ಷ
ನೀ ರಕ್ಷಿಸೆನ್ನನು ಹನುಮ

೮

ಮತ್ಸ್ಯವತಾರ

ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಯೋಗದ ನಾಮನಯ್ಯನ
ಉನ್ನತ ದೇಹದಜ್ಞನಿಗೆ
ವಂನ್ನಣೆಯಿಂದ ವೇದಪನಿತ್ತ ಮುನಿಕುಲ
ಸನ್ನತನಡಿಗಿ ವಂದಿಸುವೆ¹

೯

1 ಈ ಪದ್ಯದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಮತ್ಸ್ಯ ಎಂದಿದೆ. ಇದು ಮತ್ಸ್ಯವತಾರವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದಿನ ಒಂಬತ್ತು ಪದ್ಯಗಳ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಕವಿ ಸ್ಮೃತಿಸಿರುವ ಆಯಾಯ ಅವತಾರಗಳ ಹೆಸರಿವೆ.

ಕೂರ್ಮಾವತಾರ

ನಾರಿಯ ಕುಚವಗೀರಿಯೆ ಮತ್ತಾಕೆಯ ಪತಿ
ಯಾರುಭಲೆಗೆ ಬೆಚ್ಚಿ ಕಣ್ಣು
ವಾರಿಯ ಪಡೆದಸಯ್ಯಗೆ ಹೆದರುವವನು
ದ್ವಾರಗೈದವನಿಗೊಂದಿಸುವೆ

೧೦

ವರಾಹಾವತಾರ

ಹಗಲಿಗೊಡೆಯನಾದನ ವಂಶೋದ್ಭವನ ತಾ
.. . .. ಯನು
ನೆಗಿಹಿ ಕನಕದಂತೆ ಹೊಳೆಯುವ ಕಣ್ಣುಳ್ಳ
[ಮೃಗವರಾಹ ನಿಗೊ]ಂದಿಸುವೆ

೧೧

ನರಸಿಂಹಾವತಾರ

ನರಸ ಜನಕೆ ಕಂಡು
ಮೊರೆದು ತಿಂಬದರಂತೆ ಮುಖದ
ಧರಿಸಿ ದಾನವನ [ಕರುಳ] ತೆಗೆದಸುಳಿಯ
ಪೊರೆದ ಪಾವನನಿಗೊಂದಿಸುವೆ

ವಾಮನಾವತಾರ

ಎರಡೇಳು ಗ್ರಹಗಳ ಮಧ್ಯದೊಳ್ ಮೂರನೆ
ಪರಮಪುರುಷನ ಮಾತೆಯನು
ನೆರೆಮೇಲೋಕವನು ಸಹಿತಲಳೆದಂಥ ಶ್ರೀ
ವರನ ಪಾದಗಳಿಗೊಂದಿಸುವೆ

೧೨

ಪರಶುರಾಮಾವತಾರ

ಭುಜಗಳಿಂ ಪುಟ್ಟಿದವರ ಕೊಂದು ಮುಖದಿಂದ
ನಿಜವಾಗಿ ಜನಿಸಿದವರಿಗೆ
ಋಜುವಾದ ಸಕಲ ಭೂಮಿಯನಿತ್ತು ಪೊರೆದಂಥ
ಭಜಕಪಾಲಕನಿಗೊಂದಿಸುವೆ

೧೪

ರಾಮಾವತಾರ

ರೂಪುದೋರದನ ಮಗನ ತಮ್ಮನಯ್ಯಗೆ
ಶಾಪವಿತ್ತಂಥ ಮುನಿಪನ
ಕೋಪದಿಂದರೆಯಾದಳನು ಪದನೋಂಕಿನಿಂ
ಕಾವಾಡಿದವನಿಗೊಂದಿಸುವೆ

೧೫

ಕೃಷ್ಣಾವತಾರ

ಎರಡು ನಾಲಿಗೆಯನುಳ್ಳನ ತಿಂಬನಣ್ಣನ
ಪೊರೆವನ ಸುತನ ತಂಗಿಯನು
ಪರಮಪಾವನಳ ಮಾಡಿಯೆ ಪಾದತುಳಿದಂಥ
ಸರಸಿಜನಾಭಗೊಂದಿಸುವೆ

೧೬

ಬೌದ್ಧಾವತಾರ

ದಂಷ್ಟರನೆಲ್ಲರ ಸದೆದು ಸುರರ ಸ್ವಸ್ಥ
ವಿಟ್ಟುಬಿಡುವೆನೆಂದು ತಾನು
ಉಟ್ಟಬಟ್ಟೆಯನು ತ್ಯಾಗವ ಮಾಡಿ ನಿಂದಂಥ
ದಿಟ್ಟ ಬುದ್ಧನಿಗೊಂದಿಸುವೆ

೧೭

ಕಲ್ಯಾಣಾವತಾರ

ತುರಗವನೇರಿ ನ್ಯಾಜ್ಯವ ಪಿಡಿದವನಿಗೆ
ಹೊರೆಯಾದಪರನು ಸಂಹರಿಸಿ
ಚರಣಸೇವಕರನು ದಯದಿ ರಕ್ಷಿಸುವಂಥ
ಪರಮ ಕಲ್ಕಿಗೆ ನಾನೊಂದಿಸುವೆ

೧೮

ಕಣ್ಣಬಟ್ಟಿಗವೆತ್ತಿ ಕ್ಷಮೆಯ ತಾಳಿಯೆ ಕರು
ಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಯಾಚಿಸುವನ
ಉನ್ನತಕುಲಜರ ಮನ ಗೋಪಾಲನ ಬುಧ
ನನ್ನು ಕಲ್ಕಿಯನು ಭಜಿಸುವೆ

೧೯

1ಮೂಗಣ್ಣನರಸಿಯ ಪಿತನ ಕಂಡರೆ ತನ
ಗಾಗದವನ ಸಖಸಖನ
ರಾಗದಾತ್ಮಜನ ತಮ್ಮನ ಹರಿವಿಡಿದಂಥ
ನಾಗೈಯನಡಿಗೆ ವಂದಿಸುವೆ

೨೦

1. ಪದ್ಯದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನಸಾರಥಿ ಎಂದಿದೆ.

1 ಐದರಿಗೊಲಿದವಳೆಯ್ಯನಪ್ಪಣೆಯನು
ತಾ [ನೊ]ದ್ದನಣುಗನ ಶರದಿಂ
ಸಾವೆನು ಸಲಹೆಂದಳೊಡಲೊಕ್ಕುರ್ಭಕನ
ನ್ನೋವಿದ ದೇವಗೊಂದಿಸುವೆ

೨೦

2 ಕಾಲಿಲ್ಲದನ ತಮ್ಮಗಂಜುವದಂ ನಿಕ್ಕ
ಲೀಲೆಯಿಂದಲಿ ಧರಿಸಿದನ
ಬಾಲನಯ್ಯನ ತಂಬಿಸುವುದರಿಂ ಬಂದುದ
ರಾಲಯಳರಸಗೊಂದಿಸುವೆ

೨೧

ವರುಷವೈದರಲಚ್ಚುತನ ಕರುಣವ ತಾನು
ನೆರ ಸಂಪಾದಿಸಿದಂ [ಧ] ಧ್ರುವನಾ
ಚರಿತೆಯನು ಪೂಗಳಿ [ಧನ್ಯ]ನು ನಾನಾಗುವರಿದ
ನೊರೆದೆ ಸಜ್ಜನರು ಪಾಲಿಪುದು

೨೨

ಪರಮಪಾವನ ಸುರವರವಂದ್ಯ ಕರುಣಾ ಸಾ
ಗರ ನಾರಾಯಣ ದಯದಿಂದ
ಶರಣುವೊಕ್ಕರ ಕಾಯಲ್ ನರರೂಪ ಧರಿಸಿದ
ಗುರು ವಾಸುದೇವಗೊಂದಿಸುವೆ

೨೩

ನಿರುತವೀ ಧ್ರುವನ ಚರಿತೆಯನು ಭಕ್ತಿಯೊಳ್
ಬರೆದೋದಿ ಕೇಳಿದ ಜನರ
ವರಚಿಕ್ಕನಾಗಪುರದ ವೆಂಕಟೇಶನು
ವೊರೆವನು ಸುಖವಿತ್ತು ದಯದಿ

೨೪

1. ಪದ್ಯದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಪೀಠಿಕೆ ಪಾಲಕ ಎಂದಿದೆ,
2. ಪದ್ಯದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ ಎಂದಿದೆ,

ಧ್ರುವನ ಜನನ

ಕೇಳೈ ಪರೀಕ್ಷಿತಯೆಂದನು ಶುಕಮುನಿ
ಲೀಲೆಯಿಂದಿದನೆ ಮೈತ್ರೇಯ
ಪೇಳಿದ ವಿದುರಗೆ ಶೌನಕಾದಿಗಳೆ ನೀ
ವಾಲಿಸಿಯೆಂದನು ಸೂತ

೧

ಆದಿಯೊಳೆಡ ಪರಿಸಾಬಿಕುಂಭದಿ ಬಂದ
ನಾದೇವಸುತ್ತಮಾಂಗದಲಿ
ಆದರು ಸ್ವಾಯಂಭುಮನುಶತರೂಪಿಯು
ರಾದಿತ್ಯತೇಜ ವಿಗ್ರಹರು

೨

ಸ್ವಾಯಂಭು ಮನುವಿಗೆ ಶತರೂಪಿಯೊಳು ಕಮ
ಲಾಯತನೇತ್ರರುಭಯರು
ರಾಯಪ್ರಿಯರು ಉತ್ತಾನಪಾದರೆಂತೆ
ಬಾಯತನಾಮದ ಸುತರು

೩

ಜನಿಸಿರುತಿರಲಿಪರೊಳು ಮಸುದೇವನ
ಘನಕೃಪಾ ವಾತ್ರನಾದಂಧ
ತನಯನೋರ್ವನು ಪುಟ್ಟಿ ಪರು[ಷ]ವೈದರೊಳು ದೇ
ವನನೋಲಿಸಿದ ತಪಗೈದು

೪

ಎಲೆ ಮುನಿವರನೆ ಹ[ಸು]ಳೆಯೆಂತು ತಪಗೈದು
ಒಲಿಸಿದನ್ನೆದು ವರುಷದಾ
ಎಳೆ ಹರೆಯದಲಿ ಶ್ರೀ ವಾಸುದೇವನ ಚೋದ್ಯ
ಬಲು ತೋರುತಿದೆ ವೇಳು ದಯದಿ

೫

ಧರೆಯೊಳಿರುವ ಜನರಿಗೆ ಜ್ಞಾನ ತಂತಾನೆ
ಬರುವುದೆಂತೆಂದು ಶ್ರೀ ಹರಿಯು
ಕರುಣದಿಂದೀಪರಿ ಋಷಿವರರೂಪನು
ಧರಿಸಿ ಬೋಧಿಸನು ತಾನೈಸೆ

೬

ಲೋಕೋವಕಾರಾರ್ಥವಾಗಿ ಸತ್ಪುರುಷರು
ಜೋಕೆಯಿಂದಚ್ಚುತ ಕಥೆಯು
ಏಕ ಮನದೊಳಾಲಿಸಿಯೆಂದು ಪೇಳುವ
ದೇ ಕರುಣಿಗಳಭಿವಂತವು

೭

ದುರಿತ ಸಾಗರಕೆ ಬಡಬವೆನಿಸುವ ಹರಿ
ಚರಿತೆ ತದ್ವಕ್ತರ ಕಥೆಯು
ಒರೆಯಬೇಹುದು ಋಷಿವರರೆ ವಿಸ್ತರವಾಗಿ
ಕರುಣದಿಂದೆಂದ ಭೂವಾಲ

೮

ಕೇಳೆಲೆ ರಾಜಯೆಂತೆಂದು ಶುಕನು ತಾನು
ಪೇಳಿದ ವಿಸ್ತರವಾಗಿ
ಅಲಿಪ ಜನಕಿಷ್ಟಜಾಲವ ಕರುಣಿಪ
ಶ್ರೀಲೋಲ ಧೃವಗೊಲಿದುದನು

೯

ಧರೆಯೊಳಗಧಿಕ ಮಾಹಿಷ್ಠತಿಯೆಂತೆಂಬ
ಪುರವರವೊಪ್ಪಿಹುದದರ
ಸಿರಿಯ ವರ್ಣಿಸಲಳವಲ್ಲ ಸೂಕ್ಷ್ಮದಿ ನಿನ
ಗರುಜುವೆ ಕೇಳೆಲೆ ರಾಜ

೧೦

ಹರಿಯಂತೆ ವನಮಾಲಿಯಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗದ ಹಾಗೆ
ನೆರೆ ಸುಮನಸವಾಗಿ ಮಾಗಿ
ನಿರುತವು ಶಿವಯುಕ್ತಮಾಗಿ ಕೈಲಾಸದಂ
ತಿರುತಿದುರದದನಾನೇವೇಳ್ವೆ

೧೧

ಎಲ್ಲಿಯುಂ ಪರಿವ ವೆಮೋರೆ ಕೆರೆಯಿಂದಲ
ಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪೊಳೆವ ಪೂದೋಟಗಳಿಂ
ಉಲ್ಲನ ಕೋಕಿಲರವದ ವನಗಳಿಂದ
ಚೆಲ್ವಾಗಿ ಪೊಳೆದುದಾ ನಗರ

೧೨

ತರತರವಾಗಿ ಸಂಚರಿಸಿ ಹಂಸಗಳಿಂದ
ಮೊರೆವ ತುಂಬಿಯ ರವದಿಂದ
ಅರಳಿದ ಪಂಕಜಗಳ ಚಿಲ್ವಿಸಿಂದಲೊ
ಪ್ಪಿರುವ ಕೊಳಂಗಳೊಳ್ಳಿ[ಳ]ದವು

೧೩

ಸರಸಿಜ ಮೊದಲಾದ ಕುಸುಮಗಳೊಳಗಿರು
ತಿರುವ ಗಂಧವ ಕೊಂಡು ನಡೆವಾ
ಮರುತನು ನೋಂಕಿ ಪೋಗಲು ಪಥಿ[ಕರು]ಶ್ರಮ
ದಿರವನಟ್ಟುತ ಸುವಿಸುವರು

೧೪

ಅಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೆ ಪಥಿಕರು ಶ್ರಮದಿಂ ಬಂ[ದು]
ನಿಲ್ಲುವರೆಡೆಯಾಗಿ ಪೊಳೆವಾ
ಚೆಲ್ವಾದ ಅರವಟ್ಟಿಗೆಗಳು ಒಪ್ಪಿದವವ
ರುಲ್ಲಾಸವನು ನಾನೇವೇಳ್ವೆ

೧೫

ತೃಪೆಯಿಂದ ಜಲಕ್ಕೈದೆ ಕರದೆತ್ತಿಯೆರೆಯೆ ಕ
ಕ್ಕಸ ಕುಚಗಳನು ದಿಟ್ಟಿಸುತ
ಒಸರಲು ಕಡೆಗುದಕವು ಕಾಣದಲ್ಲಿಪ್ಪ
ಶಶಿಮುಖಿಯರ ನಗಿಸುವರು

೧೬

ನೀರಾನೀಯೆಂದೊರ್ವ ಪಧಿಕ ಕೇಳಿದಡಲ್ಲಿ
ನಾರಿ ನುಡಿದಳವನೊಡನೆ
ನೀರೆಯಾದೆನ್ನನು ನೀರಾನೀಯೆಂಬೆ ಕ
ಣ್ಣೋರೆಯೆ ನೋಡೆಂದಳವಳು

೧೭

ಚೆಲುವೆಯೋರ್ವಳು ಗಿಂಡಿಜೋಳಿಗೆ ಮುಚ್ಚಿಯೊಂ
ಗುಲವ ತೆಗೆದು ನೀರ ಬಿಡಲು
ಕಳಿತ ಮಾವಿನ ಪಣ್ಣು ಗಿಳಿ ಕುಕ್ಕಲಲ್ಲಿಂದ
ಲಿಳಿವ ಸಾರದಪೂಲೊಪ್ಪಿದುದು

೧೮

ದಾರಿಯೊಳಂತೀವೈಭವಗಳ ನೋಡುತ
ಧೀರರೈತರುಂ ಶಾಲಿಯೊಳು
ನಾರಿಯರ್ಗಿಳಿವಿಂಡ ಪಾಡಿಸುತಿರೆ ಕಂಡು
ಜಾರದೆ ನಿಲುವರೇನೆಂಬೆ

೧೯

ಕರಗಳ ನೆಗು ಪಕ್ಕಿಗಳ ಪಾರಿಸಲಾಗ
ಸರಸಿಜ ಮುಕುಳಮೆಂತೆಂದು
ತರುಣೆಯರ್ಕುಚಗಳಿಗೆರಗುತ ಭ್ರಮರ ಮ
ತ್ತನಿತು ಸಾಗುವವತಿ ಭರದಿ

೨೦

ಇಂತಪ್ಪ ದೇಶದೊಳಿರುಳು ಪಗಲು ಎಂಬು
ದಂ ತಿಳಿಯದೆ ವಾಂಛಜನರು
ನಿಂತು ಸಾಗುವರತಿ ಬೆಳಕ ಬೀರುತ ದೇಶ
ಸಂತಸ ಭರಿತವಾಗಿತ್ತು

೨೧

ನಗರದ ದ್ವಾರವು ಹುಲಿಮುಖ ಪರರಾಯ;
ರುಗಳೆಂಬ ಕರಿಪತಿಗಳಿಗೆ
ಮೃಗರಾಜನಾಸ್ಯವೆಂಬಂತಿತ್ತು ಸ್ವಾಶ್ರಿತ
ರ್ಗಗಣಿತ ಸುಖವೀವ [ತೆರದೆ]

೨೨

ಶೇಷನಂಬುಜಭವ ಲೋಕವ ನೋಳ್ವೆನೆಂ
ಬಾಸೆಯಿಂ ಪಾತಾಳ[ದಿಂ]ದ
ತಾ ಸಾಗುವನೊ ಮೇಲಕೆಂಬಂತೆ ಕೋಟಿ ಸಂ
ಕಾಶಿಸುತಿತ್ತು ನೋಳ್ವರಿಗೆ

೨೩

ಸರ್ವರು ಸಂತೋಷನಾಗರೆಯಲ್ಲ
ದೋರ್ವನಾದರು ಕಪ್ಪುಮೆಂದು
ಒರ್ವರುಸಿರಲಾವ ದೇಶದೊಡವೆಯೆಂಬ
ರಿರ್ವರಾ ನಗರೋತ್ತಮದಿ

೨೪

ಕೊಡೆಯೆಂಬರರಸಿಗೆ ಹಿಡಿವ ಭತ್ರವನೊಂದ
ಕೊಡೆಯೆಂಬರಿಲ್ಲ ಕೇಳ್ವೆಂದು
ಮಡಿಯೆಂಬರು ವಕದೊಳ್ ರ್ನಾಡಿಸಿದರು ವೆಯೊ
ಮಡಿದುಹೋಗೆಂಬುಸುರಿಲ್ಲ

೨೫

ತಡೆಯೆಂಬರು ರಗಮಂತ್ರವ ಬಾಗಿಲುಗಳೊಳು
ತಡೆಯೆಂಬ ವಾಕ್ಯಗಳಿಲ್ಲ
ಹೊಡೆಯೆಂಬರೈ ತೃಣತೆನೆಗಳನಲ್ಲದೆ
ಹೊಡೆಯಿಂಬುಸುರಿಲ್ಲ

೨೬

ಕಂಟಕಿಯೆಂಬುದು ಪಲಸಿನ ಫಲಕೆ ತಾ
ನಂಟು ನಾಮವು ದೇಶದಲ್ಲಿ
ಕಂಟಕಿಗಳೆಯೆಂಬರಿಲ್ಲವರಸಿ ನೋಡೆ
ನಂಟರೆಯಲ್ಲದೆಲ್ಲರಿಗೆ

೨೭

ಭೋಗಿಗಳೆತ್ತಿರ್ ಪಾತಾಳವಾಸಿಗಳಲ್ಲ
ತ್ನಾಗಿಗ[ಳ್]ಯ[ತಿ]ಗಳ್ ತಾವಲ್ಲ
ರಾಗಿಗಳೆತ್ತರು ನೋಡಲಾಶಾಬದ್ಧ
ಠಾಗರಾ ನೃಪನ ರಾಷ್ಟ್ರದೊಳು

೨೮

ಇಂತಪ್ಪ ದೇಶವ ವಾಲಿಪ ರಾಯನು
ಸಂತತ ವಾಸುದೇವನನು
ಚಿಂತಿಸುತಲಿ ಹೃತ್ಯರ್ಣಕೆಯೊಳಗಿರುವಂಧ
ಸಂತಸವದನನೇವೆಳ್ವೆ

೨೯

ಉತ್ತಾನವದರಾಯನೆಂಬ ಮಹಾತ್ಮಗೆ
ಪತ್ನಿಯರಿವರೊಬ್ಬಿಹರು
ಉತ್ತಮಗುಣದ ಸುನೀತಿ ಸುರುಚಿಯೆಂಬ
ರತ್ನಂತ ಹರುವ ಹೃದಯರು

೩೦

ರೂಪುಲಾವಣ್ಯ ಸುಂದರಕುಪಮಾನವ
ನೀವೊಡವಿಯೊಳಗೆ ಬ್ರಹ್ಮ
ತಾಪಡೆ [ಯದೆ] ಯೋಚನಂಗೈಪನಿವರನು
ಚಾಪಕನಾರು ವರ್ಣಸಲು

೩೧

ವದನ ಚಿಲುಮಿಗೆ ಸಮನಾಗಲಿಲ್ಲ ತಾ
ನುದಿಸಿದಡೇನೆಂದು ಚಿ[ಂದ್ರ]
ಹೃದಯದೊಳಾಳೋಚಿಸಿ ಪಕ್ಷದಕ್ಷಕೆ
ಮುದದಾಳ್ ಕುಂದು[ತ]ಲಿಹನು

೩೨

ವನಿತೆಯರಕ್ಷಿಯುಗಳೆಕೆಣೆಯಾಗಲಿ
ಲ್ಲೆನುತಲಂಬ ಜಗಳು ತಾವು
ಪುನಹ ಪುನಹಯೆಲೆವಿಡುತಲೊಪ್ಪದೆ ಪೋಗ
ಲನಿತರೊಳುದುರಿಸುತಿಹವು

೩೩

ನಾಸಿಕಕೆಣೆ ನಾನಾಗುವೆನೆಂಬ ಗರ್ವದ
ಲಾಸಂಪಿಗೆಯು ಪರಿವಳವ
ಸೂಸುತಲರಳಿ ಸಮಕೆ ಬಾರದಿರೆ ಕಾಂತಿ
ವಶಾಸಿ ನಾಚಿಯೆ ಕೊರಗುವವು

೩೪

ಕುಂದದ ಮೊಗ್ಗು ತಾನಿವಳ ದಂತಕೆ ಸಮ
ಬಂದಪೆನೆಂದು ಗರ್ವದಲಿ
ನಿಂದಂ ಪಾಸಟಿಯಾಗದಿರಲು ಚಿಂತಿಸಿ ಬಹು
ಕಂದಿ ಮಗ್ಗುಲನಿಕ್ಕುತಿಹವು

೩೫

ತರಳೆಯರಿವರ ಗಮನವನು ಕಂಡಾಗೆ
ಕರಿಗಳು ಮಂದಗಳಾಗಿ
ನಿರುತ ಯೋಚಿಪವೆಂಬ ತೆರದಲ್ಲಿದ್ದವು ಸಮ
ಬರುವೆವು ತಾವೆಂತೆಂದೆನುತ

೩೬

ಕುಂಭಕುಚಿಯರ್ಕುವಲಯದಳ ನೇತ್ರೆಯ
ರಂಬುಜಮುಖಿಯರು ನಿತ್ಯ
ಬೆಂಬಿಡದುತ್ತಾನಪದರಾಯನೊಡನಿಪ್ಪ
ಸಂಭ್ರಮಪದನಾನೇವೇಳ್ವೆ

೩೭

ತರುಣಿಯೆರಾ ಕುಂಭಕುಚಿಗಳ ಭಾರವ
ಹೊರುತಲಾ ಬಡನಡುತಾನು
ಇರುವುದೆಂತಕಟ ಸಿಂಹಗಳೊಡನೆ ಸಮಭಾರ
[೧]ರಲ್ಲಾಚಿಗಡವಿಗೈದಿದುವು

೩೮

ನಿರುತವು ವರನಾರಿಯರು ಸಹಿತಾ ರಾಯ
ನಿರುವ ಮಾಹಿದ್ವತ್ತಿ ಪುರವು
ಧರಣೀದೇವಿಯ ವಿಷ್ಣುಮಣಿಯೆಂಬ ತೆರದಿಯೊ
ಪ್ಪಿರುತಿರ್ದುದದನಾನೇವೇಳ್ವೆ

೩೯

ಉತ್ತಾನಪದರಾಯನರಸಿ ಸುನೀತಿಯು
ವೆತ್ತಳು ಪ್ರೀತರಿಪದದಿ
ಭಕ್ತಿಸಾಗರನೆಂಬ ಕುಪರನ ರಾಯನ
ಚಿತ್ತಕಮಲಕೆ ಭಾಸ್ಕರನ

೪೦

ಕರಸಿ ಜೋಯಿಸರನು ತರುಣನ ಜನನದ
ಪರಿಯನೆಲ್ಲವನವರರುಹೆ
ಹರುಷಸಾರವ ತಾ .. ಕದವನಾಗಿ ಭೂಮಿಯು
ಸುರರ ದಣಿಸಿದ ದಾನದಲಿ

೪೧

ಗಜಹ[ಯ] ಗೋಭೂಧಾನ್ಯದ ದಾನದಿಂ
ದ್ವಿಜರ ತೋಷಿಸಿದ ಸಂಭ್ರಮವ
ಭುಜಗನಾಧನಿಗಳವಡದು ನಂತಿಸಲಿದ
ಖುಜುವಾಗಿ ಕೊನೆಗಾ[ಂ]ಬರಾರು

೪೨

ಬಾಲನ ಮುಖಪದ್ಮ ದರುಶನದಿಂದಲಾ
ಬಾಲೆ ಸುನೀತಿ ಸಂತಸವ
ತಾಳುತ ಮರೆವಳಂಗವ ವಾಸುದೇವನ
ಶೀಲದಿ ಗುಣವ ಪಾಡುತ್ತ

೪೩

ಧೃವನೆಂಬ ನಾಮದಿಂದತಿಮುಂದ ಬೀರುತ
ಲವನಿಯೊಳಾಡುವ ಮಗುವ
ಕುವಲಯನಾಧನುತ್ತಾನಪದರಾಯ ತಾ
ನವಲೋಕಿಸುತ ತಾಳ್ವಮುದವ

೪೪

ವೀರ್ಯದಿಂ ಶೌರ್ಯದಿಂ ನೋಡೆ ಗಾಂಭೀರ್ಯ ಮಾ
ಧುರ್ಯದಿಂದೌದಾರ್ಯದಿಂದ
ಸ್ಥೈರ್ಯದಿಂ ಧೈರ್ಯದಿಂ ಪರಮಸುಖ[ಕ]ರ ದೈ
ಶ್ವರ್ಯದಿಂ ಕುಂದಿಲ್ಲದಿಹನು

೪೫

ಅಕಟ ಪುಣ್ಯವೆ ಭಾಷೆಂದೆನುತ ಸಂತೋಷದಿಂ
ಸಕಳತ್ರನಾಪುರದಲ್ಲಿ
ಸಕಲಭಾಗ್ಯದೊಳೆನಗೆಣೆಯಾರೆನ್ನತಲಿ ಪು
ತ್ರಕನ ಪೋಷಿಸುತಲಿಂತಿದ

೪೬

ಅನಿತರೊಳ್ಳಿರಿಯ ಹೆಂಡತಿ ಸುರುಚಿಯು ಗರ್ಭ
ವನು ತಾಳಿ ಉತ್ತಮನೆಂಬ
ಘನನಾಮವುಳ್ಳ ತನಯನ ಪಡೆದು ಮುದ
ವನಧಿ ತಾನಾಗಿರ್ದಳಂತು

೪೭

ಹಿರಿಯ ರಮಣಿ ಸುನೀತಿಯ ಗರ್ಭದಿಂ ಬಂದ
ತರುಣಧ್ರುವನು ಸಹ ಕೂಡಿ
ಎರಡನೆಯರಸಿ ಸುರುಚಿಯ ಕುವರನಾಡು
ತಿರಲೀಕ್ಷಿಸುತರಾಯನಿರ್ದ

೪೮

ಚಂದ್ರನ ಮುಖವ ತಾ ಕಂಡತಿ ಹೆಚ್ಚುವ
ಸಿಂಧುವಿನಂಥ ಕುವರನ
ಇಂದುವಿನಂತೆನವಾಸ್ತದ ದರಶನ
ದಿಂದುಬ್ಬುತಿರ್ದನಾ ರಾಯ

೪೯

ಅಂಬೆಗಾಲಿಟ್ಟವನಿಯೊಳು ಸಾಗುತ ಮತ್ತೆ
ಹಿಂಭಾಗದೊಳು ಬರುತಿಹರ
ಮುಂಬರಿಯದೆ ತಿರುಗೀಕ್ಷಿಪ ಸಿರಿಯ ನೋ
ಳ್ಪಂಬಕ ಭಾಗ್ಯವಿನ್ನೆಂತೋ

೫೦

ಪಣೆಯೊಳಲಾಗುವ ಅರಳೆಲೆ ಪಾಗಾಯಿಗಳಿಂದ
ವನಜದಳಾಂಬಕದಿಂದ
ಮನುಮಧ ಚಾಪದೊಲ್ ವೊಳೆವ ಪುರ್ಬಿಂದಲಾ
ಮನುಮಧಯುಗರಂತೊಪ್ಪಿದರು

೫೧

ಕನ್ನಡಿಯೊಲು ಧಳಧಳಿಪ ಕದಪುಗಳ
ನುನ್ನತ ನಾಸಿಕದಿರವ
ಎನ್ನ ಭಾಗ್ಯವೆ ಬಾಯೆಂದಪ್ಪಿ ಚುಂಬಿವ ರಾಯ
ನುನ್ನ ತಕಿನ್ನೆಣೆಯಂಟಿ ?

೫೨

ಜನಕ ಜನನಿಯರೆ ಚಿತ್ತಪಂಕಜಗಳಿ
ಗಿನಯುಗ ಉದಿಸಿತೆಂಬಂತೆ
ಫನಬಾಲಲೀಲೆಯಿಂದಾಡಿ ತೋರಿಸುತಿರ್ಪ
ರನು ನೋಳ್ವರುನ್ನತವೆಂತೊ

೫೩

ಚರಣಗಳವನಿಯೊಳಿಡುತ ಸಾಗುತ ಮತ್ತೆ
ಕರಗಳ ಧರಣಿಗೂರುತಲಿ
ಮರಳಿ ನಿಲ್ಲುತ ಧ್ವನಿಗೈಯುತ ಬರುವರ
ನೆರೆ ನೋಳ್ವರುನ್ನತವೆಂತೊ

೫೪

ತರಂಣರನೀಕ್ಷಿಸಿ ಮೋಹಪಡುವುದನ್ನು
ಪರಿಪರಿಯಿಂದಲುಚ್ಚಿ ರಿಸಿ
ಎರಡು ಸಾಸಿರ ಜಿಹ್ವೆಯಿರುವನಿಗರಿದಿದ
ನೊರೆವಂಧ ಕವಿಯಾರು ಜಗದಿ

೫೫

ಇಂತಪ್ಪ ಸುತರ ಸಹಿತಲಾ ರಾಯನು ಬಹು
ಸಂತಸದಿಂದಲಾ ಪುರದಿ
ಕಂತುಪಿತನ ದಿವ್ಯ ಚರಣ ಪಂಕರೂಹಗ
ಳಂ ತಾಳುತಿರ್ದನು ಮುದದಿ

೫೬

ನಿರುತವೀ ಧೃವನ ಚರಿತೆಯನು ಭಕ್ತಿಯಿಂ
ಬರೆದೋದಿ ಕೇಳಿದ ಜನರ
ವರಚಿಕ್ಕನಾಗಪ್ಪರದ ವೆಂಕಟೇಶನು
ವೊರೆವನು ಸುಖವಿತ್ತು ದಯದಿ

೫೭

[ಸುರುಚಿ ಧ್ರುವನನ್ನು ನಿಂದಿಸಿದುದು]

ಕೇಳೆಲಿ ರಾಜ ಸುನೀತಿಯಣುಗ ಧ್ರುವ
ಲೀಲೆಯಿಂದಾಡುತಲಿರಲು
ಬಾಲೆ ಸುರುಚಿಯ ಸುತನ ಪ್ರಿಯದುಕ್ತಿಯ
ನಾಲಿಸುತಿದರ್ಶನಾ ರಾಯಂ

೧

ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆತ್ತಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡತಿ ಮಂದ
ವಡುತಲುತ್ತುಮನೆಂಬ ಸುತನ
ನುಡಿಸುತ ಸುರುಚಿಯಂತೆನ್ನ ವಯೆರಡನೆ
ಮಡದಿ ಸಂಮೇಳದಲಿದರ್

೨

ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರು ತನಯನ ಕರೆದಪ್ಪುತ
ಲುಬ್ಬುವ [ಹ]ರಂಪದಿ ಸುತನು
ತಬ್ಬಿಬ್ಬನುಕ್ತಿಯಡಾವುದನಾಲಿಸುತಲಿ
ದಬ್ಬುವರಖಳ ಶ್ರಮಗಳ

೩

ಒಂದಂ ದಿವಸ ಸುರುಚಿಯು ಸಹಿತಾ ರಾಯಂ
ಕಂದನನಾಡಿಸುತಿರಲು
ಬಂದಂ ಧ್ರುವನು ಸಿಂಹಾಸನದೊಳಂ ಕಂಳಿ
ತಂದನು ತಂದೆಯ ಕೂಡೆ

೪

ಉತ್ತಮನನ್ನೆಯಾಡಿಸುತಿಹೆ ಎನ್ನನೂ
ಎತ್ತಿಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊ ನಿನ್ನ
ಉತ್ತಮಾಂಕದೊಳೊಮ್ಮೆಯಾದರು ಎನುತ ಮಂ
ತ್ತತ್ತ ಕಾಡುತಲಿ ಬೇಡಿದನು

೫

ಇಳಿಸು ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನಣುಗನನ್ನು ಕ್ಷಣ ಮಾತ್ರ
ನಿಲಿಸಿಕೊ ತೊಡೆಯ ಮೇಲಿನ್ನ
ಒಲಿದೆನ್ನನಪ್ಪಿ ಮಾತಾಡದಿರುವೆ ಏತ
ಕೆಲುಹು ಎನ್ನೊಡನತಿ ಪ್ರಿಯದಿ

೬

ಮಾತಾಡದಿರುದೆಯೇತಕೆ ಎನ್ನೊಳೆಲೆಯೆನ್ನ
ತಾತ ಕೋಪವ ತಳೆದಿಹೆಯೊ
ಪ್ರೀತಿ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನಣುಗನೊಳೆ ಸರಿಯೆ ವೇಳೆ
ನೀ ತಾರದಿಹೆ ದಯವನ್ನು

೭

ಎನ್ನೊಡನೇತಕಿನಿತು ಮುನಿನೆಲೆ ತಂದೆ
ನಿನ್ನಾತ್ಮಭವನಲ್ಲವೇನೈ
ಮನ್ನಿಸುತ್ತಿರುದೆ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನಣುಗನ ಮಾ
ತನ್ನು ಲಾಲಿಸುತ ಪ್ರೀತಿಯಲಿ

೮

ಇತ್ತ ನೋಡೆನ್ನ ನುಡಿಸು ನುಡಿ ವಾಕ್ಯವ
ನುತ್ತಮನನು ತೊಡೆಯಿಂದ
ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪೀರದೊಳಿರಿಸಿ ಕ್ಷಣವು ಎನ್ನ
ನೆತ್ತಿಕೊಂಡಾಡಿಸು ಪಿತನೆ

೯

ಅದು ಪೋಗಲವನಿಳಿಯದೆ ಇರಲೆನ್ನಯ
ವದನವ ನೋಡಿ ಮಾತನ್ನು
ಮುದದಿಂದ ನುಡಿಸದಿರುವೆ ಕೋಪವೇನು ನಿ
ನ್ನು ದರಸಂಭವನಲ್ಲವೇನೈ

೧೦

ಕಾಡುತಲಿಂತು ಎತ್ತಿಕೊಯೆನ್ನನೆನ್ನತ
ಬೇಡುವ ಧ್ರುವನ ಮನ್ನಿಸಲು
ನೋಡುವ ಸುರುಚಿಯ ಮೊಗವ ರಾಯನು ಮನ
ಬಾಡುವಳಿವಳೆಂಬ ದಯದಿ

೧೧

ಎತ್ತಿಕೊಂಡರೆ ಮುನಿದಪಳೊ ಸಂತಸವನ್ನು
ಚಿತ್ತಕೆ ತರುವಳೊ ಎಂಬ
ಇತ್ತರನಾದ ಯೋಚನೆಯಿಂದ ಸಂತನ ತಾ
ನೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳದೆ ಸುಮ್ಮನಿರ್ದ

೧೨

ನೋಡುತಲಿಹನು ತನಯ ತನ್ನನೆತ್ತ ಮು
ದ್ದಾಡಿಯಾಡಿಸುಯೆಂದು ಬಿಡದೆ
ಬಾಡುವಳೊ ಮುದದಾಳ್ವಳೊಯಿವಳೇನ
ಮಾಡಲೆನುತ ಸುಮ್ಮನಿದರ್

೧೩

ಮೋಹ[ವು] ಸುತನ ಮೇಲತಿ ಪೂರ್ಣವಾಗಿರ
ಲಾ ಹೆಂಡತಿಯ ಮುಖ ನೋಡಿ
ಬಾಹುಗಳಿಂ ಬಿಗಿಯಪ್ಪದೆ ಮಗನನ್ನು
ತಾ ಹತ್ತೂತಿಹ ಚಿಂತಾಗಿರಿಯ

೧೪

ರಾಯನು ಸುತನ ಮಾತಾಡಿಸದಿರಂವಭಿ
ಪ್ರಾಯವ ಕಂಡು ಸುರುಚಿಯು
ಪ್ರಿಯವೆನ್ನೊಳಗರಸಗೆ ಪೂರ್ಣವೆನ್ನುತ
ಲಾಯತ ಮುದವ ತಾಳಿದಳು

೧೫

ಎನ್ನಯ ವಶವಾದನರಸ ಸುನೀತಿಯೊ
ಳುನ್ನತ ಪ್ರಿಯವಿಲ್ಲವೆಂದು
ತನ್ನ ಮನದೊಳಾಳೋಚಿಸುತ ರಾಯನ ಮುಖ
ವನ್ನ ನೋಡುವಳತಿ ಮುದದಿ

೧೬

ಆವ ಪರಿಯೊಳಣುಗನು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳೆಂದ
ಡಾ ವಸುಧಿಪ ಸುಮ್ಮನಿರಲು
ಭಾವೆ ಸುರುಚಿ ತನಗಾಯ್ತಾ ಸಲುಗೆಯೆಂದು
ಬೈವರೆ ಬ[ಗೆ]ದಳು ಸುತನ

೧೭

ಏತಕೆ ಕರಣದೋರುವೆಯೆಲೆ ಸುತನೆ ನೀ
ನೇತಕೆ ಬಯಸುವೆ ಸುಖವ
ಪ್ರೀತಿ ನಿನೊಳಗಾರಿಗುಂಟು ಸಾರೈ ನಿನ್ನ
ಮಾತೆ ಸುನೀತಿಯ ಬಳಿಗೆ

೧೮

ಒರಿದೆ ಯೋಚಿಸಿಯಾನೆಬಡಲು ಬಪ್ಪದೆ ಸುಖ
ಪರರಿಗೆ ಪೂರ್ವಜ[ನ್ಮ]ದೊಳು
ತರುಣ ಕೀಳಣುವನಾದರು ದಾನಗೈಯದೆ
ಒರಲುವೆ ಏತಕೆ ನೀನು

೧೯

ಸರ್ಬಲೋಕೇಶನ ಸುಖವ ನೀ ಬಯಸುವೆ
ನಿರ್ಭಾಗ್ಯ ಬರಿದೆ ಮೋಹದೊಳು
ದುರ್ಭಗೆಯಾದಂಥ ಪನಿತೆ ಸುನೀತಿಯ
ಗರ್ಭದಿಂ ಬಂದಂಥ ಮರುಳೆ

೨೦

ಎನ್ನ ಸುತನ ಮೇಲೆ ರಾಯ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಾಳ್
ನೆನ್ನ ತಲಾಸೆ ಬಟ್ಟೀಗ
ಮನ್ನಿಸಿ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವೆ ನಿನ್ನನು ಲಾಲಿ
ಪಂ ನಾಡೊಳ್ಳೊರ್ವನು ಇಲ್ಲ

೨೧

ಸಾರುಸಾರುತ್ತ ಬರಿದೆ ಹಂಬಲಿಸಬೇಡ
ದೂರ ಕೇಳುವರಾರು ನಿನ್ನ
ನಾರಿ ಸುನೀತಿಯ [ಬಳಿ]ವೋಗು ಬೇಗೆಂದು
ಚೀರಿದಳ್ ಸುರುಚಿ ಕೋಪದಲಿ

೨೨

ಕಿರಿಯರಸಿಯ ತಂದಮೇಲೆ ಮೊದಲ ನಾರಿ
ಇರುವಳಿಂತಣುಗ ಸಂತಸದಿ
ನಿರುತವೆನ್ನನು ರಾಯ ಮನ್ನಿಪ ಪ್ರೀತಿಯ
ತೊರೆದ ನಿನ್ನವೈಯೊಳ್ಳೊಳು

೨೩

ಪಟ್ಟದ ಗದ್ದುಗೆಯೊಳು ಮಂಡಿಸುವರೆ ನೀ
ಕಷ್ಟದಿಂ ತಪಗೈದು ವನದಿ
ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನ ಜನಕನ ಮೆಚ್ಚಿಸಿಯೆ ಬೇಗ
ಹುಟ್ಟಿನ್ನ ಗರ್ಭದಿ ಮರುಳೆ

೨೪

ಹೋಗು ಬರಿದೆ ಕೀಳಬೇಡ ರಾಯನು ನಿನ್ನ
ರಾಗದಿಂ ಮನ್ನಿದ್ರದಿಲ್ಲ
ಬೇಗಬಡದೆ ಎಸಗಿಲ್ಲವೆಂಬಾನೆಯ
ನೀಗುತ ಸ್ವಸ್ಥದಿ ಸಾರು

೨೫

ಇನ್ನೂ ಬಹಳಪಾಗಿ ದೈನ್ಯಬಟ್ಟರು ಕಾಣೆ
ನಿನ್ನನು ಕಡುಮೋಹದಿಂದ
ಮನ್ನಿಸುವವರನಳಲದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಸಾರು
ನಿನ್ನವೈಗುಸುರಳಲುಗಳೆ

೨೬

ದೇಖಪಡುವೆ ನೀನುತ್ತಮನೆಂಬೆನ್ನ ಣಗನ
ಸತ್ಕಾರದಿಂ ರಾಯ ತಾನು
ಚಿಕ್ಕವ ಬಾಯಿಂದಪ್ಪುವನೆನ್ನನುಡಿಸನೆಂ
ದುಕ್ಕುವದ್ವೇಷದಿ ಮರುಳೆ

೨೭

ಬಿಡುಬಿಡು ಕ್ಲೇಶವನಾಸೆಯಿಲ್ಲವು ನಿನ
ಗಡವಿಯೊಳಗೆ ತವಗೈದು
ಪಡೆ ವಾಸುದೇವನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ವರಗಳ
ಹುಡುಗ ನೀ ಕೇಳೆನ್ನ ನುಡಿಯ

೨೮

ನಿನ್ನ ಮಾತೆಯ ಕಂಡು ರಾಯ ತಾ ಪ್ರೀತಿಯ
ನಿನ್ನ ಮಾಡುವುದ ನಾ ಕಾಣೆ
ಇನ್ನಾಸೆಯೇನು ಸಾರತ್ತ ಜನನಿಯೊಡ
ನೆನ್ನ ನಾನೆಂದ ಮಾತುಗಳೆ

೨೯

ಕಡುಮೋಹದಿಂದ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಸುತನನ್ನು
ನುಡಿಸುವ ಪ್ರಿಯದೊಳಾಡಿಸುವ
ಪೊಡವೀಶನೆಂದು ದ್ವೇಷವ ತಾಳಿದರೆ ನಿನ್ನ
ಗೊಡವೆಯೊಬ್ಬರಿಗಿಲ್ಲ ಮರುಳೆ

೩೦

ಒಬ್ಬರ ಸುಖವ ಕಂಡೆನಿಲ್ಲವೆಂದು ಮ
ತೊಬ್ಬನು ತಾನಾಸೆಗೈಯೆ
ಒಬ್ಬರಿಗೀಯದೆ ಪೂರ್ವದಿ ತನ್ನ ನಿ
ನೊಬ್ಬ ಮನ್ನಿಪನುಂಟೆ ಮರುಳೆ

೩೦

ಈಗಿನ ಭವದಲಾದರು ಮನುಜರು ತಾವು
ರಾಗದಿಂ ನುಡಿಸದಿ[ರ್ದಡೆ]ಯು
ಆಗರು ವೇಳೆಗೀ ಪರಿಯ ಸಂಪದ ತಾನು
ಹೋಗಿ ಬಪ್ಪುದು ಕೇಳು ಮರುಳೆ

೩೧

ಹೆಳವನೊಬ್ಬನು ದಾರಿಯೊಳಗೈದುತ್ತಲಿ ಮತ್ತೆ
ಬಲವುಯಿಲ್ಲದೆ ತನಗೆ ಒಬ್ಬ
ಎಳನೀರೊಳಾನೆಯಿದ್ದಡೆ ಬಪ್ಪುದೆಂತು ನೀ
ನಳುವೆ ಏತಕೆ ಮುಂಕುದುರುಳೆ

೩೨

ತನಗೆ ದೈವವು ಕೊಡದಿರ್ದಡೆ ವರರು ತಾ
ವನುದಿನ ಸುಖಬಡುತಿರಲು
ಮನದಿ ದ್ವೇಷಿಸಲು ಬಪ್ಪುದೆ ಜನ್ಮಜನ್ಮಕು
ಘನದುಃಖವಲ್ಲದೆ ಮರುಳೆ

೩೩

ಬಿತ್ತದೆ ಬೀಜವ ನೆಲದೊಳು ಫಲ ಕೈಯ
ಹತ್ತುವವೆಂತು ಮತ್ತೊರ್ವ
ನಿತ್ಯ ಸಂಪದಬಡುತಿರಲದ ಕಂಡು ತಾ
ನತ್ತಡೆ ಬಪ್ಪುದೆ ಮರುಳೆ

೩೪

ರಂಗನರ್ಚನೆಗೈದು ತತ್ತ್ವಪೆಯಿಂದ ವ
ರಂಗಳ ಪಡೆಯದೆ ಸುಖವು
ಮಂಗನಂದದಲಿ ಮರಳಿ ನೆಗೆಯುತ ಮತ್ತೆ
ಲಂಘಿಸಿದಡೆಯು ತಾ ಬ[ಹುದೆ]

೩೫

ಕೋಗಿಲೆ ವನದಿ ಸ್ವರಂಗೈಯಲದ ಕಂಡು
ಕೂಗುವೆನದರೊಲೆಂದೆನುತಾ
ಕಾಗೆ ತನ್ನರಂಶಕ್ತಿಯಿಂ ಮೊರೆಯಲು ಸಮ
ನಾಗಬಲ್ಲದೆ ಕೇಳು ಮರುಳೆ

೩೭

ಗರುಡನಾಗಸವನಳುಕನ್ನೈದುತಿಹನೆಂದು
ಮೊರೆಯುತಲವನ ಸರಿಸಕೆ
ಬರುವೆ ತಾನೆಂದು ಮರ್ಕಟ ನೆಗೆದರೆ ಬಾಳ್ವು
ದರಿದ್ರೊ ಮತ್ತೇನು ಕೇಳ್ವರುಳೆ

೩೮

ಸಟೆಯಿಲ್ಲವೆನ್ನ ಮಾತುಗಳು ನಿನ್ನನು ರಾಯ
ದಿಟ ಪರಾಕ್ರಮಿಯೆ ಬಾಯೆಂದು
ಕುಟಿಲಕುಂತಳದ ಮುಖವ ಚುಂಬಿಸುವದು ದು
ರ್ಘಟವು ನೀ ಸಾರತ್ತ ವರುಳೆ

೩೯

ಹನ್ನೆರಡಬುದ ತನಕ ದೈನ್ಯದಿ ನೀನು
ಮನ್ನಿಸೆಂದೆನುತ ರಾಯನನು
ಉನ್ನತದಾಸೆಯಿಂ ಕೇಳ್ವರು ನುಡಿಸುವ
ರನ್ನು ನಾ ಕಾಣೆ ಕೇಳ್ವರುಳೆ

೪೦

ಭುವನವಲ್ಲಭನೆನ್ನ ಕ್ಷಣಮಾತ್ರ[ವಗಲಿ ತಾ]
ನವನಿಯೊಳಿರಲಂ ಯೋಚಿಸನು
ಸಪತಿಯೆನಗೆ ನಿನ್ನ ಜನನಿ [ಬಾಳುವು]ದೆಂ
ತವಿವೇಕದಣುಗ ನೀ ಸಾರೋ

೪೧

ಪೋಗಡವಿಗೆ ತವಗೈ[ದು] ಮೆಚ್ಚಿಸು ದಯ
ಸಾಗರ ವಾಸುದೇವನನು
ಆಗಲಾ ದೇವನಿಂ [ವಂ]ವನು ಪಡೆದು ನೀ
ನಾಗು ಸಿಂಹಾಸನಪತಿಯಲ್ಲ

೪೨

ಇಂತೆಂದು ಕೋಪದಿಂ ಸುರುಚಿ ಘರ್ಜನಲಾಗ
ಚಿಂತಾಸಾಗರವನು ಸೇರಿ
ಅಂತವಿಲ್ಲದೆ ಬಿಕ್ಕುತಳುತ ತನ್ನಯ ಮಾತೆ
ಯಂತೀ [..] ಕಣುಗನ್ನೈದಿದನು

೪೩

ನಿರುತವೀ ಧ್ರುವನ ಚರಿತೆಯನು ಭಕ್ತಿಯಿಂ
ಬರೆದೋದಿ ಕೇಳಿದ ಜನರ
ವರಚಿಕ್ಕನಾಗಪುರದ ವೆಂಕಟೇಶನು
ಪೊರೆವನು ಸುಖವಿತ್ತು ದಯದಿ

೪೪

ಸುನೀತಿ ಪ್ರಳಾಪಿಸಿದಳು

ಕೇಳಿಲೆ ರಾಜ ಸುರುಚಿಯು ಧಿಕ್ಕರಿಸಲು
ಬಾಲಕ ಧ್ರುವನು ಶೋಕವನು
ತಾಳುತ ಮನದಿ ತನ್ನಯ ಪೂತೆಯಿರುತಲಿ
ವ್ವಾಲಯದೆಡೆಗೆ ಸಾರಿದನು

೧

ಕಣ್ಣನುಜ್ಜುತ ಕರದಿಂದಲಾ ವದನದ
ಬಣ್ಣಗುಂದಿಯೆ ಕಂಠದಲ್ಲಿ
ಎನ್ನುವ ಉಕ್ತಿ ಬಾರದೆ ಬಿಕ್ಕುತ್ತಿ ಬೇದ
ದಿಂ ನಡೆತಂದನಾ ಸುತನು

೨

ಪೂತನಾಡದೆ ಸುಮ್ಮನಿರುವ ರಾಯನ ಮತ್ತೆ
ತಾ ತಿರುಗೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಾಗ
ವಿತಕಳಂಪೆಯಪ್ಪಯೆಂದು ಮನ್ನಿಸನೆ ಎಂ
ದಾ ತರುಣನು ಸಾಗುತಿರ್ದ

೩

ಜನಕ ತಾನೆನ್ನ ಮನ್ನಿಸುವನೆಂಬಾನೆಯ
ಮನಕೆ ತಾರದೆ ಶೋಕದಿಂದ
ಜನನಿಯಿವ್ವೆಡೆಗೆ ಸಾಗಿದನು ಕಂಗಳ ಜಲ
ತನುವಿನ ಮೇಲೆ ಭೂರಿಡುತ

೪

ಶುಟಿಗಳು ನಡುಗುತ ಬಿಕ್ಕುತ ಮನದೊಳು
ಕಟುಕಿ ಸುರುಚಿಯು ಬೈದುದಕೆ
ಪಟುಪರಾಕ್ರಮಿ ಬಾಲನಳುತ ಬ[ರ್ಪ]ದ
ಕುಟಿಲ ಕುಂತಳಿಯಾಕ್ಷಿಸಿದಳು

೫

ಶೋಕದಿಂ ಕುದಿದು ರೋ[ದಿನು]ತ ಮಾತಾಡಲು
ಪಾಕುಬಾರದೆ ಜಿಹ್ವೆಕೊನೆಗೆ
ಈ ಕಷ್ಟಕೊಳಗಾದೆ[ನೆಂ]ದು ಯೋಚಿಸುತ ಬ
ರ್ಪಾ ಕುವರನ ನೋಡ್ತಳಬಲೆ

೬

ನಿಡಿದೋಳ್ಳಿಂ ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ ಮೋಹದಿ ತನ್ನ
ತೊಡೆಯ ಮೇಲರ್ಭಕನನ್ನು -
ಮಡದಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡಕ್ಷಿಯ ಜಲವನ್ನು
ತೊಡೆದಳಂಬರ ಕೊನೆಯಿಂದ

೭

ಆರೇನ ನುಡಿದರು ನಿನ್ನನು ಕರಿಣದಿಂ
ಭೂರಿಶೋಕವಿದೇನು ಪೇಳು
ಹೋರಿಯಾಡಿದೆಯೊ ಬಾಲಕರೊಡನೆಲೆ ಕಂದ
ತೂರಿ ಶೋಕವ ಮಾತನಾಡೈ

೮

ಎನ್ನೆದೆದಾವರೆಗಿನನೆ ನೀನಳುವಂತೆ
ನಿನ್ನನದಾರು ಬೈದವರು
ಇನ್ನುಳಿ ಕ್ಲೇಶವ ನುಡಿ ಮಧುರೋಕ್ತಿಯು
ನೆನ್ನೊಡನೆಲೆ ಬಾಲಮಣಿಯೆ

೯

ಮಾತನಾಡದೆ ಸುದ್ದುನಳಿಲುತಲಿರುತಿವೆ
ಏತಕೆ ಜಡಿದು ನಿನ್ನಪನು
ಮಾತನಾಡಿಸಿದರಾರಕಟ ಶೋಕವ ಬಿಡು
ತಾತ ದೇಳೊಡೆದು ಕಾರಣವ

೧೦

ಅನೆಯನೇರಿಸಿ ಅಳುಕುಂದರೆ ಸಹಿತ
 ಲಾನಂದದಿ ನಿನ್ನವನು
 ಯಾನಗರದೊಳುತ್ಸವವ ಮಾಳ್ವೆ ನಿನ್ನ ಬೈ
 ದಾದರನೆಲ್ಲ ತಾ ಬಂತೆ (?)

೧೧

ಕೇಳು ನಿನಗೆ ಮನಕಾಪದರೋಳಗಾಸೆ
 ನೀಳವಾಗಿಪ್ಪುದದನ್ನು
 ಬಾಲಕ ಮೌಳಿರತ್ನವೆ ನಿನಗೀವೆನು
 ವೇಳಯ್ಯ ದುಃಖಕಾರಣವ

೧೨

ಬಡವಳೆ ಭಾಗ್ಯದಿ ನಾನು ನೀ ಬೇಡಿದ
 ಒಡವೆಯನ್ನೆಲ್ಲವನೀವೆ
 ಹುಡುಗನೆಂದರೊ ನಿನ್ನನೆಡಹಿ ಬಿದ್ದೆಯೊ ನೀನೆ
 ನುಡಿಯಯ್ಯ ದುಃಖಕಾರಣವ

೧೩

ಮಕುಟಕುಂಡಲಬಾಹುಪುರಿ ಕಂಕಣವು ಮತ್ತೆ
 ಸಕಲರತ್ನಗಳಿಂ ತೆತ್ತಿಸಿದ
 ಅಖಿಳಭೂಷಣಗಳ ನೂತನವೀವೆನು
 ಪ್ರಕಟಿಸಿ ನುಡಿಯೈ ಕಾರಣವ

೧೪

ಕಂಠಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪುಂಕ್ತಾವಣಿಮಾಲೆ ವೈ
 ಕುಂಠವಲ್ಲಭನ ಮೂರುತಿಯ
 ಉಂಟಾದ ಪದಕಸಹಿತವೀವೆ ಬಾಧಿಪು
 ದಂಟಿದ ಬಗೆಯ ವೇಳಯ್ಯ

೧೫

ನಾನು ಸುಮ್ಮನೆಯಿದ್ದಡೆಯು ನುಡಿಸುತಲೆನ್ನ
 ನೀನೆಯೆಯ್ದುವೆ ಎಲ್ಲೆಡೆಯ
 ನಾನಾಪರಿಯಲಿ ವೇಳೆಂದರುಸುರದಿಹೆ
 ಏನು ಕಾರಣ ಬಾಲಮಣಿಯೆ

೧೬

ಸುಮ್ಮನೆ ಅಳಲಲೆನ್ನೊಡನೆ ಕಾಣದೆನೆಂತು
ಖಮ್ಮನೆ ಭಕ್ಷ್ಯಗಳನ್ನು
ಉಮ್ಮಳಿಸಿಯೆ ಕೊಡುವೆನು ದುಃಖವ ಬಿಟ್ಟು
ದಮ್ಮಯ್ಯ ನುಡಿಯೆ ಕಾರಣವ

೧೭

ಈ ಪರಿ ಶೋಕವೇತಕೆಯೆನ್ನ ಮನ ಬಹು
ತಾವವ ವಡೆಯುತಲಿಹುದೈ
ಏ ವಸುಳೆಯೆ ಮುಖಬಾಡಿತೆನ್ನಾನೆಯೆ
ನೀ ದೇಳು ದುಃಖಕಾರಣವ

೧೮

ನಿನ್ನ ಸಖನಸಾಪಾತನ ರಾಜ್ಯದರಸನೆಂ
ದೆನ್ನ ಸಲಯ್ಯ ನಾ ಮುದದಿ
ನಿನ್ನ ಕಂಡರೆ ನೇರದವರನಾರನು ಈಗ
ನಿನ್ನ ನುಡಿಸದಂತೆ ಮಾಳ್ವೆ

೧೯

ಆವಾವ ಪರಿಯ ಮನ್ನಿಸಿ ಕೇಳ್ವರು ನುತ
ತಾ ವಚಿಸದೆಯಳುತಿರಲು
ಭಾವೆ ಸುನೀತಿಯೊಡನೆ ಕೆಲಬಲದೊಳಿ
ಪೂರ್ವ ವನಿತೆಯರುಸುರಿದರು

೨೦

ಕೇಳಮ್ಮ ತಾಯೆ ಸುನೀತಿ ನಿನ್ನಣುಗನ
ಬಾಲಕರಾ[ರು ಕೋವವನು]
ತಾಳುತಲೆನ್ನಲಿಲ್ಲತಿ ಕರಿಣೋಕ್ತಿಯ
ವೇಳುವೆವೀ ಶೋಕಬರವ

೨೧

ಮನದೊಳಗಾದ ಭೂಷಣವು ಬೇಕೆಂಬುದು
ತನಯನಿಗಿಲ್ಲ ಆನೆಯನು
ಘನಮಹೋತ್ಸವದಲಾಡಿಸಲೆಂಬುದಿಲ್ಲ ಕೇ
ಳ್ಳನಿತೆ ವೇಳ್ವವು ಶೋಕಬರವ

೨೨

ತನಗತಿ ಪ್ರಿಯರಾದರನ್ನೂ ರಾಜ್ಯಾಧಿಪ
ರೆನಿಸಲೆಂಬುದು ನಿನ್ನ ಸುತನ
ಮನದೊಳವಾಗದನ ಬೈಯಿನ್ನನು (?)
ವನಿತೆ ಕೇಳುಸುರುವೆವಿದನು

೨೩

ವಾಸುದೇವನ ಮೂರುತಿಯು ಮೊಳೆಯುತಲಿಪ್ಪ
ಲೇನಾದ ಪದಕವ ನೀನು
ಏ ಸುತ ಕೊಡುವೆನ್ನುವೆ ಬಾಲ ಮನದೊಳು
ಕ್ಷೀಣವುದನು ಕೇಳ್ವೊಳುವೆವು

೨೪

ಮೆಲ್ಲಬೇಕಾದಂಥ ವಸ್ತುವ ನಿನ್ನಿಂದ
ಉಲ್ಲಾಸದಿಂದ ಕೊಳ್ಳುವುದು
ಇಲ್ಲಿವಾ ಸುತನ ಚಿತ್ತದೊಳು ರೋದಿಸುವುದ
ನೆಲ್ಲವ ದೇಳ್ವೆವು ಕೇಳು

೨೫

ದುರುಳವಾಕ್ಯ ಪದೆಂಬ ಶರವೇಧೆಯೊಳು ನೆಟ್ಟು
ಮರೆದಂಗ ಸುಖವನೀ ಬಾಲ
ತರುಣಿ ನಿನೊಳು ಮಾತನೊರೆವೆನೆಂದಡೆಯಕ್ಕೆ
ಇರುವದನೆ ಪೇಳುವೆವು

೨೬

ನೆರಕೇಳು ಸವತಿಯಾದ ಸುರುಚಿಯ ಸುತನನ್ನು
ಧರಣೀಶ ತನ್ನ ತೊಡೆಯೊಳು
ಹರುಷದಿಂ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಮುದ್ದಾಡುತ
ಲಿರುವುದ ಕಂಡ ನಿನ್ನಣುಗ

೨೭

ತಾನು ತಂದೆಯ ಸನಿಯವನೈದಿ ಎನ್ನನು
ನ್ನಿನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಮೋದದೊಳು
ಮಾನಸದತಿ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನೂಡಿಸೆನ್ನತ
ಈ ನಿನ್ನ ಸುತನು ಕೇಳಿದನು

೨೮

ಅವಾವ ಪರಿಯಲಿ ಬಾಲಕ ಕೇಳಿದ
ಡಾ ವಸುಧೀಶ ಮನ್ನಿನದೆ
ಭಾವೆ ಸುರುಚಿಯ ಸುತನನಾಡಿಸುತ ಮುಖ
ದಾಪರೆಯನ್ನೋರೆಗೈದ

೨೯

ಸುತನನಾಡಿನಲು ಸುರುಚಿಯು ಚಿತ್ತದಿ ತಾನು
ಖಿತಿಯ ತಾಳ್ವಳೊ ಸುಮ್ಮನಿಹಳೊ
ಅತಿಮುದ ವಡೆವಳೊ ಎಂಬ ಸಂಶಯದಿ ಭೂ
ಪತಿ ಮಾತನಾಡದೆ [ಯಿದರ್]¹

೩೦

ರಾಯ ನಿನ್ನಯಗನ ನುಡಿಸದಿರ್ಪುದ ಕೆಡು
ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದ ತೆರದಲಿ
ನೀ ಯಾತಕಾನೆವಡುವೆ ಮರುಳೆ ಎನ್ನು
ತಾಯತಾಕ್ಷಿಯು ಘರ್ಜಿಸಿದಳು

೩೧

ಹೋಗತ್ತ ನಿನ್ನ ಮನ್ನಿಪರಾರು ರಾಯನಿ
ಗೀಗಿಲ್ಲ ನಿನ್ನವ್ವೆ ಮೇಲೆ
ರಾಗವು ಎನ್ನಲೀ ಬಾಲಕ ಬಳಲಿದ
ಏ ಗಜಗಮನೆ ನೀ ಕೇಳೇ

೩೨

ಕಿರಿಯವಳಿರಲು ಪೂರ್ವವ ರಮಣಿಗೆ ಸುಖ
ಬರುವುದೆ ಅವಳ ಮಕ್ಕಳನು
ಹರುಷದಿಂ ನುಡಿಪರೆಯೆನಲು ಬಾಲಕನಿವ
ಮರುಗುವನದರಿಂದ ಕೇಳು

೩೩

ವೇಳಲಾ ನಾರಿ ಧಿಕ್ಕರಿಸಿದ ಪರಿಯನು
ತಾಳುವುದೆಮ್ಮಯ ಚಿತ್ತ
ನೀಳವಾಗಿಹ ಶೋಕವನು ಬಾಲಕನೆಂತು
ಕೇಳಮ್ಮ ಸಹಿಸುವ ತಾನು

೩೪

ಮಾತೆಯ ಬೈದಳೆಂತೆಂಬ ಶೋಕವದೊಂದು
ತಾತನು ಪ್ರಿಯದಿ ತನ್ನವನು
ಮಾತನಾಡಿಸದೊಂದೆರಡರಿಂ ಬಾಲನೀ
ರೀತಿಯೊಳಳುವ ಕೇಳಮ್ಮ

೩೫

ಎಂದಿಂತೆಲ್ಲದನ್ನಲ್ಲಿಯಿರುವ ಸಾರಿಯರತಿ
ನೊಂದು ಚಿತ್ತದೊಳಿದ ವೇಳೆ
ಇಂದುವದನೆ ಅಗ್ನಿಯುರಿಯಿಂದಲತ್ಯಂತ
ಕಂದಿದ ಲತೆಯೋರ್ ಬಾಡಿದಳು

೩೬

ಸಾರಿಯರುಸುರಿದುಕ್ಕಿಯ ಬಾಣವೆದೆಯನ್ನ
ಮೀರಿ ಬೆನ್ನೊಳು ಮೂಡಲಾಗಿ
ಧಾರುಣಿಯೊಳು ತನು ಮರೆದೊರಗಿದಳಾಗ
ನೀರೆ ತಾ ಕಡು ಮೂರ್ಛೆಯಿಂದ

೩೭

ಒತ್ತಿನೊಳಿದ ಬಾಲೆಯರುದಕದ ತಂದು
ಒತ್ತಲಂಬಕ ಹೃದಯಕ್ಕೆ
ಮತ್ತೆ ಚೇತರಿಸಿ ಕಣ್ವೆರೆದು ಸುನೀತಿಯು
ಪುತ್ರನ ಕಂಡಳಲಿದಳು

೩೮

ಎಡಬಲದೊಳಗಿರುತ್ತಿದ ಬಾಲೆಯರೊಳು
ಮಡದಿ ಶೋಕದಿ ಕುದಿಕುದಿದು
ನಡಿದಳೆನ್ನಯ ಬಾಳ ಕಂಡಿರೆ ನೀವೆಂದು
ಕಡುತಾಪದಿಂದ ಸುನೀತಿ

೩೯

ಕೇಳಿದರೆ ನೀವೀಗಲೆನ್ನ ಸವತಿ ತಾನು
ತಾಳ್ದು ಕೋವವ ಎನ್ನ ಸುತನ
ಬಾಳ್ವೆವೆಯಾ ನಡೆಯಾನೆ ಯಾತಕ್ಕೊಂದು
ಪೇಳ್ವ ಕ್ರೂರೋಕ್ತಿಯ ಕೃತಿಯು

೪೦

ತನ್ನಣುಗನ ರಾಜ ಕರೆದು ತೊಡೆಯಮೇಲೆ
ಉನ್ನತಪ್ರಿಯದಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ
ಮನ್ನಿಸುತಿರಲೆನ್ನ ಸುತ ಕಂಡು ಕೇಳ್ವಡಿಂ
ತೆನ್ನಬಹುದೆ ಕರಿಣವನು

೪೧

ಪಾಪಿಗಳೆಂಬರಿಲ್ಲವೆ ಜಗದೊಳು ಕಡು
ಪಾಪಿಗಳ್ ಲೋಕದಿ ನಾವೇ
ಪಾಪಿ ಸುರುಚಿಯೆನ್ನ ಸುತನನು ಬೈದಳು
ತಾ ಪಡೆಯಲಿ ಸುಖವನ್ನು

೪೨

ದೈವಬಲವು ಮಾನವಬಲವೆರಡರೊ
ಳಾವ ಬಲವುಯಿಲ್ಲವೇನೋ
ತಾ ವಸುಧೀಶನಿಗತಿ ಪ್ರಿಯಳಾದಡೆ
ನೀವಾಗಿ ಪಂಥವದೇಕೆ (?)

೪೩

ತನ್ನ ಬಸುರಿನೊಳು ಎನೆದ ಸುತನನ್ನು
ಮನ್ನ[ಣೆ]ಯಿಂದಲಾ ರಾಯ
ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲಿ ಬೇಡೆಂಬೆನೆ ತನಗೀಗ
ಎನ್ನಣುಗನ ದಾರಿ ಯಾಕೆ

೪೪

ಎನ್ನನು ನಿರ್ಭಾಗ್ಯಳೆಂದು ತಾ ಬೈವುದು
ತನ್ನಿಚ್ಛೆಯಿಲ್ಲವು ಕೇಳಿ
ಎನ್ನ ಪಣೆಯೊಳ್ವಿಧಿ ಬರೆದನೀ ವಿಧದೊಳೆ
ಗಿನ್ನು ಶೋಕಿಸಲೇತಕದಕೆ

೪೫

ಮಗನೆ ಕೇಳ್ ನಿನ್ನ ಚಿಕ್ಕವ್ವೆಯಾಡಿದ ಮಾತು
ನಿಗದಿ ತಾ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯಳೆಂದು
ಬಗೆಯಿದೆ ನೋಡು ಶೋಕಕೆ ಪೆಲೆಯಾಗಿ ಈ
ಜಗದೊಳ್ ನಾ ಭಾರವಾಗಿಹುದು

೪೬

ದ್ರಾವಿಡೀಶ್ವರ

ಧರವೆ ನಿನ್ನಗೆ ಸಿರಿವಂತೆ ಮಕ್ಕಳೆ ಕೂಡೆ
ನರಿಯಾಗಿ ಬಾಳೆನ್ನೆನ್ನಮಮ
ಪರಮ ಪಾತಕಿಯಾದನ್ನವರದಿ ಬಂದಂ ನೀ
ಮರುಗುವ ಯಾತಕೆ ಮಗನೆ

೪೭

ಎನ್ನನು ನಿನ್ನ ಜನಕೆ ನಾಲುವರ ಮುಂಬೆ
ತನ್ನರಸಿಯು ಎನ್ನವದಕೆ
ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಾಡುವನಿಂಧ ಸ್ವರ್ಗಾಗ್ರೆಯಾ
ದನ್ನವರದಿ ಪಟ್ಟಬಹುವೆ

೪೮

ಅ[ಬ್ಬಿರು] ಬೀಕಿವೆನ್ನೆನ್ನತುಮಳ್
ತೊಪ್ಪಿಹಳೆನ್ನೆನ್ನ ಹ್ವಶವನು
ವ[ಬ್ಬಿರು] ಗದ್ದುಗಯೊಳು ಮಂಡಿಸುವನೆ
ಪಟ್ಟದೆ ಒಪ್ಪದೆ ಮಗನೆ

೪೯

ನಾಡೊಳಗಿಹ ಪರದೇಶಿ ಹುಡುಗರೊಡ
ನಾಡದೆ ಸಿರಿವಂತೆ ಮಗನ
ಕೂಡೆ ಬಾಳುವೆನೆಂದೈದಿದರೆ ತನುಯ ನಿನ್ನ
ನೀಡೇರಿಸುವರೆ ಕೇಡಿಗರು

೫೦

ನುಂಚಿಯಂದಂದಂ ಪ್ರಸಿಯಿಲ್ಲ ಪೂರ್ವದಿ ನಾಪು
ಪರರಿಗೆ ಲೇಶವಾತ್ರವನು
ಕರದಿಂದ ಕೊಟ್ಟುದಿಲ್ಲದಂದಲೀ ಸಿರಿ
ಒರುವುದಂತೆನ್ನಯ ಕಂದ

೫೧

ಇಂತು ಬಹಳ ಪ್ರಳಪಿಸುತ ಸುನೀತಿ ತ
ನ್ನಂತರಂಗದಳಾಳೊಚಿಸುತ
ಮುಂತಹ ಕಾರ್ಮಕೋಸುಗ ಬಹು ನೀತಿಗ
ಳಂ ತೊಡಗಿಯೆ ಬೋಧಿಸಿದಳು

ನಿರುತವೀ ಧ್ವಪನೆ ಚರಿತೆಯನು ಭಕ್ತಿಯಿಂ
ಬರೆದೋದಿ ಕೇಳಿದ ಜನರ
ಪರಚಿಕ್ಕನಾಗಪುರದ ವೆಂಕಟೇಶನು
ಪೊರೆವನು ಸುಖವಿತ್ತು ದಯದಿ

ಕೃಷ್ಣನ ಕರುಣವ ಪಡೆಯಯ್ಯ ಮಗನೆ

ಕೇಳಿಲೆ ರಾಜ ಸುನೀತಿ ತನ್ನಣುಗಗೆ
ಪೇಳಿದಳಖಳ ಬುದ್ಧಿಯನು
ಶ್ರೀಲೋಲವಾಸುದೇವನ ಪಾದಪದ್ಮವ
ನೋಲಗಿಪಂತೆ ವಿಸ್ತರದಿ

೧

ಬಾಲಕ ಕೇಳು ನಿನ್ನನು ಸುರಂಚಿಯು ತಾನು
ತಾಳಿ ಕೋಪವ ಕರಿದಾಲಿ
ಪೇಳಿದಳಲ್ಲಪದೇಶ ಮಾರ್ಗವು ನೀನು
ಬಾಳೂವರಾಧಾರ ಮಗನೇ

೨

ಇಹಲೋಕ ಭೋಗವು ನೆಲೆಯಾಗಿ ಬಹುದಿನ
ವಿಹುದಲ್ಲವಿದಕೀಗ ನೀನು
ಬಹಳಾಸೆಪಡಲಂ ಪೇಳಿದಳು ಮೊಂದನು ಸುಖ
ವಹ ಮಾರ್ಗವನು ಕೇಳ್ ಮಗನೆ

೩

ನರರ ಮನ್ನಣೆ ಎಲ್ಲಿತನಕ ಬಪ್ಪುದು ನಿನ
ಗಿರದೆ ಕಾನನಕ್ಕೈದಿ ತಪವಾ
ಚರಿಸಿ ಶ್ರೀವಾಸುದೇವನ ದಯವಡೆಯೆಂದಂ
[ಒರೆ]ದಳು ನಿನಗೆ ಕೇಳ್ತುಗನೆ

೪

ಎನ್ನ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯೆ [ಯೆಂ]ದುಂದು ನಿಜ ಕೇಶವ
ನನ್ನ ಭಾವಿಸುಯೆಂದು ನಿನ್ನ
ಎನ್ನದೆ ನಾನು ಸುಮ್ಮನೆಯಿಹುದನು ಕಂಡಂ
ನಿನ್ನೊಡನೆಂದ[ಳ್] ಕೇಳ್ಮಗನೆ.

೫

ಪೂರ್ವಜನ್ಮದಿ ನೀನು ಕೊಡದೆ ದಾನವನೀಗ
ಓರ್ವನಿಗಾದರು ಕೇಳಂ
ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವವು ಬರುವುದೆಂತೆಲೆ ಬಾಲ
ಪಾರ್ವದಂತಕಟ ದಾರಿದ್ರ್ಯ

೬

ನಿತ್ಯವಲ್ಲದ ಭೋಗಕತ್ತು ಬಳಲಬೇಡೆಂ
ದಂತ್ಯವನವ್ವೆ ಹಿತವನು
ಬಿತ್ತರಿಸಿದಳು ನಿನಗೆ ವಾಸುದೇವನಿಂ
ದಂತ್ಯವನವರ ಪಡೆಯೆಂದು

೭

ಮಾತೆಯಲ್ಲವೆ ಸುರುಚಿಯು ನಿನಗವಳುಕ್ತಿ
ತಾ ತಪ್ಪದಯ್ಯ ನೀ ಮುದದಿ
ಪಾತಕಹರ ವಾಸುದೇವನಂಘ್ರಿಯ ಭಜಿ
ಸಾತನೊಲಿದು ರಕ್ಷಿಸುವನು

೮

ನಿನ್ನಯ ತಾತನಾವಾತನ ಪದಪದ್ಮ
ವನ್ನ ಭಾವಿಸಿ ಮನದೊಳಗೆ
ಉನ್ನತ ಸುಖವ ಸಾಧಿಸಿದನಾ ದೇವನ
ಚೆನ್ನಾಗಿ ಭಜಿಸು ರಕ್ಷಿಸುವ

೯

ಕಮಲಸಂಭವನಾವ ದೇವನ ಬಲದಿಂದ
ಅಮರಿ ನಿರ್ವಿಸುವನೀ ಜಗವ
ವಿಮಲ ಚಿತ್ತದಲಿ ನೀನಾದೇವನಂಘ್ರಿಗೆ
ನಮಿಸು ರಕ್ಷಿಸುವನು ಬಿಡದೆ

೧೦

ತರಣಿ ವಾವಕ ಚಂದ್ರರಾವಾತನಾಷ್ಟ್ರಯಿಂ
ನಿರುತ ತೇಜಪ್ಪರಾಗಿರುತ
ಪುರೇವರಖಿಳ ಲೋಕಗಳನು ನೀನಾದೇವ
ಗೆರಗು ರಕ್ಷಿಸುವನು ಬಿಡದೆ

೧೦

ಅವ್ವದಿಕ್ಕಾಲಕರಾವ ದೇವನ ಬಹು
ಕಟ್ಟಳೆಯಿಂದ ಲೋಕವನು
ದಿಟ್ಟರಾಗಿಯೆ ಪಾಲಿಪರೊ ನೀನಾತನ
ಮುಟ್ಟಿ ಭಜಿಸು ರಕ್ಷಿಸುವನು

೧೧

ನಾಥನಲ್ಲವೆ ಹರಿ ಯಾರು ಇಲ್ಲದರಿಂಗೆ
ವಾತಕಹರ ವಾಸುದೇವ
ತಾತ ನಿನಗೆ ಆ ದೇವನಲ್ಲದೆ ಕಾಣೆ
ಭೂತಳದೊಳಗೆ ಪ್ರೋಷಕರ

೧೨

ಬಲವಿಲ್ಲದವರ ಶ್ರೀ ವಾಸುದೇವನು ತಾನು
ಬಲವಾಗಿ ರಕ್ಷಿಸುತಿಹನು
ಎಲೆಸುತ ನೀನಾತನಂ[ಘ್ರಯ]ನೆನೆ ಸುಖ
ಜಲಧಿಯೆನ್ನಿಸುವ ನಿನ್ನವನು

೧೪

ಪರಿಪರಿ ಶಾ[ಸ್ತ್ರ] ಪುರಾಣ ತರ್ಕಗಳೋದಿ
ಅರಿದದರಿಂ ತಪಗೈದು
ಅರಿಯರಾ ವಾಸುದೇವನ ಭಕ್ತಿಯಿಂ ಕಾಣ್ಬ
ನರರಂತೆ ನೀ ಕೇಳಂ ಮಗನೆ

೧೫

ಸದ್ಧರ್ಮನಿಷ್ಠರಾಗಿಯೆ ಬಹಂತರಜ್ಞಾನ
ವೃದ್ಧರಾಗಿಹ ಯೋಗಿವರರ
ಹೃದ್ದೇಶದಲಿ ಪೊಳೆವನ ಭಜಿಸೈ ಭಕ್ತ
ಬದ್ಧಚಿತ್ತನು ನೀನೆಂದೆನಿಸಿ

೧೬

ಸಂಗವನೆಲ್ಲವ ತೊರೆದು ಕಾಡೊಳು ನೆಲ
ಕುಂಗುಟವಾತ್ರವನೂರಿ
ಹಿಂಗದೆ ತಪಗೈವರರಿಯರಾತನ ಭಕ್ತ
ಸಂಗನು ನೀ ಕೇಳು ಮಗನೆ

೧೭

ಮಾತೆ ಸುರುಚಿ ನಿನ್ನನಡವಿಗೆ ಪೋಗೆಂದ
ಮಾತ ಕರಿಣವೆಂದಂ ಮನಕೆ
ನೀ ತಾರದುಪದೇಶವೆಂದು ಭಾವಿಸು ಹರಿ
ತಾ ತಂದೆಯಾಗಿ ರಕ್ಷಿಸುವ

೧೮

ಒಂದು ಬಾರಿಯು ನೆನೆದಡೆ ಮಾತೆ ತನ್ನಯ
ಕಂದನನರಸುವ ತೆರದಿ
ಬಂದಂ ಹತ್ತಿರಕೆ ವಂದ್ಯಕ್ತರತ್ನವೆ ಬಾಯೆಂ
ತೆಂದಪ್ಪಿ ಸಲಹುವ ಮಗನೆ

೧೯

ಪರರ ಸುಖವ ನೀನು ಕಂಡು ಮಾನಸದೊಳು
ಕರುಬದೆ ಆಲಸ್ಯವನ್ನು
ಧರಿಸದಸೂಯೆಯಿಂ ಪರರ ನಿಂದಿಸದೆ ನೀ
ನಿರು ವಾಸುದೇವ ರಕ್ಷಿಪನು

೨೦

ಉಂಟಾದ ಧನ ಮೊದಲಾದುದರಿಂದಲಿ
ಕಂಟಕರಿಲ್ಲದೆ ಸುಖದಿ
ನಂಟರೊಡನೆ ಬಾಳ್ವರಂ ಕಂಡಳೆಲ್ಲನ
ನಂಟೊತ್ತಿಬಿಡುವ ಶ್ರೀಹರಿಯು

೨೧

ಕಾಮಕ್ರೋಧವು ಲೋಭವೋಹ ಮದವು ಮತ್ತೆ
ಭೀಮಮತ್ಸರವೆಂಬೀವಾರು
ಈ ಮಹೀಸುಖ ಪರಲೋಕವ ಪಡೆಯದೊಲೆ
ಹೋಮಿಪವೈ ತಮ್ಮೊಳಿಹರ

೨೨

ಕೋಪವೆಂಬುದು ಸರ್ವಸುಖನಾಶಕಾರಣ
 ಕೋಪದಿಂ ತಪವು ತಾ ಕೆಡುಗು
 ಕೋಪದಿಂದಿಹಪರಲೋಕ ಹಾನಿಯೊ ಒಪ್ಪು
 ಕೋಪಗೈಯಲಿಬೇಡ ಮಗನೆ

೨೩

ಕಾಮಿ[ಸದಿರು] ಪರಧನವ ಕಂಡಡೆಯೊಮ್ಮೆ
 ನೀ ಮನಮೊಳಗೆ ನಿಂದೆಯನು
 ಭೂಮಿಯೊಳಿಹರೊಳು ಬಗೆಯ[ದಿರಾ]ವಗ
 ವೇ ಮನ್ಮನಾಬ್ಜ ಭಾಸ್ಕರನೆ

೨೪

ನಿನ್ನ ದುಃಖಾಗ್ನಿಯನಚ್ಚ ತನಲ್ಲದೆ
 ತಣ್ಣನೆ ಮಾಳ್ವರನೀಗ
 ಅಸ್ಮರ ಕಾಣೆನೀ ಧರಣಿಯೊಳೆಲೆ ಬಾಲ
 ಎನ್ನಯ ನುಡಿಯ ನೀ ಕೇಳು

೨೫

ಮರುಗದೆ ಮನದಿ ಹಿಂದೆಗೆದು ಯೋಚಿಸದೆ ನೀ
 ಹರುಷದಿಂದಟವಿಗೆ ವೋಗಿ
 ಕರಕಷ್ಟ ತಪವನಾದರು ಮಾಡಿ ಕೃಷ್ಣನ
 ಕರುಣವ ಪಡೆಯಯ್ಯ ಮಗನೆ

೨೬

ಕಾಡೊಳು ನಿಂದು ತಪಿಪ ನಿನಗತಿ ವಿಘ್ನ
 ಕಾಡಲಿಬೇಡ ಶ್ರೀಹರಿಯು
 ಕೊಡಲಿ ದಯದಿ ನೀ ಬಯಸಿದುದೆಲ್ಲವ
 ನೀಡಲಿ ಬಿಡದೆ ಪೋಷಿಸಲಿ

೨೭

ನಿನಗೆಲ್ಲ ನಿರ್ವಿಘ್ನವಾಗಿ ಕೈಗೊಡಲಿ
 ವನಿತೆ ಸುರುಚಿಯಾಡ್ಡ ಮಾತು
 ದಿನಪನುದಿಪ ಕಾಲದೊಳು ಹರಸಿದುದಾಗ
 ಲನುಪಮ ಹರಿ ತಾನೊಲಿಯಲಿ

೨೮

ಕರುಣದಿಂ ಶಿಶುವನಂ ಜನನಿ ಪೋಷಿಸುವಂತೆ
ಧರಣೀದೇವಿಯಂ ನೀನಿದ್ದಲ್ಲಿ
ಪೊರೆಯಲಿ ಕ್ಲೇಶವೆಂಬುದು ತೋರೆದತಿಸುಖ
ಕರವಾಗಲಡವಿ ಕೇಳ್ ಮಗನೆ

೨೯

ಸತ್ಯ ಮಾತೆಯು ಜ್ಞಾನ ಜನಕ ಧರ್ಮವುಯೆಂತೆಂ
ಬುತ್ತಮ ಭ್ರಾತೃ ನಿನ್ನುವನು
ಒತ್ತಿಲಿರುತಲೆಡೆಬಿಡದೆ ಪೋಷಿಸಲಿ ಸ
ರ್ವತ್ರ ಗೋಪಾಲನೊಲಿಯಲಿ

೩೦

ಶರಣು ಪೊಕ್ಕರ ಬಿಡದನಿಶವು ಪೊರೆವೆನೆಂ
ಬುರುತರ ಬಿರುದುಳ್ಳ ಹರಿಯು
ಕರುಣದಿಂ ನಿನ್ನ ದುರಿತಗಳನೆಲ್ಲವ
ಪರಿದು ತಾ ಸಲಹಲಿ ಮಗನೆ

೩೧

ಚಿತ್ತದೊಳೇವೆನೆಂದೊಮ್ಮೆಯೊಳೋಚಿಸ
ದುತ್ತಮ ಚರಿತನಂಘ್ರಿಯನು
ಭೃತ್ಯವತ್ಸಲ ಸಲಹೆಂದು ಭಾವಿಸು ವರ
ವಿತ್ತು ರಕ್ಷಿಪ ಸಿದ್ಧ ಮಗನೆ

೩೨

ಈ ವಿಧದುಪದೇಶ ಗೈದಳಾತ್ಮಜನೆಂದು
ಭಾವಿಸುನೀತಿ [ಪೃಥ್ವಿ] ಯೊಳು
ದೇವನೆ ಗತಿಯೆಂದು ಧ್ರುವ ತನ್ನ ಚಿತ್ತದಿ
ಭಾವಿಸಿ ಮುದವ ತಾಳಿದನು

೩೩

ಜನನಿಯು ಬಂದಿವೇಳಿದ ಪಾಕ್ಕವೆಂಬ ಚಂ
ದ್ರನು ಧ್ರುವಚಿತ್ತ ಸಾಗರವ
ಘನವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಹರುಷಭರಿತನಿವ
ನೆನಿಸಿತಾ ಮಹಿಮೆ [ಯೇನೇಳ್ವೆ]*

೩೪

ನಿರುತವೀ ಧ್ರುವನ ಚರಿತೆಯನು ಭಕ್ತಿಯಿಂ
 ಬರೆದೊಂದಿ ಕೇಳಿದ ಜನರ
 ಪರಚಿಕ್ಕನಾಗಪುರದ ವೆಂಕಟೇಶನು
 ಪೊರೆವನು ಸುಖವಿತ್ತು ದಯಂದಿ

೩೫

ಸುನೀತಿ ವಾಸುದೇವನ ಸ್ತುತಿಸಿದಳು

ಕೇಳೆಲೆ ರಾಜ ಸುನೀತಿ ತನ್ನಣುಗಗೆ
ವೇಳಿ ಬುದ್ಧಿಯ ಮತ್ತೆ ಸುತನು
ಶ್ರೀಲಕ್ಷ್ಮಿಯರಸನನೊಲಿಸಲೈದುವುದ ಕಂ
ಡಾ ಲಲನೆಯು ಯೋಚಿಸಿದಳು

೧

ಮಗನೆ ನೀನಡವಿಯೊಳಿಹೆಯೆಂತದೋರ್ವನೆ
ಮೃಗಪತಿ ಶರಭ ಭೇರುಂಡ
ಅಗಣಿತವಾಗಿಯಿರ್ಪವು ಕಂಡು ಬೆದರದೆ
ಮಿಗೆ ಧೈರ್ಯವಿಡಿವೆಯೆಂತಕಟಾ

೨

ವನೆಯ ನೆಳಲೊಳಾಡುತಿದರ್ಬರು ಬಳಲುವೆ
ಬನದೊಳಗೆಂತು ಹಸಿವನು
ಘನತರ ತೃಪೆಯನು ಸಹಿಸುವೆಯೆಂತು ಜೀ
ವನ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದಿನ್ನಿಲ್ಲ

೩

ಗೆಡ್ಡೆ ಗೆಣಸು ಫಲ ಜಲ ಮಾತ್ರವಾಹಾರ
ಕಡ್ಡಿ ತೃಣದಿ ಮತ್ತೆ ಶಯನ
ಗುಡ್ಡ ಕವರಿಯಿಪ್ಪ ವನದೊಳು ಹರಿಗೆ ನೀ
ನಡ್ಡ ಬೀಳುವೆಯೆಂತು ದೃಢದಿ

೪

ಹಾಲನುಂಡಾಡುವ ಹರಯದಿ ವನದೊಳು
ನೀಳವಾಗಿಯೆ ತಪಗೈವ
ಶೀಲ ತಾನೊದಗಿದುದೆಂತು ಸೈರಿಸುವೆಯ್ಯೆ
ಬಾಲ ನೀನೊರ್ವನೆ ದೃಢದಿ

೫

ಈ ವಿಧದಲಿ ಹಳವಳಿಸುತ ಯೋಚನೆ
ಭಾವ [ಬೇ]ರಾಗಿ ತೋರಲ್ಕಿ
ಶ್ರೀ ವಾಸುದೇವನ ಚರಣವಂಕಜಗಳ
ಭಾವಿಸಿದಳು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ

೬

ಶ್ರೀ ವಾಸುದೇವ ಕೃಪಾವನಧಿಯೆ ಕೃಷ್ಣ
ದೇವಾಧಿದೇವ ಮುಕುಂದ
ಭಾವಜ ಜನಕ ಭದ್ರಾಕಾರ ಮುಕುಂದ
ಪಾವನ ಚರಿತ ಮುಂ ಪಾಹಿ

೭

ದುರಿತ ಶರಧಿ ಬಡಬಾಸಲ ಪಾಪಸಂ-
ಹರ ನಾರಾಯಣ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾಥ
ತರುಣನ ನಿನ್ನ ಚರಣ ಸರಸಿರುಹಕ್ಕೆ
ನೆರೆಯೊಪ್ಪಿಸಿದನೊ ಗೋವಿಂದ

೮

ನೀನೆಯಲ್ಲದೆ ಗತಿ ಬೇರಿಲ್ಲವೆಂದೀಗ
ನಾನು ಎನ್ನಯ ಸುತನನ್ನ
ಶ್ರೀನಾಥ ನಿನಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದೆ ವಾಲಿಸು ಕರು
ಣಾನಿಧಿಯೆ ಕಮಲಾಕ್ಷ

೯

ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ನೀ ಕೃದೆದೋರದೆ ಬಿಡಲೀಗ
ಲಕ್ಕರದಿಂದೆನ್ನ ಸುತನ
ಅಕ್ಕೆಯ ಪರಿಹರಿಸುವ[ರೆ] ನೀನದರಿಂದ
ಚಿಕ್ಕವನಂ ಕಾಯಬ್ಬ ಕೊಳ್ಳೆ

೧೦

ಧರಣಿಯೆ ಜನನಿ ನೀನೆ ತಂದೆಯಲ್ಲದೆ
ನೆರೆಕಾಣೆನನ್ನಪನಿನ್ನೊ
ತರುಣನಿಗೇಲೆ ಜಗನ್ನಾಥ ನೀನದರಿಂದ
ಕರುಣದಿಂದಣುಗನ ಸಲಹೈ

೧೧

ನಾಥನಲ್ಲವೆ ನೀನು ಮೂಲೋಕದೊಳಗೆಯ
ನಾಥರಾದರಿಗೆಲ್ಲ ಹರಿಯೆ
ಪಾತಕಹರ ವಾಸುದೇವ ಮನ್ನದ ಪಿತ
ಈ ತರುಣನ ಕಾಯ್ಕೊಳ್ಳೊಳ್ಳೈ

೧೨

ಮಾತನಾಡುವುದನರಿಯನು ಮನೆಯೊಳಿದ
ಡೀ ತರುಣನು ಬಳಲುವನು
ತಾ ತಾ[ಳ್ವನೆ]ಂತಟವಿಯೊಳತಿ ಕಷ್ಟವ
ನೀ ತಂದೆಯಾಗಿ ಪಾಲಿಪುದು

೧೩

ಬರಿದೆ ನಾನಾ ಪರಿಯಲಿ ಮೂಢಭಾವದಿಂ
ದರಿಯದೆ ಹಂಬಲಿಸುವೆನು
ಶರಣು ಹೊಕ್ಕರ ಬಿಡದತಿದಯದಿಂ ಕಾಯ್ವ
ಕರುಣಾಬ್ಧಿ ನೀನಿರುತಿರಲು

೧೪

ಧರೆಯೊಳಿನ್ನಾರ ಕಾಣೆನು ನಿನ್ನ ಚರಣ ಪಂ
ಕರುಹಕೊಪ್ಪಿಸಿದೆನಣುಗನ
ಕರುಣದಿಂ ಪೊರೆ ಕೊಲ್ಲು ನೀನೆ ದಿಕ್ಕಲ್ಲದಿ
ನ್ನರಿಯೆನನ್ನವ ವಾಸುದೇವ

೧೫

ಪಾವನ ಚರಿತ ಪರಾತ್ಪರ ಗೋವಿಂದ
ಶ್ರೀವಲ್ಲಭಾನಂತಕೃಷ್ಣ
ದೇವೇಶ ವಂದಿತ ಚರಣ ಪಂಕಜ ವಾಸು
ದೇವ ಮುಕುಂದ ಮಾಂ ತ್ರಾಹಿ

೧೬

ಚರಣಸೇವಕದೋಷ ಹರಣ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾಥ
ಕರಣಾಸಾಗರ ಗಿರಿಧರಣ
ಶರಣುಹೊಕ್ಕಿನು ನಿನ್ನ ಕರಣದೊಳಿರುವೆನ್ನ
ತರಣನ ಕಾಯ್ ಚಕ್ರಧರಣ

೧೭

ಇಂದಿರಾವದನಾರವಿಂದ ಭಾಸ್ಕರ ಮುನಿ
ವೃಂದಸೇವಿತಪಾದದ್ವಂದ್ವ
ಕಂದರ್ಪಜನಕ ಮುಕುಂದ ಮಾಂ ಪಾಹಿ ಸು
ರೇಂದ್ರ ಸೇವಿತ ನಿತ್ಯಾನಂದ

೧೮

ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನ ಪಿತ ನಷ್ಟಗೈಯೆನ್ನಯ
ಕಷ್ಟವನೆಲ್ಲವ ಕೃಷ್ಣ
ಸೃಷ್ಟಿಸಿರುವೆಯಮ್ಮ ವಿಷ್ಣುವೆ ವರಗಳ
ಕೊಟ್ಟು ರಕ್ಷಿಪುದೆವುಗಿಷ್ಟ

೧೯

ನಾರದಮುನಿವಂದ್ಯ ವಾರಿಜದಳನೇತ್ರ
ಘೋರ ದುರಿತ ಸಂಹಾರ
ನೀರಜ ಭವ ವಂದ್ಯ ವಾರಜನಕ ದಯಾ
ಸಾರ ಮಾಂ ತ್ರಾಹಿ ಗೋವಿಂದ

೨೦

ನೀ ಕೃಪೆದೋರದಿರಲು ಹಸುಳೆಯ ಕಾಯ್ವ
ರೀ ಕುವಲಯದೊಳಗಿಲ್ಲ
ಪಾಕಶಾಸನವಂದ್ಯ ಸಲಹು ಕರುಣದಿಂದ
ಲೀ ಕಂದನನ್ನ ಗೋವಿಂದ

೨೧

ಇಂತೆಂದು ವಾಸುದೇವನ ಚರಣಾಬ್ಜವ
ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾಗ ಸುನೀತಿ
ಮುಂ ತಾಹ ಕಾಯಕೋಸುಗ ತರಣಗೆ ಜ್ಞಾನ
ವುಂ ತಿಳಿವಂತೆ ಪೇಳಿದಳು

೨೨

ಆಲಸ್ಯಮಂ ಮಾಡದಿರು ಪುರಜನವೆಲ್ಲ
ಬಾಳುತಲಿರೆ ಕಂಡಂ ನೀನು
ತಾಳದಿರೆನಗಿಲ್ಲವೆಂಬ ಯೋಚನೆಯ ಶ್ರೀ
ಲೋಲನ ಭಜಿಸು ಪಾಲಿಪನು

೨೩

ತನ್ನ ಚರಣಗಳ ಭಜಿಸಿ ತಾ ಕೊಡಲಾಗಿ
ಉನ್ನತ ಪದವಿಯ ಪರರು
ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅನುಭವಿಪುದ ಕಂಡು ಮರುಗುವ
ನನ್ನ ರಕ್ಷಿಪುದಿಲ್ಲ ಹರಿಯು

೨೪

ನಿಗಮಗಳನಿಶವರಸಿ ಕಾಣದಿರುವವು
ಮಿಗೆ ಯೋಗಿಜನರು ಭಾವಿಸಲು
ಸೊಗಸಾಗಿಯಳವಡದವನು ಭಕ್ತಿಯೊಳು ಕೈ
ಮುಗಿಯಲಾಕ್ಷಣವರಿಯುವನು

೨೫

ಸುರಂಚಿಯಾಡಿದ ಪಾತನೊಂದನಾದ[ರು] ದುಃಖ
ಕರವೆಂದಂ ತಿಳಿಯದೆ ಮನದಿ
ಹರಿಚರಣಾಬ್ಜದ ಒಲವಿಗೆ ಮಾರ್ಗವ
ನರುಹಿದಳೆಂದಂ ನೀ ತಿಳಿಯೈ

೨೬

ಗುರುಹಿರಿಯರನು ಕಂಡೆರಗದೆ ನಡೆಯದಿ
ರರಿಯದರೆಂದಂ ನೀ ಮನದಿ
ತರುಣತನದಿ ನಿಂದೆಗೈಯದಿರಖಿಳರೊಳ್
ಹರಿಯಿಹನೆಂದಂ ನೀ ತಿಳಿಯೈ

೨೭

ಸ್ಥಿರಚರ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಲ್ಲರೊಳಗು ನೀನು
ಪರರೆನ್ನರೆಂದಂ ಭಾವಿಸದೆ
ನೆರೆ ನಿಂದೆಗೈಯದಹಂಕರಿಸದೆ ಮತ್ತೆ
ಹರಿಯಿಹನೆಂದಂ ನೀ ತಿಳಿಯೈ

೨೮

ಸಕಲಶಾಸ್ತ್ರಂಗಳನರಿತ ವಿಪ್ರನೊಳುಮು
ತ್ವವಿಳವಾಗಿಹ ಗೋವುಗಳೊಳು
ಪ್ರಕಟವಾಗಿಯು ಗಜತುರಗಾದಿಗಳೊಳು ನೀ
ನಕಳಂಕ* ಹರಿಯನು ತಿಳಿಯೈ

೨೯

ನಾರಿಯೊಳ್ ಪುರುಷನೊಳ್ ಶಾದ್ರನೊಳ್ ಪಕ್ಕಿಯೊಳ್
ಚೋರನೊಳ್ ಶ್ವಾನದೊಳ್ಳಿಡದೆ
ನಾರಾಯಣನಿರುತಿಹನೆಂದು ತಿಳಿ ನಿನ್ನ
ತಾ ರಕ್ಷಿಸುವ ವಾಸುದೇವ

೩೦

ಕಾನನದೊಳಗಿಹನೆನಗಿಲ್ಲ ಬಲವೆಂದು
ನೀನು ಚಿತ್ತದಿ ಭಾವಿಸದೆ
ಶ್ರೀನಾಥನಿಹನು ಸರ್ವತ್ರವೆಂದಿರುತಿರು
ತಾನೊಲಿದಿಷ್ಟಗೊಡುವನು

೩೧

ರಾಜೀವನೇತ್ರ ಮುಕುಂದ ಜಗನ್ನಾಥ
ರಾಜೀವ ಸಖ ಶತತೇಜ
ರಾಜೀವ ಭವವಂದ್ಯ ನೀನೆ ದಿಕ್ಕಿನ್ನಲು
ರಾಜೀವನಾಭನೊಲಿವನು

೩೨

ಶ್ರೀಶ ಮಹೇಶ ಸುರೇಶ ವಂದಿತ ಭವ
ನಾಶ ಗಿರೀಶ ಸಖೇಶ
ವಾಸುದೇವನೆ ಎನ್ನ ನೀ ಸಲಹೆನ್ನುತ
ಲೇ ಸತತವು ನೆನೆ ಮಗನೆ

೩೩

ಜಲಜಸಂಭವ ಮೊದಲಾಗಿಯೆ ನೋಡಲು
ಶಲಭತನಕರ ಕಂಡೆಡೆಯು
ತಿಳಿಯೆಲ್ಲರೊಳು ವಾಸುದೇವನೆಯಿಹನೆಂದು
ಸುಲಭನಾಗುವನಯ್ಯ ನಿನಗೆ

೩೪

ಕರಕಷ್ಟವೆ ಬಂದಡಳಲದೆ ಸುಖ ತಾನು
ಬರಲತಿ ಹೆಚ್ಚದೆ ಮನದಿ
ಪರರ ಕಂಡೊಮ್ಮೆಯಾದರು ನಿಂದಿಸದಿರು
ಹರಿ ತಾನೆಯೊಲಿವನು ಮಗನೆ

೩೫

ಒಂದೆಲೆ ಒಂದೆ ಕುಸುಮ ಒಂದೆ ಫಲಮಾತ್ರ
ಕಂದ ಕೇಳೆಣುಜಲವನ್ನು
ಇಂದಿರಾಪತಿಯೆ ಕೋಯೆಂದ್ಭಕ್ತಿಯೊಳೀಯ
ಲ್ಬಂದು ಹಿಗ್ಗುತ ಕೊಂಬ ಮಗನೆ

೩೬

ಅದರಿನಿಂದಲಿ ನೀನು ಮನದೊಳಾಳೋಚನೆ
ಯೊದಗಿದಡದನು ದಬ್ಬುತಲಿ
ಮಧುಸೂದನನ ಪಾದವ ಭಕ್ತಿಯಿಂದಲಿ
ಹೃದಯದಿ ಭಾವಿಸು ಮಗನೆ

೩೭

ಮರೆಯಹೊಕ್ಕಿನು ನಿನ್ನನೆಂದೊಮ್ಮೆ ಮನದೊಳು
ಸ್ತರಿಸಲು ಶ್ರೀ ವಾಸುದೇವ
ಕರಂವನರಸುವೆಳೆಗಂದಿಯ ತೆರದಲಿ
ಬರುವ ನಿನ್ನೆಡೆಗೆ ಕೇಳ್ತುಗನೆ

೩೮

ಹರಿಯ ನೀ ಭಜಿಸುತಲಿರಲು ವಿಘ್ನವು ಬರೆ
ಪರಿಹರಿಪನು ನಿನಗದುವೆ
ಅರಿವುದೋರದ ತೆರದಲಿ ವಾಸುದೇವನು
ಕರಂಣಾಸಾಗರನು ಕೇಳ್ತುಗನೆ

೩೯

ಇಂದಿರೆ ವೈಕುಂಠ ಚಕ್ರ ಶಂಖವು ಗದೆ
ಯಂದವಾಗಿರುವ ಕೌಸ್ತುಭವು
*[ಒ]ಂದಿರದಿರಲು ಸಹಿಸುವನು ಭಕ್ತರ
ನೊಂದು ಗಳಿಗೆ ಕಾಣದಿರನು

೪೦

ಈ ಪರಿ ಭಜಕವತ್ಸವಿನಾದ ಹರಿಯನ್ನು
 ಏ ಪಸುಳಿಯೆ ಕೇಳು ಪನದಿ
 ನೀ ಪೊಗಳಲು ಪರವೀಯುವ ಕ್ಷಣದೊಳ
 ಗೀ ಪೊಡವಿಯ ನೀ ಪಾಲಿಸುವೆ

೪೧

ಬಲವಿಲ್ಲವೆನಗಟವಿಯೊಳೊರ್ವನೆಯೆಂದಂ
 ತಿಳಿಯದಿರೊಮ್ಮೆಯಾದಡೆಯಂ
 ಜಲಜಾಕ್ಷ ವಾಸುದೇವನು ಭಜಿಸುವರೆ ಬೆಂ
 ಬಳಿಯೊಳು ಬಿಡದೆ ತಾ ಬಹನಂ

೪೨

ಈ ವಿಧದಲಿ ಜನನಿಯಂ ಬುದ್ಧಿವೇಳಲು
 ಶ್ರೀ ವಾಸುದೇವನ ದಿವನ
 ಭಾವಿಸುತಲಿ ಧ್ರುವನರವನೆ ಬಾಗಿಲಿಂ
 ಕೋವಿದನಾಗ ಸಾಗಿದನಂ

೪೩

ವನಕೆ ತೆರಳುವಣಂಗಳೆ ಕಂಡು ಶೋಕದಿಂ
 ವನಿತೆ ಸುನೀತಿ ಕೃಷ್ಣನನಂ
 ಮನದಿ ಭಾವಿಸುತಲಿದಳು ತನುಜಗೆ ಸುಖ
 ವನು ಕೊಟ್ಟು ಸಲಹಲೆಂದೆನಂತ

೪೪

ಅರವಂನೆಯನಂ ಬಿಟ್ಟು ರಾಜಬೀದಿಯೊಳಗೆ
 ತೆರಳುತಲಿಹ ಧ್ರುವನನ್ನು
 ಪುರಜನರೆಲ್ಲ ಕಂಡಾಗ ದಂಃಖಾಬ್ಧಿಯೊ
 ಳರೆ ಮಂಳುಗಿದರೇವೇಳುವೆನಂ

೪೫

ಅವಾವನಾದರು ಮನದಿ ದ್ವೇಷಿಸಿ ಬೈಯ್ಕೆ
 ಶ್ರೀ ವಾಸುದೇವನ ಕೃಪೆಯಂ
 ತಾ ಒಳ್ಳಿತಾಗಿರಲದಂ ಹರಸಿದುದಪ್ಪು
 ದೈ ವಸುಧಾಧಿಪ ಕೇಳು

೪೬

ನಿರುತವೀ ಧ್ರುವನ ಚರಿತೆಯನು ಭಕ್ತಿಯಿಂ
ಬರೆದೋದಿ ಕೇಳಿದ ಜನರ
ವರಚಿಕ್ಕನಾಗಪುರದ ವೆಂಕಟೇಶನು
ಪೊರೆವನು ಸುಖವಿತ್ತು ದಯದಿ

೪೭

ಸಡೆದುದ ಒಲ್ಲೆನೆಂದಡೆ ಬಿಡದು

ಕೇಳೆಲೆ ರಾಜ ಧ್ರುವನು ಪನಕ್ಕಿದುವ
ಶೀಲ ಕಂಡಾಗ ನಗರದಾ
ಬಾಲೆಯರ್ ಮನೆಮನೆ ಬಾಗಿಲೊಳ್ ನಿಂದು ತಾವ್
ಬಾಲನ ಕಂಡಳಲಿದರು

೧

ತಮ್ಮೊಳು ತಾವೆ ಮಾತಾಡುತಲಣುಗನ
ನುಮ್ಮಳಿಸಿದ ಸುರುಚಿಯನು
ಅಮ್ಮಯ್ಯ ಕೇಳೇ ಎನ್ನುತ ಬೈವರೆಲ್ಲರು
ಸುಮ್ಮನಿರದೆ ಶೋಕದಿಂದ

೨

ಪಾಪಿ ಸುರುಚಿ ಎಳೆಹರೆಯದ ಮಗುವನು
ಕೋಪದಿಂ ಘರ್ಜಿಸುವುದಕೆ
ತಾ ಪದ್ಧವಾದುದಂತಕಟ ಕೋಪೋಚಿತ
ವೇ ಪದ್ಮನಯನೆ ಕೇಳಕ್ಕ

೩

ತಂಗಿ ಕೇಳವಳು ಸವತಿಯಣುಗನು ಎಂಬಂ
ದಂ ಗಣನೆಗೆ ತಂದಳಾಗಿ
ಅಂಗಜನೊಳು ರಾಯ ನುಡಿಯದಾದನು ಜ್ಞಾನ¹
ವಂಗಡಿಗೆದಿದ್ದುದೇನೊ

೪

ಅಕ್ಕ ಕೇಳರಸನಿರ್ದನೊ ಇರಲಿಲ್ಲವೊ
ಸಂಕ್ಕದೆಯಿರುಪನೆಂತರಿಯೆ
ಅಕ್ಕರೆ ಘನರಾಯಗಣುಗನೊಳೀ ಬಾಲ
ನಕ್ಕೆಯ ನೋಳ್ಪದೆಂತಕಟ

೫

ತಂಗಿ ಕೇಳರಸಗೆ ಕಿರಿಯರಸಿಯೊಳು ಸ್ನೇ
ಹಂ ಗಡಿಯಿಲ್ಲದೆಯಿಹುದು
ಅಂಗಜನನ್ನ ಸುರುಚಿಯತಿ ಕೋಪದಿ
ಭಂಗಿಸಿದಡೆ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದ

೬

ದಿಟ್ಟಿಯಹುದು ಸುರುಚಿಯು ಕೇಳಕ್ಕ ತಾ
ನಟ್ಟಿಬಿಡಲು ಹಸುಳೆಯನು
ಕೆಟ್ಟವನವು ಬಂದುದೆಂತಿವಳಿಗೆ ಸರಿ
ಗಟ್ಟುವರಿಲ್ಲ ನಾಡೊಳಗೆ

೭

ದ್ವೇಷಿಗಳೊಳಗೆ ಶಿಖಾಮಣಿ ಸುರುಚಿ ತಾ
ನೀಸುತನನ್ನ ಕಾನನಕೆ
ನೀ ಸಾರು ಸಾರೆಂದಳೇಸು ನಿರ್ದಯಳೊ ಕೇಳ್
ತಾ ಸುತವಂತೆಯೊ ಏನೊ

೮

*ಪಿಡಿದು ಪೋಷಿಸುತಲೈದಳೆ.....

.....

.....

.. ..

.....

ತೇ ಗಜಗಮನೆ ನೀ ಕೇಳು*

೧೭

* * ಈ ಚಿಹ್ನೆಗಳ ನಡುವೆ ಇದ್ದ ಒಂಬತ್ತು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಗರಿ ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ.

ಹುಲಿಕರಡಿಯು ಸಿಂಡವಿರುವ ಕಾನನದೊಳ
 ಗಳುಕದ ಚಿತ್ತದಿಯಿಹನೆ
 ಎಳಿಹರೆಯದ ಸುತನೆಂದು ಸುನೀತಿಯು
 ತಿಳಿಯದೆ ಪೋದಳೇಕಕಟ

೧೮

ದೊರೆಯಣುಗನು ತಾನು ಪಾಲುಂಡು ಮನೆಯೊಳ
 ಗಿರುವ ಕಾಲದಿ ವನದೊಳಗೆ
 ಕರಕಪ್ಪ ತಪಗೈದುಳಿದು ಬಪ್ಪನೆಂತೆನ್ನ
 ತರಿಯದೆ ಪೋದಳೇಕಕಟ

೧೯

ಆರಾದಡೇನು ಪೂರ್ವದಲಾರ್ಜಿಸಿದ ಕರ್ಮ
 ವಾರಿಪೋಗದು ಫಲಗೊಡದೆ
 ನೀರೆ ಕೇಳರಸನ ಸುತನಾದಡೇನು ತಾ
 ದಾರಿದ್ರ್ಯದನು ಕಾನನಕೆ

೨೦

ಪಡೆದಂದನೊಲ್ಲೆನೆಂದಡೆ ಬಿಡದೆಲ್ಲಿ ತಾ
 ನಡಗಿಕೊಂಡಡೆಯು ಕೇಳ್ತಂಗಿ
 ಹುಡುಗನು ಮತ್ತೆ ರಾಜ್ಯಾಧಿಪನಣುಗರ
 ಅಡವಿಗೈದುವುದ ನೀ ನೋಡು

೨೧

ಅಮಿತ ಜನ್ಮದಿ ವಾಸುದೇವನ ಶುಭಪಾದ
 ಕಪಾಲವ ನೆನೆಯದೆ ಸುತರ
 ವಿಮಲಮುಖವ ನೋಳ್ವ ಭಾಗ್ಯವು ಸುಮ್ಮನೆ
 ಯಮರದೆಂಬುದ ನೋಡಲಿಲ್ಲ

೨೨

ವಿಧಿಗೆಣೆಯಿಲ್ಲ ಒಂದಿರ್ದೊಡಾನೊಂದಿಲ್ಲ
 ಮುದದಾಳ್ವರಣುಗರೆಯಿಲ್ಲ
 ಅದರಿಂದ ನೋಡದೆ ತಮ್ಮ ಭಾಗ್ಯಕೆ ಕುಂದ
 ನೊದಗಿಸಿಕೊಂಡಳು ಸುರಂಚಿ

೨೩

ಈ ವಿಧದಲಿ ಪುರಜನರೆಲ್ಲ ಮರುಗಿದ
ಡಾವದ ತಾರದೆ ಮನಕೆ
ಶ್ರೀ ವಾಸುದೇವನೆ ಗತಿಯೆನ್ನತಾ ಧ್ರುವ
ಭಾವಿಸುತಡವಿಗೈದಿದನು

೨೪

ನಡೆದನಾ ಕುವರ ಕೋಮಲ ಚರಣಂಗಳ
ನಿಡುತಲವನಿಯೊಳು ಹರಿಯು
ಬಿಡದೆ ಭಾವಿಸುತ ಶ್ರೀ ವಾಸುದೇವನ ಮುದ
ದಡಿಗಳ ತನ್ನಯ ಮನದಿ

೨೫

ವನ ಉಪವನ ಶಾಲಿಗಳನೆಲ್ಲ ನೋಡುತ
ಅನುಪಮ ಸರಸಿಗಳನ್ನು
ಗಣನೆಗೈಯದೆ ಶೋಕವನು ವಾಸುದೇವನ
ನೆನೆಯುತ ವನಕೆ ಸಾರಿದನು

೨೬

ಹಿಂದಂಗಡೆಯೊಳಾರಾದಡೆಯು ಮಾತಾಡಿಸ
ಲಂದಗೊಡದೆ ಕಿವಿಗಳನು
ಮುಂದೋರ್ವ ಏಂದಿರಲರಿಯದೆ ಶ್ರೀಹರಿ
ಯಂ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತ ಸಾಗಿದನು

೨೭

ಯಾತಕೆನ್ನನು ಸುರಂಚಿಯು ಘರ್ಜಿಸಿದಳೊ
ಮತ್ಯಾತಕೆ ರಾಜ ಮುನಿದನೊ
ಯಾತಕೆನ್ನವೆ ಕಳುಹಿದಳೊ ಶ್ರೀ ಹರಿ
ತಾ ತೋರ್ವನೆಂತೆನ್ನ ಕಣ್ಣೆ

೨೮

ಉತ್ತಮನನ್ನಾಡಿಸುವುದ ಕಂಡದಕೆ ತಾನು
ಅತ್ತು ಬೇಡಿದನೇತಕಕಟ
ಒತ್ತಿ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ ಘರ್ಜಿಸಿದಳೇತಕೆ ಹರಿ
ಯಿತ್ತಪನೆಂತಭಯವನು

೨೯

ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನೆನ್ನನೀ ಪರಿಯೊಳು ಬೈದರು
ಅಕ್ಕರ ಉಳ್ಳೆನ್ನ ಜನಕ
ತಕ್ಕದ ವೇಳದೆ ಸುಮ್ಮನಿದರ್ನದೇಕೊ
ಚಿಕ್ಕವನಾದೆನ್ನ ನೋಡಿ

೩೦

ಬಾಲಲೀಲೆಯೊಳತಿ ಮುದದಾಳ್ವನಂತೆ ತಾ
ಲೀಲೆಯಿಂ ಭೂಷಣಗಳನು
ಬಾಲಕ ಬಾರೆಂದು ಕರೆದೀಯುವವನೀಗ
ತಾಳಿದನ್ಯಾತಕೊ ಮುನಿಸ

೩೧

ತೊಡೆಗೆತ್ತಿ ಕೊಳ್ಳದಿದರ್ಡೆಯು ಎನ್ನೊಡನೆ ತಾ
ನುಡಿಯದೆ ಪೋದನೇಕಕಟಾ
ದುಡುಕನೆನ್ನೊಳಗೇನ ಕಂಡನೊ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ
ಕೊಡುವನೆಂತಭಯವನೆನಗೆ

೩೨

ಹೋಗುಹೋಗೆಂದು ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ ತಾ ಬೈದಡೆ
ರಾಗವನೆನ್ನೊಳು ಜನಕ
ನೀಗಿದನ್ಯಾತಕೊ ವಾಸುದೇವನು ಎನ
ಗಾಗುವನೆಂತು ಪ್ರಸನ್ನ

೩೩

ಎನ್ನ ಜನನಿಯ ಕಂಡಡೆ ಬಹು ಪ್ರೀತಿಯಿಂ
ಮನ್ನಿಪಂಗೆನ್ನೊಡನೀಗ
ಉನ್ನತ ಕೋಪವು ಬಂದುದೇತಕೆ ಹರಿ
ಮನ್ನಿಪನೆಂತೆನ್ನ ತಾನು

೩೪

ತನ್ನಣುಗನನೆ ಆಡಿಸಲೆಂದು ಸುರುಚಿಯು
ಎನ್ನೊಳು ಕೋಪವ ಮಾಡೆ
ಮುನ್ನಿನಂತಿದನೆ ರಾಯನು ಮುನಿದನು ಹರಿ
ಇನ್ನೊಲಿಯುವನೆಂತು ಎನಗೆ

೩೫

ಕಡಂಕೋಪದಿಂದ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ ಬೈದಡೆ ರಾಯ
ನುಡಿಸದೆ ಪೋದನಾದಡೆಯೊ
ನಡೆಯೆಂದಳೆನ್ನ ಜನನಿಯೊ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು
ಕೊಡುವನೆಂತಭಯವನೆನಗೆ

೩೬

ಅಡವಿಗೆ ಪೋಗಿ ನೀ ತಪಗೈದು ವರಗಳ
ಪಡೆ ವಾಸುದೇವನಿಂದೆಂದು
ನುಡಿವಳೆನ್ನವ್ವೆ ತಾ ತಪ್ಪದೆನ್ನನು ಹರಿ
ಹುಡುಗನೆಂದೊಲಿವನೊ ಏನೊ

೩೭

ಬಲ್ಲವರನು ಕಂಡು ಮನ್ನಿಸುವುದಕಿಂತ
ಗಲ್ಲಬಲಿಯದಣುಗರನು
ಉಲ್ಲಾಸದಿಂ ಮನ್ನಿಸುವುದು ಮಾತೆಗೆ ಪ್ರೀತಿ
ಯಲ್ಲದೆ ಒಲಿಯದೆ ಇರನು

೩೮

ಆರಿದ ಬಲ್ಲವರಖಳ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು
ತೀರುವಂದಲೋದಿದವರು
ಭೂರಿ ದಿವಸ ತಪಗೈದರಿಯರು ಎಂಬ
ತೋರುವನೆಂತು ತಾನೆನಗೆ

೩೯

ಸಕಲವೇದವು ಶಾಸ್ತ್ರವರಿಯಳೆಂದಳು ಮಾತೆ
ಪ್ರಕಟವಾಗಿಯೆ ಹರಿಯನ್ನು
ಅಕಟಾ ನು ಕಾಣ್ವೆನೆಂತುಪದೇಶಗೈದಳು
ಭಕುತಿಯಿಂದಲಿ ಭಜಿಸೆಂದು

೪೦

ಮಾತೆಯಣುಗನಿಗೆ ಹಿತವಾಗಿ ನುಡಿದುದು
ತಾ ತಪ್ಪದೆಂಬರು ಕೆಲರು
ಪಾತಕಹರ ವಾಸುದೇವನೆ ಗತಿಯೆಂಬೆ
ನಾತನೊಲಿಯದಿರ ಸಿದ್ಧ

೪೧

ಎಲ್ಲಿಗೆ ಪೋಗಲಿನ್ನೆಲ್ಲಿ ಭಾವಿಸಲಿ ಶ್ರೀ
ವಲ್ಲಭ ವಾಸುದೇವನನು
ಉಲ್ಲಾಸದಿಂ ಭಕ್ತರೆಡೆಗೈದುವನು ಎಂದಳೊ
ವುಲ್ಲ ಪದ್ಮಾಕ್ಷನ ಕಾಣೆ

೪೨

ಪೋಗಡವಿಗೆ ತಪಗೈಯಂದಳವ್ವೆಯೊ
ಹೇಗೆ ಪೂಜಿಸಬೇಕೊ ಹರಿಯ
ಬೇಗ ಬರುವನೆಂದಳಿನ್ನು ಕಾಣೆನು ನಾ
ನೇಗೈವನಕಟ ಕಾನನದಿ

೪೩

ಏತಕೆ ಚಿಂತಿಸಲೀಗ ತೋರಿತು ಎನ್ನ
ಮಾತೆಯಾಡಿದ ಮಾತು ಮನಕೆ
ನೀ ತಪ್ಪದಾ ವಾಸುದೇವನ ನೆನೆಯೆಂದಳೊ
ಪಾತಕಾಂತಕನ ಭಾವಿಸುವೆ

೪೪

ಮೂರು ಲೋಕಕು ನೀನೆ ಕರ್ತರೆಂಬರು ಎನ
ಗಾರು ಇಲ್ಲಿ ವನದಲ್ಲಿ
ತೋರಭಯವನಪಹರಿಸು ಎನ್ನಳಲನು
ಮಾರನಯ್ಯನೆ ವಾಸುದೇವ

೪೫

ಈ ಪರಿಯೊಳು ಮನದಲ್ಲಿ ಯೋಚನಗೆಯ್ಯೊ
ತಾ ಪಸುಳಿಯೊ ನಡೆಯುತ್ತ
ದೀಪಿಸುತೊಂದು ತೇಜಸ್ಸು ತೋರಲು ಕಂಡೊ
ತಾ ಪಡೆದನು ಮುದವನ್ನು

೪೬

ಇನನಿಗೆ ತೇಜ ಹೆಚ್ಚಿದುದೊ ಕಾಡೊಳು ಕಿಚ್ಚು
ಘನವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ತಾ ಬಂತೊ
ಎನಗಿದು ಭ್ರಮೆಯೊ ಶ್ರೀವಾಸುದೇವನು ಪರ
ವನು ಕೊಡಲ್ಪೆದುವ ಬಗೆಯೊ

೪೭

ಏನು ಚೋದ್ಯವೊ ವನದೊಳಗೊಮ್ಮೆ ಸಲಹೆಂದು
ನಾ ನುಡಿದೊಂದು ಗಳಿಗೆಗೆ
ತಾನೊಲಿದನೆ ವಾಸುದೇವನು ಈ ಭಾಗ್ಯ
ಕ್ಕೀ ನೆಲದೊಳು ಸರಿಗಾಣೆ

೪೮

ಬೆಳಕು ತಾನೇನೊ ಕಾಂತಿಯು ಬಹು ಹೆಚ್ಚಿದೆ
ಸುಳಿದು ಎನ್ನಯ ಕಂಗಳಿಗೆ
ಒಲಿದನೊ ವಾಸುದೇವನು ಎನ್ನ ಕ್ಲೇಶವ
ನಳಿಸಿಬಿಡುವೆನೆಂಬ ದಯದಿ

೪೯

ಹೀಗೆಂದು ಧ್ರುವನು ತಾನತಿಯೋಚಿಸುತಲಿರ
ಲಾಗಲಾ ನಾರದಮುನಿಯು
ಬೇಗೆಗಳೆಲ್ಲವ ಪರಿದಣುಗನ ಕಾಯಂ
ಲಾಗಿ ತಾನೈತಂದ ದಯದಿ

೫೦

ಯೋಚನೆಯೆಂಬುದನೆಲ್ಲವನು ತಾ
ನೀಚಗೈದತಿ ಮೋದದಿಂದ
ಆಚೆಗೆ ನೂಕಿ ಸಂತೋಷವೆಂಬದ್ರಿಯ
ತಾ ಚಾರಿಯಾಗಿ ಹತ್ತಿದನು

೫೧

ಕರಣದೊಳಿದ್ ಕಾರ್ಯಂಗಳೆಲ್ಲವು ತಾವೆ
ಕರಗತವಾದ ತೆರದಲಿ
ಹರುಷಕಾಗರ ಮಗ್ನನಾಗಿ ಧ್ರುವನು ತಾನು
ಮರೆದನು ಸಕಲ ಯೋಚನೆಯು

೫೨

ನಿರುತವೀ ಧ್ರುವನ ಚರಿತೆಯನು ಭಕ್ತಿಯಿಂ
ಬರೆದೋದಿ ಕೇಳಿದ ಜನರ
ವರಚಿಕ್ಕನಾಗಪುರದ ವೆಂಕಟೇಶನು
ಪೊರೆವನು ಸುಖವಿತ್ತು ದಯದಿ

೫೩

ಬರುವುದಿಲ್ಲಯ್ಯನ ಬಳಿಗೆ

ಕೇಳೆಲೆ ರಾಜ ನಾರದಸೂರ್ಯನಂ ಕಂಡಂ
ಬಾಲಕ ಧ್ರುವನ ಹೃತ್ಪದ್ಮ
ಲೀಲೆಯಿಂದರಳಿ ಸಂತೋಷಸಾಗರದೊಳ
ಗಾಳಿದನಣುಗನೇವೇಳ್ತೆ

೧

ಕರುಣಾಸಾಗರನು ನಾರದಮುನಿ ತಾ ಕಂಡಂ
ತರುಣನ ಶಿರದಲಿ ತನ್ನ
ಕರಪನಿಸಿ ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ ಕೊಂಡಾಡಿದ
ನುರು ದಯದಿಂದಲಿ ಧ್ರುವನ

೨

ಏನು ಕಾರಣ ಕಾನನಕೆ ನೀನೈದಿದೆ
ಸೂನುವೆ ನಿನ್ನಯ ಜನಕ
ತಾನು ಸುಮ್ಮನೆಯಿದ್ದನ್ನಾತಕೆ ಇದನೆಲ್ಲ
ನಾನರಿವಂದದಿ ಪೇಳೈ

೩

ಮುನಿಸನೇತಕೆ ಮಾಡಿ ಬಂದೆ ನಿನ್ನನು ಬೈದ
ಮನುಜನದಾರು ಪೇಳಣುಗ
ಘನವಲ್ಲ ರಾಜಪುತ್ರನಿಗಿದು ಎನ್ನೊಳು
ನಿನಗೆಂತು ಬಂದುದು ಪೇಳೈ

೪

ಎಂದಿಂತೂ ಮುನಿವರೆ ಕೇಳಲಾ ತರುಣನಾ
ನಂದ ಜಲವು ಸುರಿಯುತ್ತಲಿ
ಮುಂದಿಷ್ಟು ನಾರದನಂ ಕಂಡು ಶಿರದಿಂದ
ವಂದಿಸಿದನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ

೫

ದಂಡದಂದದಿ ಶಿರವೆರಗಿದ ತರುಣನ
ವಂಡೆಯ ಪಿಡಿದು ತಾ ನೆಗಹಿ
ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಕೃಪಾಪಾತ್ರನಾಗೆಂದಂ
ಪಂಡಿತಮುನಿ ಹರಿಸಿದನು

೬

ತರುಣನ ಬಿಗಿಬಿಗಿದಪ್ಪಿ ನೆತ್ತಿಯನಾಗ
ಕರುಣದಿಂದಲಿ ವಾಸನಿಸಿ
ಹರುಷದಿಂ ತೊಡೆಯೊಳ್ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ನುಡಿಸಿದನು
ಮರೆ ಮಾಡದುಸುರೆನ್ನೊಳೆಂದು

೭

ಮಾತೆಯೆದೆಯನುಳಿದಡವಿಗೆ ನೀ ಬಂದೆ
ಯಾತಕೆ ಪೇಳ್ ಬಾಲಮುನಿಯೆ
ಮಾತನಾಡರಸ ತಂದನೊ ನೀನೆಯೈದಿದ
ರೀತಿಯೊ ರಾಜಕುಮಾರ

೮

ಎಂದಿಂತೂ ಮುನಿಪತಿ ಕೇಳಲಾ ತರುಣನು
ತಂದೆಯು ನುಡಿಸದಿದ್ದು ದನು
ಇಂದುವದನೆ ಸುರುಚಿಯು ಬೈದಪರಿಯನು
ಅಂದುಸುರಿದ ಮುನಿಯೊಡನೆ

೯

ಕರುಣೆಗಳರಸ ನೀನರಿಯದುಧಿಲ್ಲವೀ
ಧರಣಿಯೊಳೆನ್ನ ಪೇಳೆನಲು
ಒರೆವನೆಂತಿದ ನಿನ್ನ ಚರಣವೆ ಗತಿಯಲ್ಲ
ದರಿಯೆನನ್ನವನೆಲೆ ಮುನಿಪ

೧೦

ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನಣುಗನಾದುತ್ತಮನಂ ಪಿತ
ನುಕ್ಕುವ ಹರಂಪವು ಕೂಡಿ
ಅಕ್ಕರದೋರಿಯಾಡಿಸುತಿದನದ ಕಂಡಂ
ಗಕ್ಕನೆ ಬಳಿಗೆ ಸಾರಿದನು

೧೧

ಬೇಡಿದನೆನ್ನ ತಂದೆಯ ಮಾತನೆನ್ನೊಡ
ನಾಡದೇತಕೆ ಸುಮ್ಮನಿರುವೆ
ನೋಡೆನ್ನನೆಂದಾವ ಪರಿಯ ಕೇಳಿದರು ತಾ
ನಾಡಿಸದಾದನೆನ್ನವನು

೧೨

ನುಡಿಸದೆ ಪೋದುದ ಕಂಡು ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನು
ಕಡುಕೋಪದಿಂದಲೆನ್ನವನು
ಜಡಿದುಲಿದಳು ನೀನಿಲ್ಲಿರಬೇಡತ್ತ
ನಡೆಯೆಂದು ಕೇಳಿಲೆ ಮುನಿಪ

೧೩

ಸಾರುಸಾರಿಲ್ಲಿಗೇತಕೆ ಬಂದೆ ನಿನ್ನನ
ದಾರು ಮನ್ನಿಸಿ ಕರೆದವರು
ತೋರುವ ದೈನ್ಯವನಾರಿಗಿಂದೆನ್ನತ
ಚೀರಿ ಬೈದಳು ಕೇಳು ಮುನಿಪ

೧೪

ಜಡಿದು ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ ಬೈದರೆ ಎನ್ನ ತಂದೆಯು
ನುಡಿ[ಯ]ದೆ ಪೋಗಲು ನಾನು
ಕಡು ಶೋಕದಿಂ ಮರುಗುತ್ತಲೆನ್ನ ಮಾತೆಯಿ
ವ್ವಡೆಗೆ ಸಾರಿದೆ ಕೇಳು ಮುನಿಪ

೧೫

ಯಾತಕೆ ದುಃಖಪಡುವೆಯೆಂದಡದಕೆ ತಾ
ಮಾತನಾಡದೆ ಸುಮ್ಮನಿರಲು
ಮಾತೆಯ ಕೂಡಬಲದೊಳಿರ್ಪಬಲೆಯ
ಮಾರ್ತಾಡಿ ವೇಳ್ವರು ಮುನಿಪ

೧೬

ಸುರುಚಿಯು ಬೈದಳೆಂಬುದ ಕೇಳಿ ಜನನಿಯು
ಮರೆದಳಂಗವ ಶೋಕದಿಂದ
ಮರುಗುತನಿತರೊಳ್ ಚೇತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೆನ
ಗೊರೆದಳು ಬುದ್ಧಿಮಾರ್ಗವನು

೧೭

ವನಕೆ ನೀ ಹೋಗಿ ಶ್ರೀವಾಸುದೇವನ ಪಾದ
ವನಜವ ಹೃದಯದಿ ನೆನೆದು
ಅನುವಾದ ವರವನು ಪಡೆಯೆಂದಳದರಿಂದ
ಲನುಪಮ ಕೇಳ್ವೆಂದೆ ನಾನು

೧೮

ಎಂದಿಂತು ತರಣನು ಶೋಕದಿಂದಡವಿಗೆ
ಬಂದ ಕಾರಣವ ವೇಳಲ್ಕೆ
ನೊಂದು ಚಿತ್ತದಿ ಮುನಿ ಸುರುಚಿ ಬೈದುದಕಾಗ
ತಂದನಚ್ಚರಿಯನು ಮನಕೆ

೧೯

ಎನಿತು ನಿರ್ದಯಳಕಟಕಟ ತನ್ನದರದಿ
ಜನಿಸಿಹುದಿಲ್ಲವೆ ಸುತನು
ಮನವೆಂತು ಬಂದುದೊ ಹಸುಮಗನನ್ನು ನೀ
ವನಕಾಗಿ ನಡೆಯೆನ್ನುವದಕೆ

೨೦

ಕಾಳಬುದ್ಧಿಯ ಹೆಂಗಸಹುದು ಸುರುಚಿಯು ತಾ
ಬಾಳುವೆನೆಂಬಂತೆ ಪರರು
ಬಾಳಬೇಕೆಂಬರೆಂದರಿಯದೆ ಪೋದಳೇ
ವೇಳುವೆನಕಟ ಗೋವಿಂದ

೨೧

ನಾರಿಯರೆದೆಗೆಣೆಯಿಲ್ಲವೀ ಜಗದೊಳು
ನಾರಾಯಣಾನಂತ ಕೃಷ್ಣ
ಸಾರಡವಿಗೆಯಿಂದೀ ಮಗುವನು ಬೈವರೆ
ತೋರಿತೆಂತಕಟ ದುಶ್ಚಿಂತೆ

೨೨

ಸಿಡಿಲೆರಗಿದರೆ ಕಲ್ಲೊಡೆವುದು ಕಬ್ಬುನ
ಕಡಿಯವ್ವುದುಳಿಯಿಂದೊಕ್ಕಿದಡೆ
ಬಿಡದೊಮ್ಮೆಯಾದರು ಸಂದು ನಾರಿಯರೆದೆ
ಕಡುವಾಪಿ ಸುರುಂಚಿ ತಾನಹುದು

೨೩

ಶಶಿಬಿಂಬವನು ಹಿಂಗಳೆವಂತೆ ಮುಖಪದ್ಮ
ಒಸರುವ ಸುಧೆಯಂತೆ ವಶತು
ವಶಗೈವರಿದರಿಂದಲಲ್ಲದೆ ಸರ್ವರ
ನಸಿಯಂತೆ ಚಿತ್ತ ಬಾಲೆಯರ

೨೪

ಅಡವಿಯೊಳಿಲ್ಲಿಯು ಪರಿವ ಹಳ್ಳಿಗಳ
ಕಡುಡೊಂಕ ತಿದ್ದಲುಬಹುದು
ಮಡದಿಯಾ[ದವಳ ಚಿ]ತ್ತದ ಡೊಂಕ ತಿದ್ದಲೈ
ಮೃಡಗಳವಲ್ಲವು ಸಿದ್ಧ

೨೫

ಇಂತೆಂದು ಮುನಿಪತಿ ವಶಾನಸದಲಿ ಬಹು
ಚಿಂತಿಸಿಯೆಣುಗನಿಗಾಗ
ಸಂತಸದಿಂ ಬುದ್ಧಿಪೇಳಿದ ತಪಗೈವೆ
ಯೆಂತೆಲೆ ಬಾಲ ನೀನೆಂದು

೨೬

ವನದೊಳಗೊರ್ವನಿರುವೆಯೆಂತು ಸಿಂಗಗ
ಳ್ಳೊನಿದು ಬಂದರೆ ತಾಳ್ವೆಯೆಂತು
ವನಜಾಕ್ಷ ವಾಸುದೇವನನೊಲಿಸುವೆಯೆಂತು
ಮುನಿಮನೋದೂರನಾಗಿಹನ

೨೭

ಬಾಲಕರೊಡಗೂಡಿಕೊಂಡು ನೀ ಸತತವು
ಲೀಲೆಯಿಂದಾಡುವ ಕಾಲ
ತಾಳುವದಿದು ಧರವಲ್ಲವೀ ಕೋಪವ
ಕೇಳೆನ್ನ ನುಡಿಯನು ಮಗನೇ

೨೮

ಕಷ್ಟವಡವಿಯೊಳು ತಪಗೈದು ಭಜಿವುದು
ಕೃಷ್ಣನನೇಕಚಿತ್ತದಲಿ
ಎಷ್ಟು ದಿವಸಕಾದಡೆಯು ಯೋಗಿಗಳ್ಳಾಣ
ರಷ್ಟಭೂತಿಗಳೊಡೆಯನನು

೨೯

ತರುಣನು ನೀನು ತಪಪ ಮಾಡ್ಪುದೆಂತಯ್ಯ
ಹರಿಯೊಲಿಯುವನೆಂತೈ ನಿನಗೆ
ಅರಸಿ ಕಾಣವದಾವ ದೇವನ ವೇದಗಳ್
ವರ ಪಡೆಯುವೆಯೆಂತು ನೀನು

೩೦

ನಿನ್ನನು ರಾಯನತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತಿಯು ಕೂಡಿ
ಮನ್ನಿಸುವಂತೆ ನಾ ಮಾಡ್ತೆ
ಚಿಣ್ಣನೆ ಪನದೆಲ್ಲಿ ನೀನೆಲ್ಲಿ ನಡೆ ಪುರ
ಕೆನ್ನನುಡಿಯ ಕೇಳು ಮಗನೆ

೩೧

ಹುಡುಗನಂತಾಡುತಿರದೆ ಪನಕ್ಕೈದುವ
ದುಡುಕು ಬುದ್ಧಿಯ ಮಾಡ್ಪರೇನೈ
ದೃಢದಿಂದ ವಾಸುದೇವನ ನೆನೆಯುವೆಯೆಂತು
ಪಡೆಯುವೆ ವರಗಳನೆಂತು

೩೨

ತಪಗೈವರಿದು ಕಾಲವಲ್ಲ ಬಾಲತ್ವವು
ಕಪಟ ಬುದ್ಧಿಯ ಬಿಡಬೇಕು
ಉಪರಿಸಾಧನವಲ್ಲದಿದನು ಯೋಚಿಪರೆ ಬಂ
ದಪರೆ ಕಾನನಕೆಲೆ ಮಗನೆ

೩೩

ಮಿಂತಿಯಿಲ್ಲದಿಹ ದಿವಸವು ತಪಗೈವಂತೆ
ಯತಿಗಳಾಗಿಹ ಯೋಗಿವರರು
ಪತಿತಪಾವನನಂಘ್ರಿಗಾಣರು ಬಾಲ ನೀ
ನುತಿಗೈದು ವರಿಸುವೆಯೆಂತೈ

೩೪

ಸುಲಭವಲ್ಯೈ ತಪಗೈವದು ಕೇಳು ನೀ
ನೆಲೆ ಬಾಲ ಪುರಕಾಗಿ ನಡೆಯೈ
*[ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲ]ದತಿಪ್ರೀತಿ ನಿನ್ನೊಳರಸಗಾಹ
f

೩೫

ಮುನಿವನೀ ಪರಿಯ ಬೋಧಿಸಲಾಗಿ ಕೇಳಿಯಾ
ತನುಜ ಧ್ರುವನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ
ತನುವನು ದಂಡದಂದದಿ ಪೊಡಮುಟ್ಟೊಡೀ
ಯನು ಮುಟ್ಟಿಸಿದ ತನ್ನ ಶಿರವ (?)

೩೬

ಚರಣಗಳ್ಳಿ ರಗಿದ ಸುತನ ತಕ್ಕೈಸಿಯೆ
ಕರುಣದಿಂ ತೊಡೆಯೊಳ್ಳುಳ್ಳಿರಿಸಿ
ತರುಣ ನಿನ್ನಂತರಂಗದ ಪರಿಯನ್ನು ವೇಳ್
ಮರೆಪೂಡದೆಂದನಾ ಮುನಿಪ

೩೭

ಪುರಕೆ ನೀ ನಡೆಯೆಂದೆನಗೆ ವೇಳಬೇಡಲೆ
ಕರುಣೆಗಳರಸ ಮುನಿಪ[ನೆ]¹
ಹರಿಯೆನಗೊಲಿವನೆಂತದನು ಬೋಧಿಸು ಬೇಗ
ಬರುವುದಿಲ್ಲಯ್ಯನೆ ಬಳಿಗೆ

೩೮

ಸುರುಚಿಯಾಡಿದ ಕ್ರೂರ ವೂತೆಂಬ ಬಲಮೊನೆ
ಶರವೆನ್ನ ಎದೆಯನು ಬಿಡದೆ
ಕೊರೆಯಂತಲಿದೆ ಪರಿಹರಿಸು ಶ್ರೀಹರಿಯನು
ಅರಿವ ಬುದ್ಧಿಯನೆ ಬೋಧಿಸುತ

೩೯

ಸುರುಚಿಯಾಡಿದ ವಚನಾಗ್ನಿಯೆನ್ನಂಗವ
ನುರುಹಂತಲಿದೆಯದನೀಗ
ನೆರೆತಂ[ಪಿ]²ಸುವರೆ ಶ್ರೀವಾಸುದೇವನ ಕೃಪಾ
ವರಂಪವು ಸುರಿಯಬೇಕಯ್ಯ

೪೦

* ಅರ್ಧತೃಟಿತ

f ಈ ಸಾಲು ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ

1 ಗೆ 2 ಬಿ

ಸುರುಚಿಯಾಡಿದ ವಾಕ್ಯವೆಂಬ ಸರ್ಪನು ಎನ್ನ
ಹರಿದಾಡಿ ಕಚ್ಚು ತಲಿದೆಕೊ
ಕೊರಗಿಸುವಿದ [ಕೆಡಿಸೆ]¹ ವಾಸುದೇವನ
ಕರುಣಾಗರುಡನಲ್ಲದಿಲ್ಲ

೪೧

ಅನಲನುಬೈದ್ದು ರಿಯಂತ ಬರೆ ಜಲದಿಂದ
ಮನುಜರು ತಂ[ಪಿ]² ಪರಯ್ಯ
ಘನಕ್ರೋಧದಿಂದಾಡೆ ಕರಿಣೋಕ್ತಿಯೆಂಬಗ್ನಿ
ಯನು ಕೆಡಿಪುದು ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ

೪೨

ಶರವೆದೆಮಾತ್ರವ ಕೊರೆದು ಕೊಂಡೊಯ್ದುದು
ದುರೂಳೋಕ್ತಿಶರವೆದೆಯಲ್ಲಿ
ಇರುತ ಸರ್ವಾಂಗವ ಜರಿಸುತ ಕೋಪವ
ಕರೆದುಕೊಂಬುದು ಸಹಾಯಕ್ಕೆ

೪೩

ನಡೆನಗರಕ್ಕಿಂದು ಎನಗೀಗ ಪೇಳದೆ
ಕಡುಕೃಪೆಯಿಂದ ನೀವೀಗ
ದೃಢದಿ ಶ್ರೀವಾಸುದೇವನ ಭಜಿಸುವದೊಂದ
ನುಡಿದು ಕಾಪಾಡೆಲೆ ಮುನಿಪ

೪೪

ಮೊದಲೆ ಕ್ಷಾತ್ರವನನುಕರಿಸಿ ರಾಜ್ಯವ ಪಾಲಿ
ಪುದ[ಕೆ ಎರ]ಕ್ಕುವೀ ಚಿತ್ತ
ಅದರ ಮೇಲಬಲೆ ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ಬೈದೆನ್ನ ತಾ
ಳ್ವದು [ಕರ] ಕಷ್ಟ ಕೇಳ್ಕುನಿಪ

೪೫

ಒರೆಯ ಬೇಡಯ್ಯನೆಡೆಗೆ ನಡೆಯೆಂದೆನ್ನ
ಗುರು ದಯದಿಂದ ಮತ್ತೀಗ
ಹರಿಯೊಲಿಯುವ ಮಾರ್ಗವಂ ನಿರೂಪಿಸು ಬೇಗ
ಬರುವುದಿಲ್ಲಯ್ಯನ ಪುರಕೆ

೪೬

1 ಕೆಡಿಸಿ, 2 ಬಿ

ಪರಮಪುರುಷರಡಿ ದರುಶನವಾದುದೆ
ಹರಿಯೊಲಿಯುಪರೆ ಸಾಧನವು
ನೆರೆಕಂಡೆ ನಿಮ್ಮನೆನಗೆ ವಾಸುದೇವನು
ವರವೀವ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ

೪೭

ಹರಿಯೆನಗೊಲಿವುದನಾಥ್ಯವಾದರೆ ನಿಮ್ಮ
ದರುಶನವೀಗ ಸಿಕ್ಕುವದೆ
ಪುರವ ಬಿಟ್ಟಡವಿಯೊಳ್ಳಿದುವೆನಿದಿರಿಗೆ
ಕರುಣದಿಂದೀಗ ನೀ ತೋರ್ದೆ

೪೮

ಎಂದಿಂತು ತರುಣನು ಮರಳಿ ಕೇಳಲು ಮುನಿ
ಎಂದನಾ ಬಾಲಕನೊಡನೆ
ಇಂದಿರೆಯರಸ ಶ್ರೀ ವಾಸುದೇವನು ಒಲಿ
ವಂ ದಯದಿಂ ಕೇಳಂ ಮಗನೆ

೪೯

ತರುಣನ ಚಿತ್ತದ್ವೃಥವ ಕಂಡಾಮುನಿ
ವರನು ಸಂತೋಷಸಾಗರದಿ
ನೆಯೊಡ್ಡನಾಗ ಪೇಳಿದ ವಾಸುದೇವನ
ಕರುಣವ ಪಡೆವ ಪೂರ್ಗವನು

೫೦

ನಿರುತವೀ ಧ್ರುವನ ಚರಿತೆಯನು ಭಕ್ತಿಯಿಂ
ಬರೆದೋದಿ ಕೇಳಿದ ಜನರ
ವರಚಿಕ್ಕನಾಗಪುರದ ವೆಂಕಟೇಶನು
ಪೊರೆವನು ಸುಖವಿತ್ತು ದಯದಿ

೫೧

ವಿಶ್ವಾಸವಿದ್ದ ವಗೆಲ್ಲವು ಸಾಧ್ಯವು

ಕೇಳೆಲೆ ರಾಜ ನಾರದಮುನಿ ಧ್ರುವನಿಗೆ
ಪೇಳಿದನತಿ ಕೃಪೆಯಿಂದ
ಶ್ರೀಲೋಲ ವಾಸುದೇವನ ಚರಣಾಬ್ಜವ
ನೋಲಗಿಸುವ ಪರಿಯನ್ನು

೧

ತರುಣ ಕೇಳ್ವಿ(ನ)ಗೆ ಶ್ರೀವಾಸುದೇವನು ತಾನು
ವರವೀವ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ
ಕರ್ಣಾಸಾಗರ ತನ್ನ ಚರಣಸೇವಕಪ್ರಿಯ
ಪರಮಪುರುಷನು ಕೇಳ್ತುಗನೆ

೨

ಜನನಿ ಪೇಳಿದ ಮಾರ್ಗವದು ಸಂಖಕರವಲೆ
[ಅಣಗ] ನೀ ಕೇಳದರಿಂದ
ವನಜಾಕ್ಷವಾಸುದೇವನು ಕೃಪೆದೋರ್ವ ನೀ
ನನುವಾನಗೈಯಬೇಡಿಕೆ

೩

ವಿಶ್ವಾಸವಿದ್ದ ವಗೆಲ್ಲವು ಸಾಧ್ಯವು
ವಿಶ್ವಾಸವಿರೆ ಭಕ್ತಿ ತೋರ್ಕು
ವಿಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲದಿಹಪರವಿಲ್ಲ ನೀ
ವಿಶ್ವಾಸಗೈ ಹರಿಯೊಳಗೆ

೪

ತನ್ನ ತಾ ತಿಳಿದುಕೊಂಬುದು ಸುಖವರ್ಗ ಮ
ತ್ತನ್ನರ ನುಡಿ ಕಾರ್ಯಹಾನಿ
ಇನ್ನ ಜನನಿ ಗುರು ಪಿತ್ತವಾಕ್ಯವದು ನೋಡ
ಲುನ್ನತ ದೈಶ್ವರ್ಯಕರವು

೫

ಪಡೆಸೂರ್ಯ ಮೂಡಿದಡೆಯು ಹೇಮಚಲ
ನಡುಗಿದಡೆಯು ಭೂಮಿ ಹೊರದೆ
ಬಿಡಲಿಸಂತ ಕೇಳು ಮಾತೆಯು ಹರಸಿದ
ನುಡಿಗಪಜಯವಿಲ್ಲ ಮಗನೆ

೬

ಕನಕದ ಬೆಟ್ಟ ಕೈವಶದಲಿದ್ದಡೆಯು ತಾ
ನನುಭವ ಗೈಯಲರಿಯದೆ
ಮನೆಮನೆ ಗೋಪಾಳಕೈದುವಂಧವನಿಗೆ
ಜನನಿಯ ಬಿಟ್ಟನುಗುರವು

೭

ರಸವದಗೈವದರಿತು ಪರಮನೆಗಳ
ಕಸವ ಗುಡಿಸಿ ಕೂಲಿ ತಂದು
ಹಸಿವ ಕೆಳವ ಮನುಜಗೆ ಮಾತೆಯಲ್ಲದೆ
ಹೊಸಗುರು ಬೇಕಯ್ಯ ಮಗನೆ

೮

ಜನನಿಯು ಕಡಂಗರಣದಲಿ ಹರಸಿ ನಿನ್ನ
ವನಕೆ ಕಳುಹಿದ ಮೇಲಿನ್ನು
ಚಿನುವಯ ವಾಸುದೇವನು ಬೇಗೆ ವರಗಳ
ನನುಮೋದದಿಂದೀವ ಮಗನೆ

೯

ಇದಕೆ ನೀ ಸಂದೇಹಗೈಯದೆ ಚಿತ್ತದಿ
ಮಂದದಿಂದ ಜನನಿಯಾಡಿದಂದ
ಎದೆಯೊಳು ದೃಢವಾಗಿಯಿರಿಸಿಕೊಂಡಚ್ಚುತ
ಪದವ ಭಾವಿಸು ಒಲಿಯುವನು

೧೦

ವಾಸುದೇವನು ಭಕ್ತಪೋಷಣೆಯಲಿ ಬಹು
ಳಾಸಕ್ತಿಯವನದರಿಂದ
ನೀ ಸಾರಂ ಮಧುವನಕಾ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ
ದಾಸನಾಗೀಯಂವ ವರವ

೧೧

ಗುರುಹಿರಿಯರ ಕಂಡು ಎರಗುತ್ತ ಶ್ರೀಹರಿ
ಚರಿತೆಯ ಮುದದಿ ಲಾಲಿಸುತ
ವರಪಿತೃ ಮಾತೃಗಳೊಳು ಭಕ್ತಿಯುಕ್ತನಾ
ಗಿರು ವಾಸುದೇವನೊಲಿವನು

೧೨

ಹರಿಯ ಭಕ್ತರ ದರಶನ ಮಾಡುವರನು
ಹರಿಭಕ್ತ ಸೇವಕರನ್ನ
ನಿರುತವು ಸ್ಮರಿಸುತ ನೀನೆ ದಿಕ್ಕಿಂದು ಶ್ರೀ
ಹರಿಯನೆ ನೆನೆಯಯ್ಯ ಮಗನೆ

೧೩

ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ನೆಲೆಯಾಗಿ ಶೋಭಿಪ ಮಧುವನ
ವನ್ನು ನೀ ಸಾರಿ ಸಂತಸದಿ
ಚೆನ್ನಾಗಿ ಯಮುನೆಯೊಳ್ಳಿಂದ ಮಡಿಯನುಟ್ಟು
ಬಣ್ಣಿಸು ಹರಿಗುಣಗಣವ

೧೪

ಲೇಸಾಗಿ ಯಮು ನಿಯಮಾದಿ ನಿಷ್ಕೆಯೊಳು ನೀ
ನಾಸನವನ್ನಳವಡಿಸಿ
ಶ್ವಾಸವ ಬಿಗಿದು ತಂದಿದ್ದಿಯಂಗಳ¹ ಸೆಳೆ
ದಾಸಚ್ಚಿನ್ಮಾರ್ತಿಯ ನೆನೆಯೈ

೧೫

ನವವಿಧ ರತ್ನಂಗಳಿಂದ ತೆತ್ತಿಸಿ ಮತ್ತೆ
ರವಿಯ ತೇಜವನು ಹಿಂಗಳೆವ
ಶಿವತರವಾದ ಕಿರೀಟದ ಸೊಬಗ ನೀ
ನವಿರಳ ಚಿತ್ತದಿ ನೆನೆಯೈ

೧೬

ಕುರುಳುಗಳೊಂಕಿ ಸಾಲಾಗಿ ಶೋಭಿಸುತ ಮಂ
ತ್ತೂರುತರೆ ಕಸ್ತೂರಿ ತಿಲಕ
ಇರುವಂಥ ಶುಭಕರ ನೊಸಲ ಸುಂದರ[ನ]¹ನ್ನೊ
ಕರುಣದಿ ಬಿಡದೆ ಧ್ಯಾನಿಪುದು.

೧೭

ಮಾರಚಾಪವ ನಿಂದಿಸುವ [ಭ್ರೂ]²ಯುಗಳೆವ
ಸಾರಸದಳವ ಹಿಂಗಳೆವ
ಸೇರಿದರೊಳು ವಯಾರಸವನು ಮುದದಿಂದ
ತೋರುವಕ್ಷಿಗಳ ಧ್ಯಾನಿಪುದು

೧೮

ಕನ್ನಡಿಯನು ತಿರಸ್ಕರಿಸ ಕದವುಗಳೆ
ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪೊಳೆವ ಕುಂಡಲದ
ಉನ್ನತಕಾಂತಿಗೂಡುವ ಕ[ರ್ಣ]³ಯುಗಳೆಂ
ಳು ನಿಜವಾಗಿ ಧ್ಯಾನಿಪುದು.

೧೯

ಆರೆಯರಳಿದ ಚಂಪಕಾ ಕುಸುಮವನು ತಾ
ಜರೆಯುತಲಿರುವ ನಾಸಿಕವ
ಸರಿಯಿಲ್ಲದತಿ ಬಣ್ಣವಾದ ದಚ್ಚಿದಗಳ (?)
ನಿರದೆ ಚಿತ್ತದೊಳು ಧ್ಯಾನಿಪುದು

೨೦

ಇಂದಂ ನೀನೇ ದಿಕ್ಕಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲ
ವೆಂದು ಕೂಗುವರನ್ನೊ ನೋಡಿ
ಮಂದಹಾಸದಿ ನಗಲಾಗ ತೋರುವ ದಂತ
ದಂ⁴[ದ]ವ ಬಿಡದೆ ಧ್ಯಾನಿಪುದು

೨೧

ದುರುಳರ ಕೊಂದವನೆಂದಂದಯಿಸೆ ತನ್ನ
ದರದಲ್ಲಿ ಗೋಪಿ ತಾ ಮುದದಿ
ಇರದೆ ಚುಂಬಿಸಿ ಮುದ್ದುಗೈದಂಥ ಮುಖಪದ್ಮ
ದಿರವನು ಬಿಡದೆ ಧ್ಯಾನಿಪುದು

೨೨

ಮೂರು ರೇಖೆಗಳಿಂದ ತೋರುತ ಶಂಖದಾ
ಕಾರವ ಜರಿಯುತ ಮತ್ತೆ
ತೋರಮುತ್ತಿನ ಸರಗಳ ಹೊತ್ತು ಕಾಂತಿಯ
ಬೀರುವ ಗಳವ ಧ್ಯಾನಿಪುದು

೨೩

ಶರಣಾಗತಪ್ರಿಯನೆಂಬ ಬಿರುದ ತೋರ್ಪ
ತೆರದಲಾ ಮುನಿಯಂಘ್ರಿಯನ್ನ
ಧರಿಸಿ ಶ್ರೀದೇವಿಗಾಲಯವಾಗಿ ಹೃದಯವ
ದಿರುವ ಭಾವವನು ಧ್ಯಾನಿಪುದು

೨೪

ಸಿಂಧುವಿನಿಂ ಬಂದ ಸುಧೆಯೊಳು ಪುಟ್ಟಿಯಾ
ನಂದವನಚ್ಚುತಗಿತ್ತು
ಅಂದದಿಂದರೆ ಕೊರಳಿಂ ಜೋಲ್ವ ತುಲಸಿಯ
ಚಂದದ ಸರವ ಧ್ಯಾನಿಪುದು

೨೫

ನಾಗೇಶ ತನ್ನೊಂದು ಜಿಹ್ವೆಗೆ ಸಾಸಿರ
ವಾಗುವಂದದಿ ಬಣ್ಣಿಸಿದರೂ
ಆಗದನಿತು ಭೂಷಣಗಳಿಟ್ಟು ಮೆರೆವನ
ರಾಗದಿಂ ಬಿಡದೆ ಧ್ಯಾನಿಪುದು

೨೬

ಅರುಗು ಸಾಸಿರದಿಂದ ಉರೆ ಸೂರ್ಯಕೋಟಿಗ
ಳ್ಳರವನು ಜರೆವ ಕಾಂತಿಯನು
ಧರಿಸಿ ದಾನವರ ಸಂಹರಿಸಿದ ಚಕ್ರವೊ
ಪ್ಪಿರುವಂಥ ಕರವ ಧ್ಯಾನಿಪುದು

೨೭

ಶಶಿಕೋಟಿಗಳ ಕಾಂ[ತಿ ಯಾ]ತಕೆನ್ನವ ವೊಲ್ ತಾ
ನೆಸೆವಂಥ ತೇಜವ ಸುತ್ತ
ಪ್ರ[ಸರಿಪ] ಶಂಖವ ತಾಳಿ ಮಂಗಳದಿ ಶೋ
ಭಿಸುವಂಥ ಕರವ ಧ್ಯಾನಿಪು[ದು]

೨೮

ಶರಣು ಹೊಕ್ಕೆನು ನೀನೆ ಗತಿಯೆನ್ನುವೆಲ್ಲರ
ಕರದು ಹೆದರಬೇ[ಡೆಂದು]
ಕರುಣದಿಂದಭಯವ ನೀಡುವ ಹಸ್ತಪಂ
ಕರಹವ ಬಿ[ಡದೆ ಧ್ಯಾನಿ]ಪುದು

೨೯

ಕನಕಾದ್ರಿಗೊಡೆಯನೆಂಬಂದದಿ ಪೊಳೆಯುತ್ತ
.. ಕೊಂದಂಥ
ಘನವಾದ ಕೌಮೋದಕಿಯನೊತ್ತಿ ಹೊಳೆವ...
.. . . . ದ ಕರವ ಧ್ಯಾನಿವುದು

೩೦

ಶರಧಿಯೊಳುದಿಸಿ ಸೂರ್ಯಾಗ್ನಿ ಸೂ . ಳ
ಕರಗಳ ಜರಿವ ಕೌಸ್ತುಭವು
ಇರುವ ಭಾವವ ಸಂತಸಾಬ್ದಿಯೊ(ಳ್ಳುಳು) ಗುತ
ಲಿರದೆ ಚಿತ್ತದಲಿ ಧ್ಯಾನಿವುದು

೩೧

ಕಿರಿಘಂಟೆ ಸರಗೂಡಿ (ಪೊಳೆವ)ರತ್ನಗಳಿಂದ
ಬೆರೆದ ಕಾಂಚಿಯ ದಾಮದಿರವ
ಸರಸಿಜನಾಭನ ಕಟಿಗಮರಿದ ಪೀತಾಂ
ಬರವನು ಬಿಡದೆ ಧ್ಯಾನಿವುದು

೩೨

ಶರಣುಹೊಕ್ಕೆನು ಎಂದು ಕೂಗುವರೆಡೆಗೆ ತಾ
ಬರುವರೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ
ಗರುಡನನೇರ್ದಾಗಲಾತನ ಹೆಗಲೊಳ
ದಿರುವ ಜಾನುಗಳ ಧ್ಯಾನಿಪುದು

೩೩

ಚಿತ್ತದಿ ಸಂತಸವಡುತಲದಕೆ ಕೊನೆ
ಯೆತ್ತಲು ತೋರದ ಮುದದಿ
ಮತ್ತೇಭಗಾಮಿ ನಿಂದಿರೆ ತನ್ನ ಕರಗಳಿಂ
ದೊತ್ತುವಂಘ್ರಗಳ ಧ್ಯಾನಿವುದು

೩೪

ಸರಸಿಜಭವ ತಾನು ಭಕ್ತಿಯಿಂ ಹೃದಯ ಪಂ
ಕರಂಹದಿ ಧ್ಯಾನಿಸಿ ಬಿಡದೆ
ಪರಮಪದವಿಯ ಸಾಧಿಸಿದಂಘ್ರಿಯುಗ್ಮವ
ಕರಣದೊಳ್ಬಿಡದೆ ಧ್ಯಾನಿಪುದು

೩೫

ಕರಕಷ್ಟ ಬಂದಂಥ ಸಮಯದೊಳೊಮ್ಮೆಯಾ
ದರು ನೆನೆದವರಿಗೆ ಸುಖವ
ಕರುಣಿಸಿ ದಯದಿ ರಕ್ಷಿಪ ಚರಣಾಬ್ಜವ
ಕರುಣದೊಳ್ಬಿಡದೆ ಧ್ಯಾನಿಪುದು

೩೬

ಪರಮಭಕ್ತಿಯೊಳು ಶ್ರೀವಾಸುದೇವನ ಮೂರ್ತಿ
ಯಿರವನು ಧ್ಯಾನಿಸಿ ಬಿಡದೆ
ಪರಿಪರಿಯಿಂ ಸ್ತುತಿಗೈಯಲಿಷ್ಟವನಿತ್ತು
ಪೊರೆವನು ದಯದಿ ಕೇಳ್ ಧ್ರವನೆ

೩೭

ನಾರಾಯಣಾನಂತ ವಾರಿಜ ದಳನೇತ್ರ
ಪಾರರಹಿತ ಸುಚರಿ[ತ್ರ]
ವಾರಣಭಯವ ನಿವಾರಣಗೈದನೆ
ಶ್ರೀ ರಮಣಾನಂತ ಸಲಹೈ

೩೮

[ಪರ]ಮ ವಾಪನ ಸುರದರವಂದ್ಯ ಶುಭಪಾದ
ಸರಸಿಜ ಶ್ರೀವಾಸುದೇವ
..... ಶುಭಕರ ಗೋವಿಂದ
ಪರಮೇಶ ದೇವಮಾಂ ತ್ರಾಹಿ:

೩೯

ವಿಶ್ವಾಧಾರಾನಂತ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಾಚ್ಯುತ
ವಿಶ್ವಪಾಲಕ [ವಿಶ್ವವಂ]ದ್ಯ
ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಕ ಜಗನ್ಮಂಗಳ ರೂಪಕ
ವಿಶ್ವಸ್ವರೂಪ ಮಾಂ ತ್ರಾ[ಹಿ]

೪೦

ಮಾಂ ತ್ರಾಹಿ ಗೋವಿಂದ ಮಾಂ ತ್ರಾಹಿ ಗೋಪಾಲ
ಮಾಂ ತ್ರಾಹಿ ತ್ರಾಹಿ [ಶ್ರೀ] ರಾಮಂ
ಮಾಂ ತ್ರಾಹಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಮಾಂ ತ್ರಾಹಿ ಮಧುಹರ
ಮಾಂ ತ್ರಾಹಿ ಶ್ರೀ ವಾಸುದೇವ

೪೧

ಮಾಂ ತ್ರಾಹಿ ಕಮಲಾಕ್ಷ ಮಾಂ ತ್ರಾಹಿ ಕಮಲೇಶ
ಮಾಂ ತ್ರಾಹಿ ಕಮಲದ ತೇಜ
ಮಾಂ ತ್ರಾಹಿ ಶಶಿಸಖ ಮಾಂ ತ್ರಾಹಿ ಜಗದೀಶ
ಮಾಂ ತ್ರಾಹಿ ಶ್ರೀ ವಾಸುದೇವ

೪೨

ಈ ವಿಧದಲ್ಲಿ ನೀನೆ ಗತಿಯೆಂದು ಭಜಿಸಲು
ಏ ವಸುಧೇಶನ ಸುತನೆ
ನೀ ಒಲಿದಲ್ಲಿ ಸನ್ನಿಹಿತಿಯ ನಿನ್ನನು
ಶ್ರೀ ವಾಸುದೇವ ರಕ್ಷಿಸನು

೪೩

ಹೋಗು ನೀ ಕಾಳಿಂದೀ ತೀರದ ಮಧುವನ
ಕಾಗಿ ಶ್ರೀ ವಾಸುದೇವನನು
ರಾಗದಿಂ ಭಜಿಸತಿ ಕರುಣದಿಂದಿಷ್ಟವ
ಬೇಗ ಪಾಲಿಪನೆಲೆ ಮಗನೆ

೪೪

ಎಂದಿಂತು ಮುನಿವರನುಪದೇಶ ಗೈಯಲಾ
ನಂದ ಸಾಗರದೊಳು ಮುಳುಗಿ
ಅಂದದಿಂ ನಾರದಗೆರಗಿ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಮು
ಕುಂದನ ನೆನೆಯುತ್ತೈದಿದನು

೪೫

ತರುಣನಿಗುಪದೇಶವಿತ್ತು ನಾರದಮುನಿ
ವರನು ಮಾಹಿಷ್ಮತಿ ಪುರಕೆ
ಅರಸನಾದುತ್ತಾನಪದರಾಯನೆಡೆಗೆ ತಾ
ಬರಂತಿರ್ದ ಸಿರಿಯನೇವೇಳ್ವೆ

೪೬

ನಿರಂತರವೀ ಧ್ರುವನ ಚರಿತೆಯನು ಭಕ್ತಿಯಿಂ
ಬರೆದೋದಿ ಕೇಳಿದ ಜನರ
ವರಚಿಕ್ಕನಾಗಪುರದ ವೆಂಕಟೇಶನು
ಪೊರೆವನು ಸುಖವಿತ್ತ ದಯಾದಿ

೪೭

ಮುನಿನಾಥನೈತಂದ ಮುದದಿ

ಕೇಳೆಲೆ ರಾಜ ನಾರದ ಮುನಿಯೈತಂದ
ಲೀಲೆಯಿಂ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸಿರಿಯಂ
. ತಾನಂದವಡುತ ಭೂ
ಪಾಲನೆಡೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದರ್

೧

ವನದೊಳು ಪರಿಮಳಗೊಂಡು ಮಾರುತ ತಾನು
ಮುನಿಗಳ ಮನವ [ಹಾರಿಸುತ]
ಘನಕೋಪದಿಂ ಪೋಪನೆಂಬಂತೆ ತಂಗಾಳಿ
ಯನುವಾಗಿ ಬೀ[ಸಿತೇ]ವೇಳ್ವೆ

೨

ಒಳಗಿದರ್ಡೆನ್ನ ಬಂಧಿಸಿಯಾಡಲಾಗದೊಳ್
ಸೆಳೆವರು ಯೋಗಿಗಳೆಂದು
ತಳೆದು ಕೋಪವ ಪರಿಮಳಗೊಂಡು ವಾಯುವು
ಬಳಸಿ ಬೀಸುತಲಿದರ್ ಬಿಡದೆ

೩

ಕುಸುಮಗಳೊಳು ಸಾರವುಂಡು ಮತ್ತಗಳಾಗಿ
ಬಿಸಜದ ಬಳಿಗೆ ದಂಡೆತ್ತಿ
ಎಸೆವ ರೋಂಕಾರದಿಂ ಮೊರೆಯುತ ತುಂಬಿಗಳ
ಎಸರ ಕಂಗೊಳಿಸಿಯಾಡಿದವು

೪

ಹರಿಯಿದಿರಾಗಿಯುದಿಸಲಾಗ ಸಂತಸ
ಭರಿತದಿಂ ಮಂನಿಗಳಿಂದದಲಿ
ನಿರಂತವು ವನವಾಸಿಗಳಾಗಿ ಪದ್ಮಗ
ಳಿರುತ್ತಿದ್ ಪದನಾನೇವೇಳ್ವೆ

೫

ಗಗನದಂದದಿ ಹಂಸಶೋಭಿತಮಾಗಿ ವೃ
ಕ್ಷಗಳಂತೆ ಖಿಗವಾಸಮಾಗಿ
ಮಿಗೆ ಭುವನೋದರವಾಗಿಯೆ ಹರಿಯಂತೆ
ಸೊಗಸಾಗಿ ಸರಸಿ ಶೋಭಿಸಿತು

೬

ನಿಂಬೆಯಂಬಟೆ ಚೂತ ಪನಸ ಖರ್ಜೂರ ದಾ
ಳಿಂಬ ನಾರಂಗ ಪುನ್ನಾಗ
ರಂಭ ಪೂಗಾದಿಗಳಿಂದಲಾ ವನರಾಜಿ
ಜ್ವಂಭಿಸುತ್ತಿದ್ದದೇವೇಳ್ವೆ

೭

ತನ್ನೊಳಗಿಹ ಜನರಿಗೆ ಕಷ್ಟ ಬರದಂತೆ
ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಗರ ವನಿತೆಯು
ತನ್ನ ದೇವತೆಗೆ ಹರಸಿಯಂಟಿ ಪಸುರುಡಿ
ಯೆನ್ನುವಂತಿದ್ದದಾ ವನವು

೮

ತರಣಿಯ ಕಿರಣಕೆ ತೆರಹುಗೊಡದೆ ಕೂಡಿ
ಯಿರಲಾ ಪರ್ಣಗಳಂ ಸಂಚರಿಸೆ
ನರರಿಗೆ ಬೆಳಕಾಗಲೋಸ್ಕರ ಕುಸುಮಗ
ಳರಳಿ ಶೋಭಿಸಿದವೇವೇಳ್ವೆ

೯

ಗಗನದೊಳ್ ತಾರಕಿ ರಾತ್ರಿ ಕಂಗೊಳಿಪುದು
ಜಗದೊಳಗೆಲ್ಲಿಯು ಇಲ್ಲಿ
ಹಗಲು ಭೂಮಿಯೊಳಿಹವೆಂಬಂತೆಯಂದೊರ್ವ ಪು
ಷ್ಪಗಳೊಪ್ಪಿದವು ನೋಳ್ವ ಜನಕೆ

೧೦

ನಗರದಿಂ ಪ್ರೊರಮಟ್ಟು ಕರಿಯ ಮರಿಗಳಾಗ
ಹೊಗುತ್ತಾಗ ಸರಸಿಗಳ[ನ್ನು]
[ಅಗ]ಲಿಸಿ ತುಂಬಿಗ=ಳಿಂದಂಬುವಂ ಸೊಂಡಿ
ಲಾಗಳಿಂದ ಕಲಕಿದ[ವಾಗ]

೧೧

ಕರಿದಾದ ಮೈಯ ವಾರಣಗಳು ಸರಸಿಯಿಂ
ಪೊರಟು[ತಾ] ಪೊಂಬಣ್ಣವಾಗಿ
ಸರಸಿಜರಜ ಉದುರಿರಲಾ ನೀರೊಳು ಮಿಂದು
ನೆರೆರಾಜಿಸಿದವತಿಮುದದಿ

೧೨

ತರಣಿಯರುಗಳು ಸಖಿಯರೊಡಗೊಂಡತಿ
ಹರುಷದಿಂ ಸರಸಿ ತಡಿಯಲಿ
ಇರಿಸಿ ಭೂಷಣಗಳನೋರ್ವರೋರ್ವರ ಮೇಲೆ
ಎರಚುತ ಜಲವನಾಡಿದರು

೧೩

ಆಡುತ ಜಲದೊಳು ಕುಸುಮಗಳನ್ನೂ ಈ
ಡಾಡುತ ಕರಗಳ ಜಲವ
ತಾಡಿಸುತಂಫ್ರ ಹಸ್ತಗಳಿಂದ ರಾಗವ
ಪಾಡುತಲಿದರೇವೇಳ್ವೆ

೧೪

ಸಕಲನಾರಿಯರಂದಕವ ಬಿಟ್ಟು ತಡೆಗೈದಿ
ಯಕುಟಲೆಯರು ವಸನವನು
ರುಕುಮಗರ್ಭಗಳನುಟ್ಟಿಸಿದಾರಾನಂದದಿಂ
ದಖಿಳ ಭೂಷಣವಿಟ್ಟೊಪ್ಪಿದರು

೧೫

ವನ ಉಪವನ ಶಾಲಿ ಸರಸಿಗಳಂ ನೋಡು
ತನುವಾಗಿದರವಟ್ಟಿಗೆಗಳ
ಘನವಾದ ಸತ್ರಗಳನ್ನೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಲಾ
ಮುನಿನಾಧನೈತಂದ ಮುದದಿ

೧೬

ಪುರವೋ ಭೂದೇವಿ ಸಿಂಗರವೋ ಮಂಗಳಕೆ ನೀ
ಕರವೋ ಸ್ವಾಶ್ರಿತಕಲ್ಪತರುವೋ
ವರಪೂಜ್ಞನಿಲ್ಲದ ಕಿರುವೊಂದು ಗುಣವ ನ
ಗರ ವೊಪ್ಪಿತಂತು ನೋಳ್ವರಿಗೆ (?)

೧೭

ಸಗರಾತ್ಮಭವರಶ್ವವಗಲ[ಲ]ರಸುವರೆ
ಬಗೆದಂತ ಬಳಿಯೋ ಎಂತೆಂಬ
ಬಗೆಯಿಂದಲೊಪ್ಪಿರುವಗಳು ಶೋಭಿಸಿತು[ರ]
ಗಗಳರಸಿನ ಲೋಕತನಕ

೧೮

ನಗರದ ದ್ವಾರದೊಳ್ಳಿದುತ ವಂದಿಪ
ರ್ಗಗಣಿತದಾಶೀರ್ವಾಕ್ಯಗಳ
ಸೊಗಸಾಗಿ ಕೊಡುತ ವೀಣೆಯೊಳು ಶ್ರೀಹರಿಯನಾ
ಮಗಳ ಪಾಡುತ್ತಲೈದಿದನು

೧೯

ನೋಡುತ ನಗರದ ಸಿರಿಯ ರಾಯನನು ಕೊಂ
ಡಾಡುತ ಕೀರ್ತಿಯ ಪರಿಯ
ನೀಡುತ ನಮಿಪರಿಗಣಿತ ಹರುಷವ
ರೂಢಿಯಿಂದೈತಂದ [ಮುನಿ]ಯು

೨೦

ಉಪ್ಪರಿಗೆಗಳು ಸಾಲಾಗಿ ಬೀದಿಗಳೊಳು
ಇಪ್ಪಂ.....ನದೂರೊಳು
ಬಪ್ಪರ ಬೀದಿಯೊಳ್ಳೊಡುತ ನಾರಿಯ
ರಿಪ್ಪುದ [ಕಂಡ]ನಾ ಮುನಿಯು

೨೧

ಜಗದೊಳು ಚಂದ್ರನೋರ್ವನೆಯಿಪ್ಪನೀಪುರ
ದಗಲದ ಸೌಧಗಳೊಳಗೆ
ಅಗಲದಿಪ್ಪನು ಗೂಡೊಳೊಳಗೆಲ್ಲವೆಂಬೊಲಾ
ಸ್ಥಗಳಿದವಬಲೆಯರುಗಳ

೨೨

ಸೌಧಗಳ್ಳುಂದೆಯಂಗಡಿಗಳು ಸಾಲಾಗಿ
ದೇದೀಪಿಸುತಲೆನೆದಿರಲು
ಭೇದಭೇದನೋಪಸ್ಕರಗಳಂ ಪೂರ್ಣಗ
ಳಾದಾತ ನೋಡುತ್ತೈದಿದನು

೨೩

ಮುತ್ತಿನರಾಶಿಯ ಸುರಿದಂತೆ ಶುಭ್ರದ
ಮೊತ್ತವೆಂಬಂತೆ ತಂಡುಲವ
ಒತ್ತಾಗಿ ರಾಶಿಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಸಂ
ಪತ್ತ ನಾನೆಂತು ಬಣ್ಣಿಸುವೆ

೨೪

ತಪ್ಪಿಲ್ಲದಂದ[ದ]ಲಾಯ್ದ ರಾಶಿಯ ಮಾಡಿ
ಯಿಪ್ಪ ತುಗುರಿಯ ಬೇಳೆಯನು
ಬಪ್ಪರ ಬೀದಿಯೊಳ್ಳೋಡುತ ಹಣವಿನ
ಕುಪ್ಪಿಯೆಂತೆಂದು ವೇಳುತ್ತ

೨೫

ಹೆಸರು ಕಡಲೆ ಗೋಧಿ ಹಲಸದೆ ಮೊದಲಾದ
ಹೊಸಪರಿ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನ
ಪಸರದೊಳಿಟ್ಟು ಮಾರುವ ಕೋಮಟಿಗರ ಸಂ
ತಸವ ನಾನೆಂತು ಬಣ್ಣಿಸುವೆ

೨೬

ಶುಂರಿ ಮೆಣಸು ಯಾಲಕ್ಕಿ ಹಿಪ್ಪಲಿ ಮೆಂತ್ಕ
ಗಂಟುಗೊನೆಯ ಪೋಡಿ ಸಹಿತ
ಅಂಟುವರಿಸಿನ ಸಾಸಿವೆಗಳ ಮಾರುವ
ರಂಟಾದಂಗಡಿಗಳೊಪ್ಪಿದವು

೨೭

ಪರಿಪರಿಗಂಧಿಕ ದ್ರವ್ಯಸಹಿತ ಮಾರು
ತಿರುವಂಗಡಿಗಳ ನೋಡುತ್ತ
ಬರುತಿರ್ದ ನಾರದಮುನಿವರ ಸಂತಸ
ಭರಿತನಾಗುವುದನೇವೇಳ್ವಿ

೨೮

ನಿರುತ ಕುಬೇರಗೆ ಕಡಗೊಡುವವರೆಂಬ
ತೆರದಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನವರದರು
ಸುರಿದುಕೊಂಡಿರುವರು ಪೊನ್ನರಾಶಿಯನದ
ರಿರವನೇನೆಂದು ಬಣ್ಣಿಸುವೆ

೨೯

ಕನಕಪರ್ವತವೊಂದೆಯೆಂದಿದ್ನಿಲ್ಲಿವೆ
ಕನಕಪರ್ವತವಪರಿಮಿತ
ಎನುತಲಾ ಮುನಿಯಚ್ಚರಿಯ ತಾಳುತ್ತೈದಿದ
ಕನಕಗರ್ಭನ ಸುತ ತಾನು

೩೦

ರಜತಾಚಲ ಶಿವಗೊಂದು ನೋಡಲು ಇಲ್ಲಿ
ಭುಜಗೇಶಗಳವಲ್ಲೆಣಿಸಲು
[ನಿಜ]ವಾಸಯೆಂಬ ತೆರದಿ ರೂಪಾಯ್ತುಳ
ರಂಜುವಾದ ರಾಸಿಯೊಪ್ಪಿದುದು

೩೧

ತನ್ನದರಾಜ್ವದಿಂ ಬಂದ ಬ್ರಹ್ಮನಿಗಿವ
ನುನ್ನತ ಪ್ರಿಯದ ಮೊಮ್ಮಗನು
ಎನ್ನುವ ದಯದಿಂದಲಿನಿತು ಸಂಪದವಿತ್ತು
ನನ್ಮರಿಗಿದು ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ

೩೨

ಶರಧಿಯೊಳ್ ಕೌಸ್ತುಭರತ್ನವೊಂದುದಿಸಲು
ಬೆರಗಾದರಖಿಳರಮರರು
ಜರೆಯುತ್ತಲಿವೆಯದನಿಲ್ಲಿ ರತ್ನದರಾಶಿ
ಹರಿಯೊಲವೆಂತೊದಗಿದುದೊ

೩೩

ಸಣ್ಣವು ನೀಟ ತೋರಿರಲು ನಾನಾ ವಿಧ¹
ಕಣ್ಣಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗಿ ಮಂತ್ರೆ
ನುಣ್ಣಿಗೆ ಬಟುವಾಗಿಯಿರಂವ ಮಂತ್ರುಗಳನ್ನ
ಬಣ್ಣಿಪ ಕವಿ ಯಾರು ಜಗದಿ

೩೪

1 ವಿಧವಾಗಿ

ಸರಗಳೆ ಕೊಂಡುಹೋಗುತ್ತ ಧನವಂ ಕಂಡು
 ಸುರಿವರು ಕ್ರಯವ ಮಾಡುವರು
 ಒರೆಯದೆ ಕೊಂಬರು ಕೇಳದೆ ಸಂತೋಷ
 ಶರಧಿಯಾಗಿದುರ್ದಾ ನಗರ

೩೫

ಸತತ ಲಕ್ಷ್ಮೀವಂತರೆಲ್ಲರು ಸೇವಕ
 ತತಿಯ ಕಂಡರೆ ಪ್ರಿಯಕರರು
 ಅತಿಪಯವಾದ ಮುಕ್ತಾಹಾರ ಹೃದಯ ಶೋ
 ಭಿತರಾಗಿ ಹರಿಯಂತೊಪ್ಪಿದರು

೬

ಬಿಳಿದು ಬಣ್ಣವು ಕರಿದರಿಸಿನ ಬಣ್ಣವು
 ತೆಳುಗಾವಿ ಹಸುರು ನೀಲಾಭ್ರ
 ಎಳೆಗೆಂಪು ಮೊದಲಾದ ಜವಳಿಯುಳ್ಳಂಗಡಿ
 ಗಳು ಶೋಭಿಸಿದುವು ಸಾಲಾಗಿ

೩೭

ಸುರುತಿ ನಾರಂಜಿ ಕುತ್ತಿನಿ ಸಕಲಾತಿಗೆ
 ಳುರುತರವಾದ ಗಾದಿಗಳು
 ವರಿಪರಿಯಾದ ಸೂರೀ ಪುಟಗಳ ವಾರು
 ತಿರುವಂಗಡಿಗಳು ಒಪ್ಪಿದವು

೩೮

ಪುನುಗು ಜವ್ವಾಜಿ ಕಸ್ತೂರಿಯಂ ಕಮ್ಮಣ್ಣೆಯಂ
 ಅಣಿಯಾದ ಪರಿಮಳವುಡಿಯಂ
 ನುಣುವಾದ ಭರಣಿಯೊಳಿರಲು ಕೊಳ್ಳುವರ ಸಂ
 ದನೆಯಂಗಡಿಗಳೊಪ್ಪಿದವು

೩೯

ಸಂಚರಿಸುತ ನುಡಿಸುತಲನಿತರೊಳು
 ವಂಚಿಸಿ ಸುಳಿದು ಪೋಗುತ್ತ
 ಕಿಂಚಿತ್ತು ಕೊನೆಗಣ್ಣೊಳ್ಳೋಡಿ ಒಲಿಪ ಸೋಂಪಿ
 ನಿಂ ಚಿದುರೆಯರೊಪ್ಪಿದರು

೪೦

ಪರಿಪರಿ ರತ್ನ ಸುವರ್ಣ ಜವಳಿಗಳ
ನಿರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವಂಗಡಿಗಳ
ಪರಿಯನು ನೋಡುತ ಕುಸುಮಗಾಡಿಯುಲಿರು
ತಿರುವೆಡೆಗೈದಿದ ಮುನಿಯು

೪೧

ಬೊಗಸೆಗಂಗಳ ಗುರುಕುಚದ ಚಂಪಕನಾಸ್ಯ
ದಗಣಿತ ವನಿತೆಯಿರಿಲ್ಲಿ
ಬಗೆಬಗೆಯಂ[ದದ]ಭೂಷಣಾನ್ವಿತೆಯರ್ ಪೂ
ವುಗಳ ಮಾರುತ್ತಲೊಪ್ಪಿದರು

೪೨

ಮಲ್ಲಿಗೆ ಮಂದಾರ ಪಾದರಿ ಹೊನ್ನೆಯು
ತ್ವಲ ಪಂಕಜ ಸುರಗಿಗಳಾ
ಚೆಲ್ಲೆಗಂಗಳೆಯರು ಚಂದಕಾದಿಗಳನ
ತ್ಯುಲ್ಲಾಸದಿಂ ಕೊಡುತಿಹರು

೪೩

ಜಾಜಿ ನೀಲಾಂಬುಜ ಸೇವಂತಿಕಾದಿಗಳ್
ರಾಜಿಪ ಪರಿವರಿಯಾದ
ಸೋಜಿಗವನ್ನು ಕೊಂಬರಿಗೀವ ಕುಸುಮವ
ರಾಜೀವಾಕ್ಷಿಯರು ಮಾರಿದರು

೪೪

ಕುಸುಮಬಾಣನ ಕರದೊಳಗತಿ ಕ್ರೂರದಿಂ
ದೆಸೆವ ಕರಾರಿಯಂತಿರುವ
ಶಶಿಮುಖಿಯರು ಪರಿಪರಿಯಾದ ಪೂಗಳಂ
ಹಸರದಿ ಮಾರುತ್ತಲೊಪ್ಪಿದರು

೪೫

ಕರೆದು ಕರೆದು ಬೀದಿಯೊಳು ಪೋಗುವ ಪುರು
ಷರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಪುಷ್ಟಕವ
ಹರುಷದಿಂದೀಯುವ ನೆವದಲೊಲಿಸುವಂಥ
ತರಣಿಯಮುದದಲೊಪ್ಪಿದರು

೪೬

ಬೆರಳುಗೊನೆಯೊಳಲ್ಲಿ ತಾ ಕುಸುಮದ ಸರ
ವರವ ಕೆಂಜಾಜಿ ಕೊಳ್ಳೆಂದು
ಕರೆದೀಯುವರು ಪಿಡಿದು ಕಿರಣಗಾಂತಿ
ಪೆರೆಯಲಚ್ಚರಿಯ ಬೀರುತ್ತ

೪೭

ಕೇತಕಿ ಹೂವಿನ ಕಿರಿಸಯೆಳುಗಳನ್ನು
ತಾ ತರುಣಿಯ ಉಗುರುಗಳ
ರೀತಿಯ ಕಂಡೊರ್ವ ಕೇಳಲ್ಪಿದಿಯೆ ಕಂಡು
ತಾ ತಿರುಗಿದನು ನಾಚುತ್ತ

೪೮

ನಗೆಯ ಮಲ್ಲಿಗೆಯನ್ನು ಕುಂದದ ಮೊಗ್ಗನ್ನು
ಅಗಲದೆ ತೋರಿಸುತ್ತಲ್ಲಿ
ಲಗುವಿಗೆಯತಿ ಮಂದದಿಂದಿದರ್ವಳಬಲೆ ಬೀ
ದಿಗರ ನೋಟದೊಳೊಲಿಸುತ್ತ

೪೯

ಕಕ್ಕಸಕುಚದ ಕೋಮಲ ಕಾಯಳೊರ್ವಳು
ಚಿಕ್ಕ ಪ್ರಾಯದ ಮೋಹಗಾತಿ
ಅಕ್ಕರದಿಂದ ಕುಸುಮಗಳ ಮಾರಂತ
ಸುಕ್ಕಿಸುವಳು ನೋಳ್ವರುಗಳ

೫೦

ನೋಟದೊಳುತ್ಪಲವನ್ನು ಮುಗುಳು ನಗೆ
ಯಾಟದಿ ಮಲ್ಲಿಗೆಯನ್ನು
ನೋಟಕರಿಂಗತಿ ಚಿತ್ರದಿ ತೋರುತ್ತ
ನೀಟಾಗಿ ಕುಸುಮ ಮಾರುವರು

೫೧

ಬೀದಿಯೊಳ್ಳೆದುತಲೊರ್ವನು[ಪೂಗ]ಳ
ಭೇದ ಭೇದದಿ ಮಾರ್ವರುಗಳ
ಸಾದರದಿಂ ನುಡಿಸುತ್ತ ಕುಸು[ಮಗೊಂಡು]
ತಾ ದಾರಿ ವಿಡಿದನು ಮೊದದಿ

೫೨

ಬೇಕಾದ ಕುಸುಮಗಳೀವೆನೆಂಬಲೆಯು
ತಾ ಕೂಗಲೋರ್ವನೈತಂದಂ
ಏ ಕಂಜನೇತ್ರ ಪಾದರಿ ಪೂಗೊಡೆನ್ನಲ್ಮ
ತ್ತಾಕೆ ಕೋಪಿಸಿದಳೇವೇಳ್ವೆ

೫೩

ಕೇತಕಿ ಕಿರಿಕುಸುಮವ ನಾರಿ ಕೊಡಲೋರ್ವ
ಭೀತನಾಗಿಯೆ ದೂರಕ್ಕೆದಿ
ಪಾತಕಿ ಕುಸುಮಗೊಡುವೆನೆಂದು ಗೀರ್ವರೆ
ತಾ ತಂದಳ್ಳನವ ನೋಡೆಂದ

೫೪

ಮತ್ತೋರ್ವನಂ ಕರದಬಲೆ ಮಲ್ಲಿಗೆಯರ
ಳಿತ್ತಪೆನೆಂದು ಮೋದದೊಳಂ
ಮತ್ತಕಾಸಿನಿ ನಸುನಕ್ಕು ಸುಮ್ಮನೆಯಾದ
ಳಿತ್ತ ಸಾರಿದ ನಾಚಿಯವನು

೫೫

ಕುಸುಮಗೊಂಬರೆ ಬನ್ನಿ ಎನ್ನೆಡೆಯೊಳಗೊಮ್ಮೆ
ಬಸವಳಿಯದೆಯಿರ್ಪವೆಂದು
ಶಶಿಮುಖಿ ಕರೆದು ಮೂಗಿನ ಮೇಲೆ ಬೆರಳಿಟ್ಟು
ನಸುನಕ್ಕು ನೋಳ್ಪಳೇನ್ ಸಿರಿಯೊ

೫೬

ಒಬ್ಬನ ಕಾಣುತ್ತಲಾನಂದಪಟ್ಟು ಮ
ತ್ತೊಬ್ಬನ ಕಂಡಂ ಬಾಡುತ್ತ
ಉಬ್ಬುವ ಹರುಷದಿಂ ತುಂಬಿ ಕೂಡಿರುವುದ
ನೊಬ್ಬಳು ಮಾರ್ದಳೇವೇಳ್ವೆ

೫೭

ಸಕಲವಾಗಿಹ ಕುಸುಮಂಗಳ ಚುಂಬಿಪು
ದಕೆ ತಾರದತಿ ಬಣ್ಣಗೂಡಿ
ವಿಕಸಿತವಾಗಿ ಶೋಭಿಪ ಕುಸುಮಗಳನ್ನು
ಸುಕುಮಾರಿ ಮಾರ್ದಳೇವೇಳ್ವೆ

೫೮

ಮಲ್ಲಿಗೆಯಲರ ಮಾಲೆಯು¹ ತುದಿವೆರಳ್ಳಳಿಂ
 ದುಲ್ಲಾಸದಿಂ ಪಿಡಿದೆತ್ತಿ
 ಚೆಲ್ಲಾದ ಕೆಂಜಾಜಿ ಕುಸುಮವಿದಂದೀವ
 ರಲ್ಲಿಲ್ಲ ಮಾಲೆಗಾತಿಯರು

೫೯

ವ್ಯಾಪಾರ ಗೈವರ ಕೊಂಬರ ಸಂದಣಿ
 ರೂಪಾಯ ರಾಸಿಯಣ್ಣಗಳು
 ಪೂಪರಿಮಳವೀವರಿಹ ಸಿರಿವಣ್ಣ ಸ
 ಲಾಪವರಿಲ್ಲವೀ ಜಗದಿ

೬೦

ನಾರಿಯೋರ್ವಳು ಪರಿಮಳದ ದ್ರವ್ಯಂಗಳ
 ಮಾರುತ ಕೊಂಬ ಜನರಿಗೆ
 ಮಾರನ ಶರವನು ಎದೆಯೊಳಗಿರಿಸುತ
 ತೋರುವಳತಿ ಮುದವನ್ನು

೬೧

ಬಹುವಿಧ ಪರಿಮಳ ತೈಲಗಳನ್ನೂ ಮ
 ತ್ತಹಿಧರ ಹಿತನ² ಹೆಚ್ಚಿಸುವ
 ಸಹಜದ ಗಂಧದಿಂ ಕೂಡಿದ ಕತ್ತರಿ
 [ಸಹಿತಲಿ] ಪುನುಗ ನೀಡುವರು

೬೨

ನೋಡುತ್ತಲೀ ವಿಧದವರಿಪ್ಪ ಸಾಲಿನ
 ಮೋಡಿಯ ನಾರದ ಮುನಿಯು
 ಪಾಡುತ ನಾರಾಣಾಖ್ಯ ನಾಮವ ನೆಲೆ
 ವೀಡ ಕೇರಿಯ ಕಂಡನಾಗ

೬೩

ನಾಗವಳ್ಳಿಯನಿದನಾರು ಪ್ರೀತಿಯೊಳಗೆ
 ಬೋಗಿಪರವರ್ಗ ಮನ್ಮಥನು
 ಆಗುವ ಸುರಧಯದ್ದದಲಿ ಸಹಾಯಯೆಂ
 ದಾ ಗಜಮನೆ ಮಾರಿದಳು

೬೪

ನಾರಿಯರೆಲೆವಿಂಡಿಗಳ ಬಿಚ್ಚಿ ಬಪ್ಪರ್ಗೆ
ತೋರುವರ್ ಕರಗಳನೆತ್ತಿ
ಧೀರ ಕೋ ಸ್ವರ್ಣಪತ್ರವಿದೆಂದು ಬಿಳಿಯೆಲೆ
ಮಾರುವ ಸ್ತ್ರೀಯರೊಪ್ಪಿದರು

೬೫

ಇಂತಪ್ಪ ವಿಸ್ತಾರವನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಲ
ತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷವ ತಾಳಿ
ಮುಂತೋರ್ವ ಗಣಕ ನಾರಿಯರ ಕೇರಿಯನದ
ನುಂ ತಾನೆ ಕಾಣುತ್ತೈತಂದ

೬೬

ಬಾಗಿಲ ಮುಂದಿಪ್ಪ ಚಾವಡಿಗಳಲತಿ
ರಾಗದಿಂ ಕುಳಿತು ನೆತ್ತವನು
ಆಗಾಗ¹ಯಿಡುತಲಾ ವಿಟಗೂಡಿ ಪಗಡೆಯ
ನಾಗಲಾಡುವರೇವೇಳುವೆನು

೬೭

ಚದುರಂಗವಾಡುತಲೋರ್ವ ವಿಟನು ತಾನು
ಸುದತಿಯ ಕೂಡೆ ಪೇಳಿದನು
ಮದಗಜಮನೆಯೆ ಪೊನ್ನಾನೆ ನಿನ್ನ ಕೈ
ಗುದುರೆ ಸಿಕ್ಕಿದೆ ನೋಡೆಯೆಂದ

೬೮

ಅರಸ ಕೂಡಿದೆ ಎನ್ನ ಮಂತ್ರಿ ಸಿಕ್ಕಿತ ಪೋಗ
ದಿರುವಂತೆ ಮಾಡೆ ಸುಜಾಣೆ
ನೆರೆನೋಡಾಳಾದೆನ್ನ ನಿನ್ನ ಮನೋರಥ
ದಿರವೆನ್ನಿಂದಲಿ ನಿಂತಿತಲ್ಲ

೬೯

ಆನೆಯಿರಲು ನಿನ್ನ ಮನೆಯೊಳಗೆಲೆ ನೀರೆ
ನೀನೇಕೆ ಸೈರಿಸದಿಪ್ಪೆ
ಎನೆಂಬೆ ಒಡವೆ ಕೈಗುದುರೆ ತಾಳುವೆ ಸೋಲ
ಲಾನಾರು ನೀನಾರೆಂದುಲಿವೆ

೭೦

ಬಿಡು ಪೂರ್ವನೇಹವ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವೆನೆ ನೀ
ಪಡುವ ಸಂತಸವನೇವೇಳ್ವೆ
[ಬಡಗಾಲಪಾ]ತನ ನೆಚ್ಚಿಯಿರುವೆಯೆಂದು
ನುಡಿದಳೋರ್ವಳು ದಿಕ್ಕ ನೋಡಿ

೭೦

ಮತ್ತೊಬ್ಬ ವಿಟನು ಗಣಿಕೆಯೊಡನೆಂದನು
ಮತ್ತಕಾಶಿನಿಯೆ ಕೇಳೆಂದು
ಬಿತ್ತರಿಸುವನಂತೆ ಪಾರಸಪ್ತಕವನ್ನು
ಜಿತ್ತಜಶರದ ಕಾಲಾಗಿ

೭೧

ಭಾನುತೇಜಳೆ ನಿನಗತಿ ಮೆಚ್ಚಿ ಮನ್ಮಥ
ತಾನಿತ್ತನಿಂದುವದನೆಯೆ
ಆನಂದದಿಂ ತನ್ನ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವವ
ನೇನೆಂಬೆ ನಿನ್ನಯ ಸಿರಿಯ

೭೨

ಸ್ಮರಕರಶರಳೆ ಸೌಮ್ಯಾಕಾರ ಫಣಿವೇಣಿ
ಗುರುಕುಚೆ ಸುಕವಿತೆ ಕೇಳೆ
ಕರಿಮಂದಗಮನೆ ನಿನ್ನನು ಬಿಟ್ಟು ಕ್ಷಣಮಾತ್ರ
ವಿರುವೆ ನಾನೆಂತು ಪೇಳೆಂದ

೭೩

ನೋಡುತ್ತ ಸೌಧದೊಳ್ಳುಳಿತು ಗಣಿಕೆಯರು
ರೂಢಿಯಿಂ ಬೀದಿಯೊಳ್ ಬಹರ
ಕೂಡಲೆ ಗಿಳಿಗಳ ನುಡಿಸುತ ವಿಟರೊಡ
ನಾಡುತ ಸರನೋಕ್ತಿಗಳನು

೭೪

ಹೊಂದುತ ಹಾಗೆ ತಕ್ಕೈಸುತಲನಿತರೊಳ್
ಮಂದಹಾಸವ ಬಿಟ್ಟು ಮುನಿದು
ನಿಂದೆಗೈಯುತ ವಿಟನನ್ನು ಮುದ್ದಿಸುತಮ
ರೇಂದು ವದನೆಯರೊಪ್ಪಿದರು

೭೫

ದೂತಿಯೋರ್ವಳು ವಿಟ ಮುನಿದಿರಲಬಲೆಯೊಳ್
ಕೂಟಗೈಯುವ ಭರದಿಂದ
ಬೇಟಗಾತಿಯು ಪೇಳ್ವ ಮಾತುಗಳುಸುರುತ
ದಾಟಿಸುತಿದರ್ಘ ಕೋಪವನು

೭೭

ಕೇಳೆಲೆ ನೀರ ನೀ ಮುನಿವುದುಚಿತವಲ್ಲ
ಕಾಳಾಹಿವೇಣಿ ನಿನ್ನವನು
ತೋಳುಗಳಿಂ x x x x x
x x x x x

೭೮

* — — — — —

[ಖಾತಿಯು ಅಳಿಯ]ಲಾ ವಿಟನೈದಿ ತರಣಿಯ
ಪ್ರೀತಿಯಿಂ ಬಿಗಿಬಿಗಿದಪ್ಪಿ
ದೂತಿಗೆ ಸಕಲ ಭೂಷಣವಿತ್ತು ಮನ್ನಿಸಿ
ಖ್ಯಾತಿಯ ಪಡೆದೆ ನೀನೆಂದ

೮೯

ಇಂತಪ್ಪ ನಾನಾ ಪರಿಯ ವಿಟಗಣಿಕೆಯ
ರಿಂ ತುಂಬಿ ಪೊಳೆವ ಬೀದಿಯನು
ಸಂತಸದಿಂದ ನೋಡುತ್ತ ನಾರದಮುನಿ
ಮುಂತೋರ್ವ ಕೇರಿಗೈದಿದನು.

೯೦

ಶಿವಪೂಜೆಗೈಯುತ ಜಗಮ[ರೈ]ದಲು
ವಿವಿಧೋಪಚಾರದಿಂ ಕೂಡಿ
ಅವನಿಯೊಳ್ ದಂಡದಂದದಿ ನಮಿಸುತ[ಲಿ]ಪ್ಪ
ಶಿವಭಕ್ತ ಕೇರಿಯೊಪ್ಪಿದುದು

೯೧

* ಇಲ್ಲಿಗೆ 53ನೆಯ ಗರಿ ಮುಗಿಯುತ್ತದೆ. 54ನೆಯ ಗರಿ ಇಲ್ಲ 55ನೆಯ ಗರಿಯಿಂದ ಮುಂದುವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕುಡ ನೋಗ ನೇಗಿಲು [ಮಿ]ಣ ಕಣ್ಣೆಯಾಚುಗಳ್
 ಕುಡುಗೋಲು ಗುದ್ದಲಿಗಳನು
 [ಸಡಗ]ರದಿಂದಲಾರೈವ ಒಕ್ಕಲಿಗ ಪಂ
 ಗಡವಿಪ್ಪ ಕೇರಿಯೊಪ್ಪಿದುದು

೯೧

ಸಲು . ಕಂಬಳಿಗಾರ ಜೇಡ ಒ
 ಕ್ಕಲಿಗರಡ್ಡಿಗ ಹಳ್ಳಿಕಾರ
 ಕಲುಕುಟಕಾದಿ ನಾ[ನಾವಿಧವಾ]ಗಿಹ
 ಕುಲಗೇರಿಯೊಪ್ಪಿತೇವೇಳ್ವೆ

೯೨

ತುರುಕ ಕವ್ವಾರ ಚಿಪ್ಪಿ[ಗ]xxxxx
 ಕರಜಾತಿ ಸಹಬಹುವಿಧದ
 ನರರಿಹ ಕೇರಿಗಳಮಿತವನೋ[ಡುತ]
 [ಬರು]ತಿರ್ದಮುನಿಪನೇವೇಳ್ವೆ

೯೩

ಇಂತಪ್ಪ ನಾನಾ ವಿವಿಧವಾದ ಜಾತಿಗ
 ಳಿಂ[ತೋರಿಪೊ]ಳೆವ ಕೇರಿಗಳ
 ಸಂತಸದಿಂದ ನೋಡುತ್ತ ದ್ರಾವಿಡಕೇರಿ
 ಮುಂತೋರಲಲ್ಲಿ [ಸಾರಿದ]ನು

೯೪

ತಿರಿಚೋರ್ಣನಾಮಗಳಿಂದಲು ಕೊರಳೊಳು
 ತಿರಿಪವಿ [ತ್ರಾ]ದಿಗಳಿಂದ
 ತಿರುವಾರಾಧನೆಯ ಹರಿಗೆ ಮಾಡುತೆಸೆವಂ[ಧ]
 ತಿರುಮಾಳಿಗೆಗಳೊಪ್ಪಿದವು

೯೫

ದಾಸೋಹಮೆನ್ನುತಾಚಾರ್ಯ[ರಿಗೆ]ರಗುತ
 ವಾಸುದೇವನ ನೆನೆಯುತ್ತ
 ಲೇಸಾಗಿ ಗಂಧಭೂಷಣ ವಸ್ತ್ರವೊಲ್ಲಾದಿ
 ಭೂಷಿತರಾಗಿಯೊಪ್ಪಿದರು

೯೬

ಶಂಖ ಚಕ್ರವು ಗದೆ ಪದ್ಮನಾರಾಯಣ
ನಂಕಿತವೊಪ್ಪಿ ಮಂದ್ರಗಳ
ಪೊಂಕದಿ ಗೋಪಿ ಚಂದನ¹ಗೂಡಿ ಧರಿಸಿದ
ಬಿಂಕದ ಮಾಧ್ವರೊಪ್ಪಿದರು

೯೮

ಗಿಂಡಿಯಮುಕಿ ಪೂಜೆವಿಡಿದಂ ಸ್ನಾನವಮಾಡಿ
ಕೊಂಡು ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣು ಪೂಜೆಯನು
ದಂಡೆಯಕಟ್ಟಿ ತಲ[ಸಿ]ಗಳಿಂ ಮಾಡಲು
ದ್ವ[ಂ]ಡದ ಮಾಧ್ವರೊಪ್ಪಿದರು

೯೯

ನಾರಾಯಣ ವಾಸುದೇವ ವಿರಲಕ್ಕಷ್ಟ
ನೀ ರಕ್ಷಿಸೆಮ್ಮನೆಂದೆನುತ
ಚೀರುತ ಶ್ರುತಿಗೈವ ಮಾಧ್ವರಿಂ ತುಂಬಿದ
ಕೇರಿಯೊಪ್ಪಿದುದೇವೇಳ್ವೆ

೧೦೦

ವೇದನಾಲ್ಕನ್ನ ಪದೇಶವ ಮಾಡುತ
ಲಾದರದಿಂದ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ
ಬೋಧಿಸುತಖಿಳ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಮಾರ್ತರಿ
ಪ್ಪಾದಿವ್ಯ ಕೇರಿಯೊಪ್ಪಿದುದು

೧೦೧

ಸ್ನಾನಸಂಧ್ಯಾಕರ್ಮ ದೇವತಾರಾಧನೆ
xxಕೇತನಶಿವರೆಂಬ
ದಾನವತಿಧಿಪೂಜೆಯಂ ಮಾಳ್ವ ವಿ[ಪ್ರರಿ]
ಪ್ಪಾನಂದಗೇರಿಯೊಪ್ಪಿದುದು

೧೦೨

ಇರಲಿಂತಂ ವಿಪ್ರಸಮೂಹ[ವನೋ]ಡುತ
ಲೆರಗಲಂ ತನಗನಿತರೊಳು
ಹರುಷದಾಳುತಲಿ ನಾರದಮುನಿ [ಕ್ಷತ್ರಿಯ]
ರಿರುವಂಥ ಕೇರಿಗೈದಿದನು

೧೦೩

ಕುದುರೆಗಳಂ ತಿದ್ದುತಾ [ಏರಿ ಬರ]ಲತಿ
ಮಂದದಿಂದ ರಥಗಳ ನೋಡಿ
ಅದಕಶ್ವಗಟ್ಟಿಯಾಡುವ [ದಿಟ್ಟ ಬಾಲರ
ಭ್ಯು] ದಯವ ಕಂಡನಾ ಮನಿಪ

೧೦೪

ಸೌಧ ಸೌಧ [ಗಳೊಳು ಕು] ಳಿತು ನಾರಿಯರತಿ
ಮೋದದಿಂ ತವಸ್ತಾತ್ಮಭವರು
ಬೀದಿಯೊಳಗೆ[ಅಶ್ವ] ಗಳನೇರಿಯಾಳ್ವದ
ಸಾದರದಿಂ ನೋಡುತಿಹರು

೧೦೫

ಪರಿ [ಪರಿ ಶ] ಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ವಿದ್ಯಾಕೌಶಲಗಳ
ನರಿತಂಧ ನಿಪುಣರು ಮತ್ತೆ
ಅರಿಗಳಿಂ [ದೂಲಿದಾ] ಕ್ಷಣ ಮೊರೆದೇಳ್ವವ
ರಿರುವಂಧ ಕೇರಿಯೊಪ್ಪಿದುದು

೧೦೬

ಹರಿಮ[ಯ]ವಾಗಿ ರಾಘವಸೈನ್ಯದಂತೆಸೆ
ದಿರುವ ಕ್ಷತ್ರಿಯಗೇರಿಯನ್ನು
ಹರುಷದಿಂ ನಾರದ ಮನಿವರ ನೋಡುತ
ಲರಮನೆಯೆಡೆಗೆ ಸಾರಿದನು

೧೦೭

ದೇಶದೇಶದ ದೊರೆಗಳು ತಮ್ಮ ಸೇನೆಯ
ಘೋಷಿಸಿಕೊಂಡು ರಾಯನನಂ
ಲೇಸಾಗಿ ಕಾಣಲೋಸುಗ ಕಾಯ್ದಿರುವರ
ನೀಶನ್ಮನೀಶ ನೋಡಿದನು

೧೦೮

ಘನವಾದುಪ್ಪರಿಗೆಗಳಿಂದಲು ವಾಲಗ
ಜನರಿಪ್ಪ ಚಾವಡಿಯಿಂದ
ಕುಣಿವ ಕುದುರೆಗಳ ಸಂದಣಿಯಿಂದ ಶೋ
ಭನವಾಗಿ ತೋರ್ದುದೇವೇಳ್ವೆ

೧೦೯

ನಾನಾರೀತಿಯ ಪರಿರವಣೆಯ ಚಾಸಡಿ
ನಾನಾ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿರಲು
ನಾನಾ ವಿದ್ಯವ ಬಲ್ಲುದ್ಯೋಗಿಗಳಿರುವುದ
ನೀ ನಾರದನು ಕಂಡನಾಗ

೧೧೦

ತಳುಕುಗಳಿಂದಲದರ ಕೊನೆಯೊಳು ಬಹು
ಬೆಳಕ ಬೀರುವ ಮುಕ್ತಜಾಲ
ಹೊಳೆವ ಲೋಪೆಯನುಳ್ಳ ರಾಯಹಜಾರದ
ವಳ¹ಯಕೆ¹ ಮುನಿಪನ್ನೈದಿದನು

೧೧೧

ಪಚ್ಚೆಯ ಕಂಬಗಳಿಂದಲದರ ಕೊನೆ
ಗಚ್ಚ ಶೋಭನವಾಗಿಯಿರಲು
ಅಚ್ಚರಿಗೆಲಸದ ಬೋದಿಗೆಗಳ ಕೂಡೆ
ಬೆಚ್ಚಂತೆ ತೊಲೆಗಳೊಪ್ಪಿದವು

೧೧೨

ಅ ತೊಲೆಗಳ ಬೆನ್ನ ಬಿಡ[ದಪ್ಪಿ]ಕೊಂಡಿಪ್ಪ
ಜಾತಿವಜ್ರದ ಜಂತೆಸಾಲು
ತಾ ತೋರಲೊಂದರ ಕಾಂತಿ [ಮತ್ತೊಂ]ದರೊ
ಳೀತ ನಾರದನು ನೋಡಿದನು

೧೧೩

ಸೋಪಾನಗಳ ಮೇಲೆ[ವಜ್ರವು]ರಿಸಲು
ವ್ಯಾಪಿಸಿ ಸೋಪಾನಕಾಂತಿ
ಈ ಪುರಂಪನ ಕಾಯ ವಜ್ರವೆ[ದೆನುವಂತೆ]
[ತೋರ್ಪುದು]ಪೊಗಳಲೆನ್ನಳವೆ

೧೧೪

ಇನಶಶಿಕೋಟಿಕಾಂತಿಗಳ [ಕೀಳ್ಗೆಳೆವ ರ
ತುನದ]ಕುಚ್ಚುಗಳಿಂ ವಿದ್ರೂಮದ
ಅನುವಾದ ಕೊಂಬೆಗಳಿಂದ ಒಪ್ಪುವ ಸೊಬ
ಗ]ನು ಮುನಿ ನೋಡುತ್ತೈದಿದನು

೧೧೫

ದಂತಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಿಯದ[ರೊಳಗೆ ಅ]
ತೃಂತ ಕಾಂತಿಯ ವಜ್ರವನ್ನು
ಅಂತರಂತರಕೆ ಹೊದ್ದಿಸಿದ ಬಾಗಿಲೊಳ್ಳೊನಿ
ಸಂ [ತಸದಿಂದ] ಲೈದಿದನು.

೧೧೬

ವಳಯಕ್ಕೆ ಪೋಗಿಯಾಸ್ಥಾನವ ಸಾರಿದ
ಜಲಜಜ ತನುಜ ನಾ[ರದನು]
ಒಲವಿಂದ ವೀಣೆಯೊಳ್ ನಾರಾಯಣಾಯ ಓಂ
ಉಲುಹನು ತೋರುತ ಮು[ದದಿ]

೧೧೭

ಸಕಲಮಂತ್ರಿ ಪ್ರಧಾನಿಗಳೆಲ್ಲರಿದ್ದರು
ಮುಖವೆತ್ತಿ ನೋಡದೆ ರಾಯ
ಮಂಕುರದಂತಿಹ ಕದಪಿನೊಳು ಕೈಯಿಟ್ಟು ಶೋ
ಕಕೆ ಚಿತ್ತವಿತ್ತಿರೆ ಕಂಡ

೧೧೮

ಚಿಂತಿಸುತಿದರ್ ರಾಯನು ಮುನಿಯಂ ಕಾಣಂ
ತಂತರಂಗದ ಚಿಂತೆಗಿಂದು
ಅಂತಗಾಣವೆನೆಂಬ ಹರಂಪದಿಂದೊಂದಿಸಿ
ನಿಂತು ಕೈಮುಗಿದು ಪೂಜಿಸಿದ

೧೧೯

ಪಾದಯಂಗೈವ ತೊಳೆದುದಕವ ಶಿರದೊಳೆ
ಗಾದರದಿಂದ ತಾ ಧರಿಸಿ
ಮೇದಿನೀಶನು ಮುನಿಗರ್ಘ್ಯ ಶುದ್ಧಾಚಮ
ನಾದಿಗಳಿಂದರ್ಚಿಸಿದನು

೧೨೦

ನವರತ್ನಯುಕ್ತಪೀರದಿ ಮುನಿಯೊಂದಿಸಿ
ಯವನೀಶ ಭಕ್ತಿಯಿಂ ಪಾಡ್ಡೆ
ವಿವಿಧೋಪಚಾರ ಪೂಜೆಯ ಕೊ[ಂಡು] ಮುದದಿ ಕ್ಷೇ
ಮವನು ಕೇಳಿದನು ನಾರದನು

೧೨೧

ಪರಿಪರಿಯಂ[ಲಿ ನರ]ಪಾಲ ಮನ್ನಿಸಲಾಗ
ಕರುಣದಿ ನಾರದ ಮುನಿಯಂ
ಪುರಜನ ಪಂಪನ ಜನರ ಕ್ಷೇಮ
ದಿರವನು ಕೇಳ್ವ ರಾಯನನು

೧೨೨

ನಿರುತವೀ ಧ್ರು[ವನ ಚರಿ]ತೆಯನು ಭಕ್ತಿಯಿಂ
ಬರೆದೋದಿ ಕೇಳಿದ ಜನರ
ವರ ಚಿಕ್ಕನಾಗ[ಪು]ರದ ವೆಂಕಟೇಶನು
ವೊರೆವನು ಸುಖವಿತ್ತು ದಯದಿ

೧೨೩

ಅಕಳಂಕ ಮಾನಸನಾಗ್ಯೆ

ಕೀಳಲೆ ರಾಜ ನಾರದಮುನಿಯಾಗ ಭೂ
ಪಾಲನೆ ರಾಜ್ಯದ ಪರಿಯೊ
ವೇಳೆಂತಿರು[ವುದೆಂ]ದು ನುಡಿದನು ಸಂತಸ
ದಾಳುತ ಚಿತ್ತದಿ ತಾನು

೧

ಕುಶಲವೆ ನಿನ್ನ ರಾಷ್ಟ್ರವು [ನುಡಿ ರಾಯನೆ]
[ಹಸ]ನಾಗಿಪ್ಪದೆ ವನರಾಜಿ
ಎಸೆವುದೆ ಧರ್ಮದಿಂ ನಿನ್ನಂತ [ರಂಗವು]
ಮುಸುಕದಿಪ್ಪದೆ ಪಾಪಲೇಶ

೨

ಊಣಯ ಬಾರದಿಪ್ಪದೆ ನಿನ್ನ ನುಡಿಗಳ್ಗೆ
ಕಾಣುವೆಯಾ ಪೂಜ್ಯರೆಂದು
ಕ್ಷೋಣಿಯಸುರರನ್ನ ಸಕಲ ರಾಯರುಗಳು
ಕಾಣಿಕೆ ಕೊಡುವರೆ ನಿನಗೆ

೩

ಕ್ರೂರರ ವಹಾತಿಗೆ ಬೆರೆಯತ ನಿಪುಣರ
ನೇರಿಸದಂತರ ಗೈದು
ಭೂರಿಪಾಪಗಳಿಗೆ ಹೆದರರರಸುಗಳು
ನೀ ರಚಿಸದೆಯಿಪ್ಪೆಯೇನೈ

ಪ್ರಜೆಗಳನಳಿಸದಿಹೆಯ ರಾಜ್ಯದೊಳೆಲ್ಲ
ಸಂಜನರಾಗಿಹರೆ ಸಂತಸದಿ
ಕಂಜ[ನರ] ಶಿಕ್ಷಿಸಿ ನೆಲನ ಪಾಲಿಪೆಯೊ ನೀ
ಋಜುವಾಗಿ ವೇಳೆಲೆ ರಾಯ

೫

[ನಾರಿಯ]ರ್ ತಮ್ಮಯ ಪತಿಯನೆ ಹರಿಯೆಂದು
ಭೂರಿ ಸಂತಸದಿ ಭಾವಿಪರೆ
[ಈರಾ]ಷ್ಟ್ರದೊಳಗೆಯಧರ್ಮವೆಂಬುದ ನೀನು
ಸೇರಿಸದಂತು ಪಾಲಿ[ಪುದು]

೬

ದುರುಳರಾದವರ ಶಿಕ್ಷಿಸುವ ಸಜ್ಜನರನ್ನು
ಕರುಣದಿಂ ಪಾ[ಲನೆಗೈವ]

* — — — — —

೭

ಹರಿಯ ಪೂಜೆಯ ನೀನು ಹರುಷದಿಂ ಪಡೆದ
ಯಿರಲಾಗಿ ಚಿಂತೆ ತಾ [ಸುಳಿದು]
ಎರಗಿತೊ ಹೃದಯಕೆ ಎಲೆರಾಜ ಪೇಳಯ್ಯ
ಜರಿದೆಯೊ ವಿಪ್ರರ [ಮುನಿ]ದು

೧೬

ಮಾನ್ಯರಾದವರ ನೀ ಮಾತನಾಡಿಸಿದೆಯ
ಮಾನ್ಯರ ಸ್ನೇಹವ ಮಾಡಿ
ನೀನೆಚ್ಚರವು ತಪ್ಪಿ ನಿಂತಿತೊ ಚಿಂತೆಯು
ನಾನೆಂತು ತಿಳಿವೆ ಪೇಳ್ ನಾಥ

೧೭

ಅಂತಃಪುರದೊಳಿರುಪಬಲೆಯರತಿಮುದ
ವಂತರಾಗಿಹರೆ ನೀ ಒರೆಯೈ
ತಂತಾವು ಕಲಹವ ತರದಿಪ್ಪರೆ ವೇಳು
ಎಂತು ತಿಳಿವೆ ಚಿಂತೆಯನ್ನು

೧೮

* ಇಲ್ಲಿಗೆ 58ನೆಯ ಗರಿ ಮುಗಿಯಿತು. 59ನೆಯ ಗರಿ ಇಲ್ಲ. ಅರವತ್ತನೆಯ ಗರಿಯಿಂದ ಮುಂದೆ ಆರಂಭವಾಗಿದೆ

ನಿನ್ನ ಕೀರ್ತಿಯ ಜನನಿಕರ ಕೊಂಡಾಡುವ
ರುನ್ನತ ಚರಿತನೆಂದಲಿದು
ಖಿನ್ನನಾಗಿಹೆ ನೀನು [ದುಃಖ]ವಡೆದು ಸಂ
ಪನ್ನ ವೇಳೆ ಚಿಂತಿಪ ಪರಿಯ

೧೯

ತಿಳುಹದಿದರ್ಡೆ ನೀನು [ತಿಳಿವುದಂ]ತದನಾನಂ
ಖಳರು ರಾಜ್ಯದಿ ಹೆಚ್ಚಿಯಿಹರೊ
ನಿಳಯದೊಳಬ[ಲಿಯರೆಲ್ಲ] ಸಂತೋಷವ
ಬಳಸದಿಪ್ಪರೊ ಏನು ವೇಳೆ

೨೦

[ಎಂದಿಂತು] ಮುನಿವರ ಕೇಳಲು ರಾಯನು
ವಂದಿಸಿ ಕೈಗಳ ಮು[ಗಿದು]
[ಬಂದ] ಶೋಕದಿ ಕಂಠಕುಸುರು ಬಾರದೆ ಬಿಕ್ಕು
ತೆಂದನು ತನ್ನ ಯಾ[ತನೆಯ]

೨೧

ಏನೆಂದು ವೇಳಲಿ ಏ ಮುನಿರಾಯನೆ
ನೀ ನೆ[ನ್ನೊ]ಳುಸುರುಸುರನಲಂ
ಈ ನೆಲದೊಳಗೆನ್ನ ಪೋಲ್ವುದುಹೃದಯರಿ
ಲ್ಲೇ ನಾರದಾರ್ಯ ಕೇಳಿಂದ

೨೨

ಪಾಪಿಯಾದೆನ್ನನು ನುಡಿಸುವೆ ಯಾತಕ್ಕೆ
ಕಾಪಟ್ಟಬುದ್ಧಿಯಾದೆನ್ನ
ಸ್ತ್ರೀಪಾಣಿಗಡಕನಾದೆನ್ನನೆ ಮುನಿನಾಥ
ಭೂಪಾಲನೆಂದೊದರುತ್ತ

೨೩

ಕರಿಣ ಚಿತ್ತನ ಕಲ್ಮಷಾಂಗನ ಕ್ರೂರನ
ಕುಟಿಲ ಮಾರ್ಗವನನುಸರಿಸಿ
ನಟಿಪಂಥ ಧೂರ್ತನ ದುಷ್ಟ ಮೂನವನತಿ
ಶರನ ಮಾತಾಡಿಸಬಹುದೆ

೨೪

ನಾರಿಯರೊಳು ಬೆರೆದವರ ಕೈವಶನಾಗಿ
 ಕ್ರೂರಬುದ್ಧಿಯನನುಸರಿಸಿ
 ಭೂರಿಪಾಪಂಗಳಿಗಲಸದ ಮ[ನುಜ]ನು
 ಸೇರುವನೆಂತತಿಸುಖವ

೨೫

ಕಿರಿಯರಸಿಯಂ ದೆಸೆಯಿಂದತಿ ಚಿ[ಂ]ತೆಯಂ
 ಬೆರೆದುದೆನ್ನಯಂ ಚಿತ್ತಮುನಿಪ
 ಒರೆವೆನ್ನೀನ ಪತ್ನರವೈದರಣುಗನ
 ದುರುಳೆಯಟ್ಟಿದಳು ಕಾನನಕೆ

೨೬

ತರುಣನೆನ್ನಡೆಗೈದಿ ತೊಡೆಯ ಮೇಲ್ಪನ್ನ ಕು
 ಳ್ಳಿರಿಸಿಕೋಯೆಂದಂ ಬೇಡಿದರೆ
 ಕರಕಪ್ಪನಾದಂಥ ನಾ ಸುಮ್ಮನಿರಲಾಗಿ
 ದುರುಳೆ ಸಲಿಗೆಗಂಡಳಲಿದಳು

೨೭

ಕೋಪದಿಂದವಳು ಘರ್ಜಿಸಲಾಗಿ ಹಸುಳೆಯು
 ತಾ ಪೋದ ಜನನಿಯಿದ್ದೆಡೆಗೆ
 ಆ ಪಾಪಿ ಮನವಿಟ್ಟು ಕಳುಹಿದಳೇನೆಂಬೆ
 ನೀಪರಿ ಚಿಂತೆಯಾಯ್ತಂದ

೨೮

ಚಿಂತಿಸಬೇಡ ನೀ ಚಿಣ್ಣನು ನಿನ್ನೆಡೆ
 ಯುಂ ತಾನೆ ಬಂದಂ ಸೇರುವನು
 ಮುಂ ತೋ[ರು]ವದು ಸುಖ ವಾಸುದೇವನ ದಯ
 ದಿಂ ತರುಣನು ಬಪ್ಪ ರಾಯ

೨೯

ಹುಲಿ ಕರಡಿಗಳು ಸಿಂಹಾ[ದಿ]ವ್ಯುಗಗಳು
 ನೆಲೆಯಾದ ವನದೊಳಗಣುಗ
 ಸಲೆ ಬಾಳ್ವೆನೆಂತೆ[ದು ಪೋದ] ನುಳಿವನಂತೊ
 ಎಲೆ ಮುನಿ ಚಿಂತಿಪೆನಿದಕೆ

೩೦

ಕಾನನದೊಳಗೆ ತಾನಿಹ ನೆಂತು ಬೆದರದೆ
ಏನೆಂಬೆನೆನ್ನ ಚಿತ್ತದೊಳು
ಯ ಚಿಂತೆ ತೋರ್ವದು ತಿಳಿಯದು
ಏ ನಾರದಾರ್ಯ [ಕೇಳಿ]ದನು

೩೦

ಎಂದಿಂತು ರಾಜ ಹಂಬಲಿವುದ ಕಂಡು ಮು
ನೀಂದ್ರ ವೇಳಿದನು ಭೂಪತಿಗೆ
ಕಂದಬೇಡಯ್ಯ ಚಿತ್ತದಿ ನೀನು ನಿನ್ನಯ
ಕಂದ ಬೇಗದಿ ಬಪ್ಪ ಮುದದಿ

೩೧

ಬರುತ ನಾ ಕಂಡೆ ದಾರಿಯೊಳು ಪೋಗುತಲಿದ್ದ
ಪರಿಯನೆಲ್ಲವನು ಕೇಳಿದನು
ಹರಿಯ ಕಟಾಕ್ಷಕೆ ವಾತ್ರನಾಗಿಹ ಬೇಗ
ಬರುವನು ಚಿಂತಿಸಬೇಡ

೩೨

ಸಕಲಲೋಕಂಗಳಿಗಧಿಕವಾಗಿಹುದನ್ನು
ಸುಕುವನಾರ ಹರಿಯಿಂದ ಪಡೆದು
ಪ್ರಕಟವಾಗಿಯೆ ಜನ ಕಾಂಬಂತೆ ಬಹನು ನೀ
ನಕಳಂಕಮಾನಸನಾಗೈ

೩೩

ಎಂದಿಂತು ಮುನಿವರ ಪೇಳಲಾ ರಾಯನಾ
ನಂದದಿಂ ನಾರದಗೌರಗಿ
ಕಂದನ ಮು[ಖ]ದರುಶನವಹ ಶಕುನವಿ
ದಿಂದು ನಿಮ್ಮಾಗಮವೆಂದ

೩೪

ಪರಮ ಪುರುಷರಡಿದರುಶನ ಬರಿದೆ ತಾ
ದೊರಕುವುದಲ್ಲದರಿಂದ
ಹರುಷವ ಪಡುವ ಕಾಲಕೆ ಲಭ್ಯವಹಂದೆನ
ಗರಿದೆ ಚಿಂತೆಯಪೋಪುದೀಗ

೩೫

ರಾಯನೀಪರಿಯೊಂದಿಸಲು ನಾರದ ನಾ
ರಾಯಣ ನಾಮವ ಬಿಡದೆ
ಆಯದ ವೀಣೆಯೊಳ್ ನುಡಿಸುತ ಸಾಗಿದ
ನಾಯನಾ ದೇಶಗಳ ನೋಡುತ

೩೭

ಇತ್ತಲಾ ಧ್ರುವನು ನಾರದನನ್ನು ವಂದಿಸಿ
ಮತ್ತಾನಂದವ ತಾನು ಪಡೆದು
ಚಿತ್ತದಿ ವಾಸುದೇವನ ನಾಮಗಳ ನೆನೆ
ಯುತ್ತಡವಿಯೊಳು ಸಾಗಿದನು

೩೮

ನಿರುತವೀ ಧ್ರುವನ ಚರಿತೆಯನು ಭಕ್ತಿಯಿಂ
ಬರೆದೋದಿ ಕೇಳಿದ ಜನರ
ವರ ಚಿಕ್ಕನಾಗಪುರದ ವೆಂಕಟೇಶನು
ಪೊರೆವನು ಸುಖವಿತ್ತು ದಯದಿ

೩೯

ಅನುಪಮ ಪುಷ್ಪದ ವನವು

ಕೇಳೆಲೆ ರಾಜ ನಾರದನುಪದೇಶಿಸಿ
ಬಾಲಕನಾನಂದದಿಂದ
ಪಾಲಿಪನಂತೆನ್ನ ವಾಸುದೇವನುಯೆಂದು
ಲೀಲೆಯೊಳ್ವನಕೆ ಸಾಗಿದನು

೧

ಕೈಲಾಸದಂತೆ ಗಗನದಂತೆ ಕೊಳದಂತೆ
ಲೀಲೆಯಿಂದತಿ ಸೌಖ್ಯವಾಗಿ
ನೀಲಕಂಠಾರ್ಕಕುಶಾಢ್ಯದಿಂ ವನವದು
ಬಾಲನ ಕಣ್ಣೆ ಕಾಣಿಸಿತು

೨

ಮನದಿ ಶ್ರೀವಾಸುದೇವನ ವಾದಪದ್ಮವ
ನೆನೆಯುತ ಧ್ರುವನು ಸಂತಸದಿ
ಏನಗೊಲಿಯುವನೆಂತು ಪರವೀವನೆಂತೆಂದು
ತನುಜ ಯೋಚಿಸುತ ಸಾಗಿದನು

೩

ಜನನಿಯಾಡಿದ ನುಡಿಗಳು ತಪ್ಪಲರಿಯವೆಂ
ದನುತಲತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತಿಯೊಳು
ಮುನಿವರನೆನಗೆ ಪೇಳಿದ ತೆರದಲಿ ಹರಿ
ಯನು ಕಾಣ್ವೆನೆಂದು ಸಾಗಿದನು

೪

ಮಧುವನವೆಂಬಂಥ ಪುಣ್ಯಸಾಗರವನ
ವಧುಯೆಲ್ಲಿಯಿಹುದೊ ನಾನೀಗ
ಮಂದದಿ ಕಾಳಿಂದಿತಿರಕೆ ಪೋಪೆನೆಂತೆಂದಂ
ಒದಗಿ ಚಿಂತಿಸುತ ಸಾಗಿದನಂ

೫

ಮತ್ತಿಂತು ತರುಣ ಯೋಚಿಸುತನೋರ್ವನೆ ವನ
ದೊತ್ತಿಗೆ ಸಾಗಿ ನೋಡಿದನಂ
ಚಿತ್ತದಿ ತಾಳಿದ ಸಂತಸದಿರವನು
ಬಿತ್ತರಿಸುವ ಕವಿ ಯಾರಂ

೬

ಸುರಲೋಕದಂತೆ ರಾಘವಸೇನೆಯೊಲು ಪಾಂಡ
ವರ ತೆರದಲಿ ವನ ತಾನಂ
ವರ ಐರಾವತ ಸುಷೇಣಾರ್ಜುನಾದಿಗಳಿಂದ
ತರುಣನ ಕಣ್ಣೆ ಕಾಣಿಸಿತು

೭

ಮರಗಳೊಳ್ಳಿಂಬೆಯ ಮರವು ಕಕ್ಕೆಯಮರ
ಸುರಗಿಯ ಮರ ಮದಪಸಲೆ
ಮರ ಹಾಲಿವಾಣದ ಮರಹಲವಿವುಯೆಂಬ
ಮರಗಳಿಂ ವನವು ಶೋಭಿಸಿತು

೮

ಮರಗಳೊಳಂಬೆಯಿವ್ವೆನೀರಿಪ್ಪೆಗಳ್
ಮರ ಗೋನು ಬೆಟ್ಟಗೋನೆಂಬ
ಮರ ಗುಜಾಲದ ಮರವಂಕೋಲೆ ಮುತ್ತುಗ
ಮರಗಳಿಂದೊಪ್ಪಿತಾ ವನವು

೯

ಮರ ಸುಗ್ಗೀ ಮರವರುಟಾಳ ಬಿಲ್ವತ್ತದ
ಮರ ಕಬ್ಬಸುರಿವಟ್ಟನೆಂಬ
ಮರವೇಳೆಲೆಯ ಬಾಳೆ ಮರ ಬಿಳಿ ಲೋಧ್ರದ
ಮರಗಳಿಂದೊಪ್ಪಿತಾ ವನವು

೧೦

ಮರವು ಚೂತದ ಮರ ಗುಗ್ಗುಳ ಮರ ಬೆಳ್ಳೆ
 ಮರ ರಾಯಬೋರೆಯಂತೆಂಬ
 ಮರ ಮೊರವಿಯ ಮರವೆಲಚಿ ನೇರಿಲುಗಳೆ
 ಮರಗಳಿಂದೊಪ್ಪಿತಾ ವನವು

೧೧

ಮರವು ತುಂಬರಮರ ಮೋಕ್ಷತಿಲಕಘನ
 ಮರ ಹವು(?)ಮಾಣಿಕವೆಂಬ
 ಮರವು ಕೀರಿಯ ಸೇವನಿಯ ಮರ ಕಬೀನನೆ(?)
 ಮರಗಳಿಂದೊಪ್ಪಿತಾ ವನವು

೧೨

ಮರ ನನೆ ಕುರುಕ ಬೇವಿನಮರ ಪರಿಕದ
 ಮರ ತೋರೆ ಮತ್ತಿಯಂತೆಂಬ
 ಮರವು ಮಂಗಿಲು ಗಡ ವನ ಮರವಡಿಕೆಯ
 ಮರಗಳಿಂದೊಪ್ಪಿತಾ ವನವು

೧೩

ಮರ ಬಸುರಿಯ ಮರ ಹುಣಸಿಯ ಮರ ಹೊನ್ನೆ
 ಮರ ಗೇರಮರ ಮತ್ತಿಯೆಂಬ
 ಮರ ಕಮ್ಮತ್ತಿಯ ಮರ ಭುಜಪತ್ರ ಮರ ಹಾಲೆ
 ಮರಗಳಿಂದೊಪ್ಪಿತಾ ವನವು

೧೪

ಮರವಿಂಗುಳದ ಮರ ಎಲವ ಬೂರುಗ ಮರ
 ಮರ ಹುಲಂಗಿಲು ತಪಸಿಗಳ
 ಮರ ಮುಳ್ಳು ಮುತ್ತೂಗ ಮರ ಬನ್ನಿ ಔಡಲ
 ಮರ[ಗ]ಳಿಂದೊಪ್ಪಿತಾ ವನವು

೧೫

ಮರಗಳೊಳ್ತರಿಯದ ಮರ ದೇವದಾರೆಯ
 ಮರ ಪಾದರಿಯ ನವಣೆಗಳ
 ಮರವು ಹೆಮ್ಮರ ನೆಲ್ಲಿ ಮರ ತಾರೆಯಣಲೆಯ
 ಮರಗಳಿಂದೊಪ್ಪಿತಾ ವನವು

೧೬

ಮರ ತುಪ್ಪ ದೇವದಾರುವಿನ ಮರವು ಬೆಳೆ
ಮರ ಕಮ್ಮರವು ಹಲಸೆಂಬ
ಮರತೋರೆಗಳಿಗಿಲ ಮರ ಬೇವು ಕಲ್ಲತ್ತಿ
ಮರಗಳಿಂದೊಪ್ಪಿತಾ ವನವು

೧೭

ಮರ ನೀರಸದ (?) ಮರ ಸಂಪಿಗೆ ಬಕುಳದ
ಮರವಶೋಕೆಯಂ ದಾಳಿಂಬಗಳ
ಮರ ಮೇಲೋಗರ ನೆಲ್ಲಿ ಮರ ಕೊಡಸಿಗನೆಂಬ
ಮರಗಳಿಂದೊಪ್ಪಿತಾ ವನವು

೧೮

ಮರ ತಮಾಲದ ಕಳವಿಯ ದೇವದಾಳೆಂಬ
ಮರ ಬಾಳೆ ಹೆಮ್ಮರ ಬಿದಿರ
ಮರ ತಾಳೆ ತೆಂಗು ಖರ್ಜೂರ ಬಗಿನಿಯೆಂಬೀ
ಮರಗಳಿಂದೊಪ್ಪಿತಾ ವನವು

೧೯

ಈ ರೀತಿಯಲಿ ಇನ್ನು ಪರಿಪುರ ಮರಗಳಿಂ
ತೋರುವ ವನವ ನೋಡುತ್ತ
ಭೂರಿಪುಷ್ಪಗಳಿಷ್ಟ ವನವ ನೋಡುತ್ತ ಬಾಲ
ಸಾರುತಲಿದರ್ ಮಾರ್ಗದಲಿ

೨೦

ಮನುಮಥ ಹರನಂತೆ ದ್ವಿಜನೊಲಿಂದ್ರನ ಹಾಗೆ
ಯನುಪಮ ಪುಷ್ಪದ ವನವು
ಘನಪಾಶುಪತಜಪ ವಜ್ರಗಳಿಂದಲಾ
ತನಯನ ಕಣ್ಣೆ ಕಾಣಿಸಿತು

೨೧

ಮಲ್ಲಿಗೆ ಮಂದಾರ ಪಾದರಿ ಸುರಹೊನ್ನೆ
ಮೊಲ್ಲಿ ಶಾವಂತಿಗೆ ಜಾಜಿ
ಉಲ್ಲಾಸ ಕರವೀರ ಮರುಗಪಚ್ಚಿಯ ತೆನೆ
ಯಲ್ಲಲ್ಲಿ ವನದಿ ಕಾಣಿಸಿತು

೨೨

ಕುಸುಮದೋಟಗಳ ನೋಡುತ ಮುಂದೆ ತೋರುವ
ಹಸನಾಗಿ ಮೂಲಿಕೆಗಳಿಗೆ
ಎಸೆವ ಗಂಧಿಕ ದ್ರವ್ಯಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದಂಥ
ಪೊಸಗಿಡುಮರಗಳ ಕಂಡ

೨೩

ಪರಿಪರಿ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಗಳು ಗಂಧಿಕದ್ರವ್ಯ
ಕರವಾದ ತರುಗಳಿಪ್ಪಂಥ
ವರವನ ರಾಘವನಂದದಿ ವೈದೇಹಿ
ವೆರಸಿ ಶೋಭಿಸಿದುದೇವೇಳ್ವೆ

೨೪

ನಸುಗುನ್ನಿಯಲಿಯಾಲ ಕಟುಕರೋಹಿಣಿ ಮತ್ತೆ
ಯಸವದ ಗುಡಿಯುತ್ತರಣಿಯು
ಸಸಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆದಂಥ ಕಿರಿದೇಗು ಹೆಗ್ಗುಳ್ಳ
ವಸತಿಯ ವನವು ಕಾಣಿಸಿತು

೨೫

ಬಳ್ಳಿದುರುಚಿ ಕೋಲು ಮುಕ್ಕ ಮೊರಲೆ ಹೊನ್ನೆ
ವಳ್ಳಿ ಹಿಪ್ಪಲಿ ಕಾಡಮೊಣಸು
ಹಳ್ಳತಿಟ್ಟುಗಳೊಳಗಿಹ ಗಜುಗದ ಗಿಡ
ಉಳ್ಳಂಥ ವನವು ಕಾಣಿಸಿತು

೨೬

ನೀಲಿನೆಗ್ಗಿ ಲು ಲಕ್ಕಿಹೆಡೆ ಮರದರಿಸಿನ
ಸಾಲಾಗಿ ಪೊಳೆವತಿಬಜೆಯು
ಮೇಲಾದ ಗುಲಗಂಜಿ ಯಾಸಡಿಯಿಹ ವನ
ಬಾಲನ ಕಣ್ಣೆ ಕಾಣಿಸಿತು

೨೭

ಗಿರಿಕರ್ಣಿಕೆಯ ವಿಪ್ಲವಾಂತಿ ಸಬ್ಬಸಿಗೆ ಮಂ
ತ್ತರು ಕೊಳಂಗುಳಿಕೆಯು ಕಳ್ಳಿ
ವರಪಳಂಗವು ಗಿಲಿಗಿಚ್ಚೆ ದ್ರಾಕ್ಷಿಯು ಬೆಣೆ
ಗರಗವಿಪ್ಪಡವಿಶೋಭಿಸಿತು

೨೮

ತಿಗಡೆ ಕೆಂದಿಗಡೆಯಿನ್ನೂ ನೋಡೆ ಕರಿದಾದ
ತಿಗಡೆಯು ನಷ್ಟಮೋದಕವು
ಮಿಗೆ ಸುಗಂಧಿಯು ವೋಲು ಬದನೆ ಸರ್ಪಾಕ್ಷಿಯು
ಸೊಗಸಾಗಿದ್ದ ಡವಿ ಕಾಣಿಸಿತು

೨೯

ಕುಂಬಳ ಬಿಳಿದಾದ ಕುಂಬಳ ಕರಿ ನೆಲ
ಗುಂಬಳ ಬೂದಿಗುಂಬಳವು
ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ನೋಡೆ ಹಾಲುಗುಂಬಳವಿರು
ವಿಂಬಾದ ವಿಪಿನ ಕಾಣಿಸಿತು

೩೦

ಕಾಡಹಸರು ಮಂಚಿಪತ್ರ ಮೂರೆಲೆಗನ್ನೆ
ರೂಢಿಯ ಹತ್ತಿ ಕೈಹೀರೆ
ನೋಡೆ ಹಡಲಕೊಳಿ ಕುಟುಮಾನ ಗೆಡ್ಡೆಯಿಂದ
ಕೂಡಿದ ವಿಪಿನ ಕಾಣಿಸಿತು

೩೧

ಕುರಟಗಿಯಿತ್ತು ನಾಲಿಗೆಮುರೆ ಮಂಗಳ
ಕರ ನಾಗವಳ್ಳಿ ರೇಣುಕವು
ವರ ಕಳ್ಳಂಗಡಲೆ ದಾತಕಿ ಕುಸುಮಾದಿಗ
ಳಿರುವ ಕಾನನವು ಕಾಣಿಸಿತು

೩೨

ಯಾಲಕ್ಕಿ ಕಿರುನೆಲ್ಲಿ ಕೋವಹಗರೆಜವಾ
ತಾಳಿಬಂದರೆಗೆ ಕೂರಾಸಿ(?)
ಮೇಲಾದ ಬಿಳಿರಕ್ಕಸಿಯು ಹೊನ್ನಗನ್ನೆಯ
ಜಾಲಾದ ವಿಪಿನ ಕಾಣಿಸಿತು

೩೩

ಕರಿಬುಟ್ಟಿ ಕೋಪ್ಪಕ ಡುದ್ದೂತ ಗಜೆಮುಟ್ಟಿ
ಧರೆ ಮುನುವನು ನೆಲಬೇವು
ಕಿರಿ ಹಾರೆ ಪುಳ್ಳುಂಬುಣಿಸಿ ಕೀಳು ಹರವೆಗೂ
ಡಿರುವ ಕಾನನವು ಕಾಣಿಸಿತು

೩೪

ತಗಚೆಯೊ ತೊಂಡೆ ಕಂಗುಂಗೆ ನೀರುಳ್ಳಿ ಹಂ
ದಿಗ ಗಣಜಿಲೆ ಕಾಗೆ ಮಾರಿ
ಮಿಗೆ ಕಾಡ ಸಬ್ಬಸಿಗೆಯೊ ಹಾವು ಮೆಕ್ಕೆಗ
ರುಗ ವಿಪಿನವು ಕಾಣಿಸಿತು

೩೫

ಮುರುಗಬು ಕೈಸೋರೆ ಹೆಗ್ಗೊಣೆ ಸೌತೆಯೊ
ಗರಿಕೆ ಮೂಲಂಗಿ ಹಿಮ್ಮೆಕ್ಕೆ
ನೆರೆ ನೊದೆ ಭದ್ರಮುನಿಯೊ ದರ್ಭೆ ಲಾಮಂಚೆ
ವಿರುವ ಕಾನನವು ಶೋಭಿಸಿತು

೩೬

ಹುಲ್ಲು ಮಾಗಿಯಹುಲ್ಲು ಭತ್ತಕಾರವುಯೆಂಬ
ಹುಲ್ಲು ಮರವಲ್ಲಿಯ ಹುಲ್ಲು
ವೆಳ್ಳಿಯ ಹುಲ್ಲು ಕೆರಡುಹುಲ್ಲು ಎಳದಾದ
ಹುಲ್ಲಿಪ್ಪ ವಿಪಿನ ಕಾಣಿಸಿತು

೩೭

ಮರಗಿಡಹುಲ್ಲು ನಾನಾವಿಧವಾಗಿರು
ತಿರುವ ಮೂಲಿಕೆಯಿಪ್ಪ ವನದಿ
ನಿರುತ ಸಂಚರಿಪ ಮೃಗಂಗಳ ನೋಡುತ
ತರುಣ ಸಾಗುತಲಿದ್ ಮುದದಿ

೩೮

ಕಿರುಬುಲಿ ಸಿಂಹ ಕೋಡಗ ಬೆಕ್ಕು ಕಾಡ್ನೋಣ
ಕರಡಿ ಖಡ್ಗವೃಗನರಿಯು
ಎರಳೆ ಸಾರಂಗ ಮುಸುವೆ ಕಾಡುವಂದಿಗ
ಳಿರುವ ಕಾನನವು ಕಾಣಿಸಿತು

೩೯

ಶರಭ ಕಡಸು ತೊಂಡಗುರಿ ಕಡವೆಯೊ ಹುಲ್ಲೆ
ಮುರುಡು ಸಾರಂಗವು ಮೊಲವು
ನೆರೆಹುಲಿ ಕಡವೆ ಚಮರಿ ಮೊದಲಾದಂಥ
ಪರಿಪರಿಮೃಗಗಾಣಿಸಿದವು

೪೦

ಕರಿನೋಣ ತೊಂಡಗಿ ಜಿರಿಲೆಯೋತಿಯು ವಲ್ಲಿ
ಜಿರಿಬೇಳು ಚಿಟ್ಟೆ ಮುಂಗಲಿಯು
ವರತಂಬಿ ಚೀವಂಡೆ ಮಿಡಿಚಿ ಜೇನಿಗಪುಳು
ವಿರುವ ಕಾನನವು ಕಾಣಿಸಿತು

೪೦

ನೆರೆಹಾವು ಮಿಂಚುಬುಳುವು ಗೊದ್ದ ಕೆಂಜಿಗೆ
ಇರುವೆಯು ಜೇಡ ಪತಂಗ
ಧರಧರದಿಂದಿರುವ ನೋಡುತಾ ಧ್ರುವ
ವರಮಧುವನಕೆ ಸಾಗಿದನು

೪೧

ವರಪಾರಿವಾಣ ಗಿಡಗ ಗೂಬೆ ಚಿಂಬೂತ
ಮರಕೂಟ ಚಮರ ಕಾಗೆಗಳು
ನೆರೆನೋಡೆ ಗವುಜುವಕ್ಕಿಯು ಭಾರದ್ವಾಜಗ
ವಿರುವ ಕಾನನವು ಕಾಣಿಸಿತು

೪೨

ಕೋಳಿ ಕೊಕ್ಕರೆ ಗುಬ್ಬಿ ವಾಯಸ ಕೋಗಿಲೆ
ಮೇಲಾದ ಗಿಣಿ ಹಂಸ ಗರೂಡ
ಹಾಲುಹಕ್ಕಿಯು ನವಿಲುಕೃರವಕ್ಕಿಯು
ಜಾಲದ ವನವು ಕಾಣಿಸಿತು

೪೩

ಸರಳೆ ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿ ಸಾರಸ ಜಕ್ಕವಕ್ಕಿಯು
ಗೊರವ ಗೀಜಗ ಹಸುಬಗಳು
ವರಗುಮ್ಮವಕ್ಕಿ ಲಾವುಗೆ ಬೆಬ್ಬಕ್ಕಿ ಚೆಕ್ಕೋರ
ವಿರುವ ಕಾನನವು ಕಾಣಿಸಿತು

೪೪

ಮತ್ತೀ ಧ್ರುವನು ತಾನು ಶ್ರೀ ವಾಸುದೇವನ
ಚಿತ್ತದೊಳ್ಳಿಡದೆ ಭಾವಿಸುತ
ಅತ್ಯಂತ ಹರುಷಹೃದಯನಾಗಿ ಮಧುವನ
ದುತ್ತಮದೆಡೆಗೆ ಸಾರಿದನು

೪೫

ಹರಿಚರಣಾಬ್ಜ ಸಂಭವಳಿಗೆ ಸಖಿಯಾಗಿ
ಹರಿಯಿಂದ ಪಾವನಳಾಗಿ
ಹರಿಯುತ ನೋಡಿ ಮಿಾಯಲವರ ಪಾಪವ ಪರಿ
ಹರಿಪಂಥ ಯಮುನೆಯೊಪ್ಪಿದಳು

೪೭

ಮುನಿಗಳ ಸಂಘವ ಕಂಡು ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನು
ಘನವಾದ ಸರಸಿಗಳನ್ನು
ಅನುಪಮ ಲತೆಗಳ ನೋಡುತ ಧ್ರುವ ಮುದ
ವನು ತಾಳ್ದ ಪರಿಯನೇವೇಳ್ವ

೪೮

ನಿರಂತವೀ ಧ್ರುವನ ಚರಿತೆಯನು ಭಕ್ತಿಯಿಂ
ಬರೆದೋದಿ ಕೇಳಿದ ಜನರ
ವರಚ್ಛಿಕ್ಕ ನಾಗಪುರದ ವೆಂಕಟೇಶನು
ಪೊರೆವನು ಸುಖವಿತ್ತು ದಯದಿ

೪೯

ಎನ್ನೆಣೆಯಿಲ್ಲ ನೂಜಗದಿ

ಕೇಳೆಲೆರಾಜ ಸಂತೋಷದಿಂ ಧ್ರುವ ತಾನು
ಲೀಲೆ[ಯಿಂ] ಮಧುವನಕ್ಕಿದಿ
ಕಾಳಿಂದಿಯೊಳ್ ಮಂದದಿಂ ಮಿಂದು ತಪಗೈದ
ಶೀಲವನೆಂತು ಬಣ್ಣಿಸುವೆ

೧

ತರಣೆಯಂದಿಪ ಸಮಯದಲೆಮನೆಯೊಳಾಗ
ಹರಂಪದಿಂ ಮಿಂದಂ ಶ್ರೀಹರಿಯ
ಪರಿಪರಿಯಿಂ ಸ್ತುತಿಗೈಯತ ಸೂರ್ಯನಿ
ಗೆರಗಿ ತಪಸಿಗೈತ್ತಗೈದ

೨

ಮೂರು ದಿವಸಕೊಮ್ಮೆ ಬದರಿಕಪಿತ್ಥದಾ
ಹಾರದಿಂ ಚೇತನಗೊಳಂತ
ಯಾ ರೀತಿಯಲಿ ತಿಂಗಳೊಂದನು ದೇಹಾನಂ
ಸಾರದಿ ಕಳೆದನಾ ಧ್ರುವನಂ

೩

ಎರಡನೆ ತಿಂಗಳು ಬರಲಾರಂ ದಿನಕೊಮ್ಮೆ
ಕರಗಿದ ತೃಣಪರ್ಣಗಳನು
ನೆರೆಮೆದ್ದು ಕೊಂಡಡವಿಯೊಳ್ ಪಾಸುದೇವನ
ಚರಣವ ಭಾವಿಸುತಿರ್ದ

೪

ಮಾಸವೆರಡು ನಡೆಯಲು ಮತ್ತೆ ಮೂರನೆ
ಮಾಸದೊಳೊಂಬತ್ತು ದಿನಕೆ
ತಾ ಸೇವಿಸುತ್ತೊಮ್ಮೆಯುದಕವ ಚಿತ್ತದಿ
ವಾಸುದೇವನ ಧ್ಯಾನಿಸಿದನು

೫

ಮೂರು ಕಳೆಯೆ ನಾಲ್ಕನೆಯ ತಿಂಗಳೊಳು ಮತ್ತೆ
ಈರಾರು ದಿನಕೊಮ್ಮೆ ಮುದದಿ
ಧೀರ ತಾ ಪಾಯುವನುಂಡು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ
ಚಾರುಚರಣವ ಧ್ಯಾನಿಸಿದ

೬

ಐದನೆ ತಿಂಗಳು ಬರಲಾಗಿ ಚಿತ್ತ ತಾ
ನೈದದಂದದಲೊಂದು ಕಡೆಗೆ
ಭೇದಿಸಿ ಶ್ವಾಸವ ಸೆಳೆದಂತರಂಗದಿ
ಮಾಧವನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಿದ

೭

ನಾಸಿಕಾಗ್ರದಿ ದೃಷ್ಟಿಯಿಟ್ಟು ತನ್ನಯ ಚಿತ್ತ
ಸೂಸದಂದದಲೊಂದು ಕಡೆಗೆ
ಶ್ವಾಸವ ಸೆಳೆದು ಹೃತ್ಪದ್ಮ ಕರ್ಣಕೆಯೊಳು
ವಾಸುದೇವನ ಧ್ಯಾನಿಸಿದನು

೮

ಉಂಗುಟಮಾತ್ರವನೂರಿ ಭೂಮಿಯೊಳು ಕ
ರಂಗಳ ನೆಗಹಿ ಮೇಲಕ್ಕೆ
ಹಿಂಗಿದ ಕವಲಿನ ತರುವಿನಂದದಲಂತ
ರಂಗದಿ ಹರಿಯ ಧ್ಯಾನಿಸಿದ

೯

ಎಡಬಲಕೊಲಿಯದೇಕಚಿತ್ತನಾಗಿ ಮ
ತ್ತಡಗಿಸಿ ವಾಸನೆಗಳನು
ಎಡಬಿಡದನಿಶ ಶ್ರೀವಾಸುದೇವನ ಚಿತ್ತ
ದೆಡೆಯೊಳು ಧ್ರುವನು ಧ್ಯಾನಿಸಿದ

೧೦

ತರುಣನ ತಪದ ಜ್ವಾಲೆಯು ಮೂರುಲೋಕವ
ನಿರದೆ ವ್ಯಾಪಿಸಿ ಸ್ವರ್ಗದಲಿ
ಇರುಪಂಥ ಸುರರಿಗುಬ್ಬ ಸವಾಗೆ ಶಕ್ರನು
ಮೊರೆದದ್ದೆ ನೇವೇಳ್ವನದನು

೧೧

ಇದಕೇನು ವಾಳ್ವ ಯೋಚನೆಯು ಬಾಲಕ ತಾನು
ಮಧುವನದಲಿ ತಪಗೈವ
ಸುದತಿಯರಿಗೆ ಕದಲನು ಚಿಕ್ಕವನೆನ್ನು
ತೆದೆಯೊಳಗಿಂದ್ರ ಚಿಂತಿಸಿದ

೧೨

ಆಗಲೀ ತರುಣನ ತಪವನು ಕಿಡಿಪರೆ
ಪೋಗಿ ನೀವೆಂದಂ ದೇವೇಂದ್ರ
ಬೇಗೆಂದಂ ಸೂರ್ಯಾಗ್ನಿ ವಾಯುವರುಣರಿಗೆ
ರಾಗದಿಂ ನೇವಂವ ಕೊಟ್ಟ

೧೩

ಕಿರಣ ಸಹಸ್ರದಿಂದಲಿ ಕ್ರೂರ ತುನಾಗಿ
ತರಣಿ ಕಾಸಿದನಣುಗನನು
ಭರದಿಂದಲಗ್ನಿ ಬಾಲಕನ ದೇ[ಹ]ವ ತಾನು
ಜ್ವರದಂತೆ ತಪಿಸಿದನಾಗ

೧೪

ನಾನಾಕಡೆಯ ಧೂಳುಗಳ ತಂದಂ ವಾಯುವು
ತಾನಣುಗನ ಮೇಲೆ ತೂರಿ
ಏನೆಂಬೆ ತನ್ನರು ಶಕ್ತಿಯಿಂದಲಿ ಮತ್ತೆ
ಯಾನಂದದಿಂದ ಬೀಸಿದನು

೧೫

ಇರದೆ ಬಾಲನಮೇಲೆ ಜಲವ ನುಗ್ಗಿಸಿಯದು
ಕೊರೆವಂತೆ ಶೀತಲಮಾಗೆ
ತರುಣನಾವುದನರಿಯದೆಯಿರೆ ನಾಚಿಕೊಂ
ಡಿರದೆ ಸಾಗಿದನಿಂದ್ರನೆದೆಗೆ

೧೬

ಈ ಪರಿಯೊಳು ನಾನಾವಿಧದಿ ವಿಧ್ವಂಸ ಬಂದರಾ
ಪಸುಳಿಯು ಲೇಶವಸ್ತು
ತಾ ಪಡೆಯದೆಲಾ ತನಯನಿದ್ದ ಹರಿಕೃಪೆ
ಯೇ ಪೂರ್ಣವಂಜರವಾಗೆ

೧೭

ಕೀಳಿ ಶಕ್ರನು ಧ್ರುವ ಕಂಗೆಡದಿಪ್ಪುದ
ತಾಳಿ ಚಿಂತೆಯ ಯೋಚಿಸುತ್ತ
ಶ್ರೀಲೋಲನೊಬ್ಬನೆ ಗತಿಯಾತನಿಗೆ ನಾ
ಪೇಳುವೆನೆಂದು ಸಾಗಿದನು

೧೮

ಸುರರ ಸಂದಣಿಗೂಡಿ ನಾಗಪಲ್ಲಭನ ಮೇ
ಲುರುವುದದಿಂದ ತಾನೇರಿ
ವರಕ್ಷೀರಸಾಗರದೆಡೆಗಿಂದ್ರ ಬಂದಂಧ
ಸಿರಿಯನೇನೆಂದು ಬಣ್ಣಿಸುವೆ

೧೯

ಇಂಗಡಲೆಡೆಗೈದಿ ಸಾಷ್ಟಾಂಗದೇರಿಗಿ ನಾ
ಮಂಗಳ ನುಚ್ಚರಿಸುತ್ತ
ಹಿಂಗಿನೆಮ್ಮೆಯ ಕಷ್ಟಗಳನೆಂದು ಸುರರು ಕ
ರಂಗಳ ಮುಗಿದು ಬೇಡಿದರು

೨೦

ದೇವ ರಕ್ಷಿಸು ದೇವದೇವ ಸೇವಿತಪಾದ
ದೇವಾರಿಕುಲ ದಾವಾನಲನೆ
ದೇವತೆಗಳು ನಾವು ತ್ವಚ್ಚ ರಣಾಬ್ಜದ
ಸೇವಕರೆಲೆ ದೇವದೇವ

೨೧

ಪಾಹಿ ಪಂಕಜನೇತ್ರ ಪಾಹಿ ಪಂಕಜನಾಭ
ಪಾಹಿ ಪಂಕಜಭವವಂದ್ಯ
ಪಾಹಿ ಪಂಕಜಭವಪತಿ ಶ್ರೀವಾಸುದೇವ
ಪಾಹಿಗೋಪಾಲ ಪಾಹೀಶ

೨೨

ರಾಮ ರಾಜೀವಾಕ್ಷ ಸೋಮಶೇಖರ ಸಖ
ಕಾಮಜನಕ ಸೂರ್ಯಧಾಮ
ಪ್ರೇಮದಿಂ ಸಲಹು ಕೃಪಾಮಹೋದಧಿ ಶುಭ
ನಾಮಭದಕ ಜನಪ್ರೇಮ

೨೧

ಮುರಹರ ಕೇಶವ ಸುರವರನುತ ಪಾದ
ಸರಸಿರುಹಾನಂತ ಚರಿತ
ಕರುಣಾಸಾಗರ ಭವಹರ ಲಕ್ಷ್ಮೀಹೃದಯ ಪಂ
ಕರುಹ ಭಾಸ್ಕರ ವಾಸುದೇವ

೨೪

ನಾರಾಯಣಾಚ್ಯುತ ಪಾರರಹಿತ ಶುಭ
ಚಾರಿತ್ರ್ಯವಂಕಜನೇತ್ರ
ಘೋರದುರಿತ ಸಂಹಾರಕ ಮುನಿವಂದ್ಯ
ಶ್ರೀರಮಣನೆ ವಾಸುದೇವ

೨೫

ಇಂತೆಂದು ಸುರರು ಸ್ತುತಿಸಲತಿಕರುಣದಿಂ
ಕಂತುಜನಕ ಬೇಗಬಂದು
ಚಿಂತೆಬೇಡೆಂದಭಯವನಿತ್ತು ಸರ್ವರ
ಸಂತಸಬಡಿಸಿದನಾಗ

೨೬

ಹರಿಯು ಮೈದೋರಲಮರರವನಿಯೊಳಿತಿ
ಹರುಷದಿಂದೆರಗಲಚ್ಚೈತನು
ಕರುಣಿಸುತಭಯವ ಬೆದರಬೇಡೆನ್ನತ
ಸುರರ ಸಂತವಿಸಿದನಾಗ

೨೭

ತಂದಿರೆ ಬಾಲನ ತಪಸಿನೊಳಿಗವ ನೀ
ವಿಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲೇತಕೆನ್ನ
ಕಂದನೆಡೆಗೆ ಮಾತೆ ಪೋಪರೆಚ್ಚರಿಪರೆ
ಚಂದವಾಯ್ತೆಂದನಾ ಹರಿಯು

೨೮

ಬಳಲಿದನತಿತಪದಿಂದಲಾ ಬಾಲಕ
ತಳುವಿದವಕಟ ದಿನಗಳು
ಬಲಿದು ರಕ್ಷವೆನುಬ್ಬಸವ ಪರಿಹರಿಜೆ ನೀ
ವಳುಕ ಬೇಡೆಂದನಚ್ಚುತನು

೨೯

ಸಕಲ ದೇವತೆಗಳ ಕಳುಹಿ ತ್ವರಿತವಾಗಿ
ಅಕಳಂಕ ಮಹಿಮ ಶ್ರೀ ಹರಿಯು
ನಿಖಿಲವಾಗಿಹ ಭಕ್ತಸಂದಣಿಗೂಡಿ ಬಾ
ಲಕನಿಪ್ಪ ವನಕಿ ತಾ ಬಂದ

೩೦

ಸುರಪತಿಯಾನೆಯನೇರಿ ಅಗ್ನಿಯು ತನ್ನ
ವರ ತಗರನ್ನು ತಾ ಹತ್ತಿ
ಪರತರ ಮಹಿಷವನೆವನಡರಿಯೆ ಬಂದ
ರಿರದೆ ಶ್ರೀಕಾಂತನ ಬಳಿಯ

೩೧

ನಿರುತಿ ವರುಣ ವಾಯು ಧನದನೀಶಾನ್ಯ ತ
ಪ್ಪುರುತರ ವಾಹನವೇರಿ
ಗರುಡನ ಹೆಗಲೊಳು ಕುಳಿತು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು
ಬರುವ ಸಂಭ್ರಮವನೇವೇಳ್ವೆ

೩೨

ಸುತ್ತಲು ಬಹಳ ಮುತ್ತಿನ ಸತ್ತಿಗೆಗಳಿರೆ
ಎತ್ತಿದವೆಡಬಲದಲ್ಲಿ
ಉತ್ತಮವಾದ ಚಾಮರಗಳೋಲೆಯ ಹರಿ
ಯತ್ಯಂತ ಮೊದದಿ ತಾ ಬಂದ

೩೩

ಬಾಲಕ ಧ್ರುವ ತಪಗೈಯುತಲಿಹ ಬಳಿ
ಗಾ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ ದಯಗೂಡಿ
ಲೀಲೆಯಿಂ ಬರಲಲ್ಲಿರುವ ಮಂನಿವರರೆದ್ದು
ಪಾಲಿಸೆಂದರಗಿದರಲ್ಲ

೩೪

ಕಣ್ಣಮಂಚ್ಚಿಯೆ ಹೃದಯಾಬ್ಜದಿ ಹರಿಯನ್ನು
ಬೆನ್ನಾಗಿ ಧ್ಯಾನಗೈಯುತ್ತ
ಉನ್ನತಾನಂದದಿಂದಿರುತ್ತಿದ್ದು ಹರಿಬರಲ್
ಕಣ್ಣರಳಿಸಿ ನೋಡ್ದನಾಗ

೩೫

ಹರುಷಮಾನಸನಾಗಿ ಧರಣಿಯೊಳ್ ದಂಡದಿಂ
ದು¹ರಂ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ತಾ ನಮಿಸಿ
ಕರವ ಮುಗಿದು ನಿಂದು ಸ್ತುತಿಗೈಯಲರಿಯದ
ತರುಣನ ನೋಡ್ದ ನಚ್ಚುತನು

೩೬

ಸ್ತುತಿಗೈಯಲರಿಯದ ಧ್ರುವನ ಗಲ್ಲಗಳ ತಾ
ನತಿದಯದಿಂದ ಶ್ರೀ ಹರಿಯು
ಶ್ರುತಿಮಯ ಶಂಖದಿಂದೊತ್ತಲಾ ಬಾಲಕ
ಮಿತಿಯಿಲ್ಲದೊಲು ಪೊಗಳಿದನು

೩೭

ಉತ್ತಮೋತ್ತಮ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಕೇಶವನೆ
ವಾಗ್ವೈತ್ತಿಗಾಧಾರ ನೀನಾಗೆ
ಬಿತ್ತರಿಸುವೆನೆಂತು ನಿನ್ನ ಗುಣಂಗಳ
ಚಿತ್ತಸಾಕ್ಷಿಕ ನಮೋಯೆಂದ

೩೮

ಸರ್ವ ಚೈತನ್ಯಾತ್ಮ ಸರ್ವೇಶ ಸರ್ವಗ
ಸರ್ವಧಾರನೆ ಪರಮೇಶ
ಸರ್ವಾಧಿಕಾರ ಪರ್ವತರಿಪ್ರವಂದ್ಯನೆ
ಸರ್ವವ್ಯಾಪಕ ಸಲಹೆಂದ

೩೯

ತಾರಕಿಗಣನೆಗಂಡಡೆಯು ವೃಷ್ಟಿಯ ಬಿಂದೂ
ತೋರಿದಡೆಯು ಲೆಕ್ಕಕೀಗ
ಶ್ರೀ ರಮಣನೆ ನಿನ್ನ ಮಹಿಮೆಯ ಗಣಿಸುವ
ಡಾರಿಗೆ ವಶವಪ್ಪುದೆಂದ

೪೦

ಪರಮಂ ಪಾಪನ ಮುರಹರ ಪದ್ಮನೇತ್ರ ಶ್ರೀ
ಕರರೂಪ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ
ಶರಣಹೊಕ್ಕನು ನಿನ್ನ ಚರಣಪಂಕೇಜವ
ಕರುಣಸಾಗರ ನೀನುದ್ಧರಿಸೈ

೪೧

ಸುರತರುಪನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿಯತ್ತಿಕಾಯಿಯಂ
ನೆರೆ ಬಯಸುವನಂತೆ ನಿನ್ನ
ಚರಣವ ನಾರಿ ಸ್ವರ್ಗಾಧಿಭೋಗವ ಕೇಳ್ವ
ನರಗುರಿಗಳ ನಾನೇನೆಂಬೆ

೪೨

ಕ್ಷೀರಸಾಗರದ ಸನಿಯಕ್ಕಿದಿ ಚೌಳಾದ
ನೀರನರಸುವವನಂತೆ
ಪಾರಿಜಾತ್ಸನೆ ನಿನ್ನ ನೇರಿದ ಮೇಲೊಂದ
ಧೀರನಾದವ ಬಯಸುವನೆ

೪೩

ನಿನ್ನ ಚರಣಪದ್ಮಸೇವೆಯಲ್ಲದೆ ಸುಖ
ಪನ್ನೀವ ಭಾಗ್ಯ ಮತ್ತೊಂದಂ
ಇನ್ನಂಟೆಯದರಿಂದಲರಿವುಳ್ಳರ್ ತ್ವತ್ತಾದ
ವನ್ನೆ ಭಾವಿಸಿ ಸುಖಿಸುವರು

೪೪

ಕಾಣದಿಪ್ಪವದಾವನಂಘ್ರಿಯ ನಿಗಮಗಳ್
ಕಾಣದಾವನ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳು
ಅ ನಿನ್ನ ಚರಣ ಸಾರಸವ ಕಂಡೆನಗೆಣೆ
ಗಾಣೆ ಮೂಲೋಕದೊಳ್ ದೇವ

೪೫

ಧನ್ಯ ನಾನು ದೇವ ನಿನ್ನಯ ಪಾದಗ
ಳನ್ನ ಸಂತೋಷದಿಂದೀಗ
ಕಣ್ಣಾರ ಕಂಡು ನಿಂದಿದಿರೊಳು ನಂತಿಗೈಯು
ವೆನ್ನೆಣೆಯಿಲ್ಲ ಮೂಜಗದಿ

೪೬

ತ್ರಾಹಿ ಭಕ್ತಾಧೀನ ತ್ರಾಹಿ ದೀನಾವನ
ತ್ರಾಹಿ ನಿಗಮತತಿ ಸ್ತುತ್ಯ
ತ್ರಾಹಿ ಸುರಸ್ತುತ ತ್ರಾಹಿ ದೈತ್ಯಾಹಿತ
ತ್ರಾಹಿ ಸರ್ವೇಶ ಗೋವಿಂದ

೪೭

ತ್ರಾಹಿ ಪಂಕಜನೇತ್ರ ತ್ರಾಹಿ ಪಾವನ ಗಾತ್ರ
ತ್ರಾಹಿ ನಾರದಕೃತ ಸ್ತೋತ್ರ
ತ್ರಾಹಿ ಭಜಕಮಿತ್ರ ತ್ರಾಹಿ ಸುಚಾರಿತ್ರ
ತ್ರಾಹಿ ದುರಿತಧ್ವಾಂತಮಿತ್ರ

೪೮

ಹಲವು ವಿಧದ ಯೋಗಸಿದ್ಧರು ಪರ್ಣಾಂಬು
ಫಲವಗೊಳ್ಳದೆ ವಾಯುವುಂಡಂ
ಒಲಿಸಲರಿಯರಾವನನ್ನು ಮತ್ತಾನಿನ್ನ
ಸುಲಭದಿಂ ಕಂಡೆ ನಾನಂದ

೪೯

ಮರೆಯೊಕ್ಕಿನೆನಲಂ ಪಾಂಛಲ್ಯದಿಂದಲಿ ನೀನೆ
ಬರಲಭಯವ ಕೊಡಲಾಗಿ
ನೆರೆ ಕಂಡೆನಲ್ಲದೆ ನಿಗಮಗೋಚರ ನಿನ್ನ
ದರುಶನವೆಂತಂ ಸಿಕ್ಕುವದು

೫೦

ನಿನಗಿಂದ ಮಿಗಿಲು ನಿನ್ನಡಿಸೇವಕರು ಮತ್ತೀ
ಗೆನಗೆ ನಾರದ ದರುಶನವು
ಅನುವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕಲಾನಂದದಿಂ ತ್ವತ್ತಾದ
ವನಜವ ಕಂಡೆ ಗೋವಿಂದ

೫೧

ಅದರಿಂದಲಿ ನಿನ್ನ ಪದವನೋಲಗಿಸುವ
ಸದಯರ ಸಂಗವನೆನಗೆ
ಮುದದಿಂದ ಪಾಲಿಸಿ ಪೊರೆ ವಾಸುದೇವನೆ
ಮದಸೂದನಾಚ್ಯುತಾನಂತ

೫೨

ನಿರುತವು ಬಿಡದತಿಯಾಸಕ್ತಿಯಿಂದ ತ್ವ
ಚ್ಚರಣಾಬ್ಜ ಯುಗ್ಮಗಳಲ್ಲಿ
ಉರುಭಕ್ತಿಯಿಂದೆನ್ನ ಚಿತ್ತ ವರ್ತಿಸುವಂತೆ
ಕರುಣಪ್ರದನಗಭಯವನು

೫೩

ಸುರಪತಿ ಮಕುಟರತ್ನಗಳು ನೋಂಕಲು ಸುಖ
ಶರಧಿಯೆನ್ನಿಸಿ ಇಂದ್ರನನ್ನು
ಪೂರೆದ ಪಾವನಪಾದಗಳಿಗೆರಗುವವೊಲು
ಕರುಣಿಸು ವರಗಳನೆನೆಗೆ

೫೪

ನಿರುತವು ನಿಗಮ ಕಾಣದ ನಿನ್ನ ಮೂರ್ತಿಯು
ಪರಿಯನೀಕ್ಷಿಸುವೋಲೆನ್ನ
ವರನೇತ್ರ ವಿಷಯಗೈಯುವ ಹಾಗೆ ದಯದಿಂದ
ಕರುಣಪ್ರದನಗಭಯವನು

೫೫

ಹರಿ ಕೃಷ್ಣ ರಾಮ ಗೋವಿಂದ ಮಾಧವ ಮಂಜು
ಹರ ನಾರಾಯಣ ವಾಸುದೇವ
ಪೂರೆಯೆಂದು ಬಿಡದಿಂತು ಎನ್ನ ನಾಲಿಗೆ ನೆನೆ
ವರೆ ಬಾರ[ದ]¹ಲೆ ದೇವದೇವ

೫೬

ಆನಂದದಿಂದ ನಿನ್ನಯ ಪಾದಪದ್ಮಕ್ಕೆ
ಶ್ರೀನಿವಾಸನೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ
ಸಾನುರಾಗದಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿದ ತುಲಸಿ ಗಂಧ
ಕೀ ನಾಸಿಕವು ಬರಲೆನ್ನ

೫೭

ಕೊರಳಿದು ನಿನ್ನಡಿಯುಗ್ಮಕೊಪ್ಪಿಸಿದ ಪೂ
ಸರಗಳ ಧರಿಸುವ ಹಾಗೆ
ನಿರುತ ವಾಸಿಯ ಮಾಡುವಂತಭಯ[ವ]² ಬೇಗ
ಕರುಣಿಸು ಕರುಣಾನಾಗರನೆ

೫೮

ನಿತ್ಯ ನಿನ್ನಯ ಶುಭಕಥೆಗಳನಾಲಿಸು
ವತ್ಸಂತ ವಿಷಯವನೀಗ
ಚಿತ್ತಸಾಕ್ಷಿಕ ಎನ್ನ ಕಿವಿಯ ಬಯಸುವವೋ
ಲಿತ್ತಭಯವ ಕಾಯೊ ದಯದಿ

೫೨

ಕರಗಳು ನಿನ್ನ ಡಿಯುಗ್ಮ ಪೂಜೆಯ ಬಿಡ
ದುರುಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸರ್ವಕಾಲ
ಇರದೆ ಮಾಡುವ ತೆರದಲಿ ಬಹು ದಯದಿಂದ
ಕರುಣಿಸೊ ಎನಗಭಯವನು

೬೦

ನಿರುತವೆನ್ನಯ ಪಾದಯುಗ್ಮ ನಿನ್ನನು ಬಿಡ
ದುರುಭಕ್ತಿಯಿಂದಲಿ ಬಳಸಿ
ಎರಗಿ ಮೋಕ್ಷದ ಪಡೆಯುವ ತೆರದಲಿ ಕೃಪ್ಣ
ಕರುಣಿಸೊ ಎನಗಭಯವನು

೬೧

ಒಲ್ಲೆನನ್ನವನೆಲೆ ಗೋವಿಂದ ತ್ವದ್ಭಕ್ತ
ರೆಲ್ಲಿಪ್ಪರಲ್ಲಿಯೆನ್ನವನು
ನಿಲ್ಲಿಸು ದಯದಿಂದ ತ್ವನ್ನಾಮಗಳ ನಿತ್ಯ
ಉಲ್ಲಾಸದಿಂ ನೆನೆವಂತೆ

೬೨

ಮರೆಸುವದಖಿಳ ಕ್ಲೇಶಂಗಳ ದೋಷವ
ತೊರೆಸುವದರಿಂದ ನಿನ್ನ
ಚರಣಸೇವಕರ ಸಂಗವು ದೇವ ನೀನದ
ಕರುಣಿಸಿ ಸಲಹಬೇಕೆನ್ನ

೬೩

ಇಂತೆಂದು ತರುಣ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಪಾದಕೆರಗಿಯೆ
ನಿಂತು ನೋಡಲು ತನ್ನ ಧೃಪನು
ಕಂತುಜನಕ ವಾಸುದೇವನಾಲಿಂಗಿಸಿ
ದುಧ ಸಂಪದವನೇವೇಳ್ವೆ

೬೪

ಬಳಲಿದೆ ತಾತ ನೀ ತವಗೈದೆಂದಚ್ಚುತ
ನೊಲಿದಂ ಬಾಲನ ಮೈಧೂಳನ್ನು
ಚಿಲುವಾದಂಬರಗೊನೆಯಿಂದೊರಸುತ ಮುದ
ದಳೆದು ನೆತ್ತಿಯನಾಘ್ರಾಣಿಸಿದ

೬೫

ಸಕಲಲೋಕಂಗಳಿಗಧಿಕವಾಗಿಹಂದ ಬಾ
ಲಕ ನಿನಗಿತ್ತೆ ನಾನೀಗ
ಸುಕುಮಾರ ಕೇಳು ರಾಜ್ಯವನಾಳು ಧರ್ಮದಿಂ
ದಖಳ ಸಂಪದಗೂಡಿ ಬಿಡದೆ

೬೬

ತರಣಿ ಸೋಮಾದಿ ತಾರೆಗಳಿಗಾಧಾರವಾ
ಗಿರುವಂಥ ಲೋಕವನೀಗ
ಕರುಣಿಸಿದನು [ಏಳು] ನಿನಗೆಲೆ ನನ್ನವ
ರಿರುವರನಂತ ಮುತ್ತಲ್ಲಿ

೬೭

ನಿರುತವು ಸುಖಕರವಾಗಿಹಂದಲ್ಲದೆ
ಅರಸಿದೊಡೊಮ್ಮೆಯು ಕಷ್ಟ
1[ವಿರದಂಥ]ಲೋಕವನಿತ್ತೆ ನಾ ನಿನಗೆ ಮ
ಜ್ಜ ರಣಸೇವಕನೆ ನೀ ಕೇಳೈ

೬೮

ಧರಣಿಯ ನೀನೆ ಇಪ್ಪತ್ತಾರು ಸಾವಿರ
ವರಂಪ ಧರ್ಮದಿ ಪಾಲಿಸಯ್ಯ
ವರಯಜ್ಞದಿಂದೆನ್ನನರ್ಚಿಸಿ ಸುಖಕ್ಷೀರ
ಶರಧಿ ಲೋ[ಕ]ವ ಪಡೆಯಯ್ಯ

೬೯

ನಿನ್ನನುಜನುಯೆಂಬುತ್ತಮನ ಯಕ್ಷನು ಕೊಲ್ವ
ನಿನ್ನೇವನೆಂದಂ ಸುರುಚಿಯು
ತನ್ನಣುಗನನರಸುವರೈದಿ ಶಾಳ್ಗಿ ಚ್ಚಿ
ಗನ್ನವಾಗುವಳು ಕೇಳಯ್ಯ

೭೦

1 'ಯಿರವಂಥ' ಎಂಬ ಪಾರವಿದೆ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಅರ್ಥಕೊಡುವುದರಿಂದ ಇದನ್ನು 'ಇರದಂಥ' ಎಂದೂ ತಿದ್ದಿಕೊಂಡಿದೆ.

ನೀನಪನಿಯ ಧರ್ಮದಿಂದಾಳಿ ಮದ್ಭಕ್ತ
ರಾನಂದದಿಂದಿಷ್ಟ ಬಳಿಗೆ
ಬಾ ನನ್ನ ಭಾಗ್ಯಸಾಗರನೆಯೆಂದಪ್ಪಿದ
ಶ್ರೀನಾಥನೇಂ ದಯಾನಿಧಿಯೋ

೭೧

ತರುಣನಿಗೀಪರಿ ವರಗಳ ಕರುಣಿಸಿ
ಹರಿಯಂತರ್ಧಾನದಿ ಸಲಲು
ಸುರರು ಹೂವುಳಿಗರೆಯುತ ಜಯಯೆಂದಂಥ
ಸಿರಿಯನೇನೆಂದು ಬಣ್ಣಿಸುವೆ

೭೨

ನಿರುತವೀ ಧ್ರುವನ ಚರಿತೆಯನು ಭಕ್ತಿಯಿಂ
ಬರೆದೋದಿ ಕೇಳಿದ ಜನರ
ವರಚಿಕ್ಕನಾಗವುರದ ವೆಂಕಟೇಶನು
ಪೊರೆವನು ಸುಖವಿತ್ತು ದಯದಿ

೭೩

ಲಾಲಿಸಿದಳು ಪ್ರಿಯೋಕ್ತಿಯಲಿ

ಕೇಳೆಲೆ ರಾಜ ಶ್ರೀಹರಿಯಂತರ್ಥಾನದಿ
ಲೀಲೆಯಿಂ ನಿಲಲಾಗ ನೋಡಿ
ಬಾಲಕ ಕಾಣದಚ್ಚುತನ ನೆನೆದು ನೆನೆ
ದಾಲಿದ ಪರಿಯ ನೇನೆಂಬೆ

೧

ಹರಿಯೆ ನೀನಿಂತು ನಿರ್ದಯನಾಗಲಾನಿನ್ನು
ಧರಣಿಯೊಳುಳಿವೆನೆ ನಿನ್ನ
ಚರಣಗಳಿಂಗರಗುವೆ ದಯದೊರಿ ನೀ
ಪೊರೆಯನ್ನ ನೆಲೆ ವಾಸುದೇವ

೨

ಆನತಜನಸುರಧೇನು ದಯಾನಿಧಿ
ದೀನಜನಾಪನಶೀಲಾ
ನೀನಲ್ಲವೇನೆಲೆ ದೇವಯೆನ್ನನು ಇಂಥ
ಕಾನನದೊಳು ಬಿಡಬಹುದೆ

೩

ಆರೆನಗಿನ್ನೆಲೆ ದೇವ ರಕ್ಷಿಸುವರಾ
ಧಾರವೀ ಮೂಲೋಕದಲ್ಲಿ
ದಾರಿಯ ತೋರೊ ದಮ್ಮಯ್ಯ ನಿನ್ನಡಿಗಳ
ಸೇರಿದೆನಲ್ಲ ಗೋವಿಂದ

೪

ಜೀವ ನಿಲ್ಲುವ ಬಗೆಯಿಲ್ಲ ನಿನ್ನಂಘ್ರಿಯೊ
ಸೇವೆ ತಪ್ಪಲು ಜಗನ್ನಾಥ
ಈ ವನದೊಳಗೆನ್ನನೋರ್ವನ ಬಿಡುವರೆ
ದೇವ ಚಿತ್ತವು ಬಂದುದಂತೊ

೫

ಶಿಶುಗಳ ಕಾಣುತ್ತಲಾಗಲಾ ಮಾತೆ ರ
ಕೃಷಿಯಾಗಲಾ ತರುಣಗೈ
ದೇಸೆ ಯಾರ ನೀತಿ ನೀನುಳಿಯಲೆನ್ನವನು ಪೋ
ಷಿಸುವರಾರಕಟ ಗೋವಿಂದ

೬

ಪಾದಸೇವೆಯೆ ಗತಿಯೆಂದು ಸೇರಿದೆ ನಿನ್ನ
ನೀ ದಾರಿಗೈವದುಚಿತವೆ
ಬಾಧಿಸುತಿದೆಯೆನ್ನ ತ್ವದ್ವಿರಹಜ್ವರ
ವಶಾಧವ ದಯಬಾರದೇನೈ

೭

ಪರಮಪಾವನತರ ಚರಿತ ನಾರಾಯಣ
ಕರುಣಾಸಾಗರ ಭವಹರನೆ
ದುರಿತಾರಿ ನೀನಾದಡೆನ್ನ ಕ್ಲೇಶವ ಪರಿ
ಹರಿಸು ಬೇಗದಿ ಬಂದು ಕೃಷ್ಣಾ

೮

ಇಂತೆಂದಂ ಬಹುವಿಧವಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸಿಯೆ
ನಂತನ ದಯದಿಂದ ಧ್ರುವನು
ತಂತಾನೆ ತಿಳಿದು ತನ್ನೂರಿಗೈದಿದ ಮೂದ
ವಂತನಾಗಿಯೆ ಚಿತ್ತದಲಿ

೯

ಗಿರಿನದಿವನಕೂಪಗಳ ಕಳೆದಚ್ಯುತ
ಚರಣವ ನೆನೆಯಂತ ಧ್ರುವನು
ಇರದೆ ತನ್ನಯಪುರಕ್ಕೈದಿದ ಸಿರಿಯ ಬಿ
ತ್ತರಿಪರೆನ್ನಳವೆ ಸರ್ವವನು

೧೦

ಊರ ಮುಂದಣ ವನಕ್ಕೆದಿದ ಧ್ರುವನನ್ನು
ಪೌರಜನರು ಕಂಡು ಮಂದದಿ
ಸಾರಿ ದೂತರು ನೃಪನೆಡೆಗೆ ಪೇಳಲು ಚಿಂತೆ
ದೂರಕೆ ಪೋದುದೇನೆಂಬೆ

೧೧

ಬಂದನೆ ಎನ್ನ ಚಿತ್ತಾಬ್ಜ ಭಾಸ್ಕರನೀಗ
ಬಂದನೆ ದಿಟವೆ ನಿರ್ಣಯವೆ
ಬಂದನೆ ಎನ್ನ ಚಿಂತೆಯ ಕೆಡಿಪರೆ ನೀವು
ಬಂದನೆಂಬಿರೊ ಏನೋಯೆಂದ

೧೨

ತರಂಣ ಕಾನನಕೆ ಪೋದನು ಬಪ್ಪನೆಂತಿದು
ಬರಿಯ ಮಾತಹುದು ನಿಶ್ಚಯವು
ಬರಲಿಲ್ಲವೆನ್ನಾತ್ಮ ಸಂಭವನೆನ್ನತ
ಧರಣೀಶನಿದು ಸಟೆಯೆಂದ

೧೩

ಪಾಪಿಯಾದವ ನಾನು ತರುಣನ ಕಾಣ್ಬೆನೆ
ಶ್ರೀಪತಿ ಕರುಣದಿನೆಂತೊ
ಏ ಪುಣ್ಯಪುರುಷರಿರೇನು ಪೇಳಿರೊ ಬಂದ
ನೇ ಪುತ್ರನೆಂದ ಭೂಪಾಲ

೧೪

ಅನಿತರೊಳ್ಳಿಗೆ ನಾರದ ಮುನಿವರ
ಘನಕೃಪೆಯಿಂದ ತಾ ಬಂದು
ವಂದಿ ಸಂಶಯ ತಾಳಿಯಿರುವ ಭೂಪಾಲನೊ
ಳನುವಾಗಿ ವೇಳಿದನಾಗ

೧೫

ರಾಜ ನಿನ್ನ ಣಗನ್ನೆದಿದನಿದು ಸಟೆಯಲ್ಲ
ರಾಜೀವಾಕ್ಷನ ಕೃಪೆಯಿಂದ
ಸೋಜಿಗವೇನಿದು ಹರಿಯೊಲಿ[ದೊಡನೆಯೆ]¹
ಮಾಜಿತು ರಾಯನ ಚಿಂತೆ

೧೬

ಹರುಷದಿಂದೆದ್ದ ವನೀಶ ನಾರದನಡಿ
ಗೆರಗಿ ದೂತರಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯೊಳು
ಪರಿಪರಿ ಭೂಷಣ ವಸನಗಳಿತ್ತು ಮ
ತ್ತಿರದೆ ಕೈಮುಗಿದನೇನೆಂಬೆ

೧೭

ಕರೆಸಿ ಮಂತ್ರಿ ಪ್ರಧಾನಿಗಳಿಗೊಂದನು ಪುರ
ವರವ ಶೃಂಗರಿಸಿ ನೀವೆಂದು
ಹೊರಟನಾಕ್ಷಣ ಪುರದಿಂದ ತನ್ನಣುಗನ
ನೆರೆ ಕಾಣ್ವೆನೆನ್ನುತಲಾಗ

೧೮

ಕೂಡಲೆ ಹಯ ಗಜ ರಥಗಳು ಮುಂದಾಗಿ
ಜೋಡಿಸಿ ನಡೆದವು ಮಂದಿ
ಮೋಡಿಯಂದಾಯುಧ ಭೂಷಣ ವಸನದಿಂ
ಕೂಡಿಯೆ ನಡೆದರುತ್ಸವದಿ

೧೯

ವರವೊನೆಮಯದ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಗಳಮಿತವು
ತರುಣಿಯರೇರಿ ಬಪ್ಪುದಕೆ
ಇರದೆಡೆಯಾಡಿದವದರ ಸಂತೋಷದ
ಪರಿಯ ನಾನೆಂತು ಬಣ್ಣಿಸುವೆ

೨೦

ನಗರದ್ವಾರದಿಂ ಪೊರಟು ಮುಂದಿಹ ವನ
ದಗಣಿತ ಸಿರಿಯ ನೋಡುತ್ತ
ಒಗುಮಿಗೆ ಹರುಷದಿಂದಾರಾಯ ತನ್ನ ಸೇ
ನೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿಯೈದಿದನು

೨೧

ಬರಲಾಗ ಜನಕ ಜನನಿಯರು ಕಂಡತಿ
ಹರುಷದಿಂ ಧ್ರುವನು ತಾ ಬಂದಂ
ಶಿರವಿಟ್ಟು ತಂದೆಯಂಘ್ರಿಯೊಳು ನಮಿಸಿದಂಧ
ಸಿರಿಯ ನಾನೆಂತು ಬಣ್ಣಿಸುವೆ

೨೨

ತನ್ನಡಿಗಿರಗಿದ ಧ್ರುವನ ಬಾಹುಗಳಿಂದ
 ಲಂನ್ನತ ಮೋಹದಿಂದ ರಾಯ
 ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಿಗಿಬಿಗಿದಷ್ಟಿ ಬಾಲನ ಶಿರ
 ವನ್ನು ವಾಸನಿಸಿದನಾಗ

೨೩

ಬಂದೈ ಮದ್ಭಾಗ್ಯಪಯೋಧಿಯೆ ಗೋವಿಂದ
 ನಿಂದ ವರನ ಪಡೆದೀಗ
 ಇಂದೆನ್ನ ಹೃದಯಪಂಕೇಜ ನಿನ್ನ ಸ್ವಾರ್ಥ
 ನಿಂದತಿಹರುಷ ಸಾಳಿದುದಂ

೨೪

ಬಡತನವಡಸಿದೋರ್ವನಂ ದಾರಿಯೊಳಗೆ ತಾ
 ನಡೆಯುತ ನಿಧಿಯಂ ರಾಸಿಯನಂ
 ಎಡಹಿದನಂತೆ ತನ್ನಣುಗನ ಮುಖ ಕಂಡಂ
 ಪೊಡವೀಶ ತಾಳಿದ ಮಂದವ

೨೫

ಚಂದ್ರನ ಕಂಡ ಸಾಗರನಂತೆ ತನ್ನಯ
 ಕಂದನ ಕಂಡವನೀಶ
 ಬಂದೈ ಮದ್ಭಾಗ್ಯಪರ್ವತವೆಯೆನ್ನತ ಮತ್ತಾ
 ನಂದದಿಂದಿಷ್ಟಿದನಾಗ

೨೬

ನೀನೆಯೋರ್ವನೆ ವನದಲ್ಲಿ ತಪಸಿ ಮತ್ತೆ
 ಶ್ರೀನಿವಾಸನನೊಲಿಸಿದೆಯ್ಯ
 ನಾನಾಲಿ[ಸುವೆ ನಿ]ನ್ನ ವಾಗವೃತ್ತವ ಪೇಳೈ
 ನೀ ನಾರದರ ಕಂಡೆಯೆಂತು

೨೭

ಎನಲಿಂತು ರಾಯನು ಧ್ರುವನು ತಾ ಪನದೊಳಂ
 ವನಜಾಕ್ಷನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಿದ
 ಘನಕಥೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದನಾನಂದದಿ
 ತನಗೊರವಿತ್ತಂಥ ಪರಿಯಂ

೨೮

ತಂದೆಯೊಡನೆ ತನ್ನ ಪರಿಯನೆಲ್ಲವ ವೇಳಿ
ಬಂದು ಮಾತೆಯ ಪದಗಳಿಗೆ
ವಂದಿಸಲಾಸುನೀತಿಯು ಮೈಯ ಮರೆದಳಾ
ನಂದದಿಂ ರೋವುಗಳುಬ್ಬಿ

೨೯

ತೋಳುಗಳಿಂ ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ ತನ್ನಯ ತೊಡೆ
ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಮುದ್ದಿಸುತ
ಬಾಲನ ನತ್ತಿಯ ವಾಸನಿಸುತಲಾಗ
ಲಾಲಿಸಿದಳು ಪ್ರಿಯೋಕ್ತಿಯಲಿ

೩೦

ಅನಿತರೊಳ್ ಸುರುಚಿಯಂಫ್ರಿಗೆ ವಂದಿಸಲು ಬಂದು
ವಿನಯದಿಂದತಿಪ್ರಿಯಗೂಡಿ
ತನಯ ನಿನ್ನನು ಕೂಡ್ಲೆ ಭಾಗ್ಯ ಬಪ್ಪದಕಾ(?)ವು
ದನು ಮೂಡಿದವುಯಂದಳಾಗ

೩೧

ಬಾಲನ ಬಿಗಿಬಿಗಿದಪ್ಪಿ ಸುರುಚಿಯತಿ
ಲೀಲೆಯಿಂ ನುಡಿಸಿ ತೊಡೆಯೊಳಂ
ತಾಳುತ ಮುದವ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡಣುಗನ
ಬಾಲೆ ಮುದ್ದಿಸಿದಳೇವೇಳ್ವೆ

೩೨

ಸುರುಚಿಗೆರಗಿ ತನ್ನ ಮಾತೆಯೆಡೆಗೆ ಬಂದು
ಹರುಷದಿಂ ನುಡಿಯಲಾ ಧ್ರುವನು
ತರಣಿ ಸುನೀತಿಯು ಪೋದ ಪ್ರಾಣವು ಬಂದ
ತೆರದಿ ಸಂತಸವ ತಾಳಿದಳು

೩೩

ತಂದೆಯನ್ನೊಳು ನುಡಿಯಯ್ಯ ಮದ್ಭಗ್ಗವೆ
ಕಂದ ನಿನ್ನಸು ವಾಸುದೇವ
ಎಂದು ಮನ್ನಿಸಿದೆಯಂತೊಲಿದ ನೀ ನೆನೆದೆಯೆಂ
ತೆಂದು ಮೇಳೆಂದು ಕೇಳಿದ[ಳು]¹

೩೪

ಎನ್ನೆಡೆಯಿಂದ ಪೋದವನೆಲ್ಲಿಗೆದಿದೆ
ಇನ್ನಾರ ಜೊತೆಯನು ಸಾರ್ದ
ಮನ್ನಿಸುವರೆ ಹರಿಯಂತೊಲಿದನು ಪೇಳೈ
ಎನ್ನೊಡನೆನಲು ಮೇಳಿದನು

೩೫

ನಿನ್ನೊಡನಪ್ಪಣೆಗೊಂಡು ಪೋಗುತ ವನ
ವನ್ನ ಸೇರಿದನಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ
ಎನ್ನಿದಿರಿಗೆ ಮುನಿ ನಾರದರೈದಿಯೆ
ಎನ್ನ ಚಿಂತೆಗಳ ನೀಗಿದ[ರು]²

೩೬

ಬೇಡವೈ ನಡೆ ಪುರಕೆಂದು ಎನ್ನನು ಬಹು
ಕಾಡಿದರಮ್ಮ ನಾರದರು
ಬೇಡಿಕೊಂಡನು ಒಲ್ಲೆನೆಂದವರೆನಗಾಗ
ಮಾಡಿದರುಪದೇಶವನ್ನು

೩೭

ನೀನನುಗ್ರಹಿಸಿದ ಮತವನೆ ಸಿದ್ಧವೆಂ
ದೀ ನಾರದರು ಪೇಳ್ವರೆನಗೆ
ಎನೆಂಬೆನದನೆಯೊಳು ತಾಳಿ ಭಜಿಸಲು
ತಾನೊಲಿದನು ವಾಸುದೇವ

೩೮

ಎಂತು ಭಜಿಸಿದೆ ಯಾವಲ್ಲಿಯಿದ್ದೆಯೊ ಹರಿ
ಯೆಂತು ಒಲಿದು ವರವಿತ್ತ
ಎಂತು ತಾಳಿದೆ ಹಸಿವಾಗೆ ಬಾಯಾರಲು
ದೆಂತು ಜೀವಿಸಿದೆಯೊ ಕಂದ

೩೯

ಕೇಳಮ್ಮ ನಿನ್ನಡಿಗರಗಿ ನಾ ನಡೆಯುವ
ಕಾಲದಿ ನಾರದರೈದಿ
ಲೀಲೆಯೆಂದುಪದೇಶಗೈಯಲಾನಂದದಿಂ
ಮೇಲಾದ ವನದೊಳ್ಳೈದಿದೆನು

೪೦

ಪರಿ ಪರಿ ವೃಕ್ಷಲತೆಯು ಮೃಗಗೂಡಿದ
ವರಮಧುವನದೆಡೆಗೈದಿ
ಹರಿವ ಕಾಳಿಂದಿಯೊಳ್ ಮಿಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ
ಸ್ಮರಿಸಿದನೇಕಚಿತ್ತದಲಿ

೪೧

ಮೊದಲ ತಿಂಗಳೊಳ್ಳೂರು ದಿನಕೊಮ್ಮೆ ಮೆದ್ದೆನು
ಬದರೀ ಫಲವನು ನಾನು
ಒದಗಿದೆರಡನೆ ತಿಂಗಳೊಳಾರು ದಿನಕೊಮ್ಮೆ
ಉದೂರಿದೆಯೆ ಮೆದ್ದೆನಮ್ಮ

೪೨

ಮೂರನೆ ತಿಂಗಳೊಳ್ಳೊಂಬತ್ತು ದಿನಕೊಮ್ಮೆ
ನೀರನೆ ಪಾನವ ಮಾಡೆ
ಈರಾರು ದಿನಕೊಮ್ಮೆ ನಾಲ್ಕನೆ ತಿಂಗಳೊಳ್
ಆರಿತು ಕ್ಷುದ್ಧಾಯುವುಂಡು

೪೩

ಐದನೆ ತಿಂಗಳು ಬರಲು ಶ್ವಾಸವ ನಾನು
ಭೇದಿಸಿ ಸೆಳೆದು ಶ್ರೀಹರಿಯ
ಪಾದವ ನೆನೆದನಾನಂದದಿಂ ಹರಿಯಿದಿ
ರಾದನೆನಗೆ ಕೇಳಿ ಜನನಿ

೪೪

ವಾಸುದೇವನು ತಾನೆ ಬಂದನ್ನ ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ
ಸೂಸುವೆನ್ನಂಬಕ ಜಲವ
ತಾ ಸೆರಗಿನಿಂದಲೊತ್ತುತಲೆನ್ನ ನೆತ್ತಿಯ
ವಾಸನಿಸಿದನು ಕೇಳಮ್ಮ

೪೫

ತರುಣ ನೀ ಬಳಲಿದೆಯ ಎನ್ನುತಮ್ಮತವೆ
ಸುರಿವಂಥ ಮಾತನಾಡುತ್ತ
ಹರಿಯೆನ್ನ ಗಲ್ಲದೊಳ್ ತನ್ನಯ ಶಂಖವ
ಕರುಣದಿಂದೊತ್ತಿದನಮ್ಮ

೪೬

ಆಗಲನಂತ ಮಹಿಮನ ನಾ ಸ್ತುತಿಸಿದೆ
ಯೋಗಿವಂದ್ಯನೆ ಸಲಹೆಂದು
ಆ ಗುಣನಿಧಿ ಸರ್ವಲೋಕಕತ್ಯಧಿಕ ತಾ
ನಾಗಿಹ ಪದವಿತ್ತೆನೆಂದ

೪೭

ಒಲ್ಲೆನನ್ನವ ನಿನ್ನ ವಾದಸೇವೆಯ ವಶಾತ್,
ಉಲ್ಲಾಸದಿಂ ಮಾಡುವಂತೆ
ನಿಲ್ಲದೊಲಿದು ಪಾಲಿಸೆಂದಡೆ ಶ್ರೀಹರಿ
ತಲ್ಲಣಿಸದಿರಿತ್ತೆನೆಂದ

೪೮

ಈ ರಾಜ್ಯವಂ ಧರ್ಮಗೂಡಿ ನೀನಾಳಿಪ್ಪ
ತ್ತಾರಂ ಸಾವಿರ ವರುಷಗಳು
ತೀರುವ ಪರಿಯಂತ್ಯವೆಂದು ಶ್ರೀಹರಿ ಕೃಪೆ
ದೋರಿ ಪೇಳಿದ ನೀ ಕೇಳಮ್ಮ

೪೯

ಆಮೇಲೆ ಸರ್ವತಾರಾರ್ಕೇಂದಂಗಳಿಗೆಲ್ಲ
ತಾ ಮೊದಲಾಧಾರವಾದ
ಶ್ರೀಮದ್ಭಕ್ತರು ಕೂಡಿದಾಲೋಕಕ್ಕೆದೆಂದು
ನೇಮಿಸಿದನು ವಾಸುದೇವ

೫೦

ಅನಿತರೊಳಂತರ್ಧಾನವ ಹರಿ ಸೇರಿದ
ನೆನಗೆ ತೋರದೆಯದರಿಂದ
ಜನನಿ ಕೇಳಿಲ್ಲಿಗಾನ್ನೆದಿದೆ ನಿನ್ನಡಿ
ವನಜವ ಕಂಡೆ ಸಂತಸದಿ

೫೧

ಎಂದಿಂತು ಧ್ರುವನು ಪೇಳಲು ಸುನೀತಿಯು ತಾನು
ಕಂದನ ಬಿಗಿಬಿಗಿದಪ್ಪಿ
ಇಂದಾನು ಪೂರ್ವದೊಳೆಸಗಿದ ಸುಕೃತವು
ಬಂದಂದಂಗೈಗೆಂದಳಾಗ

೫೨

ಉತ್ತಮನೈದಿ ತನ್ನ ಡಿಗೇರಗಲು ಧ್ರುವ
ನತ್ಕಂತ ಸಂತೋಷದಿಂದ
ಇತ್ತ ಬಾರೆಂದು ತೋಳುಗಳಿಂದ ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ
ಮತ್ತೆ ಕೇಳಿದ ಕ್ಷೇಮವನ್ನ

೫೩

ಪುರಜನರೆಲ್ಲರಾನಂದ ಸಾಗರನೊಳೆ
ಗಂರೆ ಮುಳುಗಿದರಾಗಿ ಧ್ರುವನ
ಪರಿಪರಿಯಿಂ ಸ್ತುತಿಗೈಯುತ ಕ್ಷೇಮವ
ನಿರದೆ ಕೇಳಿದರು ಸಂತಸದಿ

೫೪

ತರುಣಿಯರೊಳು ಸುನೀತಿಯೆ ಭಾಗ್ಯವಂತೆಯು
ನೆರೆ ಮೃತ್ಯುಮುಖದ ಕಾನನಕೆ
ತೆರಳಿದಣುಗನನ್ನ ಮರಳಿ ಕಂಡಳು ಹರಿ
ಗರುಣವೆಂತೊಯೆಂದರೆಲ್ಲ

೫೫

ಇಂತೆಂದು ಧ್ರುವನ ಕೊಂಡಾಡುತ ಸಂತೋಷ
ದಿಂ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರೆ ಸೇನೆ
ಅಂತವಿಲ್ಲದೆ ನಾನಾವಿಧವಾದ ವಾದ್ಯಗ
ಳಂ ತಾಡಿಸಿದರು ಭೋರನುತ

೫೬

ಭೇರಿ ಮದ್ದಳೆ ಡೋಳು ಕೊಳಲು ಕೊಂಬುಗಳು ನಾ
ನಾ ರೀತಿಯಾದ ವಾದ್ಯಗಳು
ಭೋರೆಂದು ಮೊಳಗಿದವಾ ಧ್ರುವನನು ಗಜ
ವೇರಿಪ ಶುಭಸಮಯದಲಿ

೫೭

ಮುತ್ತು ರತ್ನಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಹೊದಿಕೆಯ
ನೊತ್ತಾಗಿರದರ ಬೆನ್ನಿಂದ
ಸುತ್ತ ಜೋಲಿಡುವಂತೆ ಹೊದಿಸಿರೆಯಾಗಲಾ
ಮತ್ತೇಭ ಬಂದುದುತ್ಸವದಿ

೫೮

ಪರಿಪರಿ ಭೂಷಣ ವಸನಗಳಿಂದಲಾ
ಕರಿಯ ಶೃಂಗರಿಸಿಯೆ ನಿಲಿಸಿ
ತರುಣ ಧ್ರುವನ ಮುದದಿಂದಾನೆ ಮೇಲೆ ಕು
ಳ್ಳಿರಿಸಿ ನಡೆಸಿದರು ಪುರಕೆ

೫೯

ತುರಗಗಳಮಿತ ಮುಂಗಾಲ್ವೆಗಹುತ ಮುಂದೆ
ಧರಧರದಿಂದ ಸಾಗುತ್ತ
ಬರುವ ಪರಿಮಿತ ಸ್ಕಂದನಗಳೆ ಲೆಕ್ಕಿಪ
ರದಿದಹಿನಾಥಗಾದಡೆಯು

೬೦

ದೊರೆಯು ನೇಮಿಸಿದ ರೀತಿಯೊಳತಿ ಸುಂದರ
ಕರಸುಯೆಂಬಂದದಿ ಪುರವ
ಹರುಷದಿಂ ಶೃಂಗಾರಗೊಳಿಸಿದರದರತಿ
ಸಿರಿಯನೇನೆಂತು ಬಣ್ಣಿಸುವೆ

೬೧

ಪರಿಪರಿ ತೋರಣ ಮೇಲ್ಕಟ್ಟು ಶುಭದ ಚ
ಪ್ಪರ ಮಂಟಪಗಳಲ್ಲಲ್ಲಿ
ವಿರಚಿಸಿ ಪೂರ್ಣಕುಂಭಗಳು ಫಲಗಳಿರಿ
ಸಿರುವ ಬೀದಿಯೊಳ್ಳಂದರಾಗ

೬೨

ಮನೆ ಮನೆ ಬಾಗಿಲೊಳಿಕ್ಷುದಂಡಗಳನು
ಗೊನೆಯ ಬಾಳೆಯ ಕಂಬಗಳನು
ಅನುಪಮ ಫಲಕುಸುಮಂಗಳನಿರಿಸಿಪ್ಪು
ದನು ನೋಡುತ್ತೈತಂದರಾಗ

೬೩

ಬಿರುದನುಚ್ಚರಿಪ ಪಾರಕರೆಡಬಲದಲಿ
ಬರುತಿರ್ದರತಿ ಮೊದದಿಂದ
ಕರಿಯೇರಿ ಧ್ರುವ ಬಪ್ಪ ಸಿರಿಯನುಚ್ಚರಿಸುವ
ಡರಿದಾಯಿತಾ ಶೇಷಪತಿಗೆ

೬೪

ವಬಂದೆ ನಾನಾದೇಶ ದೊರೆಗಳೈದುತ ಮತ್ತೆ
ವಂದಿಗಳಿಗ್ಗೂಡಿಸುತ್ತ
ಸಂದುಬಿಡದೆ ಬೀದಿಯೊಳು ಮಂದಿ ಬಪ್ಪಂಧ
ಚಂದವನೆಂತು ಬಣ್ಣಿಸುವೆ

೬೫

ಎಡಬಲದಲಿ ಚಾವರಗಳಾಡುತ ಮುಂದೆ
ಬಿಡದೆ ಪಾರಕರು ಪಾಡುತ್ತ
ಎಡೆಯೊಳೊಳಿಗಜನ ಬರುತ ಧ್ರುವನು ಬಪ್ಪ
ಸಡಗರವನ್ನೇವೇಳುವೆನು

೬೬

ನಾನಾಪರಿಯ ಚಾತಿಯಿಪ್ಪ ಕೇರಿಯೊಳಗೆ
ಭೂನಾಥ ತನ್ನಣುಗನನು
ಆನೆಯನೇರಿಸಿಕೊಂಡರಮನೆಯೆಡೆ
ಗಾನಂದದಿಂ ಕರೆತಂದ

೬೭

ಕರವ ಕೊಟ್ಟೊಳಿಗ ಜನವನೆ ಮೇಲಣೆಂ
ಧರೆಗಿಳಿಯಿಳಿ ಪರಾಕೆಂದು
ಒರೆಯಂತ ಹಸ್ತಗೊಟ್ಟೊಳೆಯಿಂಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದ
ಪರಿಯ ನಾನೆಂತು ಬಣ್ಣಿಸುವೆ

೬೮

ವರರತ್ನವಿಚಿತ ಸಿಂಹಾಸನಾಗ್ರದೊಳು ಕು
ಳ್ಳಿರಿಸಿ ರಾಯನು ಧ್ರುವನನ್ನು
ಹರುಷದಿಂ ನೋಡಿಯಾನಂದ ಕ್ಷೀರಾಬ್ಧಿಯೊ
ಳುರೆಯಾಳುತಿಹನಧಿಗಧಿಗೆ

೬೯

[ಓ]¹ಲಗ ಜನ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ನಿಲಯಗಳ್ಗೆ
ಲೀಲೆಯಿಂಂದೈದಲಾ ಧ್ರುವನ
ಮೇಲಾಗಿ ಭೋಜನಗೈಸಿದಳಾನಂದ
ಲೋಲೆ ಸುನೀತಿ ಸಂತಸದಿ

೭೦

ಪರಿ ಪರಿ ಭಕ್ಷ್ಯಭೋಜ್ಯಗಳನು ಚಿನ್ನದ
ಹರಿವಾಣದೊಳಗೆ ತಾ ಬಡಿಸಿ
ಎರೆದು ಗೋಘೃತ ಕ್ಷೀರಗಳನು ಸುನೀತಿಯಾ
ದರಿಸಿದಳಾತ್ಮಸಂಭವನ

೭೧

ಕರದೊಳೆವುದಕೆ ಪನ್ನೀರನಿತ್ತಾನಂದ
ವೆರಸಿ ಕರ್ಪೂರ ವೀಳಯವನು
ತರಣನಿಗಿತ್ತು ತಾ ಪೊಸತಾಗಿ ಬಾಲನ
ನೆರೆ ಪಡೆದಂತೆ ಹಿಗ್ಗಿದಳು

೭೨

ಜನನಿಯಾದರಿಸಲಾಮೇಲೆ ಧ್ರುವನು ತಾನು
ಕನಕದ ಪರ್ಯಂಕದಲ್ಲಿ
ಅನುವಾದ ಹಾಸಿಕೆಯಳವಡಿಸಿರೆ ನಿದ್ರೆ
ಯನು ತಾಳಿ ತಾ ಪವಡಿಸಿದ

೭೩

ಸುಖನಿದ್ರೆಗೈದು ತಾನೆದ್ದು ಭಾಸ್ಕರನಂದ
ಯಕ್ಕಿ ಜಾವವಿದ್ದ ಕಾಲದಲಿ
ಅಕಳಂಕಮಹಿಮ ಶ್ರೀವಾಸುದೇವನ ಚರ
ಣಕೆ ನಮಿಸಿದ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ

೭೪

ಸ್ಮರಿಸಿ ಶ್ರೀವಾಸುದೇವನ ತಾನು ಪೂರ್ವದಿ
ಬರಲರ್ಕ ತಮವ ನೀಗುತ್ತ
ಹರುಷದಿಂ ಮಿಂದಘ್ಯವಿತ್ತು ನಮಿಸಿದಂಧ
ಸಿರಿಯನೇನೆಂದಂ ಬಣ್ಣಿಸುವೆ

೭೫

ಪರಿಪರಿಯೊಳಿಗ ಜನರೈದಲಾನಂದ
ವೆರಸಿಯೊಸ್ಥಾನದಿ ರಾಜ
ಇರಲಲ್ಲಿಗಾಧ್ರುವನ್ನೆದಿ ಸವಿಾಪದಿ
ಹರುಷದಿಂ ಕಂಠಿತನೇವೇಳ್ವಿ

೭೬

ನಿರುತವೀ ಧ್ರುವನ ಚರಿತೆಯನು ಭಕ್ತಿಯಿಂ
ಬರೆದೋದಿ ಕೇಳಿದ ಜನರ
ವರಚಿಕ್ಕನಾಗಪುರದ ವೆಂಕಟೇಶನು
ಪೊರೆವನು ಸುಖವಿತ್ತು ದಯದಿ

೭೭

ಮೊರೆದೆದ್ದನಾ ಧ್ರುವ

ಕೇಳೆಲೆ ರಾಜ ಉತ್ತಾನಪಾದಾಖ್ಯ ಭೂ
ಪಾಲಕ ತನ್ನಣುಗನಿಗೆ
ಲೀಲೆಯಿಂದಲಿ ಮದುವೆಯ ಮಾಡಿ ರಾಜ್ಯವ
ಪಾಲಿಸಿದನು ಧರ್ಮಗೂಡಿ

೧

ಉತ್ತಾನಪದರಾಯನಣುಗನೈದಿದನೆಂದು
ಸುತ್ತಣದೇಶದೊಲ್ಲಭರು
ಅತ್ಯಂತ ಹರುಷದಿಂ ಬಂದು ಕಾಣಿಕೆಗಳ
ನಿತ್ತು ಕಂಡರು ರಾಯನನ್ನು

೨

ಕಂಡು ರಾಯನ ಧ್ರುವನನ್ನು ಸರ್ವರು ಮುದ
ಗೊಂಡು ತಮ್ಮಯ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ
ತಂಡ ತಂಡದಿ ಸಾಗಿ ಪೋದರವರ ಲೆಕ್ಕ
ಗಂಡು ವರ್ಣಿಸುವರೆನ್ನಳವೆ

೩

ಈ ಪರಿ ಸಂತೋಷದಿಂದಲಾ ರಾಯನು
ತಾ ಪೊಡವಿಯ ಪಾಲಿಸುತ್ತ
ಶ್ರೀಪತಿಯಂಘ್ರಿ ಪೂಜೆಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನ
ದೇವೇಳ್ವನಾ ಚಕ್ರಿಯನ್ನು

೪

ತರುಣ ಧ್ರುವನಿಗೆ ಯೌವನದೋರಲಾರಾಯಂ
ವರಶಿಂಶುರಾಯಂ ಪುತ್ರಿಯನು
ಹೆರುಷದಿ ಭ್ರಮಿಯೆಂಬಳನ್ನೂ ಮಂದಂವೆಯ ವಶಾ
ಡಿದುರುತರೋತ್ಸವವನೇವೇಳ್ವೆ

೫

ಉತ್ತಾನಪದರಾಯಂ ರಾಜ್ಯಭಾರವ ತನ್ನ
ಪುತ್ರನಿಗಿತ್ತು ಶ್ರೀಹರಿಯ
ಚಿತ್ತದಿ ನೆನೆಯುತ್ತೈದಿದ ವನವಾಸಕ್ಕೆ
[ಸತ್ಯ]ಸಂಧನು ಮುದದಿಂದ

೬

ಪರಿಪರಿಭೋಗವನುಣುರಲಾ ಧ್ರುವನಿರು
ತಿರಲಾಗುಲುತ್ತುಮ ತಾನು
ನೆರೆಮೈಗಯಾತ್ರಗೆ ಪೋಗಿ ಯಕ್ಷನ ಕೈಯ
ಮರಣವ ಪಡೆದನೇನೆಂಬೆ

೭

ತರುಣನರಸಿಕೊಂಡೈದಿ ಸುರುಚಿಯು ಕಂ
ಡುರಿಯೊಳು ಬೆಂದುಪೋಗಲ್ವೆ
ಮೊರೆದಿದ್ದನಾಧ್ರುವ ಧನದನ ರಾಜ್ಯವ
ನುರುಹುವೆನೆಂದು ಕೋಪದಲಿ

೮

ಕರೆಸಿಯಾಕ್ಷಣಮಂತ್ರಿಗಾಜ್ಞಾಪಿಸಿದ ಬೇಗ
ಬರಿಸು ಸೇನೆಯನು ನೀನೆಂದಂ
ಮೊರೆಯುತ ಕಾಲಭೈರವನಂತೆ ಧ್ರುವ ತಾನು
ಹೊರಡಲೆತ್ನವನು ಮಾಡಿದನು

೯

ಜೊಡಿಸಿದವು ಹಯರಥಗಳು ಗಜಸೇನೆ
ಯಾಡಿದವಂದಳಿಸ್ತೋದು (?)
ಕೂಡಿದಾಕ್ಷಣ ಪಾದಚಾರಿಗಳಾಯಂಧ
ಗೂಡಿಯಾಪುರವಂಧ್ಯದಲಿ

೧೦

[ತರುಣ]¹ತಾ ಧ್ರುವನ ಕೋಪವ ಕಂಡು ಎನ್ನನ್ನು
ಬರಿದೆ ಬಿಡುವನಲ್ಲೆಂದು
ತ್ವರಿತವಾಗಿಯೆ ಪಶ್ಚಿಮಾಭ್ದಿಯ ಸರಿಸದೊ
ಳಿರದಾಗ ಮರೆಯಾದ ಬೇ[ಗ]

೧೧

ಧ್ರುವನು ಕೌಬೇರದಿಕ್ಕಿಗೆ ದಂಡುಸಹಪೋಗಿ
ಯವನ ಶಿಕ್ಷಿಪೆನೆಂಬ ಕೋಪ
ತವಕಿಸುತಿರಲಾಗ ರಾತ್ರಿಯೆ ಯುಗವೆಂಬೊ
ಲವನೀಶ ನಿರ್ನಿದ್ರನಾದ

೧೨

ತರುಣಿಯು ಧ್ರುವ ನನ್ನ ನೇನೆಂಬನೋಯೆಂದು
ತ್ವರಿತದಿ ಮೂಡದಿಕ್ಕಿನಲಿ
ಅರಸು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಪೋಪನೆಂದು ತಾನ್ನೆ[ದಿ]²
ಹರುಷದಿಂದಘ್ನವ ಕೊಂಡ

೧೩

ತರುಣಿಗಘ್ನವನಿತ್ತು ಪಾಸುದೇವನ ಪಾದ
ಸರಸಿಜಪೂಜೆಯ ಮಾಡಿ
ತ್ವರಿತದಿ[ಂ]ದಾಸ್ಥಾನಕ್ಕೆದಿ ಓಲಗವಿತ್ತ
ಪರಿಯನೇನೆಂತಂ ಬಣ್ಣಿಸುವೆ

೧೪

ಸೀಸಕ ಕವಚ ಸಿಂಗಾಡಿಗಳನು ತಾಳಿ
ಭೂಷಿಸಿ ಸರ್ವಾಂಗವನ್ನು
ಐಸೆಮುತ್ತೆಯೂಳಿಗವ ಬೆಸಸೆಂದು ಶ
ರಾಸನಧರರು ಕೇಳಿದರು

೧೫

ತುರಗ ಸಿಂಗರಿಸಿದವಾಯುಧವೆವ್ಮಯ
ಕರಗಗಳಿವಟ್ಟುದೀಗ
ಕರುಣೆಪ್ರದಮಗೂಳಿಗವನೆಂದು ರಾವುತ
ದೊರೆಯಾದ ಧ್ರುವನ ಕೇಳಿದರು

೧೬

ಬಿನ್ನಪವಿದನು ಲಾಲಿಸು ಜೀಯ ಮತ್ತೇಬ್ಬ
ಚೆನ್ನಾಗಿ ಶೃಂಗಾರವಾಗಿ
ಉನ್ನತವಾದಪರಮಿತ ಬಂದವು ಕಾರ್ಯ
ವನ್ನು ಪೇಳೆಂದಮರ್ಥವುತರು

೧೭

ಕಲಶ ಭತ್ತವು ಧ್ವಜ ಶೃಂಗಾರವಾದಂಥ
ಚೆಲುವಾದ ರಥಗಳು ಜೀಯ
ಬಲು ಶಕ್ತಿಗುದುರೆ ಕೂಡಿವೆಯೊಳಿಗವ ಬೆಸ
ಸಲಿ ಬೇಕೆಂದರು ಮಹಾರಥರು

೧೮

ಸುರಗಿ ಭಲ್ಲೆಯ ಕೊಂತ ಸಿಂಗಾಡಿ ಶೂಲ ಮು
ದ್ಗರ ಶರ ಖಡ್ಗ ಬಿಲ್ಲೂಡಿ
ದೊರೆಯಿದಿರೊಳು ನಿಂದು ಕಾಲಾಳ್ಗಳೊಳಿಗ
ದಿರವ ಕೇಳಿದರು ಗುಂಪಾಗಿ

೧೯

ಅನಿತರೊಳಾರೋಗಣೆಗೆ ಪೋಗಿ ಹರಿಪಾದ
ವನಜಪೂಜೆಯನುರೆ ತೀರ್ಚಿ
ಕನಕಪಾತ್ರೆಯೊಳುಣಬಡಿಸಲು ಕಾಂತೆಯ
ರನುವಾಗಿ ಧ್ರುವನು ಭುಂಜಿಸಿದ

೨೦

ಭೋಜನಗೈದು ವೀಳೆಯಗೊಂಡು ಹರುಷದಿಂ
ರಾಜನಾಸ್ಥಾನಕ್ಕೆತರಲು
ರಾಜಪಭೂಷಣಾಯುಧದಾಳ ಬಲವದು
ಘೌಜಾಗಿ ಬಂದುದೇಪೇಕ್ಷೆ

೨೧

ದೊರೆಯಿದೊ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆದುಪನೆಂದು ಭೇರಿಯ
ನಿರದೆ ತಾಡಿಸಿದನುತ್ಸವದಿ
ಗಿರಿ ನಡುಗಿದವವನಿಯ ಪೂತ್ತ ಶೇಷ ಬೆ
ದರಿದನೇನೆಂದು ಬಣ್ಣಿಸುವೆ

೨೨

ಧರಣಿದೇವಿಯು ಧ್ರುವನಿಗೆ ಬಹು ಬೆದರಿಯಾ
ಪರಿಯ ಸೇನೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ತಾನು
ನೆರೆಯಾದಳೆಂಬಂತೆ ತೋರ್ದುದಾ ಸೇನೆಯ
ಪರಿಯನಾವನು ಗಣ್ಯಪನು

೨೩

ಕರಿಗಳ ಶಿರದಿಂದ ಜೋಲುವ ಮಂದಜಲ
ಧರಣಿಯೊಳ್ ನದಿಯ ರೀತಿಯಲಿ
ಪರಿದುದಾನೆಗಳ ಲೆಕ್ಕವ ಮಾಳ್ಪುದೆಂತು ಭೂ
ಧರಗಳಂತಿದರ್ವೇವೇಳ್ಳೆ

೨೪

ತುರಗಗಳೋಡಿ ವೋಗುವ ಪಾದ ಘಲ್ಲಣೆ
ಗಿರದೆ ಭೂಮಿಯು ಒಡೆದಾಗ
ಕರಿ ಮದೋದಕಗೂಡಿ ಕೆಸರಾದುದಾಧ್ರುವ
ನರಪತಿ ಸೇನೆಯೊಳ್ಳೆಲ್ಲ

೨೫

ಕರಿರಥ ತುರಗ ಪಾಯ್ಗಳಗಳ ಭಾರಕೆ
ಧರಣೆ ಹೊತ್ತಿಹ ಶೇಷಪತಿಯಂ
ಶಿರಗಳು ಬಾಗಿದವಷ್ಟದಿಗ್ಗ ಜಗಳು
ಒರಲಿದವು ಮುಖವಾಗಿ

೨೬

ಸೇನೆಯ ನೆರಹಿದ ಪರಿಯ ನೋಡಂತ ಊರೊ
ಳಾನಂದದಿಂದ ಬಾಲೆಯರು
ಏನೆಂಬೆ ಸೌಧ ಸೌಧಗಳೊಳು ಕುಳಿತು ತಾವ್
ಸಾನುರಾಗದಿ ನೋಳ್ಪೆ ಸಿರಿಯಂ

೨೭

ನಗರದಿಂ ಪೊರಮಟ್ಟು ಮುಂದಣ ವನದೊಳ
ಗಗಣಿತ ಸೇನೆಯಸಹಿತ
ಸೊಗಸಾಗಿ ನಿಂದರುದಯವಾಗಲರ್ಕನಂ
ಮಿಗೆ ಪ್ರೋಪ ನಾಳೆಯೆಂದೆನುತ

೨೮

ಹಿಂದಂಳಿದವರನೀ ಧೃವನು ಶಿಕ್ಷಿಸದಿರ
ನೆಂದಂ ಸರ್ವರು ಬರಲೆನುತ
ಚಂದದಿಂ ಸೂರ್ಯನವರೊಳತಿ ದಯಗೂಡಿ
ನಿಂದ ಪಡುವ ಮರೆಯಾಗಿ

೨೯

ಸೇನೆಯೆಲ್ಲವು ಬಂದು ವನದೊಳು ಹರುಷಗೂ
ಡಾನಂದದಿಂದಲಾ ರಾತ್ರಿ
ತಾನ್ನೈದಲಿಂದಂ ನೋಡುವೆನೆಂದರ್ಕನು ಬಂದ
ನೇನೆಂಬೆನತಿಕಾಂತಿಗೂಡಿ

೩೦

ನಿರುತವೀ ಧೃವನ ಚರಿತೆಯನು ಭಕ್ತಿಯಿಂ
ಬರೆದೋದಿ ಕೇಳಿದ ಜನರ
ವರಚಿಕ್ಕನಾಗಪುರದ ವೆಂಕಟೇಶನು
ಪೊರೆವನು ಸುಖವಿತ್ತು ದಯದಿ

೩೧

ಸಾಗಿ ಬಂದುದು ಬಲ

ಕೀಳಿಲೆ ರಾಜ ಧ್ರುವನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆದುವ
ಶೀಲವ ನೋಳ್ವೆ ತಾನೆಂದು
ಲೀಲೆಯಿಂದಿನನು ಪೂರ್ವಾಚಲ ಶೃಂಗದ
ಮೇಲೆ ಮಂಡಿಸಿದ ಸಂತಸದಿ

೧

ಹರುಷದಿ ಧ್ರುವನೆದ್ದು ಮಿಂದಂ ಮಡಿಯನುಟ್ಟಿ
ಧರಿಸಿ ಮತ್ತೊರ್ಧ್ವಪುಂಡ್ರಪನಂ
ನೆರೆ ನಿತ್ಯಸಂಧ್ಯಾಕರ್ಮಗಳ ವಿರಚಿಸಿ
ತರಣಿಗರ್ಭಪನಿತ್ತನಾಗ

೨

ವಂದಿಸಿ ಸೂರ್ಯಗೆ ಕುಳಿತು ಪೀರದಿ ತನ
ಗಂದದಿ ನಾರದ ಮುನಿಯಂ
ಅಂದುಪದೇಶಿಸಿದಂಥ ಮಾರ್ಗದಿ ಹರಿ
ಯಂ ಧ್ಯಾನಗೈದನು ಮಂದದಿ

೩

ಪುನರಪಿ ವಾಸುದೇವನಿಗರಗಿಯೆ ಮತ್ತೆ
ಯನುವಾದ ಭೂಷಣವಿಟ್ಟು
ಅನುಪಮ ಸೇನೆ ಮಂದಕೆ ನಡೆಯಲಿಯೆಂದಂ
ವನಯದ ಮಂತ್ರಿ ಪೇಳಿದನು

೪

ಪೊಯ್ಸಿದನಾಗ ಡಂಗುರವನು ರಾಜೇಂದ್ರ
ನೀ ಸುಮುಹೂರ್ತದಿ ಸೇನೆ
ತಾ ಸಾಗಲೆಂದು ನಿರೂಪಿಸಿದನು ಎಂಬ
ಘೋಷ ತುಂಬಿದುದು ದಂಡಿನೊಳು

೫

ಕೇಳಿ ಡಂಗು[ರ]¹ನಾದವಾ ಸೇನೆ ಶೀಘ್ರದಿ
ಲೀಲೆಯಿಂ ತಂತಮ್ಮಾಯುಧವ
ತಾಳಿ ತುರಗ ಗಜ ರಥವೇರಿ ನಡೆದುದು
ಕಾಲಾಳು ಸಹ ಧರ ಧರದಿ

೬

ಅರಸನಾನೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ತನ್ನಭಯದಿ
ಬರುವ ಮಂತ್ರಿ ಪ್ರಧಾನಿಗಳ
ಹರುಷದಿಂ ಮಾತನಾಡಿಸುತ ಮುಂದಣ ಕಾರ್ಯ
ಕರಗತವಪ್ಪಂತೆ ಬಂದ

೭

ಗಗನವ ತುಂಬಿ ಸೂರ್ಯನ ಕಾಂತಿ ಕಾಣದೊಲ್
ಮಿಗೆ ಸೇನೆ ನಡೆದ ಕೆಂದೂಳಿ
ಮೊಗಗಾಣದಂತೆ ಮುಚ್ಚಿದುದು ನೋಡಲು ಮತ್ತೆ
ಹಗಲಿರುಳೆಂಬಂತೊಪ್ಪಿದುದು

೮

ಧರಣಿದೇವಿಯು ತನಗಾಕಾಶ ಮಾಡ್ಪ ಪ
ಚರಣೆಯ ನೆನೆದು ತಾ ಮರಳಿ
ಪರಂಷಗೊಡುವಳೊ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎಂಬ ತೆರದಲಿ
ಚರಣಗಳ್ ದೊಳೆಡರಿದುದು

೯

ಸುರಲೋಕದಂತೆ ರಾಮನ ಸೇನೆಯೊಲು ಪಾಂಡ
ವರ ಹಾಗೆ ವೈಭವಮಾದಿ
ಕರಿ ಹರಿ ನರರಿಂದಲೊಪ್ಪಿತಾ ಧ್ರುವನ ದಂ
ಡುರೆ ನೋಳ್ಪರಿಂಗತಿಶಯದಿ

೧೦

ಗಿರಿವನನದಿಗಳನುತ್ತರಿಸುತ ಕರಿ
ತುರಗ ರಥಗಳು ಕಾಲಾಳು
ಧರಧರವಾಗಿ ಸಾಗುವ ಸಿರಿಯಿರಪನು
ಒರೆವಂಥ ಕವಿ ಯಾರು ಜಗದಿ

೧೦

ಅತ್ತಲಾ ಧನದನ ಪುರದೊಳು ಧ್ರುವನು ದಂ
ಡೆತ್ತಿ ಬರುವನೆಂದು ಚರರು
ಮತ್ತೆ ತಾವೈದಿ ಕುಬೇರಗೆ ವೇಳಿದ
ರೊತ್ತಿ ಸನಿಯಕ್ಕೈದಿತೆಂದು

೧೧

ದೇವ ಬಿನ್ನಹ ಧ್ರುವ ನಿನ್ನ ಮೇಲಣ ಕೋಪ
ತೀವಿ ತಾ ದಂದೆತ್ತಿ ಬಂದ
ಸಾವಧಾನವ ಮಾಡಲಾಗದು ನೋಡಲಿ
ತಾವಾ ಶಕ್ತ ಸೇನೆಯನು

೧೨

ಊರ ಮುಂದಣ ವನದಡೆಗೆ ಬಂದಿದೆ ದಂಡು
ತೋರದು ಗಣನೆ ಲೆಕ್ಕಿಪಡೆ
ಭೈರವನಂತೆ ಕೋಪಾಟೋಪನಾಗಿಹ
ನೀರನಾಗಿಹ ಧ್ರುವ ತಾನು

೧೩

ಹಿಂದೆಮ್ಮ ದೇಶಕೀತನ ತಮ್ಮ ತಾ ಬೇಂಟೆ
ಗೆಂದು ಬಂವಡೆ ಯಕ್ಷನೋರ್ವ
ಕೊಂದನು ಗಡ ಮತ್ತಾತನ ಮಾತೆಯರಸಲ್ಪಿ
ತಂದುರಿಯೊಳು ಪ್ರೋದಳಂತೆ

೧೪

ಇದರಿಂದಲತಿ ಕೋಪಮಂ ತಾಳಿ ಧ್ರುವ ನಿನ್ನ
ಮದವ ಕೊಲ್ಲುವನೆಂದು ತಾನು
ಒದಗಿ ದಂಡೆತ್ತಿ ಬಂದನು ಗಡ ನೀ ತಡೆ
ಯದೆ ಬೇಗ ಬೆಸಸೂಳಿಗವನು

೧೫

ಇವನ ಲೆಕ್ಕಿವೆವೆ ಏತಕೆ ಎಂದಡಚ್ಚುತ
ನಿವನಿಗೆ ಬಲಿದಿಹನದರಿಂ
ಶಿವ ಸಖ ಕೇಳ್ ನೀನಪ್ಪಣೆಗೊಡು ನಮ್ಮ ಯು
ದ್ಧವನು ನೋಡೆಂದರಾ ಚರರು

೧೭

ಕೇಳಿ ದೂತರ ಬಿನ್ನವವನು ಕುಬೇರನು
ತಾಳಿದನತಿ ಕೋಪವನ್ನ
ಬಾಳು ಬಾಳೆಂದು ಖಂಡೆಯಪೆತ್ತಿ ಮಂತ್ರಿಗೆ
ಪೇಳಿದನಾಗ ತಾ ಕರೆದು

೧೮

ವುರವ ನೀ ಯದ್ಧಗೈವರಿಗೊಪಗದಂ
ತುರು ಸನ್ನಾಹವ ಮಾಡಿಸೀಗ
ಕರಿ ತುರುಗಾಳು ಸ್ಕಂದನಗಳು ಹೊರೆಯಂತೆ
ಪೊರಡಲಿಯೆಂದನಾ ಧನದ

೧೯

ಬಿನ್ನಹವೆಲೆ ಜೀಯ ಕೋಪ ದೇವರಿಗೇತ
ಕೆನ್ನೆ ಕಳುಹಿಸಿಯವನೆಡಗೆ
ಕುನ್ನಿಗಳೆನಿಸುವೆನವನ ಮಂದಿಯನೀಗ
ಲೆನ್ನುತ ನುಡಿದನಾ ಮಂತ್ರಿ

೨೦

ಹರುಷದಿಂ ಕೇಳಿ ಕುಬೇರ ತಾ ನಸುನಕ್ಕು
ತರವಲ್ಲವಿಂದಾ ಸಾಹಸವು
ಹರಿಕೃಪೆಯವನೊಳತ್ತಂತವಾಗಿದೆ ನೀ ಬೇ
ಗಿರದೆ ಸನ್ನಾಹಗೈಯೆಂದ

೨೧

ಕೇಳಿಯಾಳಿದನುಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಂತ್ರಿಯು ತಾನು
ಲೀಲೆಯಿಂದಲಿ ಬಲವನ್ನು
ಸಾಲುಗೂಡಿಯೆ ನಡೆಯಲಿ ಯುದ್ಧವೆನ್ನತ
ಪೇಳಿಸಿದನು ಚರರೊಡನೆ

೨೨

ಆಗಲಾದೂತರೈದಿಯೆ ಸೇನೆ ಬರಲೆಂದು
ಬೇಗ ಡಂಗುರವನಾಡಿಸಲು
ಸಾಗಿ ಬಂದುದು ಬಲ ರಾಯನಿಂದವ್ವಣೆ
ಯಾಗಿ ಪೋಗುವೆವೆಂಬ ಭರದಿ

೨೩

ಬಂದುದು ಸಕಲಸೇನೆಯು ಜೀಯ ಚಿತ್ತವಿ
ಸೆಂದು ಮಂತ್ರಿಯು ಧನವನಿಗೆ
ನಿಂದು ಕೈಮುಗಿದು [ವೇಳಿದ]¹ನರೆ ಭಯಗೂಡಿ
ಯಿಂದೇನನೆಂಬನೋಯೆನುತ

೨೪

ಕೇಳಿಯಾ ಧನದನು ಮಂತ್ರಿ ತನ್ನೆಡೆಗೈದಿ
ವೇಳಿದ ವಾಕ್ಯದ ಪರಿಯು
ತಾಳಿ ಸಂತಸವನು ಚಿತ್ತದಿ ತಾ ಬಂದ
ನೋಲಗಗೊಡುವ ಚಾವಡಿಗೆ

೨೫

ಎಡಬಲದಲಿ ಚಾಮರಗಳೊಲೆಯುತ ಮೇಲೆ
ಕಡುಸಿತಭತ್ರ ಶೋಭಿಸುತ
ಅಡಿಗಡಿಗೆಲ್ಲಿ ವಂದಿಗಳು ಹೊಗಳಲಾಗ
ನಡೆತಂದ ಧನದ ಚಾವಡಿಗೆ

೨೬

ಬಂದು ಸಿಂಹಾಸನಾಗ್ರದೊಳು ಕುಳಿತು ಮಂತ್ರಿ
ಗೆಂದನು ಸೇನೆಯು ಬರಲಿ
ಎಂದ ಕುಬೇರ ಧ್ರುವನು ತಾನು ದಂಡೆತ್ತಿ
ಬಂದುದನಾಳೋಚಿಸುತ್ತ

೨೭

ಒಡೆಯನಾಡಿದ ಮಾತ ಕೇಳಿ ಮಂತ್ರಿಯು ತಾನು
ಕಡುವೇಗದಿಂದಲಿ ಸೇನೆ
ತಡೆಯದೆ ಬರಲಾಳಿದನ ಬಳಿಗೆನ್ನುತ
ನುಡಿದನು ಸಂತಸದಿಂದ

೨೮

ನಿರುತವೀ ಧ್ರುವನ ಚರಿತೆಯನು ಭಕ್ತಿಯಿಂ
ಬರದೋದಿ ಕೇಳಿದ ಜನರ
ವರಚಿಕ್ಕನಾಗಪುರದ ಪೆಂಕಟೇಶನು
ಪೊರೆವನು ಸುಖವಿತ್ತು ತಾನು

ಸರಿಯುಂಟೆ ಅಬಲೆಯರಿಗೆ

ಕೇಳೆಲೆ ರಾಜ ಧ್ರುವನು ತನ್ನ ಸೇನೆಯ
ವಾಳೆಯವಿಡಲಿಲ್ಲಿಯೆಂದು
ದೇಳಲು ಮಂತ್ರಿಗಾತನು ನಗರಕೆ ದೂರ
ಕಾಳುಗಳನು ನಿಲಿಸಿದನು

೧

ಪುರದ ಮುಂದಣ ವನವನು ಕಂದರಾ ಧ್ರುವ
ನುರ-ಸೇನೆಯಾನಂದದಿಂದ
ತರು ನದಿ ಕೊಳ ಸುಚರಿವ ಪಕ್ಷಿ ಜನರನು
ಚ್ಚರಿಪಂಥ ಕವಿ ಯಾರು ಜಗದಿ

೨

ಸುರ ತರು ಜಾತಿಗಳಿದ್ದವೇನೆಂದೆಂಬೆ
ಸರಳವಾತ್ಸರ್ಯಗಳ ಕುರವಕವು
ವರಕುಂದ ಪುನ್ನಾಗವಟ್ಟಿ ಬಕುಳಿಗಳು
ನಿರುಪಮ ಚೂತವೃಕ್ಷಗಳು

೩

ಬಿರುದಿನ ಚಂಪಕ ನೀಪಾರ್ಜುನ ತಾಳೆ
ಗುರುತಿನಶ್ವತ್ಥ ವೃಕ್ಷಗಳು
ಪರತರ ಪ್ಲಕ್ಷ ಕದಂಬ ಸರ್ಣಾಣಂಗ (?)
ಳುರು ಸಾಲತರುಗಳೊಪ್ಪಿದವು

೪

ಲೋಲ ತಮಾಲ ಶೋಕಗಳ್ ನಾಗಪಾಟಲ
ಕಾಲದ ಪನಸ ಮಂದಾರ
ಮೇಲಾದುದುಂಬರ ಖರ್ಜೂರವಿಂಗುಡಿ
ಜಾಲದ ವೃಕ್ಷವೊಪ್ಪಿದವು

೫

ಪರಿಪರಿ ವೃಕ್ಷ ಕುಸುಮಗೂಡಿರುವ ಪರ
ತರದ ಸೌಗಂಧಿಕವನವ
ನೆರೆಕಂಡು ಧ್ರುವನ ಸೇನೆಯು ತಾಳ್ ಸಂತಸ
ದಿರವ ನಾನೆಂತು ಬಣ್ಣಿಸುವೆ

೬

ನಂದೆ ಅಲಕನಂದೆಯೆಂಬ ನದಿಗಳೂರ
ಮುಂದೆ ಶೋಭಿಸಿತು ನೋಲ್ವರಿಗೆ
ಚಂದದ ಕೊಳಗಳೊಪ್ಪಿರಲದರಿವನು
ವರ್ಣಿಸುವವರೆನ್ನಳದೆ

೭

ಈರೀತಿಯಾದ ಸಂಭ್ರಮಗಂಡು ಸ್ವರ್ಗದ
ನಾರಿಯರೈದಿ ಮೋದದೊಳು
ನೀರೊಳಾನಂದದಿಂ ಕೇಳಿಯಾಡುವರಲ್ಲಿ
ಯಾರಿಗೆ ವಶ ವರ್ಣಿಸುವರೆ

೮

ನಾರಿಯೊರ್ವಳು ಬಂದಳಾಕೊಳದೊತ್ತಿಗೆ
ದಾರಿದಪ್ಪಿಯೆ ಸೇನೆವಿಟ್ಟು
ತೋರಿದಳೀ ಧ್ರುವಸೇನೆಗೆ ಸ್ಮರನ ಕ
ರಾರಿಯೆಂತೆಂಬ ಭಾವದಲಿ

೯

ಮಂಡಿದ ಸುಪುಷ್ಪ ಮಾಲೆಗಳಿಂದ ಘಣೆಯೊಳು
ಕಡುಪೊಳೆಯಂಪ ಪುದಮದದಿಂ
ಕುಡಿ ಬಾಗಿಯೊಪ್ಪುವ ಪುರ್ಬಿನಿಂ ನಾಸಿಕೆ
ದೆಡೆಯ ಮುಕ್ತಾಮಣಿಯಿಂದ

೧೦

ಹಾರಗಳಿಂದ ಕರ್ಪೂರ ಕರಡಿಗೆವೊಲಂ
ತೋರುವ ಬಾಯ್ಗೆ ರೆಯಿಂದ
ತೋರದ ಶಂಖಗೊರಳಿನಿಂದಲಿಸೆಯುತ
ನಾರಿ ಬಂದಳು ಕೊಳದೆಡೆಗೆ

೧೧

ಕಂಕಣರವದ ಕಾಲಂಗಳ ಸರಪಣಿಯಂ
ಕಿಂಕಿಣಿಗಳ ಧ್ವನಿಯಿಂದ
ಬಿಂಕದಿಂ ಸಖಿಯರೈದಲು ನುಡಿಯುವ ಸ್ವರ
ದಿಂ ಕಾಮನಂ ಜರೆಯುತ್ತ

೧೨

ಹೊಳೆಯುವ ಕಣ್ಣೊನೆಯಿಂದ ನೋಡುತ ತನ್ನ
ಬಳಸಿದ ಸಖಿಯರ ಮುಖವ
ಎಳೆನಗೆದೋರುತ ಪುರುಷರ ಚಿತ್ತವ
ಸೆಳೆಯತಲ್ಪಿದಿದಳಾಗ

೧೩

ಕೊಳದೆಡೆಗೈದಿ ಸೋಪಾನದ ಮೇಲವ
ಳಿಳಿದಂಬರಲಂ ನೇತ್ರಯುಗದ
ಪೊಳಹ ಕಂಡುರೆ ನಾಚಿ ಮಿಾನ್ಗಳು ಪಾತಾಳ
ಕಿಳಿದವೇನೆಂಬೆನಚ್ಚರಿಯಂ

೧೪

ತರುಣಿಯರಿವರೆಲ್ಲ ಬಪ್ಪುದ ಕಂಡಾಗ
ಧರಯೊಳ್ ನಡೆಯಲಾಗ ನಾಚಿ
ವರಹಂಸ ಪಾರಿಪೋದವು ತಮ್ಮ ನಡೆ ಸಮ
ಬರದಿರಲಂಬರಕಾಗಿ

೧೫

* ಬಾಲೆಯ ಬೆನ್ನೊಳ್ ಪೊಂದಿರುವ ವೇಣಿಯ ಕಂಡು

x x x x x

* ಇಲ್ಲಿಗೆ 88ನೆಯ ಗರಿ ಮುಗಿಯುತ್ತದೆ. 89ನೆಯ ಗರಿ ಇಲ್ಲಿ 90ನೆಯ ಗರಿಯಿಂದ ಮುಂದುವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

. ... ಭ್ರಮರ ಸಮೂಹಗ
ಳುಕ್ಕುವ ಹರುಷದಿಂದಾಗ
ಸೊಕ್ಕುತಲಿ ಜಲಸೌರಭ ಕೈದಿದ
ವಕ್ಕಜಗೊಳಿಸುತ ಜನರ

೨೬

ಭೃಂಗಗಳೈದಿ ಕಮಲಗಳನುರೆ ಬಿಸು
ಟಂಗನೆಯರ ಮುಡಿಗಂಪ
ಹೊಂಗಿದ ಹರುಷದಿಂ ನೇರಿದೊಲ್ ಕುರುಳುಗಳ್
ವಿಂಗಡವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿದವು

೨೭

ತಡಗೈದಿ ನಾರಿಯರ್ ತಮ ತಮ ಭೂಷಣ
ವಿಡುತ ಉತ್ತಮವಸನಗಳ
ಉಡುತ ಧೂಪದ ಪೊಗೆಗೊಡುತ ಕೇಶಕಿ ಮಂದ
ವಡುವುದನೆಂತು ಬಣ್ಣಿಸುವೆ

೨೮

ಹಾಗೆ ಕುಸುಮಗಳನಾಗ ಕೊಯ್ಯುತ ಶುಭ
ರಾಗವನಿರದೆ ಪಾಡುತ್ತ
ಬೇಗ ಸರಂಗಟ ರಾಗದಿಂ ಮುಡಿದವರ್
ಪೋಗುವ ಸಿರಿಯನೇವೇಳ್ಳೆ

೨೯

ಮದಗಜಗಮನೆಯ ಮನ್ಮಥ ಕರದೊಳ
ಗೊದಗಿದ ಶಸ್ತ್ರದಂದಲಿ
ಇದಿರಿಟ್ಟು ನೋಳ್ಳ ಪುರುಷನ ಮನಕೆ ತಾವು
ಹೊದಿಸುವರತ್ನಂತ ಭ್ರಮೆಯು

೩೦

ನಡೆಯುತ ಸಖಿಯರ ಹೆಗಲೊಳು ಕರಗಳ
ನಿಡುತಲಿ ಸರಸದಾತುಗಳ
ನುಡಿಯುತ ನೋಳ್ಳ ಪುರುಷರ ಕಣ್ಣಾಣದಿಂ
ದಿಡುತ ಸಾಗಿದರು ಸಂತಸದಿ

೩೧

ಯೋಗಿಗಳೆಂಬರ ವಶನಸವನ್ನು ನಾ
ಬಾದಿಸದಿವ್ವೆನೆಯೆಂದು
ಬೇಗ ಮನ್ಮಥ ತನ್ನ ದಂಡೆತ್ತಿ ನಡೆವನೆಂ
ಬ್ಬಾಗೆ ಕಾಣಿಸಿತು ನೋಳ್ಪರಿಗೆ

೩೨

ತರುಣಿಯರುಗಳ ನೋಡುತ ವುರುಷರು ತಾವು
ಕರಗುವರಗ್ನಿಯುಂಟೆಗೆ
ವರನವನೀತ ತನ್ನ ರುಶಕ್ತಿಯಿಡುವಂತೆ
ಸರಿಯುಂಟೆಯಬಲೆಯರಿಗೆ

೩೩

ಬಾಣದಿಂದಿಡೆ ತಾಕಿದೆಯೆ ಮೂತ್ರನೆ ಮತ್ತೆ
ತಾನು ಬಾಧಿಪುದು ನೋಡಲೈ
ಈ ನಾರಿಯರ ದೃಷ್ಟಿಗೊನೆಶರ ತಗಲಲು
ಯೇನೆಂಬಿಸುಳಿವೆ ದುರ್ವಟವು

೩೪

ಹೊರಗೆ ಬಾಧಿಪನಗ್ನಿ ಸೋಂಕಿದ ರಾವನು
ತರುಣಿಯರ್ಕಣ್ಣೊನೆ ನೋಟ
ಇರದಂತರಂಗದೊಳ್ ಸರ್ವಾಂಗವನು ತಾ
ನುರಹುವಂದದಿ ಜ್ವಲಿಸುವದು

೩೫

ಅದರಿನಿಂ ತರುಣಿಯರೈದುವದಂ ಕಂಡು
ಎದೆಗಡುಸಿನ ಭೇಟಿ ಜನರು
ಹೆದರಿ ನೋಡುತ ದುರುಳಾಗುಂರೈ ಚಿತ್ತಾ
ರದ ಬೊಂಬೆಯಂತೆಯೇದೊಳ್ವೆ

೩೬

ತರುಣಿಯರುಗಳ್ ಕುಂಭಕುಚಿಯರು ಧನದನ
ವುರದೊಳಯಿಂಕೆ ನಡೆಯಲು
ಹರಿಭಕ್ತನಾದ ಧ್ರುವನ ಸೇನೆ ಜನರು ತಾ
ಳ್ಳರು ಮುದವನ್ನು ಸಕಲರು

೩೭

ಅತ್ತಳಾನಂದದಿಂದಳಕಾನಗರದೊಳ
ಗತ್ತಂತ ಕೋಪವ ತಾಳಿ
ಇತ್ತನು ನೇಮಪನಾ ಕುಬೇರನು ನೇನೆ
ಗೊತ್ತಿ ಯುದ್ಧಕೆ ಪೋಗಿಯೆಂದು

೩೮

ನಿರುತವೀ ಧ್ರುವನ ಚರಿತೆಯನು ಬೆಕ್ಕಿಯಿಂ
ಬರೆದೋದಿ ಕೇಳುವ ಜನರ
ವರಚಿಕ್ಕನಾಗಪುರದ ವೆಂಕಟೇಶನು
ಪೂರವನು ಸುಖವಿತ್ತು ದಯದಿ

೩೯

ತಾವೈದಿದರು ನೆಲ ಜಡಿನಂತೆ

ಕೇಳೆಲೆ ರಾಜ ಕುಬೇರನು ತನ್ನಯ
ಕಾಲಾಳಶ್ವಾದಿಗಳಿಂದ
ಲೀಲೆಯಾಗಿಹ ಚತುರಂಗಸೇನೆಯ [ಹೊರ]¹
ಪಾಳೆಯವಿಡಿಸಿದನಾಗ

೧

ಚಾವಡಿಗೈದಿದ ಧನದನಪ್ಪಣೆಯಿಂದ
ಲಾವಿಧ [ವಿಧ]²ಸೇನಾಜಾಲ
ತಾವೈದಿದರು ನೆಲ ಜಡಿನಂತೆ ತೀವ್ರದಿಂ
ದೇವೇಳ್ವೆನದ್ಭುತವನ್ನು

೨

ತುರಗ ಪದಾತಿ ವಾರಣ ರಥಗಳು ಕೂಡಿ
ದುರುಬಲವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ
ಧರಣಿಯ ಪೊತ್ತ ಸಾಸಿರ ಶಿರಗಳ ಶೇಷ
ಗರಿದಾದುದೆಂತು ವರ್ಣಿಸುವೆ

೩

ಧೂಳು ಮುಸುಕಲಂಬರವ ಸೂರ್ಯಕಿರಣದ
ಜಾಲ ಕಾಣಿಸದಂದಮಾಗೆ
ತಾಳಿ ಕೋಪವ ಧ್ರುವ ಮಾರ್ಬಲ ಬಪ್ಪುದ
ಗಾಲಿಗಳಿಂದ ತಾ ಕಂಡು

೪

ತರತರವಾವ ಶಂಖವನು ಧ್ರುವನು ತಾನು
ಕರದೊಳು ಪಿಡಿದೆತ್ತಿ [ನುಡಿಸಿ]*

* 91ನೆಯ ಗರಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಮುಗಿಯುತ್ತವೆ 96ರಿಂದ ಆರಂಭವಾಗಿದೆ ಮಧ್ಯೆ 18ನೆಯ ಸಂಧಿ
ಮುಗಿದು 19ನೆಯ ಸಂಧಿ ಆರಂಭವಾಗಿದೆ

ಸಾರಲಮ್ಮನು ರಣದಡೆಗೆ

x x x x x

x ಕೆಂಬ ಭಂಡವನಾವವನು

ಈ ಕೋಟಲೆಯ ಪಡೆಯೆಂದು ಹೊತ್ತಳೆ ಮಾತೆ

ಛೀ ಕರ್ಮವೆಯೆಂದರವರು

೧೩

ಪ್ರಳಯ ಕಾಲವು ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದುದೋ

ವಿಲಯರುದ್ರನೆ ಇವನೇನೋ

ತಲೆಗೊಂಬನೆಮ್ಮ ಸುಮ್ಮನೆ ಬಿಡನೆನ್ನತ

ಬಲವೆಲ್ಲ ಜರುಗಿತಾಕ್ಷಣದಿ

೧೪

ಊರನಾದರೆಯು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಿಯಡವಿಯೊಳು

ನೀರು ಗೆಡ್ಡೆಗಳಾಹಾರದಲಿ

ತೀರಿಸಿ[ತ]ವ್ಮಯ ಕಾಲಗಳನೆಂದು

ಸಾರಿದರ್ಥನದನಾಳುಗಳು

೧೫

ಸೇರಿ ಕುಬೇರನಿರುವ ಚಾವಡಿಗೆ ದೈನ್ಯ

ದೋರಿ ಗಾಯಗಳ ನೋಡೆನುತ

ಚೀರಿ ಪೇಳುತ್ತಲವನಿಯೊಳು ಬಿದ್ದು ನಾ

ವಾರೆವೆಂದರು ಕಾಳಗಕ್ಕೆ

೧೬

ನಾರಾಯಣನೊ ಬ್ರಹ್ಮನೋ ರುದ್ರನೋ ಈಗ
ಲೀರಣದಲಿ ಕಾದುವವನು
ತೀರದೆಮಗೆ ಈತನೊಡನೆ ಕಾದುವರೆಂದು
ಚೀರಿದರ್ಥನದನ ಕೂಡೆ

೧೭

ಆರೆವಾವೆಲೆ ದೇವ ನಮ್ಮನೇ ನಗರದಿಂ
ದೂರಕಟ್ಟಿಸಿಬಿಡು ಈಗ
ಹಾರಿಸಿಬಿಡು ಶಿರಗಳನ್ನಲ್ಲದಿದ್ದೆ
ಸಾರಲಮ್ಮವು ರಣದೆಡೆಗೆ

೧೮

ತೊಡೆಗಳೊಳ್ಳೊರಟು ದಸಿಯು ಮೊಳಕಾಲುಗ
ಳುಡಿದವು ನಮ್ಮ ತಲೆಗಳು
ಒಡೆದವು ಪ್ರಾಣವಾತ್ರವ ಬಿಟ್ಟನೀ ಧ್ರುವ
ಬಡವಾನಲೆಂದು ಪೇಳಿದರು

೧೯

ಕೇಳಿ ಕುಬೇರನು ಸೇನೆಯೆಲ್ಲವು ಬಂದು
ಪೇಳಿಕೊಂಡಾಲುವ ಬಗೆಯ
ಆಲಿಗಳ್ಳೆಂಪಡರುತಲಗ್ನಿಯಂದದೊ
ಳ್ತಾಳಿದನತಿ ಕೋಪಪನ್ನು

೨೦

ಕಡುಕೋಪದಿಂದ ಕುಬೇರನು ಸೇನೆಯ
ಜಡಿದು ನೂಕೆಂದು ದೇಳುತ್ತ
ಬಡವಾನಲೆಂದು ವೈರಿಯ ಪ್ರೊಗಳುವರೆಯೆ
ನ್ನೆಡೆಗೆ ಬಂದಿರೆಯೆಂದೂ ಮೊರೆದ

೨೧

ನರರೊಡನೀಗ ಯುದ್ಧವ ಮಾಡಲಾರದೆ
ಚರಣವ ಹಿಂದೆಗದೀಗ
ಬರುವರೆ ನಿಮ್ಮ ಜನ್ಮವದೇತಕೆನ್ನತ
ಉರಿದೆದ್ದನಾಗ ಕುಬೇರ

೨೨

ನೂಕಿಸಿದನು ಹೇಳಿಕೊಂಬರೆ ಬಂದರಾ
ತಾ ಕೋಪವನ್ನು*

* 97ನೆಯ ಗರಿ ಇಲ್ಲಿ. 98ನೆಯ ಗರಿಯಿಂದ ಹೊಸ ಸಂಧಿ ಆರಂಭವಾಗಿದೆ.

ಆ ಪಟುಭಟರು ಕಾದಿದರು

ಕೇಳೆಲೆ ರಾಜ ಕುಬೇರನಪ್ಪಣೆಯಿಂದ
ಲಾಕುಬಲವು ಬಂದಂ ಧ್ರುವನ
ಮೇಲೆ ಕೋಪವನೆಸಗುತ ಬಹಂ ಮಾಯವ
ತಾಳಿ ಯುದ್ಧವ ನಡೆಸಿದರು

೦

ಬಾಗಿಲ ಬಿಟ್ಟು ಕುಬೇರನ ಸೇನೆಯೊ
ತ್ತಾಗಿ ಬಪ್ಪದ ಧ್ರುವಬಲವು
ಅಗ ಕಂಡಾಲಂತೆಲ್ಲಾಯಂಧ ಬೀಸುತ
ತಾಗಿ ಕಾದಿ[ತು ಇ]ವರೊಡನೆ

೨

ಕೈದುಗಳಿಂದ ಹೆಣಗಿ ಬಳಲುತ ಮತ್ತೆ
ಪೊಯ್ದಾಡಿದರು ಮುಷ್ಟಿಯಿಂದ
ಬಾಧೆ ಹೆಚ್ಚಲು ಗುಂಡುಗಲ್ಲು ಇಂದಿಟ್ಟರು
ಕ್ರೋಧದಿಂದಂಭಯ ಸೇನೆಯೊಳು

೩

ಈ ಪರಿಯೊಳು ಯುದ್ಧಗೈಯಲು ಧನದನ
ಜೋಪಾನವಾದಂಧ ಬಲವು
ಏ ಪೇಳ್ವೆ ಸೊಕ್ಕು ವಶಾಯೆಯ ಬೀಸಿ ಧ್ರುವಸೇನೆ
ಗಾ ಪಟುಭಟರು ಕಾದಿದರು

೪

ಮೋದಮುಸುತಾಗ ದಿಕ್ಕು ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಮಿಂಚು
ಕೂಡಲೆ ಪೊಳೆದು ಕಣ್ಣುಚ್ಚಿ
ಕಾಡಿಸಿತುರೆ ಸಿಡಿಲ್ಲದ [ಗಂ]ಗಳಾರ್ಪಟ
ಮಾಡಿದವೆಂತು ಬಯ್ಯೆಸುವೆ

೫

ಹುಲಿಗಳು ಬಂದಂ ಬಾಧಿಸಿದವು ಬಹು ಸಿಂಹ
ಗಳು ಬಲವನ್ನು ಕಾಡಿದವು
ತಲೆಗಳ ಮೇಲಪರಿಮಿತ ಗುಂಡುಗಳ್ಳಿದ್ದು
ವಿಳೆಯೊಳು ಮುಳ್ಳು ಹೆಚ್ಚಿದುದು

೬

ದೇಸೆದೇಯಿಂದ ಬಾಣಗಳುರೆ ಬಂದಾಗ
ಮುಸುಕುವುವೈ ಸೇನೆಯನ್ನು
ಅಸಿಯ ವೃಷ್ಟಿಯು ಸುರಿದುದು ಕೆಂಡವರ್ಷವು
ಬಿಸಿರಕೂತದ ಮಳೆಯಾಯ್ತು

೭

ಅಲತನಾಯಿಗಳ್ಳೆಚ್ಚಿದವಗ್ನಿಯು
ಜ್ವಾಲೆ ಹೆಚ್ಚಿಯೆ ದಹಿಸಿದುದು
ಹೇಳುವದೇನಿನ್ನು ಧ್ರುವನ ಸೇನೆಯನೆಲ್ಲ
ಕಾಲುಗೆಡಿಸಿತರಿಸೇನೆ

೮

ಹೊಟ್ಟೆಗಳೊಳಗೆ ಶೂಲಗಳು ಬಂದೊಗಂವಂಥ
ಕಷ್ಟವನೇನೆಂಬೆ ಮತ್ತೆ
ಇಟ್ಟಿಗಳಿಂದಿರಿದಂತೆ ಬಾಧೆಯು ತೋರ್ದಂ
ದಷ್ಟು ಬಲಕು ಮೂಯೆಯಿಂದ

೯

ಕಲ್ಲಮಳೆಯು ಬೆಂಕಿಮಳೆಯು ಶಸ್ತ್ರದ ಮಳೆ
ಬಲ್ಲಿಯ ಮಳೆ ಶೂಲಮಳೆಯು
ಬಲ್ಲಿದ ಬಾಣದ ಮಳೆಗಳು ಧ್ರುವಸೇನೆ
ಯಲ್ಲಿಯೆ ಸುರಿದು[ವ]¹ದ್ಭುತದಿ

೧೦

ಸುತ್ತಲು ಕತ್ತಲೆ ಮುತ್ತಿತು ನೆತ್ತರು
ಕತ್ತಿಗಳೊತ್ತಿ ಬೀಳುತ್ತ
ಎತ್ತಲು ನೆತ್ತಿಯ ಕುತ್ತವರತ್ನಂತ
ಮತ್ತೇಭ ಮತ್ತೆಯಟ್ಟುತ್ತ

೧೧

ತುರಗಗಳುರೆ ಕಾಲೊದರಿಯರಿಗಳ ಬಲು
ತರುಬಂತಲಿರೆ ರಥ ಬಂಡಿ
ಉರುಳ್ಳರು ನರರೆಲ್ಲರರೆದು ಪೋದರುಯೆಂಬ
ಬರವಾಗಿ ಮರಳಿ ತೋರಿದುದು

೧೨

ಮನು ಬಂದ ಮೊಮ್ಮಗನೆಡೆಗೆ

ಕೇಳೆಲೆ ರಾಜ ಧ್ರುವನು ಹರಿ ಚರಣವ
ಲೀಲೆಯಿಂದಂ[ತರಂ]ಗದೊಳು
ತಾಳಿ ನಾಮಂಗಳ ಸ್ಮರಿಸಿ ಸ್ತುತಿಸಿದನೇ
ವೇಳುವೆನಚ್ಚರಿಯನ್ನು

೧

ಹರಿವರುಹರ ನೀನಿರಲು ಮತ್ತೆನಗೊಂದು
ಬರುವುದೆ ಭಯ ನಿನ್ನ ಕರುಣ
ಯಿರಲು ಸರ್ವೇಶ ಶ್ರೀ ಪಾಸುದೇವನೆಯೆಂದು
ಸ್ಮರಿಸಿದ ಧ್ರುವನು ಚಿತ್ತದಲಿ

೨

ಮಾಂ ತ್ರಾಹಿ ಶ್ರೀನಾಥ ಮಾಂ ತ್ರಾಹಿ ಮುನಿನಂತ
ಮಾಂ ತ್ರಾಹಿ ಶಿವ ಪಾಸುದೇವ
ಮಾಂ ತ್ರಾಹಿ ಗೋವಿಂದ ಮಾಂ ತ್ರಾಹಿ ಸುರವಂದ್ಯ
ಮಾಂ ತ್ರಾಹಿ ಭವಹರದೇವ

೩

ಎಂದಿಂತು ಧ್ರುವನು ಶ್ರೀಪಾಸುದೇವನ ನೆನ
ದಂದದಿ ಧನುವ ತೆಕ್ಕೊಂಡು
ಹೊಂದಿಸಿ ನಾರಿಯ ಜೇವಡೆಗೈದು ತಾ
ತಂದನು ಖತಿಯು ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ

೪

ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರವ ತೆಗೆದ ವಾತ್ಸಕ್ಕೆ ಕಂ
ಬೇರನ ಸೇನೆಯ ಮಾಯೆ
ಕಾರುಗತ್ತಲೆಗಿನ ಬಂದಂತೆ ಹರಿದುದು
ತೋರಿತು ಕಾಲಾಗ್ನಿಯಂತೆ

೫

ತಿರುವಿಗೆ ತೊಡಿಸಿ ಬಾಣಗಳ ಬಹಳವಾಗಿ
ಸುರಿದುಂ ಧ್ರುವನು ಮತ್ತೆ ನೆನೆದು
ಪರಮ ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರವ ಬಿಡೆ ಬಂದುದು
ಮೋರೆಯಂತೆ ರಿಪುಸೇನೆಯೆಡೆಗೆ

೬

ಬರಲು ನಾರಾಯಣಾಸ್ತ್ರವು ಯಕ್ಷರೆಸಗಿದ
ಪರಿ ಪರಿ ಮಾಯೆ ತಾ ಹರಿದುಂ
ಹರುಷವು ಧ್ರುವಬಲಕಾದುದೇನೆಂಬೆನ
ಚ್ಚರಿಯನಸ್ತ್ರದ ಮಹಿಮೆಯನು

೭

ಧನದನ ಸೇನೆಯೆಲ್ಲವು ಕಾಳ್ಚಿಚ್ಚಿನೊ
ಲೊಣಗಿದ ತೃಣ ಸಿಕ್ಕಿದಂತೆ
ಘನವಾದ ಜ್ವಾಲೆಯಿಂ ಬಳಲುತ್ತಲಿರಲಾಗ
ಮನು ಬಂದ ಮೊಮ್ಮಗನೆಡೆಗೆ

೮

ಬರಲಾಗ ಮನುವು ಧ್ರುವನು ತಾನು ಹರುಷದಿ
ಚರಣ[ಗಳೊಳು] ಶಿರವಿರಿಸಿ
ಎರಗಿ ಕೈಮುಗಿದು ಕೇಳಿದನು ಇಲ್ಲಿಗೆ [ಬಂ]ದ
[ಪರಿಯ]ನು ಬೆಸಸಿ ನೀವೆಂದು

೯

ಮೊಮ್ಮಗನಾಡಿದ ಮಾತುಗಳನು ಕೇಳು
ತೊಮ್ಮೆ ನಕ್ಕಾಗಲಾ ಮನುವು
ಬೊಮ್ಮನಯ್ಯನ ಪದದಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿರಲಿ ಮ
ತೊಮ್ಮೆಯು ಕದಲದೆಯೆಂದ

೧೦

ಹರಸಿ ಮಂಡೆಯೊಳು ತನ್ನಯ ಕರ [ವಿರಿಸಿ] ಮಂ
ತ್ತೂರುತರ ಸಂತಸದಿಂದ
ತರುಣ ಕೇಳ್ ನೀನತಿ ಸಾಹಸಿಯೆನ್ನೊತೆ
ಲಿರದೆ ಕೊಂಡಾಡಿದನಾಗ

೧೧

ಹರಿ ಚರಣಾಬ್ಜ ಸೇವಕರು ತಾವೀ ಪರಿ
ಧರಿಸುವರೆ ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ
ಪರರೊಳು ದ್ವೇಷವನದರಿಂದ ಕೋಪವ
ಧರಿಸದಿರಿನ್ನು ನೀನೆಂದ

೧೨

ಪರಹಿಂಸೆಯಿದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲೆಲೆ ಮೊಮ್ಮ ನೀ
ನರಿಯದನಲ್ಲ ನಾಂ ಪೇಳಿ
ಕರಕಷ್ಟಗೊಂಬರೀ ಧನವನಾಳುಗಳೆಲ್ಲ
ಪರಿಹರಿಸಿದರುರಿಯನ್ನು

೧೩

ಎಲ್ಲರೊಳಿಹ ವಾಸುದೇವನು ವ್ಯಾಪಿಸಿ
ಕೊಲ್ಲಲು ನೀ ಮನ ತಹುದು
ಸಲ್ಲದು ನಿನಗೆಲೆಯಣುಗ ಕೇಳ್ ಕೋಪವ
ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಡ ಚಿತ್ತದಲಿ

೧೪

ಇಂತೆಂದು ಮನುವು ಪೇಳಲು ಕೇಳಿ ಧ್ರುವನು ತ
ನ್ನಂತರಂಗದಿ ಬಹು ಮರುಗಿ
[ಚಿಂತಿ]ಸಿ ಶ್ರೀ ಹರಿಯಂಘ್ರಿಯನಜ್ಜಗೆ
ನಿಂತು ಕೈಮುಗಿದು ಬೇಡಿದನು

೧೫

ಕ್ಷಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಬೇಕು ಈಗಲೆ ನೀ ಮಾಯಾ
ಭ್ರಮಿತನಾದೆನ್ನ ದೋಷಗಳ
ವಿಮಲಾಂತರಂಗನಾದೆನು ಕೋಪವೆಂಬುದ
ನಮರಿಪುದಿಲ್ಲ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ

೧೬

ಎನಲಾಗ ಹರಸಿಯಾ ಧ್ರುವನ ತಾನೈದಿದ
ಮನುವು ಸಂತೋಷವ ತಾಳಿ
ಮನದಿ ಶ್ರೀ ವಾಸುದೇವನ ಪಾದಪದ್ಮವ
ನೆನೆಯಂತ ನಿಜರಾವಿಗಾಗಿ

೧೭

ಕೇಳಿ ಕುಬೇರನೀ ಧ್ರುವನು ದ್ವೇಷವ ಬಿಟ್ಟು
ಪಾಳಯವನು ಕೂಡಿಕೊಂಡು
ಲೀಲೆಯಿಂ ಪೋಷನೆಂಬುದನಾಗ ಮುದವನ್ನು
ತಾಳಿದನೆಂತು ಬಣ್ಣಿಸುವೆ

೧೮

ಆಗ ತನ್ನಯ ಸಿರಿ ಸಹಿತ್ಯದಿ ಧ್ರುವನೆಡೆ
ಗಾಗಿಯಾಲಿಂಗನಗೈದು
ಬೇಗ ಕೇಳಿನಗೆ ಬೇಕಾದಿಷ್ಟವನ್ನೆಂದು
ರಾಗದಿ ನುಡಿದ ಕುಬೇರ

೧೯

ಧನದನಾಡಿದ ಮಾತ ಕೇಳಿ ಧ್ರುವನು ತಾನು
[ಮನದಿ ಸಂ]ತೋಷವ ತಾಳಿ
ಅನುಪಮವಾದಂಥ ವರವ ಕೇಳುಂಯೆನೆ
ಮನದೊಳಾಲೋಚಿಸಿಗೊಳುತ

೨೦

ಒಲ್ಲೆನನ್ನವನೆಲೆ ಧನದ ವಾಸುದೇವ
ನಲ್ಲಿಯವಲವಾದ ಭಕ್ತಿ
ನಿಲ್ಲವಂದದಿ ಪರಹಿಂಸೆಗೆ ಚಿತ್ತವು
ಒಲ್ಲದಂದದಲಿ ಕೊಡೆಂದ

೨೧

ಅಸ್ತು ನಿನಗೆಯೆಂದು ಧನದನು ಹರಸಿ ತಾ
ಕುಸ್ತುರಿಸುತ [?] ಧ್ರುವನನ್ನು
ವಿಸ್ತರಸೇನೆ ಸಹಿತಪುರೈದಿದ
ಶಿಸ್ತನೇನೆಂದು ಬಣ್ಣಿಸುವೆ

೨೨

ಆಗಲಾ ಧ್ರುವನು ತನ್ನಯ ಪುರಕ್ಕೆದಿದ
 ರಾಗದಿಂ ಬಲವೆಲ್ಲ ಕೂಡಿ
 ಬೇಗದಿಂದಖಳ ಪ್ರಜೆಗಳೆ ಕ್ಲೇಶಂಗಳೆ
 ನೀದಿ ಪಾಲಿಸಿದ ಭೂತಳವ

೨೩

ಭ್ರಮಿಯೆಂಬ ರಾಣಿಯೊಳ್ ಧ್ರುವನಿಗೆ ಜನಿಸಿದ
 ರಮಲ ನಾಮವ ತಾಳ್ದ ಸುತರು
 ಕಮಲಾಕ್ಷ ಕರುಣದಿಂ ಕಲ್ಪವತ್ಸ[ರ]ರೆಂದಂ
 ಸುವಂತಿ ಹಿಗ್ಗಿದಳು ಸಂತಸದಿ

೨೪

ಎರಡನೆಯರಸಿಯಾದಾ ವಾಯು ತನುಜೆ ಯಾ
 ದುರು ಗುಣವತಿಯೆಡೆಯಲ್ಲಿ
 ವರಪುತ್ರಉಲ್ಬಲನೆಂಬನಂದು x x x *

*[ಇಲ್ಲಿಗೆ 103ನೆಯ ಓಲೆಗರಿ ಮುಗಿಯಿತು.104 ಮತ್ತು 105ನೆಯ ಗರಿಗಳು ನಷ್ಟವಾಗಿವೆ.
 106ನೆಯ ಗರಿ ಹೊಸ ಸಂಧಿಯ 6ನೆಯ ಪದ್ಯದ ಅರ್ಧಭಾಗದಿಂದ ಆರಂಭವಾಗಿದೆ.]

ಸಾರಿದರಾಗ ಉತ್ಸವಕೆ

x x x x x x
x x x x x
x x x x x ಹರುಷವ
ನಾಗತಾಳಿದ ಧ್ರುವರಾಯ

೬

ಕರಸಿದರಖಿಳ ದೇಶಗಳರಸುಗಳನು
ಬರಿಸಿದ ಋಷಿವರರನ್ನು
ತರಿಸಿದರಖಿಳ ಭೂಷಣವಸನಗಳ
ನರಿಸಿದ ರಕ್ಷಕರನ್ನು

೭

ಪರಿಪರಿ ಸ್ವರ್ಣಪೀತಾಂಬರಗಳನಿರಿ
ಸಿರುವಂಥ ಶಾಲೆಯ ನೋಡೆ
ನೆರೆ ನೋಳ್ಪರಂಬಕಗಾಬ ತನಕವಿದ್ದು
ದುರೆ ವರ್ಣಿಸುವರಾರಿಗಳವು

೮

ಧನವನು ಸುರಿದರು ತಂದು ಬೆಟ್ಟಗಳಂತೆ
ಧನದನು ನಾಚುವ ತೆರದಿ
ಅನುವಾಗಿ ದ್ವಿಜರಿಗೆ ದಾನಗೈಯುವುದಕ್ಕೆ
ಘನಮಹಿಮನು ಧ್ರುವರಾಯ

೯

ಬಂದರು ದೊರೆಗಳು ಗಜ ಹಯ ರಥಗಳೊ
ಳಿಂದದಿಂ ಧನವನು ಕೊಂಡಂ
ಅಂದರಸಗೆ ಕಾಣಿಕೆಯನಿತ್ತು ಬಿಡದಿಗೆ
ಬಂದರು ಪರಮೋತ್ಸವದಿ

೧೦

ನಾರದ ಕೌಶಿಕ ಚ್ಯವನ ದತ್ತಾತ್ರೇಯ
ಭಾರದ್ವಾಜನು ವ್ಯಾಸ ಕಣ್ವ
ಧೀರನು ಮೈತ್ರೇಯನಶ್ರಿ ಜಾಬಾಲಿಗಳ್
ಸಾರಿ[ದರಾಗ ಉ]ತ್ಸವಕೆ

೧೧

ಹರಿಯಣುಗನ ಶಿರವೆಚ್ಚ ನಿಗಸ್ತುವೆ
ಕರುಣಿಸಿದವನ ಮಾವನಿಗೆ
ಅರಿಯದವನಿಗೆ ಕೋಪದಿ ಶಾಪವಿತ್ತಂಧ
ಪರಮುಪಿ ಬುದನು ಮುಖಕೆ

೧೨

ಗಣಿಪಡೆ ಶೇಷನಿಗರಿದಾಗುವಂದದಿ
ವನುನಿಜನ ಬಂದುದು ಮಂದದಿ
ಅನುಪಮ ಧ್ರುವನ ಯಜ್ಞವಬಳಸಿದ[ರೆಂ]^೨ದು
ಘನವನುಚ್ಚರಿವೆ ಸರ್ವವನು

೧೩

[ಇಲ್ಲಿಗೆ 106ನೆಯ ಗರಿ ಮುಗಿಯಿತು 110ನೆಯ ಗರಿಯಿಂದ ಮುಂದೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ.
ಇದು ಕೊನೆಯ ಗರಿಯಾಗಿದ್ದು ತುಂಬ ತ್ರುಟಿತವಾಗಿದೆ]

ಎಂದಿಂತು ಭಾಗವತದೊಳು ನಾಲುಕನೆಯ
[ಸ್ಕಂಧದಿ] ಧ್ರುವನ ಚರಿತೆಯು
ಪೊಂದಿರಲಂದದಿ ಧನ್ಯ ನಾನಾಗುದೆ
ನೆಂದು ವರ್ಣಿಸುದೆ ಲಾಲಿವುದು

೩೯

ಹರಿಯ ದಾಸರ ದಾಸ ದಾಸ ದಾಸರ ದಾಸ
ಚರಣದಾಸರ ದಾಸರುಗಳೆ
ನಿರುತ ನೇವಿಪ ತಿಮ್ಮದಾಸ ಪೇಳಿದ ಧ್ರುವ
ಚರಿತೆಯನಿದನು ಅಲಿಪುದು

೪೦

ತರುಣ ನಾಗವುರಪತಿ ವೆಂಕಟೇಶನು
ಗುರುವಾಸುದೇವ ತಾನಾಗಿ
ಕರುಣ[ದಿಂ] ತಿಮ್ಮದಾಸನ ಪರಿಪಾಲಿವ
ಹರಿ ನಿಮಗೀಯುವ ಸುಖವ

೪೧

ಪರಪುಪಾವನ ನಾರಾಯಣ ಶಿವ ಸಖ
ಸುರಪತಿನುತ ಪಾಸುದೇವ
ಉರುಪ್ರೀತಿಯಿಂ ಧ್ರುವಚರಿತೆಯ ಕೇಳ್ವರ
ಪೊರೆವ ಬಿಡದೆ ಸುಖವಿತ್ತು

೪೨

ನಿ[ರು]ತವೀ ಧ್ರುವನ ಚರಿತೆಯನು ಭಕ್ತಿಯಿಂ
ಬರೆದೋದಿ [ಕೇಳಿದ] ಜನರ
ವರಚಿಕ್ಕನಾಗವುರದ ವೆಂಕಟೇಶನು
ಪೊರೆವ[ನು ಸುಖವಿತ್ತು ದಯದಿ]

೪೩

ಶಬ್ದಕೋಶ

(ಸೂಚನೆ : ಮೊದಲನೆಯ ಸಂಖ್ಯೆ ಪುಟವನ್ನೂ, ಎರಡನೆಯ ಸಂಖ್ಯೆ ಪದ್ಯವನ್ನೂ ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ)

ಅಕ್ಕಿ	೫೦—೫	ಅಳು, ಅಕ್ರಂದನ
ಅಂಕ	೧೬—೫	ತೊಡೆ
ಅಣುಗ	೫೨—೨೩	ಮಗ
ಅನಿಶ	೩೯—೩೦	ಸದಾ, ಯಾವಾಗಲೂ
ಅಬ್ಬ	೧೨೬—೧೨	ಕಮಲ
ಅಂಬಕ	೧೩೧—೪೫	ಕಣ್ಣು
ಅಂಬಟೆ	೭೭—೭	ಅಮಟೆ
ಅಂಬರ	೨೫—೭	ವಸ್ತ್ರ
ಅಮರಿ	೩೫—೧೦	ನೆಮ್ಮಿ
ಅಮರು	೫೨—೨೨	ಒದಗು
ಅರವಟ್ಟಿಗೆ	೮—೧೫	ಪ್ರಯಾಣದ ನಡುವೆ ದಾಹ ಕಳೆಯಲು ನೀರು ಕೊಡುವ ಮನೆ
ಅರ್ಕ	೧೩೨—೫೦	ಸೂರ್ಯ
ಅರ್ಜುನ	೧೦೩—೭	೧) ಪಾರ್ಥ ೨) ಮತ್ತಿಮರೆ, ಹುಲ್ಲು
ಅರ್ಭಕ	೫—೨೧	ಮಗ
ಅಹಿನಾಥ	೧೩೪—೬೦	ಸರ್ಪರಾಜ್ಯ, ಆದಿಶೇಷ
ಅಯತಾಕ್ಷಿ	೨೯—೩೧	ವಿಶಾಲಾಕ್ಷಿ, ಅಗಲವಾದ ಕಣ್ಣು ಇರುವವಳು
ಆಲತ	೧೬೧—೨	ಕೂಗುತ್ತ
ಆಸ್ಕ	೯—೨೨	ಮುಖ
ಇಕ್ಷುದಂಡ	೧೩೪—೬೩	ಕಬ್ಬಿನ ಕೋಲು
ಇಂಗಡಲು	೧೧೪—೨೦	ಹಾಲಿನ ಸಮೂಹ
ಇನ	೨೫—೯	ಸೂರ್ಯ
ಇಪ್ಪೆ	೧೦೩—೯	ಹಿಪ್ಪೆ
ಉಗ್ಗಡಿಸು	೧೩೫—೬೫	ಜಯಕಾರ ಮಾಡು

ಉದುಂಬರ	೧೫೧—೫
ಉವರಿ	೬೩—೩೩
ಉಬ್ಬಸ	೧೧೩—೧೧
ಉಲುಹು	೧೬—೬
ಊಣಯ	೯೬—೩
ಊರ್ಧ್ವಪುಂಡ್ರ	೧೪೪—೨
ಎರಳೆ	೧೦೮—೩೯
ಒಗುಮಿಗು	೧೨೭—೭೧
ಒರೆ	೮೨—೩೫
ಕಡಿಯಪ್ಪುದು	೬೨—೨೩
ಕಂತು ಜನಕ	೧೧೫—೨೬
ಕಂತುಪಿತ	೧೫—೫೬
ಕದಪು	೭೦—೧೯
ಕಡವೆ	೧೦೮—೪೦
ಕಡಸು	೧೦೮—೪೦
ಕನಕಗರ್ಭ	೮೧—೩೦
ಕಪಿತ್ಥ	೧೧೧—೩
ಕಾಳಬುದ್ಧಿ	೬೧—೨೧
ಕಾಳಾಹಿವೇಣಿ	೮೯—೭೪
ಕಾಳಿಂದಿ	೧೦೩—೫
ಕುಟಿಲ ಕುಂತಳ	೨೨—೩೯
ಕುಂದಕುಟ್ಟಿಲ	೧—೩
ಕುಂಡಲ	೨೬—೧೪
ಕುಪ್ಪಿ	೮೦—೨೫
ಕೂಪ	೧೨೫—೧೦
ಕೊಂತ	೧೪೧—೧೯
ಕ್ಷುತ್	೧೩೧—೪೩
ಖಂಡೆಯ	೧೪೭—೧೮
ಖಮ್ಮನೆ	೨೭—೧೭
ಗಳ	೭೧—೨೩
ಗೋಘ್ರತ	೧೩೬—೭೧
ಗೋಪಾಳ	೬೮—೭

ಔದುಂಬರ ಮರ ; ಅತ್ತಿಯ ಮರ
ಮೇಲಿನ
ಸಂಕಟ
ದನಿ, ಮಾತನಾಡು
ಊನ, ಕುಂದ
ಮೇಲುಭಾಗಕ್ಕೆ ಎಳೆದ ನಾಮ
ಜಿಂಕೆ
ಹೆಚ್ಚಾಗು
ಮಾತಾಡು, ಹೇಳು
ತುಂಡಾಗುವುದು
ಮನ್ಮಥನ ತಂದೆ, ವಿಷ್ಣು
ಮನ್ಮಥನ ತಂದೆ, ವಿಷ್ಣು
ಕೆನ್ನೆ
ಒಂದು ಚಾತಿಯ ಚಿಗರೆ
ಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದ ಹೆಣ್ಣು ಕರು
ಬ್ರಹ್ಮ
ಬೆಳವಲ ಗಿಡ
ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿ
ಕೃಷ್ಣಸರ್ಪದಂತೆ ಜಡೆಯಿರುವವಳು
ಯಮುನಾನದಿ
ಗುಂಗುರು ಕೂದಲು
ಮಲ್ಲಿಗೆ ಮೊಗ್ಗು
ಕಿವಿಯ ಆಭರಣ
(ಹಣದ) ಕುಪ್ಪೆ, ಮೊತ್ತ
ಬಾವಿ
ಸಬಳ, ಕತ್ತಿ
ಹಸಿವೆ
ಖಡ್ಗ
ಘಮ್ನನ್ನುವ
ಕೊರಳು
ಹಸುವಿನ ಹಾಲಿನಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾದ ತುಪ್ಪ
ಭಿಕ್ಷೆ, ತಿರುವೆ

ಫುಲ್ಲಣೆ	೧೪೨—೨೫
ಚೂತ	೭೭—೭
ಚೆಂಬೂತ	೧೦೯—೪೩
ಜಕ್ಕವಕ್ಕಿ	೧೦೯—೪೫
ಜಂತೆ ಸಾಲಂ	೯೩—೧೧೩
ಜಾನು	೭೨—೩೩
ತಂಡುಲ	೮೦—೨೪
ತಾರಕಿ	೭೭—೧೦
ತೇಜಸ್ವ	೩೬—೧೧
ತೋರಮುತ್ತು	೭೧—೨೩
ದಸಿ	೧೫೯—೧೯
ದಾವಂ	೭೨—೩೨
ದುರಿತ ಧ್ವಾಂತಮಿತ್ರ	೧೦೯—೪೮
ನಾಗವಲ್ಲಭ	೧೦೪—೧೯
ನೀಲಾಭ್ರ	೮೨—೩೭
ನೇಹ	೮೮—೭೧
ಪನಸ	೭೭—೭
ಪಯೋಧಿ	೧೨೮—೨೪
ಪರ್ಯಂಕ	೧೩೬—೭೩
ಪಾದರಿ	೮೫—೫೩
ಪುಷ್ಪಕ	೮೩—೪೬
ಪೂಗ	೭೭—೭
ಪೊಂಕದಿ	೯೧—೯೮
ಪುಲ್ಲ	೫೬—೪೨
ಫೌಜು	೧೪೧—೨೧
ಬಟುವಾಗಿ	೮೧—೩೪
ಬಡಬ	೭—೮
ಬದರಿ	೧೧೧—೩
ಬಳಿ	೭೯—೧೮
ಬಾಹಂಪುರಿ	೨೬—೧೪
ಬೋದಿಗೆ	೯೩—೧೧೨

ಫುಟಣೆ, ತಾಡನ, ಬಡಿತ್ವ
ಮಾವು
ಕೆಂಬೂತ
ಚಕ್ರವಾಕ ಪಕ್ಷಿ
ಮಾಳಿಗೆಯ ಕೆಳಗಿನ ಬಿದಿರ ಸಾಲಂ
ಮೊಳಕಾಲು
ಅಕ್ಕಿ
ನಕ್ಷತ್ರ
ತೇಜೋವಂತ
ದಪ್ಪಮುತ್ತು
ಚುಚ್ಚು ಕೋಲು
ಡಾಬಂ, ಪಟ್ಟಿ
ಕೇಡೆನ್ನುವ ಕತ್ತಲೆಗೆ ಸೂರ್ಯ
ಗಜಪತಿ, ಐರಾವತ
(ನೀಲಿ ಆಕಾಶ) ಆಕಾಶ ನೀಲಿ
ಸ್ನೇಹ
ಹಲಸು
ಹಾಲಿನ ಸಮುದ್ರ
ಮಂಚ
೧) ಪಾದರಿ ಹೂವು ೨) ಹಾದರಗಿತ್ತಿ
ಹೂವು
ಅಡಕೆ
ಹುರುಪಿನಿಂದ
ಅರಳಿದ
ಸೈನ್ಯ
ದುಂಡಾಗಿ
ಬಡಬಾಗ್ಗಿ, ಕಡಲ ತಳದಲ್ಲಿ
ಅಡಗಿದ ಕಿಚ್ಚು
ಬೋರೆಯ ಮರ
ದಾರಿ
ತೋಳೆ, ಸರಿಗೆ ಒಂಕಿ
ಕಂಬ ಮತ್ತು ತೋಲೆಗಳ ನಡುವಿನ ಮರ
ಅದವಾ ಕಲ್ಲಿನ ಮಣೆ

ಭಲೈಯಂ
ಭಾರದ್ವಾಜ

೧೪೧—೧೯
೧೦೯—೪೩

ಭಾವೆ
ಭುಜಗೇಶ
ಭೂರಿ

೧೮—೧೭
೮೧—೩೧
೨೫—೮

ಮಂಕುಟ
ಮತ್ತಕಾಶಿನಿ
ಮತ್ತೇಭ
ಮಂಗಳಿ

೨೬—೧೪
೮೮—೭೨
೭೨—೩೪
೧೦೯—೪೧

ಮುಕ್ತಾ
ಮುದ್ಗರ
ಮೌಳಿ
ಯುಗ್ಮ
ರಜ

೨೬—೧೫
೧೪೧—೧೯
೨೬—೧೨
೬೦—೬೧
೭೮—೧೨

ರಾಗ
ರುಕುಮಗರ್ಭ
ಲೋವೆ
ವಚಿಸದೆ

೨೦—೨೫
೭೮—೧೫
೯೩—೧೧೧
೨೭—೨೦

ವಂದಿ
ವಾಕು
ವಾಂಛಲ್ಯ
ವಾಯಸ
ಶರವೇಧೆ

೧೪೮—೨೬
೨೫—೬
೧೧೯—೫೦
೧೦೯—೪೪
೨೮—೨೬

ಶಾಲಿ
ಶಿಖಾಮಣಿ
ಶ್ವಾನ
ಸರ್ಪ

೯—೧೯
೧೨—೩೯
೪೬—೩೦
೧೬—೨೦

ಸಾರಸ ೭೦—೧೮, ೧೦೯—೪೫
ಸಾರಂಗ ೧೦೮—೩೯
ಸಿಂಗಾಡಿ ೧೪೦—೧೫

ಈಟಿ
ಮುಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹಾರುವ
ಒಂದಂ ಪಕ್ಷಿ. ಬಾನಾಡಿ

ಭಾಮೆ, ಸ್ತ್ರೀ
ಸರ್ಪರಾಜ, ಆದಿಶೇಷ
ಅಧಿಕ, ಬಹಳ

ಕಿರೀಟ
ಮಾದಕ ಚೆಲುವಿನ ಹೆಣ್ಣು
ಮದ್ದಾನೆ
ಮಂಗಳಸಿ

ಮುತ್ತ
ಗದೆ
ತಲೆ
ಜೋಡಿ, ಜೊತೆ
ಹುಡಿ

ಪ್ರೀತಿ
ಹೊಳೆಯುವ ಒಡಲು
ಮಂಟಪದ ಇಳಿಮಾಡು
ಮಾತಾಡದೆ

ಹೊಗಳುಭಟ್ಟ
ವಾಕ್ಕು, ಮಾತು
ಪ್ರೀತಿ, ಅಕ್ಕರೆ

ಕಾಗೆ
ಬಾಣದ ಪೆಟ್ಟಿನಿಂದಾದ ನೋವು
ಬತ್ತದ ಗದ್ದೆ
ತಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ರತ್ನ

ನಾಯಿ
ಸರ್ಪ, ಎಲ್ಲ
ಕಮಲ, ಕೊಕ್ಕರೆಹಕ್ಕಿ
ಗಂಡು ಚಿಗರೆ
ಬಿಲ್ಲು

ಸಿತಭತ್ತ	೧೪೮ — ೨೬
ಸೀಸಕ	೧೪೦ — ೧೫
ಸುವಂನಸ	೮ — ೧೧
ಸುರಗಿ	೧೪೧ — ೧೯
ಸುಷೇಣ	೧೦೩ — ೯
ಸೂನಂ	೫೮ — ೩
ಸ್ತ್ರೀ ಪಾಣಿಗಡಕ	೯೮ — ೨೩
ಸ್ತಂದನ	೧೩೪ — ೬೦
ಹರಿ	೭೭ — ೫
ಹಸರದಿ	೮೩ — ೪೫
ಹೋವಿಂಪವು	೩೭ — ೨೨
ಹೋರಿಯಾಡು	೨೫ — ೮
ಹೃತ್ಯರ್ಥಕೆ	೧೧ — ೨೯

ಬೆಳ್ಳೊಡೆ
ಶಿರಸ್ತ್ರಾಣ
ನಿರ್ವಂಶ ವಂನಸ್ಸನ್ನ ಉಳ್ಳ
ಸುರಿಗೆ, ಕರಾರಿ
೧) ವಾನರ ವೈದ್ಯ
೨) ಒಂದು ಬಗೆಯ ಮರ
ಮಗ
ಹೆಣ್ಣಿನ ಕೈಯೊಳಗೆ ಸಿಕ್ಕುವನಂ
ರಥ
ಸೂರ್ಯ
ಹರಡಿಕೊಂಡು
ಸುಡುವುವು
ಹೋರಾಟ ಮಾಡು
ಹೃದಯದ ಮಧ್ಯಭಾಗ

ತಪ್ಪೋಲೆ

ತಪ್ಪೋಲೆ

ಸಾಧುರೂಪ

ಪುಟ—ಪದ್ಯ

ತುಂಬಿಗ—ಳಿಂದಂಬುವಂ

ತುಂಬಿಗಳಿಂದಂಬುವಂ

೭೮—೧೧

ಕಿರಿಸೆಯೆಳು

ಕಿರಿಯೆಸಳು

೮೪—೪೮

ನಾರಾಣಾಖ್ಯ

ನಾರಾಯಣಾಖ್ಯ

೮೬—೬೩

ಗಜಮನೆ

ಗಜಗಮನೆ

೮೬—೬೪

ಮೋಡ ಮುಸುತಾಗ

ಮೋಡಮುಸುಕುತಾಗ

೧೬೨—೫

ಬಿ. ಎಂ. ಶ್ರೀ. ಸ್ಮಾರಕ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ

ಶಿಳಿ, ೨ನೆಯ ಅಡ್ಡಬೀದಿ, ಗವೀಪುರಂ ವಿಸ್ತರಣ, ಬೆಂಗಳೂರು-೧೯

ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ಪ್ರಕಟನೆಗಳು

೧.	ಕೀರ್ತನ ಕುಸುಮಾಂಜಲಿ (ನಾರಾಯಣದಾಸರ ಕೀರ್ತನೆಗಳು)	ರೂ. ೧೦-೦೦
೨.	ಮಂಣಹ (ದಿ ಫ. ಗು ಹಳಕಟ್ಟಿಯವರ ಸಂಸ್ಕರಣ ಸಂಪುಟ)	೫೦-೦೦
೩.	ಬೇಂದ್ರೆ ಸ್ಮೃತಿ	೫-೦೦
೪.	ಸರ್ವಜ್ಞ ವಚನಗಳು	೧೫-೦೦
೫.	ಸೂತ ಭಾರತ	೧೫-೦೦
೬.	ಧ್ರುವ ಚರಿತ್ರೆ (ತಿಮ್ಮಪ್ಪ ದಾಸರ ಸಾಂಗತ್ಯ ಕೃತಿ)	೧೫-೦೦
೭.	ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನ ದಿನಚರಿ	೧೦-೦೦
೮.	ಮೂರು ದತ್ತಿ ಉದನ್ಯಾಸಗಳು	೧೦-೦೦
೯.	ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಶಾಸ್ತ್ರ	೧೫-೦೦

ಸಿದ್ಧತೆಯಲ್ಲಿ

೧.	ತಿಮ್ಮಪ್ಪ ದಾಸರ “ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಬಾಲಲೀಲೆ”	
೨.	“ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಪ್ರಕಾಶಿಕೆ”	
೩.	ಜಾಯೇಂದ್ರನ “ರಸಮಂಜರಿ”	

ಮಾರಾಟಕ್ಕಿರುವ ಇತರ ಕೃತಿಗಳು

೧.	ಪ್ರೊ ಎಂ. ವಿ. ಸೀ. ಅವರ ಪುಸ್ತಕಗಳು (ನೆಟ್ಟಿಗೆ) (ರಾಘವ ಪ್ರಕಾಶನದ ಕೊಡುಗೆ)	ರೂ. ೨೦-೦೦
೨.	ಕವಿ ಜಿಹ್ವಾಬಂಧನ (ಶ್ರೀಮತಿ ಕೆ. ಶಾಂತಾ ಅವರ ಕೊಡುಗೆ)	೨-೦೦
೩.	ಕೈಲಾಸಂ ಅವರ ಕೆಲವು ನಾಟಕಗಳು (ಶ್ರೀ ಬಿ. ಎಸ್. ರಾಮರಾಯರ ಕೊಡುಗೆ)	
೪.	ಪೇಶ್ವೆಯರನ ‘ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ರಾತ್ರಿ’ (ಡಾ ಪಿ. ವಿ. ನಾರಾಯಣ ಅವರ ಕೊಡುಗೆ)	೬-೦೦
೫.	ಅಧ್ಯಯನ, (ಡಾ ಶಂ.ಬಾ ಜೋಶಿ ಅಭಿನಂದನ ಗ್ರಂಥ: ಅಭಿನಂದನ ಸಮಿತಿಯ ಕೊಡುಗೆ)	೫೦-೦೦

* ಪುಸ್ತಕ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಗೆ ಧಾರಾಳವಾದ ಕಮಿಷನ್

* ಪ್ರತಿಗಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಬರೆಯಿರಿ,

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚಾಗಿರುವ ಧ್ರುವಕಥೆ ದೊರೆಯುವುದು ಚಾಟು ವಿಟ್ಟಿನಾಧನ ಕನ್ನಡ ಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ. ಅಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರ ಕಥೆಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಧ್ರುವನ ಕಥೆಯೂ ಒರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಈ ಕಥೆ ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿಯೇ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿದ್ದರೂ ತಿಮ್ಮಪ್ಪದಾಸರ ಕೃತಿಯಂತೆ ಅದು ತನಗೆ ತಾನೇ ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಕೃತಿಯಲ್ಲ, ಒಂದು ಕಿರು ಕಾವ್ಯಕೃತಿಯ ಪ್ರಮಾಣ ಅದಕ್ಕಿದೆ ಯಾದರೂ ಅಲ್ಲಿ ಬರುವ ಅನೇಕ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತರ ಕಥಾಮಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ಒಂದು ಮನೆ ಮಾತ್ರ. ಹಾಗೆಂದೇ ಕಥೆ ಅಲ್ಲಿ ಭರದಿಂದ ಓಡುತ್ತದೆ. ರಾಜ ರಾಣಿ ಪುರ ವನ ಕೇರಿಗಳ ಪರ್ಣನೆಗಳಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ತಾನು ಮುಂದೆ ಇನ್ನೂ ಹಲ ವಾರು ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿರುವುದರ ಅರಿವು ಕವಿಗಿರುವುದರಿಂದ ಕಥೆ ಯಷ್ಟನ್ನೇ ಸವೇಗವಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ತಿಮ್ಮಪ್ಪ ದಾಸರ ಕೃತಿಯು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹಿರಿದಾದದ್ದು. ಇದು ಇಷ್ಟತ್ತರಡು ಅಧ್ಯಾಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಸುಮಾರು ಒಂಬೈನೂರು ಪದ್ಯಗಳವರೆಗೆ ಬೆಳೆದಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಭಾಗವತದಲ್ಲಿನ ಧ್ರುವಕಥೆಯಾದರೋ ಐದು ಸಂಧಿಗಳದ್ದಾಗಿ ದ್ದು ಒಟ್ಟು ಇನ್ನೂರ ಐವತ್ತನಾಲ್ಕು ಪದ್ಯಗಳಿಗೆ ಮುಗಿಯುತ್ತದೆ. ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಅಲಕ್ಷಿಸಿದರೂ ತಿಮ್ಮಪ್ಪದಾಸರ ಕೃತಿ ತನ್ನ ಸಾವಧಾನಗತಿಯಿಂದ ವಿವರಗಳ ಪೂರೈಕೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ಸ್ವತಂತ್ರ ಕೃತಿಗೆ ಸಹಜವಾದ ದೀರ್ಘವರ್ಣನೆ ಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಒಂದು ಸಮಗ್ರ ಕೃತಿಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಇಡಿಯಾಗಿ, ಇಷ್ಟು ದೀರ್ಘವಾಗಿ, ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕೃತಿ ಯಾಗಿ ರಚಿತವಾಗಿರುವ ಧ್ರುವಕೃತಿ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ತಿಳಿದಂತೆ ಇದೊಂದೇ ಎಂದೂ ಹೇಳಬಹುದು.

—ಡಾ. ಎನ್. ಎಸ್. ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣಭಟ್ಟ